

[Lizzie Lichtenberg]

Fru Hanne Thanning Jacobsen er valgt i Fyns Amtskreds, og i anledning af hendes orlov indkaldes 1. stedfortræder for Socialistisk Folkeparti i denne amtskreds, fagforeningsformand *Ejner Larsen*.

Hr. *Jørgen Winther* er valgt i Århus Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 2. stedfortræder for Venstre i denne amtskreds, fuldmægtig *Anna Lise Vesterby*, idet 1. stedfortræder, socialrådgiver *Else Winther Andersen*, ikke ønsker at indtræde under denne orlov.

Hr. *Jørgen Estrup* er valgt i Østre Storkreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Det Radikale Venstre i denne storkreds, kontorchef *Inger Marie Bruun-Vierø*.

Hr. *Lysholm Christensen* er valgt i Ringkøbing Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes lærer *Arne Adolf Nielsen*, der er 1. stedfortræder for Kristeligt Folkeparti i denne amtskreds, efter at hr. *Lysholm Christensen* er indtrådt som ordinært medlem af Folketinget.

Hr. *Erhard Jakobsen* er valgt i Frederiksborg Amtskreds, og i anledning af hans orlov indkaldes 1. stedfortræder for Centrum-Demokraterne i denne amtskreds, overassistent *Addi Andersen*.

Udvalget til Valgs Prøvelse har i et møde i dag behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling

I. Som ordinære medlemmer af Folketinget fra og med den 4. oktober 1990 godkendes:

1. Malermester Klaus Bonde Larsen
2. Gårdejer Gerda Thymann Pedersen

II. Som midlertidige medlemmer af Folketinget fra og med den 4. oktober 1990 godkendes:

1. Erhvervsvejleder Lis Benfeldt
2. Rådgivende ingeniør Svend Åge Petersen
3. Fagforeningsformand Ejner Larsen
4. Fuldmægtig Anna Lise Vesterby
5. Kontorchef Inger Marie Bruun-Vierø
6. Lærer Arne Adolf Nielsen

Som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 9. oktober 1990 godkendes overassistent *Addi Andersen*.

Hermed sluttede forhandlingene.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 144 stemmer.

Den sidste sag på dagsordenen var:

3) Forhandling om redegørelse nr. R 1:

Statsministerens redegørelse ved Folketingets åbning.

(Redegørelsen givet 2/10 90. Meddelelse om forhandling 2/10 90).

Formanden:

Jeg skal gøre opmærksom på, at taletiden for ordførere er 20 minutter i første omgang, 10 minutter i anden omgang, for andre medlemmer 10 minutter i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Forhandling

Svend Auken (S):

Søndag aften i TV-Avisen blev Danmarks største problem pludselig helt nærværende for et par millioner danskere. Det var, da en netop afskediget elektriker fortalte om sine følelser, efter at han havde mistet det job, han havde bestridt i 26 år, og om den tomhed, han følte ved sin fremtid. Ingen havde hævdet på hans arbejde, at elektrikerer ikke beherskede sit job, eller at der ikke fortsat var brug for det.

Men staten skulle jo spare, og elektrikerer er blot én af de 100.000 offentligt ansatte, som KVR-regeringen er så stolte af at den er ved at forvandle til arbejdsløse. I få, enkle ord fortalte den afskedigede om sit liv, om sin sorg. Det var gribende.

Mon ikke der er en tendens til blot at behandle arbejdsløsheden som et nedslidt tal, man ikke rigtig kan stille noget op med? Men for de 280.000 mennesker, hver tiende på arbejdsmarkedet, der allerede er ramt af arbejdsløshed, og de tusinder, der mister deres arbejde hos private og offentlige arbejdsgivere hver måned – arbejdsløsheden vokser jo med 4.000 om måneden i øjeblikket – er arbejdsløsheden ikke noget fjernt statistisk tal. Hos dem har utrygheden allerede indfundet sig.

Desværre var der ikke noget i statsministerens tale, der kunne give håb hos de arbejdslø-

[Svend Auken]

se. Ikke et ord om tryghed, lige så lidt som der var noget positivt i forhold til vore ældre medborgere, i forhold til børnefamilierne eller i forhold til de unge, der har behov for uddannelse. Heller ikke noget positivt i forhold til erhvervslevet. Ikke et ord om miljøinitiativer og ikke noget om kultur og uddannelse.

Men arbejdsløsheden, det største problem, blev kun omtalt med tre linjer i statsministerens tale. Det må være bittert at høre, at ens arbejde nu skal nedlægges, ikke fordi det hjælper på eksporten eller på de offentlige finanser – som bekendt flyttes udgiften blot fra én konto til en anden – men fordi KVR-regeringen har gjort de offentlige arbejdspladser, de offentligt ansatte til syndebug for sin egen fejlslagne politik, og så har man i masser af tilfælde videreekspereret problemet til kommuner og amter, hvor de folkevalgte ikke har noget andet valg end så godt og så menneskeligt som muligt at gennemføre de afskedigelser, regeringen har gennemtvunget.

Det, der er galt i Danmark, er, at hjulene er gået i stå. Midt i et internationalt opsving, måske historiens længste internationale opsving, noget, der virkelig gavner os her i Danmark, har Danmark økonomisk misvækst.

Havde vi blot haft den samme økonomiske udvikling som resten af EF, så ville vi i dag have overskud på de offentlige finanser i stedet for udsigt til et underskud på 30 mia. kr., og så ville mere end 200.000 af vores medborgere have været i arbejde.

Man gavner ikke den private eksportindustri ved at ødelægge velfærdssamfundet. Man kan kun løse problemerne i et samarbejde om eksport, om forskning, om uddannelse, om energi, trafik og fornuftige finansieringsordninger mellem samfund og erhvervslev.

For det danske samfund er det tydeligt, at den borgerlige medicin i hvert fald i KVR-udgaven end ikke virker i medvind. Mon der efterhånden er nogen, der tror, at det kunne have gået ringere i Danmark, end det er gået i den sidste periode?

For blot ét år siden hævdede KVR-regeringen, at statsunderskuddet ville blive 7 mia. kr. Det bliver 25 mia. kr., og det ville have været endnu højere, hvis ikke staten havde solgt ud af sine aktiver, senest i forbindelse med aktiver, der endda ikke engang tilhører staten, nemlig Statsanstalten for Livsforsikring. Underskud-

det bliver 25 mia. kr. i år og måske 30 mia. kr. til næste år.

For blot nogle få måneder siden sagde regeringsøkonomerne, at ledigheden ville ligge omkring 250.000, men allerede i august er vi næsten oppe på 280.000, og det er først nu vi skal til at mærke virkningerne af Golfkrisen.

Derfor er det ikke overdrevet, når jeg for en måned siden talte om, at Danmark nærmede sig en nødsituation. Der må gøres noget hurtigt, noget utraditionelt og noget effektivt.

Socialdemokratiet er parat til at finde fornuftige forhandlingsløsninger, men statsministeren taler – dog ikke i sin tale her i forgårs – og regeringspartierne taler uophørligt om valg, hvis ikke Socialdemokratiet blot vil fungere som gummistempel for regeringens politik.

Hvis det er holdningen, så kan statsministeren for min skyld lige så godt udskrive folketingsvalg i dag, så vi kan få det overstået. Det kan da godt være, at man kan få Fremskridtspartiet til blot at adlyde KVR's politiske direktiver, men det vil naturligvis ikke lykkes med Socialdemokratiet. Vi er Danmarks største parti. Vi har vores holdninger og vores ideer. Vi lytter gerne til andre. Vi forhandler gerne med andre. Vi indgår gerne aftaler med andre. Men vi forventer naturligvis også, at der bliver lyttet til os, ikke mindst fra en regering, der er så splittet, så fattig på ideer og så handlingslammet som den nuværende.

Men vil man gerne have skinforhandlinger og valg i stedet for reelle forhandlinger og løsninger, så tag det valg nu!

Socialdemokratiet er ikke nervøse ved udsigterne til et kommende valg. Men hvis der er vilje til at nå resultater, er Socialdemokratiet, det vil jeg gerne understrege én gang til, parat til at løse dette lands vanskeligheder.

Vores politik hviler på 4 grundpiller: det er kampen mod arbejdsløsheden, det er trygheden, det er miljøet, og det er at skaffe Danmark en flertalsregering, som på en langsigtet måde kan løse Danmarks problemer.

Den første grundpille er beskæftigelsen.

Kampen mod den store og stigende arbejdsløshed er det vigtigste for os. Der er mange midler, der skal tages i anvendelse i den kamp. I EF må vi arbejde for, at fuld beskæftigelse bliver lige så vigtigt et mål for samarbejdet som kampen mod prisstigningerne.

[Svend Auken]

Må jeg i den forbindelse udtrykke glæde over, at regeringen har lyttet til vore råd i forbindelse med det memorandum, der skal angive Danmarks holdninger vedrørende ændring af EF's traktater på dette centrale område og på en række andre områder. Det synes jeg i høj grad er glædeligt.

I Danmark skal der tages en vifte af midler i anvendelse. Konkurrenceevnen skal styrkes. Derfor skal der ved de kommende overenskomstforhandlinger gives de almindelige lønmodtagerfamilier en reallønsgaranti i kraft af nedsatte afgifter og takster, så lønudviklingen kan holdes i ro.

Der næst skal forslag, der vælter byrderne over på virksomhederne, undgås. Hvor er det nemt og populært, det, KVR-regeringen gør: blot at finansiere en væsentlig del af afskaffelsen af 6 pct.-skatten gennem omkostningsfordyrelse for virksomhederne, men det er ikke klogt. Danske virksomheder har i forvejen problemer med at bevare deres markedsandele – det er jo også derfor, væksten i eksporten desværre er gået i stå – og derfor er det uklogt at kaste nye byrder over på erhvervslivet.

Til en bedre konkurrenceevne hører også en kraftig satsning på forskning og teknologi og ikke nedskæringer på disse områder som foreslået af KVR-regeringen.

Flere i arbejde hører sammen med flere i uddannelse. Desværre tyder meget på, at en bagstræberisk politik hos KVR blokerer for fornuftige resultater af firepartsdrøftelserne, og at endnu en gylden chance for uddannelse til de unge, til dem, der har job, og dem, der håber på job, måske bliver forpasset.

I foråret lykkedes det at få en lære- og praktikpladsaftale mellem regeringen og Socialdemokratiet, hvor regeringen accepterede S-kravet om en garanti til alle unge under faglig uddannelse for praktikplads eller tilsvarende undervisning. Nu skal den garanti opfyldes for de tusinder af unge, som arbejdsgiverne trods de mange kønne ord endnu ikke har sikret plads. Der bliver ikke indgået nye aftaler mellem os og KVR, før løftet om praktikpladser til alle unge under faglig uddannelse er indfriet.

Kampen mod arbejdsløsheden kræver også en opsparingsreform, der sikrer tryghed i alderdommen og investeringer i danske virksomheder. Derfor haster det med en pensionsreform.

Kampen fordrer også en langsigtet erhvervs-politik. Socialdemokratiet har allerede og vil i de kommende uger lægge en stribe konstruktive erhvervsforslag frem, der udnytter det danske samfunds styrkepunkter. Ikke mindst ved åbningen af de østlige markeder og skabelsen af det fælles europæiske marked er der alle chancer for de lande, der kan, der vil, og der tør. Altså en helt anden politik end regeringens nedskæringsforslag over for både landbruget og industrien.

Under en international højkonjunktur er det muligt både at nedbringe ledighed og udlandsgæld. Det har Socialdemokratiet påvist i programmet »Gang i 90'erne«. Men det er naturligvis svært, og det vil stille meget store krav til os alle.

KVR-regeringen tør ikke stille krav, slet ikke til sine egne. Tværtimod skal den bitre pille med 300 mia. kr. i gæld til udlandet, 280.000 ledige og 30 mia. kr. i underskud på statsbudgettet sukres til med løfter om skattelettelser. Hvor er det dansk!

I foråret lovede De Konservative ved hr. Gammelgaard – der vistnok aldrig er blevet grebet i et løfte, der er blevet opfyldt – en afskaffelse af lejeværdiskatten. Og nu er det 6 pct.-skatten, der skal afskaffes, også for indtægter i millionklassen.

Tror man virkelig, at man kan klare udlandsgæld, arbejdsløshed og statsunderskud ved massive skattelettelser for de allermest velbærgede? Har erfaringerne fra Reagans USA ikke til fulde demonstreret, hvor uansvarligt det er? USA er jo i dag vores store allierede, præget af kæmpeindlandsgæld og udlandsgæld, en of-fentlig sektor, der falder fra hinanden, og et fattigdomsproblem, der vokser og vokser.

Socialdemokratiet lover ikke skattelettelser, men vi vil gerne være med til at diskutere en anden fordeling af skattebyrden.

Vi har stillet konkrete forslag til beskatning af kapitalgevinster og lukning af smutveje for de store skatteydere, der kan indbringe et anseeligt milliardbeløb.

Hvis der er råd – eller rettere: efterhånden som der bliver råd til det – vil vi fjerne ekstraskatterne for alle mellemindkomsterne. Vi vil beskytte børnefamilierne og pensionisterne, de af dem, som i dag – det er ikke helt ualmindeligt – kan risikere at komme af med hver øre, helt op til 100 pct. af en ekstra kroners fortjeneste, og

[Svend Auken]

vi vil have takst- og afgiftslettelser for de almindelige lønmodtagerfamilier i forbindelse med en overenskomstsløsning. Måske er det sidste punkt det allervigtigste, hvis Danmarks økonomiske problemer skal klares.

Dybest set er løftet om skattelettelser et meget farligt signal. Det vil være så typisk, hvis de velbjærgede i det her land kunne blive enige om, at blot de, der i forvejen har det smadder godt, fik det endnu bedre, så skulle vi nok få bugt med alle vores alvorlige problemer.

Statsministeren har indbudt Socialdemokratiet til forhandlinger i morgen. Dér møder vi frem, men vi vil foreslå, at alle ideer og forslag til øget beskæftigelse, produktion og erhvervsudvikling bliver drøftet og aftalt, før man går i gang med at drøfte nye skatter til at finansiere lettelserne af de gamle. En sådan fremgangsmåde er mere ærlig og mere troværdig.

Og endnu en gang til statsministeren: Trusler om valg gør intet indtryk på Socialdemokratiet – tværtimod.

Fuld beskæftigelse er den bedste kilde til tryghed for befolkningen, og trygheden for befolkningen, hele befolkningen, er den anden grundpille for Socialdemokratiet. Ud over arbejde til alle kan der gøres meget. Lad mig tage fat på pensionisternes problemer.

De ældre og de syge på pension kan snart ikke åbne en avis uden at se regeringseksperters påvise, at årsagen til alle det danske samfunds problemer er pensionisternes overforbrug.

Nej, sådan siger man det naturligvis ikke. I det fine sprog hedder det: »Den automatiske opdrift i overførselsindkomsterne«, eller: »Pensionerne er steget alt for hurtigt på grund af Socialdemokratiets fingeraftryk«, eller: »Pensionisternes boligydelse skal nedsættes, og deres medicinordning skal forringes«.

Glem ikke KVR-forslaget om at bremse reguleringen af alle pensionerne, den skrækkelige 800 kr.s ordning for medicin og forslaget om forhøjet husleje for pensionisterne.

Alle de anslag blev kæmpet tilbage af Socialistisk Folkeparti og Socialdemokratiet sammen med fornuftige borgerlige partier, men de lurer jo hele tiden i KVR-regeringens tankeverden.

Måske har vi i landets elendige økonomiske forfatning ikke råd til at love pensionisterne forbedringer, men vi kan da i det mindste skabe tryghed ved bindende aftaler, der forhindrer

forringelser. Det skylder vi vore ældre herhjemme.

Eller tag de arbejdsløses situation. Der bliver flere og flere af dem. Derfor ønsker KVR at skære ned på dagpengene, og finanslovsforslaget er fyldt af ubehagelige forringelser for de ledige. Selvfølgelig kan der spares på dagpengene gennem flere job og større tryghed i ansættelsen. Det er den rigtige måde at spare på. Men regeringen vil skabe flere arbejdsløse og mindre tryghed. Den vej ender samfundøkonomisk blindt og menneskeligt i afgrunden.

Der bliver ingen finanslovaftale, lad der ikke herske tvivl om det, med Socialdemokratiet, uden at disse grimme forslag i forhold til de arbejdsløse er fjernet – helt fjernet.

Men trygheden har også noget med boligen at gøre. Både lejere og ejere føler sig i dag som jaget vildt. En afbalanceret boligpolitik, ikke ideologiske, borgerlige eksperimenter, er det, der er brug for. Socialdemokratiet vil netop lægge forslag til en sådan boligpolitik frem.

Den tredje grundpille for os er miljøet. Økonomisk vækst på bekostning af miljøet er vi svorne modstandere af. Så kloge – lad mig bare være ærlig – har vi ikke altid været. Men vi er blevet klogere. Jeg håber, at stadig flere – ligesom vi i Socialdemokratiet har gjort det – studerer problemerne omkring ozonlag, drivhuseffekt, skovdød, forurening af drikkevand, vandløb og have, forbrug- og smid-væk-mentaliteten, energifråds og alle de andre miljøproblemer, der er så intimt forbundet med vores moderne måde at producere og leve på, og at vi efter at have studeret tingene så også gør noget ved det.

Regeringens håndtering af vandmiljøplan og miljølovgivning har været en stor skuffelse. Måske også fordi mange af os, selv om vi ikke bryder os om den nuværende regerings sammensætning, knyttede særlige forventninger på dette punkt. Socialdemokratiet vil gøre alt for en helhjertet dansk indsats, der ikke er fastlåst af tvivlsomme kompromiser med kommunale sektorinteresser og kortsigtede erhvervshensyn.

Vigtigst er imidlertid det internationale arbejde for miljøet. Miljøproblemerne er internationale. Skidtet kender ikke til ideologi og grænsebomme. Her er det vigtigt, at EF går forrest, og at Danmark går forrest i EF. Man taler om pengeunion i EF, økonomiunion i EF. For

[Svend Auken]

os bør det være lige så vigtigt at tale om miljøunion, økologiunion i EF. Og ændringer på det ene punkt må naturligvis ledsages af ændringer på det andet.

Den fjerde og sidste grundpille er en flertalsregering under Socialdemokratiets ledelse som det største parti, det vil sige en regering, der hviler på støtten fra et fast flertal i Folketinget, så der kan føres en langsigtet politik herhjemme i stedet for den nuværende mindretalsregerings hovsaløsninger. Den regering får vi først efter et valg. Men Socialdemokratiet er overbevist om, at dannelsen af en regering med et flertal bag sig i Folketinget er en nødvendig betingelse, hvis dansk politik skal dreje sig om de egentlige økonomiske og menneskelige problemer og ikke kun om det taktiske spil.

Må jeg repetere: Socialdemokratiets politik hviler på 4 grundpiller:

For det første et samarbejde, der kan føre frem til en flertalsregering. For det andet kampen mod den store, stigende arbejdsløshed. For det tredje tryk i arbejde, uddannelse og bolig samt tryk for pensionister, børnefamilier og de vanskeligt stillede grupper og endelig for det fjerde fremtidens måske allervigtigste problem, miljøet.

I lyset af disse fire pejlemærker og i ønsket om en helt anden politik over for Danmarks kæmpeproblemer vil vi gå til arbejdet i det kommende folketingsår.

Vi vil samarbejde med partier uden for regeringen. Først og fremmest med Socialistisk Folkeparti, som vi efterhånden på stort set alle de centrale områder ligger på linie med. Selv på områder, hvor der tidligere var skarpe skel som sikkerhedspolitik, EF og den økonomiske politik, har de to partier nærmet sig hinanden.

Vi har også et godt samarbejde med CD, som til trods for at de langtfra er enige med os på alle punkter, i høj grad er præget af en grundfæstet social indstilling og en positiv indstilling til det danske velfærdssamfund.

Også Kristeligt Folkeparti har på det seneste – ikke mindst gennem deres landsformands mange udtalelser – vist lovende takter, som vi gerne vil forske nærmere i.

Med Fremskridtspartiets gennemført negative indstilling og stadig mere desperate politik er det svært, for ikke at sige komplet umuligt, for Socialdemokratiet at øjne samarbejdsmuligheder.

Med de nuværende regeringspartier ligger det heller ikke helt let. Ledende politikere i både Det Radikale Venstre og Venstre har nærmest skabt det indtryk på deres netop afholdte landsmøder, at Socialdemokratiet blot skal sige ja og amen til KVR-regeringens politik. Det er ikke blot en arrogant indstilling, det er også en uklog holdning, hvis man ikke i regeringen nærmest bevidst stiler efter et valg. De kommende uger vil vise, om der overhovedet er vilje og evne på regeringsbænkene til at vise imødekommethed over for socialdemokratiske synspunkter.

Jeg vil gerne slutte mit indlæg med nogle udenrigs- og indenrigspolitiske spørgsmål til statsministeren.

Det første spørgsmål har at gøre med FN-aktionen mod Iraks ulovlige besættelse af Kuwait. Spørgsmålet lyder: Vil den danske regering aktivt støtte præsident Mitterrands fredspan i tre punkter for fred i Mellemøsten: Irakisk tilbagetrækning fra Kuwait, frie valg i Kuwait og endelig en international konference om alle de store spørgsmål i Mellemøsten?

Det andet spørgsmål har at gøre med NATO's fremtidige rolle: Vil KVR-regeringen aktivt modsætte sig, at forbudet mod NATO-aktioner uden for pagtens område ophæves, eller vil regeringen tillade, at danske militære enheder sættes ind, når der ikke er tale om FN-aktioner?

Det tredje spørgsmål har også at gøre med Golfkrisen at gøre: Agter KVR-regeringen at tage initiativ til sammen med de øvrige EF- og OECD-lande at bruge olielagrene for at få sænket de meget høje oliepriser, og vil regeringen give danske konkurrencemyndigheder effektive muligheder for at kontrollere eventuelle uberegtigede prisstigninger fra olieselskabernes side her i Danmark?

Det fjerde spørgsmål har at gøre med mere hjemlige forhold: Vil KVR-regeringen i denne samling fremlægge forslag om en aftale med Sverige om en fast forbindelse mellem Skåne og Sjælland, og vil en Østersøforbindelse både skulle betjene den kollektive og den individuelle trafik?

Det femte spørgsmål har at gøre med de forestående forhandlinger om bl.a. skatteomlægninger. Der er i virkeligheden to spørgsmål i den forbindelse, hvis det ikke lykkes for os at nå frem til en aftale.

[Svend Auken]

For det første: Skal statsministerens offentlige udtalelser om, at skattereformaftalen er bortfaldet efter næste valg, forstås sådan, at et nyvalg fjerner alle indgåede aftaler i dansk politik, eller er det forbeholdt regeringspartierne at bestemme, hvilke aftaler der skal bortfalde ved et valg, og hvilke der skal bestå?

Og for det andet: Ønsker regeringen allerede før et valg at blive løst fra skattereformaftalen? I så fald vil Socialdemokratiet naturligvis for sit vedkommende overveje et sådant ønske.

Det sjette og sidste spørgsmål til statsministeren, som måske er det, der ligger mig allermost på sinde, handler om moralsk ledelse af Danmark i et vanskeligt spørgsmål – jeg tænker naturligvis på flygtninge og indvandrere. Spørgsmålet lyder: Agter statsministeren at tage klar afstand fra regeringens støtteparti Fremskridtspartiets krav om at udvise alle udenlandsk fødte borgere her i landet med en muslimsk tro og tilsvarende udtalelser? Disse ytringer, senest fremført af partiet på partiets landsmøde i Fredericia, placerer jo partiet som Europas mest yderliggående parti, når det drejer sig om kampagne mod de fremmede, indvandrere og flygtninge.

Føler statsministeren ikke, at tiden er kommet til at sige fra over for disse ytringer og at vise, at fru Pia Kjærsgaard har fuldstændig uret, når hun siger, at De Konservatives og Venstres udlændingepolitik er overtaget direkte fra Fremskridtspartiet? Jeg føler, at det er på høje tid, at de personer, der beklæder de højeste poster i vort land, træder i karakter og siger klart fra over for alle tilløb til fremmedhad og forfølgelse af anderledes tænkende.

Vi er vel ikke blevet så ringe i det her land, at fordi vi ikke kan magte vores egne problemer, så lader vi det gå ud over dem, der ser lidt anderledes ud end os andre.

Fischer (KF):

I år må det ikke mindst ved denne debat forekomme rigtigt at tage udgangspunkt i nogle af de store begivenheder, der er indtruffet uden for vore grænser i de forløbne 12 måneder. Vi påvirkes heraf i stadig stigende grad. Sammenhængen mellem dansk indenrigs- og udenrigspolitik bliver mere og mere markant.

Danmark er blevet en stadig mere aktiv deltager i det internationale samfund. Det viser det forløbne års begivenheder, lige fra udsen-

delsen af en dansk korvet til støtte for folkeretten og FN's indsats i Golfkrisen til åbningen af et dansk kulturinstitut i Riga. Det forløbne års begivenheder i Østeuropa har overgået selv de mest optimistiske fantasier. Det grusomme jerntæppe, som Winston Churchill så rammende beskrev i 1946, er endelig styrtet sammen, og de fleste af de kommunistiske regimer i Østeuropa, der bar ansvaret for så stor fattigdom, ufrihed og ulykke, er også forsvundet.

Mange forskellige billeder tegner sig på vethinde af det forløbne års begivenheder i Østeuropa. Murens fald, de tøffende Trabantter, der pludselig begyndte at køre i land i Gedser som uventede symboler på østtyskernes ny frihed, folkekæden tværs over de baltiske lande som tegn på balternes endelige opgør med 50 års ufrihed, men for de af os, der kan huske den røde hærs brutale invasion af Prag i august 1968, er nok billedet af Alexander Dubceks tale den 17. januar i år i Europa-Parlamentet, hvor han fik den nye Sakharov-pris, et af de stærkeste udtryk for den nye og glædelige udvikling, der fundamentalt er ved at ændre vor del af verden.

Der er altså opstået helt nye muligheder, politisk og handelsmæssigt, for at normalisere Øst-Vest-forbindelserne.

Hvordan styrker vi disse forbindelser, der tidligere var så begrænsede, og hvor Danmark jo hidtil ikke har solgt mere til hele Østeuropa inklusive Sovjetunionen end til Holland? Sidste år vedtog vi Industrialiseringsfonden for Østeuropa, og regeringen har nu i forhold til de baltiske stater taget et nyt og positivt skridt med beslutningen om udstationering af en eksportstipendiat til disse lande. Og hvordan møder vi de nye udfordringer til en nødvendig oprydning efter de miljøkatastrofer, som de kommunistiske regimer efterlader sig? Det er nogle af de spørgsmål vedrørende vore nye naboer, som vi skal finde svar på.

EF-debatten i Danmark er også blevet langt mere positiv på det sidste, også under indtryk af den betydelige popularitet, som det europæiske samarbejde nyder uden for EF-området. Det er et godt tegn. Det betyder forhåbentlig, at vi i Folketinget kan træffe de nødvendige beslutninger om Danmarks fortsat aktive deltagelse i det europæiske samarbejde uden den modstand, som i sin tid gjorde folkeafstemningen om EF-pakken nødvendig og rigtig.

[Fischer]

Også i de nordiske lande kan der spores en helt ny holdning til EF. Stadig flere erkender, at Danmark i sin tid valgte rigtigt, medens Norge og Sverige valgte at stå uden for EF. Finland havde vel ikke noget valg dengang.

Nu tegner der sig inden for en kort årrække perspektivet af en fælles nordisk indflydelse i EF. Det er en udvikling, som vi i høj grad må hilse velkommen.

For Det Konservative Folkeparti har fastholdelsen af det nære samarbejde mellem de nordiske lande, samtidig med at Danmark spillede en aktiv rolle som fuldgyldigt medlem af Det Europæiske Fællesskab, hele tiden været et centralt punkt. Vi glæder os derfor over den nye holdning til EF i de øvrige nordiske lande.

Der åbner sig således nye europæiske perspektiver for Danmark. Vi må i stadig stigende grad se en sammenhæng mellem de hjemlige og ikke mindst de europæiske forhold og erkende, at fastholdelse og udbygning af vor status som et af de mest velstående lande i Europa er afhængigt af dette samspil, og vi må konstatere, at ikke mindst de beslutninger om Danmarks økonomi, vi skal træffe i denne folketingssamling, vil få stor betydning for, hvorledes vi klarer os i forhold til omverdenen.

Første betingelse må være en stærk dansk økonomi, at vi er konkurrencedygtige, så vi er rustet til at møde de udfordringer og drage fordel af de muligheder, som det indre marked byder os.

To væsentlige forhold er på plads: Regeringens økonomiske politik har betydet stabilitet omkring den danske krone. Der har ikke de seneste 8 år været en eneste devaluering. Tværtimod står Danmark i dag i en situation, hvor vi som følge af kronens styrke kan indgå i et samarbejde omkring en fremtidig fælles europæisk valuta med alle de fordele for samhandel og priser, som det vil medføre.

Nært knyttet hertil er den positive kendsgerning, at Danmark i dag har en historisk lav inflation. Det er i øvrigt i den sammenhæng nærliggende at minde om, at netop lavinflation er til fordel for de svageste grupper i samfundet, fordi de traditionelt har sværest ved at gøre sig gældende i et accelererende pris- og lønkapløb som det, vi kendte før 1982.

Men vi har i Danmark, som de fleste nok erkender, et skattetryk, der ligger væsentligt over gennemsnittet i de øvrige europæiske lande. Ik-

ke mindst er marginalskatten alt for høj. Derfor er regeringens forslag om en fjernelse af den såkaldte 6 pct.-skat af helt central betydning.

Det er en illusion at forestille sig, at Danmark kan ligge som en højskatteø i EF-området uden at betale en betydelig pris herfor, hvad angår ikke mindst vækst og beskæftigelse. Lavere personskat – og regeringens forslag er som bekendt socialt afbalancerede og gavner alle indkomstgrupper – vil forud for de kommende overenskomstforhandlinger være en meget stærk tilskyndelse til forhandlingsresultater, der kan styrke de danske virksomheders konkurrenceevne. Det vil gavne reallønnen uden de skadevirkninger, som med sikkerhed indfinder sig ved store nominelle lønstigninger, og som endelig vil betyde en nødvendig forøgelse af beskæftigelsen.

Og så med hensyn til beskæftigelsen og arbejdsløsheden – og det skal være en kort bemærkning til hr. Svend Auken. Nej, det skal ikke være noget fjernt statistisk tal. Det skal ikke være noget nedslidt tal. Det er helt i centrum for vore bestræbelser at få nedbragt arbejdsløsheden og få styrket beskæftigelsen. Det er det, skattepakken går ud på. Men hvad er fjernt, hr. Svend Auken? Er 8 år fjernt? Jeg tænker på tallet i 1982, da hr. Svend Auken gik af som arbejdsminister. Da var arbejdsløshedsprocenten 9,8. Nu er den 9,7.

Lad os erkende, at det er omtrent det samme som dengang, og det er vi da bekymrede for. Men udgangspunktet i dag er bestemt et helt andet, for i hr. Svend Aukens år steg beskæftigelsen i den offentlige sektor med omkring 30.000 om året, men den faldt desværre mere i den private sektor. I mellemtiden er der skabt omkring 160.000 nye arbejdspladser i den periode, hvor der har været borgerlig regering, og langt de fleste er skabt i det private erhvervsliv. Så lad os ikke sammenligne 1982 med nu; vi har et langt bedre udgangspunkt.

Det Konservative Folkeparti lægger afgørende vægt på, at vilkårene for erhvervslivet i Danmark styrkes. Det gælder også de mange små og mellemstore virksomheder. Det er derfor så vigtigt, at vi nu får gennemført skatteforslagene, der jo indebærer en nedsættelse af skatten i de personligt ejede virksomheder, der anvender virksomhedsordningen, fra 50 til 40 pct., således at disse bliver ligestillet med aktie- og anpartsselskaber. Hertil kommer, at foruden den-

[Fischer]

ne virksomhedsskattelettelse får de selvstændige naturligvis også glæde af den nedsættelse af personskatten, som 6 pct.-skattens fjernelse udgør. Det er fordele, der ikke mindst vedrører de mange tusinde mindre virksomheder inden for butikshandel og håndværk.

Det må gælde for denne del af erhvervslivet som for eksporterhvervene i øvrigt, at betingelsen for ny vækst er, at vi fastholder vor politik, som skaber generelle forbedringer af det danske erhvervsklima. Hvis vi holder fast ved den linie, vil de mål for øget afsætning og vækst, som vi har sat os, kunne komme hele erhvervslivet til gavn.

Det er nødvendigt at se behovet for skattelettelsen i denne overordnede samfundsmæssige ramme. Det drejer sig om konkurrencedygtighed, vækst og beskæftigelse. Vi skal skabe i tusindvis af nye arbejdspladser i det private erhvervsliv. Det kræver en markant omlægning af skattepolitikken, og vi har et godt udgangspunkt. Vi har vel nok den bedste arbejdsstyrke i Danmark både i den private og i den offentlige sektor. Nu gælder det om at benytte den bedre. Produktionen skal gøres større, og vi skal tiltrække langt flere udenlandske investeringer.

Men det gælder jo på de andre samfundsområder, som det gælder på skatteområdet, at vi i Danmark hele tiden må sammenligne os med de lande, vi først og fremmest skal konkurrere med. Det er derfor helt uholdbart, at den offentlige sektor i Danmark beslaglægger en væsentlig større del af bruttonationalproduktet end i de omkringliggende lande. Det er lykkedes for regeringen at standse væksten i det offentlige forbrug. Nu gælder det om gennem effektivisering og privatisering af mindste omfanget af den offentlige virksomhed.

I vistnok alle de år, vi har haft borgerlige regeringer, har oppositionen til venstre forsøgt at opstille et skræmmebillede om den påståede socialfjendtlige holdning, som disse regeringer skulle være udtryk for, og hr. Svend Auken indlæg i dag svigtede heller ikke på det punkt. 8 års virkelighed siger noget andet. Værdien af de sociale pensioner i faste priser er i dag højere end i 1982. Kunne vi dog så ikke undgå de udskjelser i debatten, også når det drejer sig om en ansvarlig og nødvendig begrænsning af den offentlige sektors opgaver? For når vi reducerer antallet af ansatte i den offentlige sektor, er det ikke et udtryk for et ideologisk felttog, men

simpelt hen udtryk for, at vi ikke har råd til at fortsætte med en offentlig sektor af den nuværende størrelse. Det er da i øvrigt også, hvad en ledende socialdemokratisk kommunalpolitiker og formanden for Kommunernes Landsforening klart har givet udtryk for.

Her er det vel, at vandene hidtil er skiltes mellem Det Konservative Folkeparti og Socialdemokratiet i holdningen til den offentlige sektor. Vi siger, at det nuværende omfang af den offentlige sektor simpelt hen er for stort. Har vi lov til at håbe, at Socialdemokratiet måske også efterhånden er ved at komme til denne nødvendige erkendelse? Tryghed i 1990'ernes Danmark – og hr. Svend Auken sagde meget om tryghed – skabes ikke ved at fastholde en offentlig sektor med en størrelse, vi ikke kan betale, men tværtimod ved fortsat effektivisering, øget produktivitet og moderniseringer, så velfærdssamfundet kan bevares på en ny og billigere måde.

Kendsgerningen er jo, at i det moderne Danmark, hvor classeskellene er væk, hvor de fleste borgere – kvinder og mænd – har arbejdsvilkår, der bærer mange fælles træk, uanset hvor i landet de befinder sig, har vi alle en fælles interesse i velfungerende vuggestuer, børnehaver og andre børnepasningsordninger, fritidshjem, skoler, sygehuse og plejehjem. De nære menneskelige forhold er vi fælles om. Der er ingen, der skal tage ideologisk patent som beskytter af den sociale velfærd; det er og bliver fælles gods.

Men én ting har vi også tilfælles: Vi skal kunne betale for alle disse goder. Derfor må vi hele tiden stræbe efter nye og mere effektive måder at indrette samfundets velfærd på. Denne indsats er nært knyttet til bestræbelserne på at sætte flere i stand til at klare sig selv.

Det Konservative Folkeparti vil arbejde for, at langt færre skal være afhængige af de offentlige kasser, langt flere skal tilskyndes til en aktiv personlig indsats til glæde for sig selv og for samfundet. Arbejdstilbud til unge kontant-hjælpsmodtagere i stedet for automatisk udbetaling af passiv hjælp er udtryk for en sådan positiv holdning. Indsatsen for at løse arbejdsmarkedets strukturproblemer, som vi nu for alvor tager fat på, peger i samme retning.

Det er alle disse udfordringer til det moderne Danmark, som vi skal samarbejde om i Folketinget i erkendelse af de virkelige økonomiske

[Fischer]

forhold. Det er realismens fase i dansk politik, det drejer sig om. Og realisme er at tage stilling til de fire strukturproblemer, som først og fremmest præger det danske samfund ved indgangen til 1990'erne: den for store offentlige sektor og dermed det for høje skatte- og afgiftstryk, et skattesystem der adskiller sig alt for meget fra de øvrige EF-landes, for lav samlet opsparing, og endelig et for stift arbejdsmarked. Derfor er det i dette efterår så vigtigt for det danske samfund, at vi nu kommer politisk i gang – for den enkelte borgers og for den enkelte families velfærd og beskæftigelse.

Så synes jeg, det er en dårlig idé at starte folketingsåret med en politisk polemik, at begynde at snakke om regeringsdannelse, som hr. Svend Auken gjorde, og at bruge et politisk popudtryk som, at der er tale om en nødsituation i det danske samfund. Jeg vil ikke være uvenlig over for Socialdemokratiet, men det virker, som om Socialdemokratiet er i vildrede med sig selv. Hvad vil partiet egentlig? Vil de deltage, eller vil de ikke deltage? Det forstod jeg ikke helt klart af hr. Svend Aukens tale. Det får vi nok at vide i de kommende uger.

Men ser vi på, hvorledes andre uden for dette hus beskriver regeringens indsats, så er det helt andre toner, der lyder. »Ugebrevet« mandag morgen talte om, at den danske økonomi og hr. Poul Schlüters regering havde klaret sig langt bedre end sit rygte, og et udenlandsk analyseinstitut talte om en imponerende indsats.

Det er også en kendsgerning, at vi i dag har en rente, en inflation og nogle vækstbetingelser, der er helt anderledes end i 1982. Så skal vi ikke komme tilbage til de faktiske forhold, hr. Svend Auken?

Men det er da rigtigt, at der er andre vigtige samfundsspørgsmål, vi skal tage stilling til, f.eks. den enkelte danskers retssikkerhed og personlige tryghed i dagligdagen. Der vil den konservative folketingsgruppe fortsætte den linje, vi hidtil har arbejdet med: at sætte den lovlidige borger i centrum for vor opmærksomhed, at have en tilstrækkelig politistyrke, nærpolti, så lovovertrædelser mødes med den nødvendige fasthed i sanktionerne.

Flygtningeområdet optager mange mennesker. Den konservative folketingsgruppe er klar med en politik; vi er klar til de nødvendige forhandlinger om ændring af udlændingeloven. Det gælder også kulturpolitikken, det gælder

børns og familiers forhold. Vi vil gå ind i debatten med et positivt udgangspunkt.

Men den vigtigste betingelse for, at vi kan klare alle de spørgsmål, er, at vi har en velfungerende dansk økonomi. Den konservative folketingsgruppe ønsker derfor, at vi bruger tiden fornuftigt til at opnå resultater på disse afgørende økonomiske områder ved vedtagelse af regeringens skatteforslag samt finanslovsforslaget og de hertil knyttede lovforslag. Det vil være udtryk for vilje og evne til samarbejde og det bedste udgangspunkt for, at hele folketingsåret kan få et positivt forløb. Mon ikke det er, hvad befolkningen med rette kan forvente af os?

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Man bør vel starte med at byde velkommen til den nye politiske ordfører for Det Konservative Folkeparti, og netop da det er hr. Fischers jomfrutale som sådan, bør vi vel også have en ganske betydelig overbærenhed, hvis ikke der er sammenhæng i de argumenter, som hr. Fischer har anvendt; det synes jeg selvfølgelig vi bør tage i betragtning, når vi vurderer talen.

Men alligevel kan jeg ikke lade være med at spørge hr. Fischer: Forstod jeg det rigtigt, at hvis man tager 4-5 mia. kr. op af erhvervslivets kasse og lukker dem ud i skattelettelse, i forbrug til lønmodtagerne, så giver det konkurrenceevneforbedring, så giver det dynamik, så giver det øget beskæftigelse, og så løser vi sådan set alle de grundlæggende problemer i det danske samfund? Var det ikke det, der var hovedbudskabet?

Jeg forstod på hr. Fischer, at han mener, at det giver løntilbageholdenhed. Vi har regnet lidt på regeringens forslag i så henseende, og vi kan se, at hvis vi omregner den skattelettelse, som er tiltænkt dem med en indtægt på 150.000 kr., så skal de vise en løntilbageholdenhed på 1,1 pct., svarende til 1.700 kr., for fuldt ud at miste skattelettelsen.

Hvis nu vi i stedet for tager en på et lønniveau, der svarer til ministre, dvs. ca. 725.000 kr. i dag – det er vist mere for ministre, men lad os nu tage runde tal. 725.000 kr. giver en skattelettelse på 35.000 kr. Det svarer til, at ministre og ligestillede skal vise tilbageholdenhed med lønnen med 15 pct., således at man får en lønforbedring, der er 109.000 kr. mindre i lønforhandlingerne, end man ellers skulle have haft, for at få en uændret situation.

[Stavad]

Jeg ved ikke, om hr. Fischer har set, at Anne E. Jensen fra Unibank, der er cheføkonom, har sagt, at hvis den teori, hr. Fischer har præsenteret Folketinget for, skal holde vand, så er der store grupper, der skal gå tilbage i løn. Jeg ved ikke, om det er det, der er lagt op til.

Formanden:

Hvis vi i dagens løb skal have mange korte bemærkninger, så må jeg henstille, at vi overholder taletiderne.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil gerne stille et spørgsmål til hr. Fischer.

Nu talte statsministeren jo om holde-fast-metoden i sin åbningsredogørelse. Det er jo i hvert fald ikke de økonomiske teorier og regnestykker, regeringen gjorde for 3 år siden, der holdes fast i med det oplæg, der nu ligger. Jeg skal minde hr. Fischer om – og det vil jeg godt bede om hans kommentar til – at for små tre år siden sad den daværende finansminister sammen med arbejdsmarkedets parter og skruede en plan sammen, som vi lavede forlig om her i Folketinget mellem regeringen og Socialdemokratiet, om omlægning af arbejdsgiverafgifter.

Det blev påvist ved den lejlighed, at man kunne redde tusindvis af danske arbejdspladser ved den omlægning. Så er det jo mærkeligt, at regeringens politik nu først med finanslovsforslaget for 1991, så med skatteomlægningsplanen og de byrder, man dér lægger på erhvervslivet, giver sig til at demontere og afskaffe de fordele, man gav erhvervslivet for 3 år siden, og som man ved den lejlighed sagde ville redde tusindvis af arbejdspladser.

Hvis det, man sagde for 3 år siden, var rigtigt, så er det, man foreslår nu, ensbetydende med, at man afskaffer tusindvis af arbejdspladser. Og det er det, jeg synes er den egentlige kerne i kritikken mod regeringens måde at ville love skattelettelse til de højere lønnede på.

Når meget væsentlige elementer af finansieringen af det – ud over det, der er luft – er, at man tager midler fra erhvervslivet, som skulle have været brugt til at fastholde og skaffe ekstra arbejdspladser, hvad er det hele så for noget? Hvad er det for en ændring i de økonomiske sammenhænge, som gør, at det, der var fornuftigt for 3 år siden, skal afskaffes nu for at tilrettelægge et muligt godt valggrundlag for Det Konservative Folkeparti?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hr. Fischer sagde flere gange i talens løb, at nu stod vi med et meget bedre udgangspunkt. Det er noget, vi har hørt før, og jeg forstår godt, hvorfor hr. Fischer sagde det så mange gange, for han kunne ikke pege på resultaterne, så det blev altså bare til, at vi stod med et bedre udgangspunkt.

Hr. Fischer erkendte jo, at massearbejdsløsheden i Danmark er på samme høje niveau nu, som den var for 8 år siden, da den borgerlige regering startede. Og når hr. Fischer nu siger, at der er et langt bedre udgangspunkt, så synes jeg, det må være relevant for os andre at spørge: Jamen hvornår er arbejdsløsheden så afskaffet med regeringens politik? Hvis man forestiller sig den hypotetiske situation, at regeringen fik lov til at fortsætte, hvornår er arbejdsløsheden så væk med den politik, som regeringen agter at føre? Det synes jeg vi fortjener et klart svar på.

For os ser det jo ud, som om regeringen har opgivet den sag, har glemt den. I foråret kom der et Sauntehusoplæg fra regeringen, hvor man talte om at flytte 50.000 årligt fra passiv forsørgelse til en mere aktiv situation på arbejdsmarkedet eller få dem i gang med en uddannelse. Det synes vi i SF var interessant, perspektivrigt, nye toner, og vi glædede os meget over det.

Men siden hen har regeringen jo ikke gjort noget ved den sag. SF var til forhandlinger hos regeringen. Vi mødte en aldeles passiv regering, som ikke var indstillet på at gøre noget ved sagen, som var meget mere interesseret i at kigge på budgettal, som var meget mere interesseret i at finde begrænsninger, meget mere interesseret i at finde ting, som kunne bevirke, at man ikke kom i gang med noget, fordi der var nogle budgettal, der skulle overholdes.

Det groteske er jo, at som afslutning på forårets samling vedtog Folketinget på konservativt foranledning en dagsorden, der opfordrede regeringen til en forstærket indsats på dette område, og det, regeringen har gjort siden, er, at den har gjort mindre. Jeg synes, hr. Fischer skylder os en forklaring på, hvorfor man har anlagt den ændrede stil i regeringen.

(Kort bemærkning).

Anker Jørgensen (S):

[Anker Jørgensen]

Jeg synes, det var underligt at høre hr. Fischer tale om arbejdsløsheden, og at man nu havde et godt udgangspunkt for at gå fremad. Jeg ved ikke, hvad det var, der skulle gå fremad; jeg håber, det var beskæftigelsen.

Men det er jo altså rigtigt, at arbejdsløsheden er omkring 280.000-285.000. Det er det ene, og det andet er, hr. Fischer, om det ikke er rigtigt, at arbejdsløsheden i alle de andre EF-lande er for nedadgående, mens den i Danmark springer mere og mere i vejret? Det er det gode udgangspunkt, regeringen har. Hvorfor pokker kan man ikke på den baggrund opnå et bedre resultat?

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Det falder mig ikke ind at prøve at svare på hr. Fischers vegne, for det klarer han sikkert selv, men af hensyn til offentligheden må der altså ikke fra denne sal udgå det budskab, at vi har 270.000 eller sådan noget arbejdsløse personer. Det passer jo ikke. Det er arbejdsløhedsdage, man tæller. Det er det antal dage, folk har fået understøttelse for, der bliver talt. Det er ikke personer, der går arbejdsløse året rundt eller noget i den retning. Kan vi ikke lige få det tal ud af røret. I øvrigt kan man så diskutere videre, men ikke på det grundlag i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Jeg ved ikke, om jeg må have lov til at sige tak til hr. Stavad for den venlige om end en smule overbærende modtagelse.

Når hr. Stavad i sine bekymringer for situationen i Danmark tager sit udgangspunkt i bekymring for bankerne og for erhvervslivet, så tænker jeg på, hvad de mon dog tænker i LO. Nej, den politik, vi har lagt frem, er centreret om at styrke erhvervslivets konkurrenceevne, og jeg må sige til hr. Stavad, som jo ikke var særlig præcis i sit indlæg, at en undersøgelse, som Handelskammeret har iværksat blandt sine medlemsvirksomheder, viser, at 72 pct. af de adspurgte pegede på nedsættelse af de personlige skatter som den bedste måde, hvorpå man kan gengive dansk erhvervsliv konkurrenceevnen. Det er det udgangspunkt, vi tager.

Jeg synes også, det er interessant at se, at direktøren for Dansk Arbejdsgiverforening, hr. Hans Skov Christensen, siger: »Jeg hører til dem, der mener, at skattelettelser gør det lettere at nå fornuftige overenskomstløsninger.«

Her har vi netop stillingtagen til to af de helt centrale spørgsmål: overenskomsterne og konkurrencedygtigheden.

Jo, hr. Lykketoft, vi skal holde fast; vi skal holde fast ved den sunde økonomiske politik, der går ud på at have styr på dansk samfundsøkonomi, og centrere vor evne omkring erhvervslivet og væksten dér. Det var det, Socialdemokratiet forsøgte i den periode, da det havde magten. Det er rigtigt, der skete noget for tre år siden, og det, som regeringen har nået, er jo faktisk sit mål, at få fjernet underskuddet på betalingsbalancen. Det nærmer sig nu ½ pct. af bruttonationalproduktet. Jeg håber, hr. Lykketoft selv kan huske tallet fra dengang, han havde ansvar for dansk økonomi.

Men det, der er det afgørende i denne situation, er, at vi nu nærmer os et andet årstal, nemlig 1992. Tror Socialdemokratiet, at vi kan blive ved med at have et skattetryk, der ligger 10 pct. over EF-skattetrykket?

Til hr. Jes Lunde vil jeg sige, at de konkrete resultater er den lave rente, det er inflationen, vi har fået styr på. Regeringen har bestemt ikke opgivet, den har initiativet.

Og til hr. Anker Jørgensen vil jeg sige, at jeg lagde mærke til, at arbejdsløsheden var steget 5.000 på en halv time, siden hr. Svend Auken havde ordet. Skal vi nu ikke holde os til de 275.000? Hr. Anker Jørgensen, der er et tal, som er vigtigt: Danmark har den laveste langtidsløshed i EF. Vi er dygtigst til at få folk i arbejde igen. Det synes jeg også Socialdemokratiet skal glæde sig over.

Formanden:

Jeg beder om medlemmernes medvirken til, at hele debatten, som vi undertiden har været ude for, ikke afspilles i korte bemærkninger.

Det er også utilfredsstillende for dem, der er senere på talerlisten. Jeg vil her prøve på at tage to runder af korte bemærkninger. Vi tager nu den anden.

Jes Lunde (SF):

Jeg er enig med hr. Erhard Jakobsen i, at tallet for, hvor mange arbejdsløse vi har, ikke reelt

[Jes Lunde]

er 270.000. Tallet er reelt betydelig højere. Der er jo derudover op imod 100.000 mennesker, der på anden vis er skubbet ud af arbejdsmarkedet, som er placeret på førtidspension eller andre steder, og som ønsker at komme tilbage til en aktiv tilværelse på arbejdsmarkedet. Så tallet er højere.

Det er rigtigt, at tallet på de 270.000 arbejdsløse ikke betyder, at så mange mennesker er arbejdsløse hele året, men det dækker jo bare over, at arbejdsløsheden rammer betydelig flere i løbet af året. Der er 700.000-800.000 mennesker, der i løbet af året er ramt af arbejdsløshed, og det synes jeg er et fantastisk højt tal.

Det betyder, at den utryghed, der er forårsaget af at blive arbejdsløs, af at få en fyreseddel, påføres 700.000-800.000 mennesker om året i Danmark, og det synes jeg er fantastisk mange i forhold til vores befolkningstal. Så mange mennesker får på et eller andet tidspunkt i løbet af året en klækkelig indtægtsnedgang, bliver kasseret fra deres arbejdsplads og bliver skubbet ud i en uvis situation. Det er situationen her i Danmark.

Så synes jeg i øvrigt, det var fantastisk, at hr. Fischer kunne svare så arrogant på spørgsmålet om arbejdsløsheden. Jeg spurgte: Hvor bliver resultaterne af på arbejdsløhedsområdet? Jeg spurgte: Hvornår er der fuld beskæftigelse med en borgerlig politik? Hvilket svar fik jeg? Jo, det går godt med renten og inflationen. Goddag, mand – økseskaft!

Jeg ønsker, at hr. Fischer kommer herop igen og svarer på det, der er emnet, svarer på, hvornår vi kan få den fulde beskæftigelse med en borgerlig politik. Det kan ikke nytte noget at give sig over i helt andre emner.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg er meget enig med hr. Fischer, når han siger, at der skal føres en sund økonomisk politik, og mit spørgsmål til regeringen er så, hvornår regeringen begynder at føre en sund økonomisk politik.

Når hr. Fischer siger, at vi ikke kan leve med et skattetryk, som er 10 pct. over EF-skattetryk, så er jeg også meget enig. Men hvornår begynder regeringen at sænke skattetrykket? Hvornår får vi de skattelettelser, som regeringen taler så meget om?

Oplægget her har ikke en pind med skattelettelser at gøre, det er omlægninger hele vejen. Og for at gøre det endnu værre, så er de, der skal betale de såkaldte skattelettelser, det erhvervsliv, som hr. Fischer priser så højt. Det synes jeg også der er god grund til, for det er erhvervslivet, der skal tjene pengene hjem til os alle sammen. Men hvorfor i alverden pålægger den borgerlige regering så erhvervslivet byrder, når den siger, den laver skattelettelser, som i virkeligheden er omlægninger?

Det er erhvervslivet – det er det eneste, vi har at trække på – som skal tjene pengene, som skal sætte gang i produktionen, og som skal sørge for, at vi kommer op af den suppedas, som den borgerlige regering desværre også har været medvirkende til at vi er kommet i, men det lægger man altså nye byrder på.

Hr. Fischer fremhævede selv Det Danske Handelskammer i sin omtale, og det vil jeg også gøre. Jeg vil henvise til den kraftige kritik, der har været fra Det Danske Handelskammer af det oplæg, som den borgerlige regering er kommet med, og jeg er meget, meget enig.

Det har ikke en pind med lettelser at gøre det her, det er omlægninger, og det er ikke en sænkning af skattetrykket.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Det, der bekymrer Socialdemokratiet ved det samlede udspil, regeringen er kommet med, er jo, at vi med stor sikkerhed desværre kan spå, at det vil medføre en øget ledighed. Ikke fordi vi ikke synes, at det er i orden, at erhvervslivet skal betale sin rimelige andel af vore fællesudgifter, selvfølgelig skal det det, men i den økonomiske situation vi befinder os, hvor vi i forvejen må konstatere, at dansk konkurrenceevne er blevet kraftigt forringet inden for det seneste år, er det mere end betænkeligt, at man kommer med udspil, der yderligere vil forringe dansk erhvervslivs konkurrenceevne med øget ledighed til følge.

Og så henviser hr. Fischer til bl.a. hr. Hans Skov Christensen fra Dansk Arbejdsgiverforening, der skulle have ment, at skattelettelser var godt. Det har jeg også hørt hr. Hans Skov Christensen sige, men jeg har også både hørt og læst kommentarerne til regeringens udspil, og det var ikke det, hr. Fischer refererede.

[Stavad]

Hvis jeg må have lov til at referere fra Jyllands-Posten i dag, siger vicedirektør for Industrirådet, hr. Jørgen Hansen, at i ekstra omkostninger svarer regeringens udspil til, at lønningerne i industrien stiger med 3-4 pct., og at det vil gå kraftigt ud over dansk erhvervslivs konkurrenceevne.

Så er det altså stadig væk meget svært at forstå, at hr. Fischer mener, at det, regeringen har lagt frem, vil betyde bedre beskæftigelse, mere dynamik, og at vi får gang i hjulene.

Resultatet, hr. Fischer, bliver desværre det modsatte.

(Kort bemærkning).

Fischer (KF):

Jeg vil sige til hr. Jes Lunde, som spurgte om, hvor resultaterne er blevet af, at jeg havde forventet, at hr. Jes Lunde havde hørt lidt bedre efter i første omgang.

Jeg har nævnt, at vi har fået langt flere i arbejde i det private erhvervsliv. Jeg nævnte den kendsgerning, at vi har fået oparbejdet et meget kraftigt eksportoverskud. Vare- og tjenestebalancen viser nu et plus på omkring 40 mia. kr. Vi er i eliteklassen i EF, hvad angår eksport. Det er den indsats, vi skal styrke nu, ved at gøre det danske erhvervsliv større.

Og den fulde beskæftigelse – jamen det er da et mål, vi er fælles om, men så gælder det også om at finde de rigtige midler. Og det er det samme, hr. Stavad, vi griber ind dér, hvor det er afgørende, nemlig ved at styrke konkurrenceevnen og ændre strukturen på arbejdsmarkedet, således at vi får ny dynamik i dansk erhvervsliv.

Men nogle grundlæggende ting er på plads ved, at vi har den lave rente, og ved, at vi har den lave inflation. Dermed har vi et udgangspunkt – ikke mindst hvis vi kunne finde nogle fælles løsninger, der giver stabilitet i dansk politik – og det er derfor, vi har sat ind på disse områder.

Fru Pia Kjærsgaard spørger, hvornår regeringen begynder. Jamen, fru Pia Kjærsgård, regeringen begyndte i 1982. Den borgerlige regering begyndte sin saneringsindsats i 1982. Ind imellem har vi da også fået lidt støtte fra Fremskridtspartiet, og det siger vi tak for.

Og med hensyn til skattetrykket, så er skattetrykket faktisk for nedadgående. I 1991 har vi et skattetryk på 49,2 pct. Det er 3 pct. lavere end i 1988. Men nu sætter vi ind på det område, der

er helt centralt, og det er at få fjernet den store forskel, der er i marginalbeskatningen, mellem Danmark og de øvrige EF-lande. Her har vi et centralt problem.

Formanden:

Så går vi til talerrækken igen.

Gert Petersen (SF):

I sin 40 minutter lange åbningstale lykkedes det statsministeren at sige noget om udenrigspolitik, om at sætte fuld fart på EF-unionen og om ophævelsen af 6 pct.-skatten. Så forenklet kunne der redegøres for rigets stilling, som det hedder. Det var næsten imponerende.

Kultur- og socialpolitik glimrede ved sit fravær. Om trafikpolitik og kostbart brobyggeri hørte vi ikke et ord. Mest forbavsende var dog tavsheden om miljøet. Vi har fået Brundtland-rapporten, som regeringen endda har tilsluttet sig i princippet, og senere har vi fået en endnu mere skræmmende rapport om drivhuseffektens følger for klimaet og de geografiske forhold. Hvad havde statsministeren at sige herom? Ingen verdens ting. Disse problemer eksisterer åbenbart ikke for regeringen.

Jeg kan godt love, at de problemer vil blive taget op her i Tinget, og det lover jeg på SF's vegne, vi skal nok sørge for at få kulegravet problematikken omkring drivhuseffekten og dens følger og miljøproblemerne i øvrigt, og vi vil begynde på det allerede under denne debat.

Derimod var statsministeren meget klar på et andet område. Han kan godt se, der er en afspændingsproces i Europa, men han mener, at den – foreløbig i hvert fald – ikke skal have følger for det danske militær. Vi skal fortsat opretholde et militærvæsen, som om østtyskere og polakker og russere stod parat lige syd for Østersøen for at tage os. Det er utroligt.

Socialistisk Folkeparti finder, at vi i Danmark skal gøre som så mange andre lande i Vest- og Østeuropa og i konsekvens af alt det nye skære ned på militæret, så det kan mærkes. Og det, vi sparer, det kan i øvrigt passende bruges til at afværge den langt værre trussel, der er rettet mod vores naturmiljø.

På baggrund af det, der ikke blev sagt i statsministerens tale, og det, der blev sagt – for statsministeren holdt vel ikke en helt privat tale, den må vel være drøftet med regeringen – kunne man egentlig godt få lyst til at spørge, om Det

[Gert Petersen]

Radikale Venstre har forladt regeringen – sådan i al stilhed, ubemærket. Eller er vi nået dertil, at De Radikale accepterer tavshed om de miljøpolitiske problemer, når regeringens programkløring lægges frem, og accepterer en fortsat opretholdelse af den kolde krigs væbnede niveau? Ja, vi er åbenbart nået derhen, for De Radikale sidder stadig væk på ministertaburetterne. Derudover har de dog usynliggjort sig.

Året 1789, da den store franske revolution bragte friheden til Europa, fik sit sidestykke med året 1989, der blev et nyt, stort frihedens revolutionsår i europæisk historie. Det hilser vi velkommen. Vi glæder os over den frihed, der er skabt, som er erobret. Men i frihedens skygge manifesterer et spøgelse sig. Det er den økonomiske liberalisme, de utøjlede markedskræfters spøgelse, som huserer ud fra mottoet om de stærkes ret til riget, og hvis bare de kan tage for sig af retterne, så vil det gå godt for alle.

Spøgelset er naturligvis manet frem af de østlige kommandoøkonomiers sammenbrud og totale fallit. De præsenterede sig selv som socialisme, men i virkeligheden repræsenterede de den socialistiske idé på nogenlunde samme måde som de spanske conquistadorer og deres inkvisitionsdomstole repræsenterede kristendommen i Europa og Latinamerika.

Under alle omstændigheder er der i den givne situation ikke noget mærkeligt i, at folkene derovre, når de har tilkæmpet sig friheden og kan vælge frit, i første omgang foretrækker det økonomiske system, som deres tyranniske magthavere nægtede dem, altså det vestlige.

Det har så givet det liberalistiske spøgelse ny livskraft hos os, selv om udgangspunkterne mildest talt er forskellige. Når man står med 100 pct.s statseje og 100 pct.s plantyranni, så er det meget fornuftigt – også set fra et socialistisk, demokratisk synspunkt – at begynde med at privatisere og indføre markedsøkonomi. Spørgsmålet er alene, hvor grænsen skal trækkes for privatisering og markedsøkonomi. Men slagordene er der under alle omstændigheder, og de kan så bruges herhjemme til selvbekræftelse.

Det ene slagord er markedsøkonomien, selv om vi ser den ende i monopoldannelser og magtkoncentration uden ansvar over for offentligheden. Tænk bare på storbankernes adfærd i denne tid. For resten så bliver jo selv

Danmarks Liberale Parti helt planøkonomisk kulret, når det drejer sig om landbruget og om forsvaret for den sidste rest af centraliseret planøkonomi i Europa, nemlig EF's landbrugsordninger. Der er altså også en god portion hykleri med i spillet.

Så er der privatisering, det andet slagord. Også her føler de borgerlige sig opmuntret, selv om den danske stats ejendom egentlig er ret beskeden. Om det så er visse sociale opgaver, så bør de privatiseres, sagde statsministeren. Det fik mig til at tænke på fortidens fattiggårde; det er et eksempel på privat social forsorg, og den har givetvis sparet skatteyderne for en hel del penge.

Man sælger ud af de smuler, der er: færger, forsikringsvirksomhed, lufthavn og måske også snart postgiroen, hvad ved jeg, for regeringen vil jo ifølge finansministeren på det punkt optræde som en tyv om natten. Det fik mig til at tænke på, hvad tyve laver om natten. Om natten enten sover eller også stjæler en tyv. Er det det mønster, regeringen vil følge?

Men spøgelse fejrede dog sine største triumfer på landsmødet i Danmarks Liberale Parti, der ved historiens ironi – det hænger sammen med dengang, da partiet var et venstreorienteret parti – bærer tilnavnet Venstre. Her udkonkurrerede man Fremskridtspartiet og De Konservative og erklærede velfærdsskønskestaten fri.

Må jeg lige indskyde, at i SF er vi ganske vist ikke alt for imponerede af det, der kaldes det danske velfærdssamfund. Der er for meget formynderi, for meget centralisme. Der er for lidt demokrati og selvforvaltning. Det er også svært at tale om velfærd i et samfund, der tolererer, at så mange hundrede tusinder udstødes fra arbejdslivet. Men vi er da kommet så vidt, at dette samfund ikke lader nogen gå til grunde, at det sikrer nogle fundamentale rettigheder for alle. Det er positivt – og det var netop disse principper, som blev undsagt fra Venstres landsmøde.

Her på det liberale partis møde var det især de såkaldte overførselsindkomster, man gik til angreb på. Tænk, sagde Venstres formand, 1,6 mio. mennesker, 41 pct. af vælgerbefolkningen, lever i hovedsagen af overførselsindkomster. Og derfor forlangte man – det var ifølge referaterne skatteministeren, der havde den opgave – at disse indkomster skal beskæres, de skal gøres transbestemte, de skal privatiseres, de skal strammes. Også her kom jeg til at tænke på for-

[Gert Petersen]

tiden. Transbestemte ydelser som hovedprincip for den sociale lovgivning er noget, som elders hørte forrige århundrede til.

Men sandheden er, at syv ottendedele af disse 1,6 mio., som venstreformanden forarget konstaterede levede af overførselsindkomster, syv ottendedele af dem, 1,4 mio. mennesker, er folke- og førtidspensionister, efterlønnere eller arbejdsløse. Mener Venstre, at de ældre og de invaliderede skal dø noget tidligere, og at de arbejdsløse bare kan emigrere, måske til Østeuropa, eller at de syge bare kan lade være med at være syge? Vi kan også se på problemet fra en anden side. Disse ordninger lægger tilsammen beslag på ca. to tredjedele af de 147 mia. kr., som Venstre forarget noterede blev brugt på overførselsindkomster. Resten udgøres af forskellige tilskud til børn og pasning af børn, til unge under uddannelse, nedbringelse af høje huslejer, altså boligsikring, revalidering, konthjælp osv.

Jeg har forstået, at der var dem på Venstres landsmøde, som kaldte dette net af overførselsindkomster for et udslag af socialistisk politik. For min skyld må man meget gerne gøre det. Det er under alle omstændigheder arbejderbevægelsen og partierne til venstre for midten og den socialistiske idé, som har stået bag det pres, som gennem en række generationer har ført til dette net, som vi også kender i vore nabolande.

Der er her tale om en samfundssolidaritet, som er totalt fremmed for den økonomiske liberalisme, en holdning, som siger, at vi i fællesskab skal sikre grundlaget for de gamles alderdom, børnenes velfærd og de unges uddannelse, at vi i fællesskab skal sikre miljøet og grundlaget for menneskenes sundhed, stræbe efter beskæftigelse for alle, gøre det til et meget højt prioriteret mål, og hvis det ikke lykkes, så sørge for erstatning i tilfælde af arbejdsløshed eller invaliditet. Og så kan hver enkelt bygge videre på det grundlag.

Naturligvis bør der indgå et stærkt element af aktivering i den måde, disse midler anvendes på, men vel at mærke uden at vi skærer i de garantier, samfundet giver sine borgere. Senest har Hans Jensen-udvalget på helt fortrinlig måde peget på, hvad der kan gøres, og hvordan det kan gøres.

Over for dette grundsynspunkt, dette solidaritetssynspunkt, står så liberalismen, den økonomiske liberalisme, som Venstre så udmærket

demonstrerede på sit landsmøde. Jeg siger »udmærket«, fordi jeg tror, det er godt, at vi får trukket denne modsætning så klart op. Ordet liberal er i sig selv afledt af en rod, der betyder frihed, og i den forstand har vi også i SF et liberalt livssyn. Derfor har vi altid oplevet højskolerne som en væsentlig inspirationskilde.

Men i samfundskonomiens verden betyder rendyrket liberalistisk frihed, at enhver skal være sin egen lykkes smed, og de bedste smede kommer så på A-holdet, mens andre – og det er de fleste – må nøjes med pladser på B- og C-holdet eller længere nede. Og muligheden for at bruge friheden afhænger da af, hvilket hold man kommer på.

Det er ikke tilfældigt, at venstreangrebene på overførselsindkomsterne var rent – om jeg så må sige – økonomistiske. Mennesket var der ikke plads til i disse betragtninger, og der bliver heller ikke plads til åbenhed, frisind og tolerance – det, vi i SF forbinder med begrebet liberalt livssyn – i et så groft ulige samfund som det, der her er tale om.

Det er, hvad indvandrere og flygtninge må opleve i denne tid. En racistisk herrefolksideologi stikker trynen frem. Hvide er bedre end farvede, kristne er bedre end muslimer.

Engang var der nogle, der talte om at gøre Tyskland jødefrit. Nu så jeg i fjernsynet, hvordan en dansk politiker taler om at gøre Danmark muhamedanerfrit. Undskyld, jeg har svært ved at se forskellen på de to paroler.

Denne modbydelige ideologi får et vist tag i befolkningen netop på grund af den sociale nedtur, som vi oplever, og på grund af en klasseopdeling, som temmelig kynisk lægger tolerancens byrder på de dårligst stillede skuldre. Men pas på, siger jeg til de ganske almindelige danskere, der hopper på den limpind, turen kommer også til de gamle og de fattige, de handicappede, de arbejdsløse og bistandsmodtagerne. For hele den struktur, som der her er tale om, har brug for andenrangsborgere, og her slår indvandrere og flygtninge ikke til.

I 9 år har vi levet med angreb på idéen om samfundssolidaritet, det angreb, som regeringen har ført an i – men statsministeren dækker sig i reglen bag fine ord. Det er han i hvert fald dygtig til. Når jeg her har beskæftiget mig med Venstres landsmøde, skyldes det, at dér blev der ført klar tale. Den klare tale afslørede – om end i forstærket form – de holdninger, som har ligget bag 8 års regeringspolitik.

[Gert Petersen]

Til gengæld er det jo påfaldende, at denne politik ikke har løst samfundets grundlæggende problemer; den har faktisk forværrer nogle af dem. De ofre, som er ydet, har været ydet forgæves. Likvideringen af dyrtidsreguleringen, som regeringen startede så stærkt med, senere den årelange fastfrysning af dagpengeløfterne og senest den ekstreme løntilbageholdenhed, som regeringen overtalte fagbevægelsen til, ikke en døjt har det hele hjulpet.

Arbejdsløsheden er i færd med at sætte ny rekord, underskuddet på statsfinanserne er på ny faretruende, udlandsgælden er fortsat rekordhøj, betalingsbalancen er fortsat negativ – og når underskuddet kun bliver på ca. 5 mia. kr., og man praler af eksportoverskud, så skyldes det i første række udviklingen i kronkursen. Vi betaler mindre for de varer, vi køber i udlandet. Det er også grunden til den lave prisstignings-takt, som regeringen ellers bryster sig af.

Sideløbende hermed er den sociale nød blevet større i vores samfund, både som følge af regeringens direkte nedskæringer og som følge af det, regeringen tvinger kommunerne til at gøre, og som den så skjuler sig bag. Man skal være temmelig forhærdet for at tro, at en endnu mere drastisk kur i samme liberalisme vil løse eller forminske problemerne.

Men det er ikke desto mindre, hvad statsministeren lægger op til. Bevar mig vel, han er da meget mere florumvunden end udenrigsministeren er, når udenrigsministeren tager Venstrelandsformandskasketten på. Man kan måske endda sige, at statsministeren holdt en selvkritisk åbningstale, når statsministeren sagde, at holde-fast-metoden, som han nu vil til at anvende, aldrig har været brugt i økonomisk politik herhjemme. Så må det jo også gælde for statsministeren de forudgående 8 år.

Men jeg synes, at det er at være for selvkritisk fra statsministerens side. Selv om de 8 år har været præget af afvekslende strategier, og det har de jo unægtelig, kan vi andre godt se en rød tråd, som de to permanente regeringspartier – Det Konservative Folkeparti og Venstre – har holdt fast i, nemlig en stædig kamp for at øge den sociale ulighed i vort samfund, senest udtrykt i regeringens forslag til skattelettelse.

SF mener principielt, at der ikke er råd til en generel skattelettelse, men der kan være en god mening i en skatteomlægning. I ingen andre vestlige lande beskattes små indtægter så hårdt

som i Danmark. SF vil derfor godt se på en lettelse af indkomsts-katten for indkomster på under ca. 170.000 kr., men så må indkomstbeskatningen selvsagt skærpes i den højere ende, for provenuet skal være uændret, og samlet bør det private forbrug ikke udvides her og nu.

Men hvad er det så for en omlægning, regeringen lægger op til? Det er den gamle kending: klækkelige skattelettelse for folk med store indkomster, mens små indkomster skal spises af med symbolske minilettelse. Man kalder det skattelettelse til alle. Bevar mig vel, det er det da, det, som regeringen foreslår: 824 kr. til ham, der tjener 132.000 kr. om året, og 9.848 kr. til det ægtepar, der tjener 450.000 kr. om året. Den omvendte progression skaffer ham med millionindkomsten en lettelse på 50.000 kr. Endvidere pusler regeringen i kulissen med karenstage for hjemsendelsesdagpenge. Hvis det gennemføres, har de, der rammes heraf, ikke udsigt til selv den ringeste skattelettelse, men til tab af en ugeløn. Forslaget er vitterlig et udtryk for, at regeringen holder fast i gammelkendte synspunkter. Jeg håber, at de kommer til at lide samme skæbne, som regeringens grandiose planer gjorde det sidste år.

Dele af finansieringen kan se meget fornuftig ud, men dér, hvor det ser fornuftigt ud, drejer det sig om vildskud, og vildskud skal man vel under alle omstændigheder fjerne. De skal vel ikke have lov til at gro, og de skal vel ikke kun fjernes som led i en eller anden studehandel. Når man fjerner vildskud, skal man ikke fjerne dem med henblik på at skabe nye vildskud. Man kunne derimod bruge det merprovenu, som kommer ind, på en massiv indsats for uddannelse som foreslået i Hans Jensen-rapporten. Det har man sagt at man ikke har råd til. Herved ville man få råd til det, og det er der brug for.

I øvrigt kan jeg love, at SF's skatteordfører senere under debatten vil tage regeringens skatteudspil og skattepolitik under ganske særlig kærlig behandling.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg tager ordet nu, fordi der blev sagt noget, som jeg ikke synes rigtig kan stå uimodsagt. Hr. Gert Petersen siger, at nu er dansk forsvar så godt som overflødig, fordi vi har fået nogle gode ordninger med bl.a. Sovjetunionen. Jeg sy-

[Annette Just]

nes ikke, at vi kan undlade at sige, at dansk forsvar blot er en lillebitte del af NATO-forsvaret. At sige, at NATO ikke er truet, er dog den største overdrivelse, man overhovedet kan finde på i disse Golfkrisens så ubehagelige dage.

Sydflanken, bevares, er den, der er mest truet i dag, men det er stadig en del af NATO, og som sådan er vi nødt til at bevare et troværdigt forsvar også i Danmark, fordi vi har lovet at hjælpe til, hvor der end bliver en trussel mod NATO-forsvaret.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg bliver nødt til at henvise til de bemærkninger, der henholdsvis er kommet fra hr. Svend Auken og hr. Gert Petersen om Fremskridtspartiets landsmøde. Jeg skal sige, det er en enkeltstående udtalelse fra et folketingsmedlem, som ikke er vedtaget hverken i Fremskridtspartiets folketingsgruppe eller på landsmødet. Den står således for den pågældendes egen regning.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Til fru Pia Kjærsgaard er jeg nødt til at sige, at jeg faktisk ikke nævnte Fremskridtspartiets landsmøde. Jeg sagde, at jeg havde set en udtalelse blive fremsat af en kendt politiker i fjernsynet. Jeg nævnte ikke Fremskridtspartiets landsmøde. Hvis fru Pia Kjærsgaard føler sig ubehageligt berørt af den udtalelse, som hr. Glistrup fremsatte, taler det fru Pia Kjærsgaard til ære. På den anden side synes jeg nok, at det burde give anledning til i Fremskridtspartiet, at man overvejede sin egen politik, som åbenbart kan føre ud i den slags udtalelser, der ligger så tæt op ad en parole om et jødefrit Tyskland, som man kan forestille sig. Man bør overveje sine egne holdninger, når de kan føre til den slags udtalelser. Jeg vil håbe, at det kunne give anledning til det, og så vil jeg ikke være skarpere i den polemik på nuværende tidspunkt.

Med hensyn til forsvaret har man i de sidste mange år herhjemme været meget optaget af et pludseligt konventionelt angreb. Derfor var man nødt til at have et højt konventionelt rustningsniveau, har man sagt. Her har bl.a. landgangsfartøjer fra polske havne spillet en meget stor og central rolle. Tror fru Annette Just, at

landgangsfartøjer under en kommende polsk præsident – om 1½ måned får vi en ny præsident, Lech Walesa eller Mazowiecki, hvem det nu måtte blive – vil blive sat ind i et angreb mod Danmark? Hele det trusselspil er faldet bort. Det er måske lidt rystende for fru Annette Just. Det véd jeg ikke, men faldet bort er det. Eller tror fru Annette Just, at den tyske forbundsregering, som nu råder over alle havne ind til den polske grænse, skulle forberede et sådant angreb? Det er helt parodisk at blive ved med at fastholde de gamle standpunkter med de forandringer, som er sket. Vi ser da også, at Forbundsrepublikken har i sinde at skære sit militær meget kraftigt ned med en 40 procent, at Sverige har i sinde at gøre det, og at Holland har besluttet at gøre det. Derfor ville det være rimeligt og naturligt, at Danmark fulgte med.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil da allerførst takke fru Annette Just for, at hun så kraftigt sagde det, som er kernen i sagen, nemlig at det ikke lige bare er Danmarks forsvar, det drejer sig om, når det gælder, hvad vi er truet af. Vi føler lige så meget for Tyrkiet og Grækenland, som vi føler for Danmark i den forbindelse. Ellers havde vi ikke ment noget med at være med i NATO.

Men ellers vil jeg i den korte bemærkning sige, at der er da ingen, der kan undres over, at hr. Gert Petersen i denne situation synes, at nu kan der skæres ned på forsvaret. Det, man kan undre sig over, er, at hr. Gert Petersen også før, hvor der var god grund til, at Danmark havde et forsvar, syntes akkurat det samme, som han siger nu. Der er ikke noget nyt i det, men situationen er anderledes, det véd vi. Der kommer formentlig lempelser rundt omkring. Det kan vi glæde os over, men Danmark er ikke et dansk forsvar, Danmark er en del af NATO. Det skal slås fast med syvtommersøm.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg vil gerne spørge, om fru Pia Kjærsgaard vil tage afstand fra hr. Glistrups udtalelser om, at vi skal have afmuhamedaniseret landet.

Jeg vil gerne gøre fru Pia Kjærsgaard opmærksom på, at det ikke alene er hr. Glistrup, der har udtalt sig sådan. Fru Jane Oksen har

[Leif Hermann]

også gjort det. Er det således, at fru Pia Kjærsgaard vil tage afstand fra det, for ellers har det ikke nogen mening her på talerstolen at fortælle, at det kun er nogle enkelte politikere, at det ikke dækker noget, der er vedtaget i Fremskridtspartiet?

I øvrigt skal jeg gøre fru Pia Kjærsgaard, fru Jane Oksen og hr. Glistrup opmærksom på, at der er religionsfrihed her i landet.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg er helt fordomsfri, hvis hr. Erhard Jacobsen er kommet over på min side og nu også går ind for en nedskæring af militæret. Han skal være hjertelig velkommen. Helt bortset fra det er det, SF og jeg har sagt igennem de sidste mange år, at det danske militærniveau var for højt, at en nedrustningsproces skulle indledes, og at Danmark burde være med i denne nedrustningsproces. Det har vi ikke kunnet vinde ørenlyd for. Jeg håber da, at det nu lykkes for os at vinde ørenlyd for det synspunkt, for der er åbenbart stadig nogen, der mener, at uanset hvad der er sket rundt omkring i verden, skal vi opretholde et højt militærniveau.

Formanden:

Jeg har faktisk regnet med, at vi skulle have to sekvenser efter hvert indlæg i denne omgang af korte bemærkninger.

Ivar Hansen (V):

Jeg lyttede med stor interesse til hr. Gert Petersens tale. Den beskæftigede sig i det væsentlige med Venstres landsmøde. Det kan vi selvfølgelig ikke være utilfredse med i Venstre. Det var et udmærket landsmøde, kan jeg hilse hr. Gert Petersen og sige. Det er også sandt, at der blev talt et klart sprog. Det er ligeledes også sandt, hr. Gert Petersen, at vi på landsmødet var meget optaget af, hvordan vi kan få flere af de mange i det danske samfund, som må leve af passive ydelser, over i en aktiv tilværelse.

Der blev ikke megen plads til at høre om, hvad Socialistisk Folkeparti egentlig vil, men jeg véd ikke, om det har den årsag, at hr. Svend Auken i sin tale allerede havde indrulleret SF som en del af en flertalsregering, og at SF derfor allerede har deponeret sin politik hos hr. Svend Auken. Det kan vi måske høre om senere i dag.

Men mens vi nu alligevel er ved hr. Svend Auken, vil jeg gerne udtrykke min bedste kompliment over for hr. Svend Aukens tale. Jeg synes, den var udmærket. Vi kan ikke forlange den bedre. Den var helt som sædvanlig. Den bestod af to lige dele: en del nedrakning af regeringen og en del selvforherligelse af Socialdemokratiet. Den model har nu foreløbig sikret Socialdemokratiet 8 år i opposition. Det siger sig selv, at vi har ingen særlige bemærkninger til den model. Jeg synes nok, det lød lidt ejendommeligt – det skulle måske forstås som en sjov udtalelse – da hr. Svend Auken sluttede sin nedrakning af regeringen med at sige: Ih, hvor er det dansk, ih, hvor er det dansk. Det var ikke sagt i nogen positiv betydning.

Så kunne jeg fristes til at tilføje om Socialdemokratiets politik, at den er ih, så svensk, for jeg har lagt mærke til, at hr. Svend Auken i sine taler de senere år ikke mere så meget henviser til svenske forhold, men det kommer måske senere i debatten. Nå, lad nu det ligge, vi har andre sager at diskutere.

Det er sandt, som statsministeren sagde i sin tale forleden dag, at verden omkring os forandrer sig hastigt i disse år. I Østeuropa er socialismen i bogstaveligste forstand blevet skrotet. 45 år med hammer og sejl har også været mere end rigeligt. Den nød og elendighed, jerntæppets fald har afsløret, har været tydelig og skræmmende for enhver. Nu er det i stedet for markedsøkonomi og personlig frihed, der stræbes imod i Østeuropa; menneskerettighederne er også i bedring. I det hele taget er den verden, der omgiver os, stærkt optaget af, hvordan snærende bånd og restriktioner hurtigt kan blive fjernet, hvordan den frie konkurrence bedst kan udfolde sig, og hvordan mennesker i fremtiden kan færdes mere frit.

Det er selvsagt en udvikling, som et parti med en liberal grundholdning må hilse med den største tilfredshed, og det gør vi i Venstre.

Som det allerede er sagt af statsministeren, stilles der nu store udfordringer til os danske, og det er en proces, vi for så vidt allerede er midt i. Der er behov for en række ændringer i vort samfund, så alle ledige kræfter kan komme til udfoldelse igen, og det haster. De krav, vi derfor stilles over for, er ikke overraskende, kan man næsten sige, af økonomisk karakter.

Det var jo god latin i mange år, at alle problemer i samfundet kunne kun løses gennem stør-

[Ivar Hansen]

re offentlige bevillinger, større offentlig aktivitet og underforstået nye og flere skatter. Det er derfor, vi i dag i Danmark desværre fortsat har rekord i skattetryk. Det er derfor, den private produktionsektor er håbløst for lille i forhold til den offentlige servicesektor.

Nu er den udvikling heldigvis stoppet, men vi ved også, at det var på høje tid. Nu gælder det så om at få kursen ændret og ikke blot den, men det gælder om at holde fast i kursændringen uden svinkeærinder.

Jeg synes også, at det for at få lidt balance i tingene skal siges efter hr. Svend Auken sortmaleri af det danske samfund, at der er en række lyspunkter i dansk økonomi. Det skal selvfølgelig ikke skjules. Men jeg har i øvrigt svært ved at se, hvilken interesse eksempelvis Socialdemokratiet har i – når det kommer til stykket – tilsyneladende for enhver pris at fremmane et trøstesløst og sort maleri af det danske samfund. Hvilke interesser skal det egentlig tjene?

For det første vil jeg sige, at vi har en rekordlav inflation. Statsministeren var inde på det forleden dag. Det er et forhold, der i sig selv har en masse gunstige følgevirkninger ikke mindst til gavn for de små indkomster i vores samfund i forhold til de skyhøje inflationsrater, vi havde for 10 år eller længere siden. Det er et forhold, man tit og ofte glemmer.

For det andet nærmer vi os nu ligevægt på betalingsbalancen. Det har været et svært emne i mange år. Betalingsbalanceudviklingen har i en række år været anderledes, end vi kunne ønske det. Nu nærmer vi os balance, og det er godt af mange grunde.

For det tredje har vi et betydeligt overskud på vare- og tjenestebalancen over for udlandet. Det er i sig selv godt, for det vidner om vækst i eksportsektoren.

Det er lige så klart, at den store skurk i billedet, den kæmpestore udenlandsgæld, er, som statsministeren sagde, en kæmpemøllesten at slæbe rundt med. Derfor skal tilbagebetalingen af denne gæld starte hurtigst muligt. Det er helt givet, at den store udenlandsgæld for Danmarks vedkommende giver os nogle bindinger i vores muligheder for at udfolde os, som er tyngende, og som forhindrer os i at føre en så ekspansiv økonomisk politik, som vi gerne ville.

Vi har her et fælles ansvar. Derfor vil jeg sige, at det centrale, der i forlængelse heraf nu skal siges, er, at den private sektor skal gøres større,

eksporten skal øges markant, erhvervslivets omkostninger skal holdes i ro, arbejde og opsparing skal præmieres mere, og skattetrykket skal sænkes.

Jeg vil godt sige på Folketingets første arbejdsdag, at hvis et flertal her i Tinget vil være med til at arbejde positivt for denne flerstrengede målsætning, vil en markant vækst i vores samfund være en klar, indlysende realitet, en frugt, vi meget hurtigt vil kunne plukke.

Derfor er det også centralt at få trukket følgende kridtstreg ned over den politiske tavle: Der er ikke plads til flere af den slags fingeraftryk, som går under betegnelsen flere offentlige udgifter. Det gælder den offentlige sektor under ét. Opgaven er derimod, hvordan vi gennem decentralisering, forenkling, afbureaukratisering og privatisering kan aflaste den offentlige sektor, for den offentlige sektor er for stor i forhold til den private. I Danmark er der 150 offentligt ansatte for hver 100 ansatte i industrien. I f.eks. det tidligere Vesttyskland er antallet af offentligt ansatte kun 50 for hver 100 ansatte i industrien. Det er klart, at vi først, når vi får rettet på denne skævhed, kan begynde en reel og markant sænkning af skattetrykket.

Regeringen har nu spillet ud med en fjernelse af 6 pct.-skatten og en nedsættelse af virksomhedsskatten til 40 pct. Vi synes, det er et godt forslag. Jeg vil i den anledning minde om den gamle sandhed, nemlig at en skattelettelse er langt at foretrække for en lønforhøjelse. Hvis vi havde fulgt den leveregel de sidste 20 år, ville meget have set anderledes ud i Danmark i dag.

Forslaget om at fjerne denne skat er ligeledes et markant og konstruktivt signal til arbejdsmarkedet forud for kommende lønforhandlinger. Jeg undrer mig over, at hr. Svend Auken ikke er opmærksom på det perspektiv. Derfor vil jeg da gerne sige det. En fjernelse af den ekstraskat, som desværre alt for præcist rammer de grupper, som har det hårde daglige slid på arbejdspladserne, vil sammen med minimale lønændringer ved overenskomsterne udgøre en klar konkurrenceevneforbedring. Det vil være til gavn for virksomhederne, det vil være til gavn for de mennesker, der er i arbejde, fordi det vil give mere tryghed, og så sandelig også skabe reelle forhåbninger for de mennesker i vort samfund, der ikke har noget job. Det er jo, når det kommer til stykket, den eneste forhåbning, der er at give: en forbedret konkurrence-

[Ivar Hansen]

evne og flere reelle arbejdspladser i den private sektor, ikke flere kunstige beskæftigelsesforanstaltninger i det offentlige. Det mener jeg alle må vide. Det kniber måske nok lidt med erkendelsen.

Denne udvikling ville også skabe mere tryk-
hed i samfundet. Det eneste, der kan skabe
egentlig trykthed, er reelt flere arbejdspladser.

Siden 1982 er der skabt 162.000 nye. Det er
da ikke så dårligt. Men det skal tilføjes, at det
langtfra er godt nok. Efter statistikken er der
275.000 arbejdsløse i Danmark. Men som hr.
Erhard Jakobsen rigtigt siger: Det er jo ikke et
reelt tal, men det er meget bekvemt at bruge i
den politiske agitation. Det er klart.

Når det så er sagt, tilføjer jeg gerne, at der er
alt for mange i Danmark, som ikke har noget
job. Derfor forventer vi i Venstre meget, at de
forhandlinger, der nu er i gang mellem regerin-
gen, arbejdsmarkedets parter og kommunerne
– det er jo de instanser, der har et hovedansvar
– for det første skaber enighed om en markant
indsats over for de unge arbejdsløse, der søger
job for første gang. For det andet venter vi snart
at se konturerne af en dagpengereform, som
fjerner eksisterende bureaukrati og skævheder i
det eksisterende system, og som betyder, at ar-
bejdsmarkedet selv overtager et større ansvar
for dagpengesystemet i øvrigt.

En del af den offentlige debat i Danmark er
meget optaget af at skabe et fjendebillede i for-
holdet mellem den offentlige og den private
sektor. Det synes jeg egentlig er trist. Derfor vil
jeg sige, at vi må ud af den vaneforestilling, at
det offentlige er en maskine, som kun kan vokse.
Den offentlige sektor skal i fremtiden mere
ligne den private sektor. Statsministeren var
også inde på det spørgsmål forleden dag: Mere
konkurrence, mere kvalitetsbevidsthed, mere
egentlig privatisering og omstillingsevne til nye
mere presserende opgaver. Vi tror, at det vil gøre
de offentlige arbejdspladser i øvrigt mere
spændende og give en endnu bedre service i
forhold til borgerne.

Vi skal ligeledes videre med programmet om
decentralisering og forenkling af lovgivningen.
De lokale folkevalgte myndigheder er lige så
ansvarlige, som vi er her i Folketinget. Jeg siger
det med adresse til de partier, der har en ind-
groet angst for at lægge opgaver og ansvar ud til
kommunerne.

Regeringen har fremlagt over 170 lovforslag i
Folketinget. Det er mange. Men vi noterer, at
der blandt forslagene heldigvis også er mange
forenklingsforslag, og det noterer vi med til-
fredshed. Det ændrer dog ikke den kendsger-
ning, at der igennem mange år er lovgivet for
meget i Danmark. Det er svært for myndighe-
der og borgere at følge med. Det er en reaktion,
man tit og ofte møder.

Vi har her et fælles ansvar over for den skep-
sis og ligegyldighed over for lovgivningen, som
et overreguleret samfund kan skabe. Jeg appel-
lerer derfor til den største tilbageholdenhed
med hensyn til nye lovinitiativer samt en skær-
pet indsats for yderligere regelforenkling. Vi
har jo tradition i Danmark for mindretalsrege-
ringer, derfor er vi her ved et område, hvor rege-
ring og opposition typisk har et klart fælles
ansvar.

Også det udenrigspolitiske afsnit i statsmini-
sterens redegørelse var præcist og rammende i
forhold til de opgaver, vi står over for. Men jeg
vil særlig glæde mig over den brede enighed,
der nu er genskabt i markedspolitikken med
mødet i Markedsudvalget i går omkring rege-
ringens memorandum angående fremtiden i
EF-Fællesskabet. Regeringen kan nu gå til de
kommende regeringskonferencer med et stærkt
mandat. Det er af stor betydning for Danmark.

I samme åndedrag deler vi statsministerens
forventninger om, at de øvrige nordiske lande
snart finder en naturlig plads i Det Europæiske
Fællesskab. Jeg mener, det ville være godt for
den nordiske tankegang, og at vi her kunne eta-
blere et helt nyt nordisk samarbejde. Det er vi
bestemt tilhængere af i Venstre.

Jeg vil ligeledes fremhæve betydningen af en
større indsats over for Østeuropa, men tilføje,
at den støtte, vi her står over for at skulle give,
og som vil vokse i de kommende år, må ind i en
samlet prioritering. Det er efter vores opfattelse
ikke sådan, at vi her bare kan øse nogle nye op-
gaver på ud over dem, vi allerede står i.

Jeg vil altså gerne fremhæve det hidtidige
pres for at fremme de baltiske staters frihed og
suverænit. Det må fortsættes med styrke.

Jeg vil specielt fremhæve bemærkningerne
omkring forsvaret. Vi kan glæde os over udvik-
lingen her, også over en forventet enighed om
en reduktion af de konventionelle styrker i Eu-
ropa, men der er ikke milliardbesparelser hos
os lige om hjørnet. Jeg tænker her også på, at de

[Ivar Hansen]

amerikanske skatteborgere ikke med urette godt kan være trætte af fortsat at betale en så uforholdsmæssig stor del af forsvarsforpligtelserne i Europa, som de hidtil faktisk har gjort.

Det danske folk er et arbejdsomt folkefærd. Organisationerne har ganske vist kæmpet bravt for arbejdstidsnedsættelser, i øvrigt på tidspunkter, hvor vi synligt for alle ikke havde råd til det. Men en ny undersøgelse viser tilsyneladende, at danskerne giver pokker i de tanker. De arbejder mere og mere. Nogle har endda to job. Andre arbejder både søgne- og helligdage. Hvis naturaløkonomien stadig væk vokser, er det ikke så underligt med det skattetryk, vi endnu har, men som snart vil blive lettere, hvis regeringen får sin vilje. Det skulle da være ejendommeligt, om et flertal i Folketinget ikke vil hjælpe med til at arbejde på det projekt.

En ny undersøgelse tyder minsandten også på, at danskerne egentlig er ganske godt tilfredse med deres hverdag. Det er næsten til at græde over, som en af undersøgelsens forfattere var refereret for at sige i pressen. Sandt er det, at det refererede billede er helt i modstrid med det trøstesløshedens og håbløshedens nedskæringstorturbillede, visse medieprofeter også af politisk observans med flid søger at fremmane dag efter dag, år efter år.

Jeg mener, sandheden er, at vi som folkevalgte har en befolkning bag os, der er parat til at tage fat og sikre os en plads på førsteholdet i den europæiske familie, hvis bare de får lov til det. I den forbindelse er vi i Venstre helt enige med statsministeren, når han i sin åbningstale sagde med henvisning til den samling, vi nu skal begynde: »Intet parti må få lov til at gøre Folketinget uarbejdsdygtigt.« Den bemærkning er vi helt enige i i Venstre. Der er ikke plads og tid til politisk sabotagevirksomhed i dansk politik netop nu.

Til slut skal jeg sige, at vi i Venstres folketingsgruppe går til arbejdet også i denne folketingsamling for at se resultater.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg forstod på hr. Ivar Hansen, at han tolkede hr. Svend Aukens kritiske bemærkninger over for regeringen som udtryk for nedrakning. Hvis også hr. Ivar Hansen havde prøvet at lytte til, hvad hr. Svend Auken sagde, så var hr. Svend Aukens tale spækket med kendsgernin-

ger, bl.a. at vi desværre står med en arbejdsløshed på 280.000, og at den fortsat stiger, at vi kan forvente et underskud på statsfinanserne i år på 25 mia. kr., og at det skønnes, at gældsætningen også i 1991 vil fortsætte med forøget styrke, at dansk konkurrenceevne er blevet kraftigt forringet, og at vi faktisk mister markedsandele på eksportmarkederne, og at Danmark på fjerde år befinder sig i stagnation, samtidig med at de andre EF-lande har en betydelig vækst – og listen kunne gøres længere.

Hvis hr. Ivar Hansen mener, at den form for nøgternt konstaterede kendsgerninger er udtryk for en nedrakning af regeringen, må det være, fordi hr. Ivar Hansen erkender, at de manglende resultater er regeringens ansvar, og det mener jeg faktisk hr. Ivar Hansen har godt belæg for.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

På et par punkter i hr. Ivar Hansens indlæg var der en undertone af trussel måske mod Socialdemokratiet. Der kunne ikke blive tale om fingeraftryk. Jeg går ud fra, at det er udtryk for filosofien om, at Tingets største parti bestemt ikke skal have indflydelse på noget som helst. Hvis det vil stemme for regeringens forslag, er det i orden, ellers kan det få tæv. Det er den holdning, jeg mærker hos hr. Ivar Hansen. Jeg tror faktisk, at hr. Ivar Hansen af mange forskellige grunde skal tænke sig vældig meget om.

Jeg mener, hovedproblemet i dansk politik er en svag mindretalsregering, der flakser rundt mellem forskellige flertal. Man kan ikke regne med, at de linjer, der blev lagt i et forlig for 1-2-3 år siden, bliver holdt. Folk ved ikke, hvad de har at rette sig efter. Vi ved ikke, om vi kan stole på regeringen. Vi lavede faktisk i 1987 et forlig med nogle fingeraftryk, der forbedrede konkurrenceevnen ved omlægning af arbejds-giverafgiften. Det er det, man nu piller fra hinanden for at bane vej for nogle efter min opfattelse helt uansvarligt finansierede skattelettelser.

Vi lavede også et skattereformforlig for 5 år siden, og der er åbenbart en lidt nuanceret opfattelse i regeringen af, hvor længe det holder. Jeg ved, hr. Ivar Hansen holdt en stor tale på Venstres landsmøde om, at det nu skulle falde væk. Jeg ved også, at statsministeren har anty-

[Lykketoft]

det, at det falder væk, hvis der bliver valg. Det kan jeg ikke forstå. Berlingske Tidendes overskrift fra den 25. januar 1985 var: »Poul Schlüter: Skatteforliget skal holde i mindst 10 år.« Det var enden på en lang diskussion, hvor hr. Knud Heinesen blev skældt voldsomt ud af Venstrefolk for at have sagt, at det godt kunne være, at man kunne lave noget om på et senere tidspunkt, uden at partierne var enige om det. Da sagde statsministeren meget klart: »Der må være sikkerhed for, at det ikke kan ske. Der må være store linjer i dansk politik. Det er kun de partier, der har lavet dette, der kan lave det om.« Det skrev vi så ind i aftalen.

Hvad er det, der har ændret sig, siden den overskrift stod i Berlingske Tidende?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Partiet Venstre har et slogan, der hedder »Frihed under ansvar«. Det synes jeg er en god parole, og det er en, som jeg kan tilslutte mig. Men jeg bliver nogle gange i tvivl om, hvad den betyder for Venstre, for vi oplever, at med ansvaret er det så som så, når det drejer sig om økonomiske områder, hvor Venstre går gevaldigt meget ind for frihed.

Jeg vil gerne give et eksempel på det: Ifølge oplysninger fra Nationalbanken var der i august måned spekulationer i de såkaldte kænguru-obligationer og pund-arrangementer for ca. 6 mia. kr. Det svarer til ca. 275 mio. kr. om dagen, som blev overflyttet til sådanne spekulative arrangementer, hvortil kommer det prøvenutab, de har givet det offentlige. Det er klart, at den enkelte dansker har sin frihed til sådan noget, men mit spørgsmål til Venstre lyder: Hvor er ansvaret? Hvem er det, der skal sige nej til den slags arrangementer?

Det er klart, at vi herinde har en pligt til at være efter sådanne huller og få vedtaget en lovgivning, der forhindrer dem. SF har også fremsat et forslag til det, og nu kommer regeringen også med, men den slags tager tid. Der når at fosse i hundredvis af millioner kroner ud af kassen, inden vi får lukket hullerne, og det må være klart for alle, at disse arrangementer ikke har kunnet gennemføres, uden at pengeinstitutterne har været særdeles aktivt medvirkende.

Jeg spørger Venstre: Er der ikke et ansvar at gøre gældende her? Vi har indsat nogle offentlige repræsentanter, som er udpeget af industri-

ministeren, i bestyrelserne for pengeinstitutterne. Hvorfor er der ikke sket noget fra disse samfundsrepræsentanters side? Hvorfor har industriministeren ikke sørget for at indkalde disse repræsentanter til et møde for at indskærpe dem deres pligt til at holde øje med, at der ikke foregår en samfundsundergravende virksomhed fra bankernes side? For det er det, der er tale om, når man i så stor målestok – 6 mia. kr. – spekulerer i den danske skatteopkrævning.

Derfor vil jeg gerne spørge, om Venstre vil bakke op bag, at industriministeren fører en mere aktiv linje på dette område, sådan at friheden bliver fulgt af et ansvar.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg synes, at hr. Ivar Hansen skal have svar på et af sine spørgsmål, og det vil jeg tillade mig at give ham.

Hr. Ivar Hansen kan være ganske fortrøstningsfuld. SF deponerer ikke sin handlefrihed hverken hos Socialdemokratiet eller hos nogen andre. Men vi samarbejder meget gerne med Socialdemokratiet, og det er klart, at de sidste års politik måske også gør, at begge parter indimellem sluger nogle kameler. Det bliver vi nødt til at gøre for at kunne komme af med den nu siddende regering, og det gør vi gerne. Det var det ene, jeg ville sige.

Det andet var, at »nu skal kursen lægges om«. Det er et af hr. Ivar Hansens yndlingsudtryk, for det har han sagt ved de sidste tre åbningstaler, og jeg har hver gang tænkt, at det dog var ejendommeligt, at manden hele tiden vil have kursen lagt om, når hans parti faktisk er med i den regering, der lægger kursen. Nu skal den altså lægges om igen.

Jeg lyttede videre, og det eneste væsentlige, der blev sagt, som var spor anderledes end det, der plejer at blive sagt, var, at nu skulle vi effektivisere den offentlige sektor. Det har vi også hørt før, men der var lidt nuancer i det. Jeg må spørge, hvad det er, man taler om, når man skal spare så mange penge og samtidig skal effektivisere. Har man tænkt sig, at socialkontoret skal have en svingdør, man hurtigt kan vippe folk ud ad? Har man tænkt sig, at hospitalerne skal operere på akkord? Hvad er det, man tænker sig? Det er social-, sundheds- og uddannelsesbudgettet, som tynger så meget, det ved vi alle sammen godt, men hvad er det for ændringer, der skal til?

[Lilli Gyldenkilde]

Til sidst skal jeg sige, at efter at vi havde været igennem hele baduljen med, hvor meget vi skal spare på de offentligt ansatte, var det helt rørende at høre, at der ikke skal spares én krone på militæret. Tværtimod skal danske skatteydere nu til at hjælpe de 250 millioner amerikanske skatteydere, som ikke kan klare mosten selv.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Efter hr. Ivar Hansens forelæsning over, at fuld beskæftigelse er ligegyldig, og at der er en lang række andre ting, der er vigtigere i økonomien, f.eks. prisstabilitet, fik jeg egentlig lyst til at spørge hr. Ivar Hansen, hvad Venstre lægger i det forlig om det danske EF-memorandum, man er gået ind på sammen med Socialdemokratiet. Jeg synes, det er lidt interessant, at man deri vil have skrevet, at EF skal prioritere fuld beskæftigelse som et overordnet princip. Jeg regner ikke med, at det er, fordi hr. Ivar Hansen går ind for det, for jeg regner med, at det, hr. Ivar Hansen sagde her, er det rigtige. Fuld beskæftigelse er noget pjat, og det er ikke på det, vi skal bruge vores kræfter. Mit ene spørgsmål er, hvorfor Venstre er gået med på det memorandum.

Det andet, og det er nok det vigtigste, er, at jeg gerne vil have hr. Ivar Hansen til at forklare, hvad hr. Ivar Hansen mener med formuleringerne i memorandumet.

Skulle jeg gætte først, og så kan hr. Ivar Hansen reagere på det, mener hr. Ivar Hansen, at det er totalt ligegyldigt, hvad man skriver i det memorandum om fuld beskæftigelse, for det handler om prisstabilitet, og det er det, der skal sættes på? Hvis nogen vil have lidt boller, der hedder fuld beskæftigelse, på suppen, kan de få lov at skrive det, men Venstre sidder på udenrigsministerposten og skal nok sørge for at få den kringlet efter sin opskrift.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Hr. Ivar Hansen nævnte i sin tale, at Socialdemokratiet tegnede et meget trøstesløst billede af det danske samfund, og det er måske også rigtigt. Det skal man vel gøre, når man er i opposition, men helt uden trøst var det vel ikke.

Jeg vil da så gerne dele Socialdemokratiets bekymring på et specielt område, og det havde

jeg egentlig også forventet at hr. Ivar Hansen ville, nemlig spørgsmålet om statsunderskuddet. Sidste år gik det ikke for godt. I år bliver det måske 25 mia. kr., næste år er der udsigt til 25-30 mia. kr., men lad os ikke overdrive, vi må have samme ønske om, at det ikke bliver så slemt.

Det er vel ikke at tegne et trøstesløst billede at remse de tal op, og jeg håber da ikke, hr. Ivar Hansen bliver alt for trøstesløs selv, men hvad er Venstres opskrift? Vi andre kan ikke få det til at harmonere med løfterne om en skattenedsættelse. Vi kan simpelt hen ikke få det til at hænge sammen, og jeg vil meget gerne bede om et svar på det.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Venstre har i mange år været dansk landbrugs parti, og derfor vil jeg godt spørge, om hr. Ivar Hansen er enig med De Danske Landboforeninger og Danmarks Naturfredningsforening i, at regeringen skal udskyde sin miljølovpakke, for det ville da være interessant at høre, og det burde man have haft med i den tale, som man har holdt her.

Vi vil gerne vide, hvad repræsentanten her på Tinge mener om netop det problem, for der har fra dansk landbrugs side været gjort indsigelse bl.a. mod den 2 m dyrkningsfri zone og mod, at der ikke ydes nogen erstatning, og nu er man altså kommet med en direkte henstilling til regeringen. Jeg vil godt høre, hvor Venstre står. Det er, ligesom man har én mening i forsamlingshusene og en anden her på Tinge.

(Kort bemærkning).

Grete Schødt (S):

Jeg vil godt spørge, hvordan det kan være, at der kan sættes spørgsmålstegn ved ledighedstallet 275.000, som for øvrigt i dag er 277.000. Jeg vil godt spørge hr. Ivar Hansen, om hr. Ivar Hansen betvivler statsministerens egne tal i åbningstalen.

Den virkelige verden uden for dette hus ser altså meget anderledes ud, end nogle forestiller sig, for virkeligheden er, at ca. 800.000 danske lønmodtagere og arbejdere ikke har det job, de har brug for. De er året igennem ramt af ledighed, og når man omregner det til fuldtidsbeskæftigelse, betyder det, at vi har 275.000 arbejdsledige. Det kan der ikke herske tvivl om.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Jeg vil godt sige til den høje formand, at jeg nok har rigeligt til en times tid, men det går jo ikke.

Jeg har lagt mærke til, at når hr. Svend Auken taler om, at et regeringsskifte og oven i købet en flertalsregering nu er inden for rækkevidde, har hr. Stavad og hr. Lykketoft meget travlt med at komme op på talerstolen, næsten som om regeringen allerede var dannet. Men tag det nu roligt, hr. Stavad og hr. Lykketoft! Den regering er ikke dannet, og det bliver den nok heller ikke lige med det første.

Jeg vil først sige til hr. Stavad, at jeg synes, det er et urimelig trøstesløst billede, Socialdemokratiets formand tegner af det danske samfund netop nu. Det er min bedømmelse, at det ikke dækker virkelighedens verden. Den ser vi tilsyneladende forskelligt på.

Hr. Svend Auken har tidligere sagt, at finansloven skal laves helt om, og det må jo betyde, at Socialdemokratiet stemmer imod de besparelsesforslag på hen imod 8 mia. kr., regeringen har fremsat i dette års finanslov. Hvis man lyttede godt efter hr. Svend Aukens tale, var den også i dag fyldt med en række forslag til initiativer, der yderligere vil øge de offentlige udgifter, og derfor må jeg igen spørge: Er det det perspektiv i den økonomiske politik, Socialdemokratiet stiller op? Hvis det er tilfældet, og det er det jo, hvis man skal tage ordene efter deres pålydende, er jeg ganske overbevist om, at arbejdsløshedstallene vil stige yderligere, og at aktivitetsniveauet i det danske samfund vil falde yderligere, og det er den holdning, jeg har forsøgt at gøre op med i dag.

Jeg har ikke noget at indvende imod, at Socialdemokratiet også på arbejdsmarkedsområdet sætter fingeraftryk på en eventuel økonomisk aftale med regeringen. Det, jeg har sagt i dag, er, at der ikke er plads til flere af den slags fingeraftryk, der betyder øgede offentlige udgifter. Men så længe Socialdemokratiet betragter enhver besparelse som et nederlag og enhver ny udgift som en sejr, er det svært at komme overens.

Det er også et svar på det, hr. Lykketoft spurgte om i forbindelse med skattereformen: Hvor længe varer den? Hvornår løber den ud? Skal vi have valg først? Hr. Ivar Hansen har sagt sådan og sådan.

Det, jeg vel nok en anelse skarpt har forsøgt at sige til Socialdemokratiet, er, at de i det store parti nu skal tænke lidt på, hvor længe det danske samfund har råd til at vente på nødvendige justeringer af den skattepolitiske aftale, vi har indgået med hinanden, og som jeg er den største tilhænger af kunne fortsætte, for jeg er også – og det er vi i Venstre – tilhænger af, at der står et solidt politisk flertal i Folketinget bag centrale politiske afgørelser. Det betyder selvfølgelig noget, men prisen kan selvfølgelig også blive for høj.

Jeg kan nå at sige til fru Mimi Jakobsen, at det er rigtigt, at vurderingerne i Budgetdepartementet for øjeblikket tilsyneladende peger imod et stigende underskud, og der er vel netop nu kun at sige om det forhold, at det giver de partier, der sædvanligvis stemmer for finansloven, et særligt ansvar i forbindelse med de kommende forhandlinger herom.

Derudover vil jeg sige til fru Mimi Jakobsen, at vi ikke gør os til talsmænd for en eneste skattelettelse, som ikke er finansieret enten af omlægninger eller besparelser.

De øvrige korte indlæg til mig vil jeg gerne have lov at komme tilbage til i debatten i eftermiddag.

Formanden:

Inden vi nu tager anden runde, vil jeg sige, at når vi er færdige med den, udsætter jeg mødet.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det var ikke et urimelig trøstesløst billede, Socialdemokratiets formand tegnede, men det er urimeligt, at billedet skal være så trøstesløst, fordi Danmark ene af alle fællesmarkedslande har haft nulvækst i økonomien nogenlunde igennem 4 år.

Det er det, der er kernen i problemet med stigende udgiftstryk og stigende skattetryk i Danmark i den periode, og det er den linje, der skal ændres. Det vil Socialdemokratiet være med til at ændre. Det sætter vi øverst på dagsordenen og ikke skattelettelser, der finansieres ved, at man tager de penge ud af erhvervslivet, som vi for 3 år siden var enige om erhvervslivet skulle have for at skabe arbejdspladser.

Jeg synes i øvrigt, at hr. Ivar Hansen med fordel kunne forny sig i forhold til sin faste rolle som den af de borgerlige ordførere, der tegner

[Lykketoff]

det ubetinget værste vrangbillede af, hvad Socialdemokratiet siger, og som den, der mest åbenlyst og oftest truer med at bryde indgåede forlig.

Jeg vil godt sige lige så indtrængende til hr. Ivar Hansen, som han prøvede at sige det til mig, at hr. Ivar Hansen nu skal tænke alvorligt over, hvordan dansk politik overhovedet kan fungere fornuftigt i fremtiden, hvis man omgås så letfærdigt med indgåede aftaler og egne tidligere tilkendegivelser om, hvad indholdet i de indgåede aftaler var.

Jeg tror, det bliver meget svært at få et ordentligt klima at løse dansk økonomis reelle problemer i, så længe luften er fuld af trusler og fedt valgfæsk.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Da firkløverregeringen trådte til i 1982, stod vi med et underskud i første omgang på, jeg tror 43 mia. kr. Hvad gjorde vi så? Vi gennemførte nogle besparelser, men navnlig satte vi altså også indtægterne i vejret. Det kan enhver med ubehag huske: realrenteafgift og alle mulige andre vederstyggeligheder. Det gjorde vi bare. Det medførte, at underskuddet til, tror jeg, regeringens egen forbløffelse faktisk var væk hurtigt.

Nu står vi i 1991 ikke med 43 mia. kr., men med udsigt til noget, der kan blive til 30 mia. kr. Det er ikke så forfærdelig langt væk, og navnlig er det ikke ét år, det drejer sig om. Der er underskud i år, og det var der også sidste år. Hvad gør vi så? Ja, så skal vi spare! Jeg skal ikke bebrejde regeringen, at den ikke fremsætter flere spareforslag, for jeg har heller ikke flere ideer, men at man forærer penge væk, fatter jeg ikke.

Jeg kan godt forstå, at man har ideologiske grunde til det, men jeg fatter ikke, at man med det underskud siger til danskerne, som vi alle holder af: Nu skal I få noget til forbrug! Jeg forstår det bare ikke.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg har lidt svært ved at forstå, hvorfor hr. Ivar Hansen med arme og ben holder så voldsomt fast i den finanslov, regeringen har fremsat, og at åbenbart ingen må have lov til at ændre noget i den.

Den finanslov vil betyde, at dansk konkurrenceevne forringes yderligere, at arbejdsløsheden i 1991 bliver højere end arbejdsløsheden i 1990, og at gældsætningen i 1991 vil blive øget med endnu mere, end gældsætningen bliver øget med i 1990. Derfor har Socialdemokratiet sagt, at hvis vi skal medvirke til den finanslov, skal den have et helt andet indhold.

Vi vil meget gerne være med til at ændre på den, så vi kan tro på, at dansk erhvervslivs konkurrenceevne bliver forbedret i 1991, at arbejdsløsheden vil være faldende i 1991, at vi kan få så meget gang i hjulene, og at vi både kan spare på de offentlige udgifter og igennem en højere vækst få nogle flere indtægter og dermed også få bragt gældsætningen ned.

Det er derfor, vi siger, at det skal blive en helt anden finanslov, inden vi når frem til midten af december, hvor Socialdemokratiet håber at vi er nået så langt, at vi kan stemme for den.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Hr. Stavad siger, at finansloven skal laves helt om. Det har vi forstået, og det finanslovforslag, der ligger på bordet, og som Finansudvalget behandler for øjeblikket, er selvfølgelig også et forhandlingsoplæg. Det kunne bare mangle andet. Det er arbejdsvilkårene i vort Folketing, når vi, som jeg sagde i mit første indlæg, typisk har mindretalsregeringer herhjemme. Man må selvfølgelig forhandle sig frem til et resultat. Derfor kan der også sættes andre elementer ind og tages nogle ud. Sådan vil det altid være, heri er der intet nyt, det er tradition i Danmark.

Efter hr. Svend Aukens opfattelse skal det hele laves om, og regeringens spareforslag, der er sat ind for at eliminere den såkaldte automatiske opdrift, som er i nærheden af 8 mia. kr., er af Socialdemokraterne blevet betegnet som asociale. Hr. Svend Auken var endda meget kategorisk i sit første indlæg. Så spørger jeg hr. Stavad: Kan vi i regeringspartierne regne med, at Socialdemokratiet, når vi kommer frem til afstemningerne om finansloven, vil være med til at sikre, at udgifterne ikke stiger næste år? Vil Socialdemokratiet stille de ændringsforslag til finansloven, der er nødvendige for, at regeringens målsætning holder? De nuværende forslag duer ikke, der skal nogle andre til. Men er det Socialdemokratiets erklærede målsætning,

[Ivar Hansen]

at udgifterne næste år ikke må stige? Kan vi få et klart svar på det?

Fru Mimi Jakobsen siger her i anden omgang, at hun simpelt hen ikke forstår, at regeringen vil give gaver, når underskuddet nu er stigende, og at det ikke kan hænge sammen. Jeg svarer, at der gives ingen gaver, som ikke krone for krone er finansierede. Fru Mimi Jakobsen siger, at hun ikke kan se sammenhængen. Den sammenhæng, jeg ser, og som jeg mener er sund, fornuftig og langsigtet, er – jeg sagde det i mit første indlæg – at en skattelettelse er bedre end en lønforhøjelse, og hvis regeringens forslag om 6 pct.-skatten kan ses i sammenhæng med det, der nu skal ske på arbejdsmarkedet, får vi sammenlagt en langt bedre samfundsøkonomisk situation, end vi ellers ville have fået. Det er hovedsynspunktet.

Formanden:

Et spørgsmål kræver et svar, så hr. Stavad får den sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Det skal til gengæld blive kort, hr. formand. Jeg kan love hr. Ivar Hansen, at hvis han kan tilsige Socialdemokratiet en indflydelse på finansloven af en størrelsesorden, så vi kan få vendt arbejdsløsheden, så den går nedad, kan vi også i fællesskab lave en finanslov, der holder sig inden for de udgiftspolitiske rammer, som regeringen har opstillet.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.28

Mødet genoptaget kl. 13.30

Forhandlingen genoptoges.

Pia Kjærsgaard (FP):

Statsministeren indledte sin tale i forgårs med at konstatere, at verden ikke er den samme som i fjor. Jeg synes, det er en skarpsindig konstatering fra statsministerens side, og jeg vil tilføje, at Danmark heller ikke er det samme som i

fjor. Statens underskud er fortsat vokset, og vor udlandsgæld og arbejdsløshed sætter nye rekorder.

I modsætning til statsministeren vil jeg holde mig til den indenrigspolitiske del af vores hverdag, og derfor vil mit indlæg ikke indeholde så forfærdelig megen udenoms snak.

Sammen med statsministerens åbningstale fik vi den skriftlige del fremlagt med diverse lovforslag, som regeringen regner med at fremsætte i denne samling.

Men lad mig gå lige til regeringens skræddersyede forslag til finanslov, der startede med 16-17 mia. kr. i underskud for en måned siden, men hvis underskud allerede nu forventes at blive på omkring 30 mia. kr.

For at ingen – og heller ikke hverken finans- eller statsministeren – skal være i tvivl om Fremskridtspartiets synspunkt i denne sag, vil jeg straks sige, at forslag i den underskudsstørrelse aldrig vil få tilslutning fra Fremskridtspartiet. Så er det sagt.

Det tror jeg såmænd at både finans- og statsministeren allerede er klar over, og derfor har man skræddersyet et finanslovforslag til Socialdemokratiet. Tænk engang at få sådan et forslag serveret lige foran næsen. Det må være guf for Socialdemokraterne, selv om hr. Svend Auken som sædvanlig har stået og kritiseret forslaget. Den rolle kender hr. Svend Auken jo så godt efter 8 år i opposition, men det er sjældent, at regeringen så oplagt har vist interesse for at omklamre Socialdemokraterne.

Vi kan altså se frem til et forlig om finansloven, hvor der kun sker skatteomlægninger og ikke de sædvanlige lovede skattelettelser. I det hele taget er ordet »skattelettelser« blevet gevaldig misbrugt af denne regering. År efter år har vi fra regeringens side hørt om, hvordan regeringen vil skaffe skattelettelse, uden at man nogen sinde har set realiteter. Det begynder at blive lidt trættende, og jeg tror, at befolkningen mener det samme.

Det skyldes naturligvis regeringens manglende lyst til at gå aktivt ind i offentlige besparelser. I stedet har man forøget den offentlige sektor med 14.000 ansatte siden 1987, mens 24.000 privatansatte har mistet deres job.

Regeringen konstaterer så tørt, at der er et kæmpeunderskud på finanserne, at det nok ikke bliver værre til næste år, og at man i øvrigt ikke aner, hvordan man skal skaffe penge til at

[Pia Kjærsgaard]

finansiere dette underskud. Det er regeringens kommentarer.

Trods denne efterhånden meget, meget alvorlige situation holder regeringen sig fortsat tilbage med offentlige besparelser. Det er simpelt hen utroligt, at statsministeren kan lægge denne åbningstale frem, når man dagen forinden har fået at vide af finansministeren, at underskuddet næste år bliver dobbelt så stort som budgetteret. Og så har man overhovedet ikke omtalt offentlige besparelser – ikke med ét ord! Og det endda til trods for, at vi har en offentlig sektor, der slet ikke er brug for i denne størrelse. Jeg må tage klar afstand fra de udtalelser, der er kommet fra så godt som alle de andre partier, hvoraf der endog har været nogle, der har villet hæve den offentlige sektors størrelse.

Det er jo også en realitet, at de såkaldte offentlige velfærdsforanstaltninger er blevet utrolig omfattende. Se bare, hvordan man strør om sig med luksussuddannelser, fritidstilbud, teaterbilletsilskud og lignende tilbud, som koster skatteyderne hver evig eneste dag. Ansættelse af flere og flere i det offentlige finder ligeledes sted, til trods for at det rent faktisk er det modsatte, der er brug for.

Hovedparten af de ansatte i det offentlige modtager deres faste løn, og det sker, uanset om de har mange eller få kunder at betjene.

Omvendt er det ude i vores erhvervsliv kundeantallet, der er ledetråden for indtjeningen og den løn, der kan betales. Går det godt, er lønnen sikret; går det dårligt, må man lukke. Det er det, man kalder markedsøkonomi. Det er det, Socialdemokratiet er begyndt at sige de også er ved at gå over til.

Udbud og efterspørgsel er væsentlige elementer, som det offentlige ikke beskæftiger sig ret meget med. Nej, der skal ske noget med den overdimensionerede offentlige sektor, fordi vi skal have udryddet den arbejdsløshed, som under denne regering iler mod 300.000 personer. Og man afskaffer ikke arbejdsløsheden ved alene at ansætte flere i den offentlige sektor. Det vil først ske, når der er sket store, mærkbare skattelettelser, så lønindtægterne stiger og lønindkomsterne falder. Så behøver man ikke de evindelige opfordringer om løntilbageholdenhed, men kan sammen med den arbejdende befolkning glæde sig over at arbejde og leve i et land med høj effektiv beskæftigelse. Vi burde kunne gøre det i Danmark, og regeringen burde have indset det for lang tid siden.

Samtidig opnår man jo også en større personlig frihed, når man slipper for, at nogle politikere via love tager fra borgerne og giver noget tilbage i form af offentligt forbrug – noget, den enkelte borger ikke selv har valgt.

Jeg synes, regeringen forsøger sig i illusionisternes sted. Man vifter med venstre hånd for at få befolkningen til at koncentrere sig om de påståede skattelettelser. Samtidig gemmer man i højre hånd de store underskud, som man ikke kan finde dækning for, og som der derfor ikke ønskes så forfærdelig stor opmærksomhed om. Men et sådant underskud skal jo altså finansieres, når man ikke evner at finde tilsvarende besparelser, og det betyder selvfølgelig nye skatter. Der er jo ikke andre steder at få pengene fra end de hårdt plagede skatteborgere, når man ikke vil finde besparelser på overflødige ting.

Jeg synes, det ville være interessant, hvis man fra regeringens side ville reagere lidt og oplyse noget om finansieringen af underskuddet på finansloven for 1991, som kan komme op på omkring de 30 mia. kr. Hvilke omlægninger i skatten har regeringens tre partier mon i tankerne? Det vil jeg gerne høre noget om nu, da man ikke vil foretage besparelser. Hvordan kan man da have tiltro til, at denne regering overhovedet kan skabe positive ændringer i det danske samfund, når man fastholder en sådan linie?

Fremskridtspartiet viste sidste år sin gode vilje for at få fasttømret et ikkesocialistisk flertal ved at støtte regeringens finanslov mod at få visse positive indrømmelser fra regeringens side. Men alligevel føler regeringen sig tilsyneladende bedre tilpas i socialisternes selskab, hvilket det skræddersyede finanslovsforslag bærer tydeligt præg af.

Hvad angår 6 pct.-skattens afskaffelse, skulle man jo umiddelbart tro, at Fremskridtspartiet straks ville klappe i hænderne og juble, men vi har ved tidligere lejligheder gennemskuet regeringens spil, og også denne gang undlader regeringen at påvise besparelser til afløsning af den manglende indtægt. I stedet for pløjer man dybt ind i erhvervslivets vilkår og straffer det erhvervsliv, der skal skaffe indtjening, valuta og arbejde. Det er kort og godt ganske uansvarligt.

Det interessante i forbindelse med 6 pct.-skatten og dens eventuelle afskaffelse bringer et spørgsmål på bane til statsministeren, nemlig: Hænger afskaffelsen af 6 pct.-skatten

[Pia Kjærsgaard]

nøje sammen med en finanslovaftale? Det er jo sådan, at afskaffelse af 6 pct.-skatten er skatte-reformstof, siger regeringen. Den kan ikke af-skaffes uden partierne bag skattereformen. Dertil hører Fremskridtspartiet som bekendt ikke – og gudskelov for det – så hvis statsmini-steren svarer bekræftende på mit spørgsmål, så afhænger finanslovsforslagets vedtagelse ikke af Fremskridtspartiet, men alene af Socialdemo-kratiet, og så er det blot en bekræftelse af, at fi-nanslovsforslaget for 1991 er skræddersyet til Socialdemokratiet.

Jeg håber, at statsministeren vil give et klart svar, så alle parter ved, hvad de har at rette sig efter. Det kan også være, det ville være rart for regeringspartierne indbyrdes at vide, hvad de har at rette sig efter. Vi andre i opposition vil i hvert fald gerne vide det. Altså: Kan der laves en finanslovaftale, hvor 6 pct.-skatten ikke ind-går?

I forbindelse med 6 pct.-skatteforslaget, og hvad der ellers har været nævnt fra regeringens side, vil jeg gerne fremhæve, at Fremskridtspartiets førsteprioritet er en hævelse af den skattefri bundgrænse. Der er slet ingen tvivl om, at hvis man virkelig ønsker at lave lettelser for be-folkningen, ville det være den bedste måde at gøre det på både rent administrativt, og også fordi hele befolkningen, og altså også den del af befolkningen, som har de lave indkomster, vir-kelig ville mærke, hvis man hævede den skattefri bundgrænse. Reallønsfremgang via hævelse af den skattefri bundgrænse ville give de bedste betingelser til foråret, når der skal være over-enskomstforhandlinger.

Jeg kan også undre mig lidt over Socialde-mokratiets udspil, som vi i Fremskridtspartiet ikke rigtig synes tager sig af den gruppe, som er svage i samfundet. Hvorfor har Socialdemokra-tiet dog ikke foreslået, som jeg da ved Socialde-mokratiet har været inde på før, at hæve den skattefri bundgrænse? Jeg mener, at Socialde-mokratiet og regeringen har skrevet af efter hin-anden i forbindelse med 6 pct.-skatten.

Samtidig siger statsministeren, at han vil ind-føre en »hold fast-metode«, uden at oplyse, om han vil holde fast med venstre eller højre hånd, eller om han vil støtte sig med begge hænder i den økonomiske suppedas. Fremskridtspartiet vil gerne række hånden frem, når regeringen accepterer, at finansieringen af finanslovens skattelettelser, som altså her er omlægninger,

skal ske ved kraftige offentlige besparelser og ved en ny bølge af privatiseringer. Det er godt, synes vi i Fremskridtspartiet, at regeringen er begyndt at få øjnene op for, at der kan privati-seres i vidt omfang.

Indtil da må vi konstatere, at regeringen har altså overladt hele dansegulvet, jeg fristes til at sige til en lambada med socialisterne.

I listerne over eventuelle lovforslag skinner det i øjnene, at miljøministeren har tænkt sig et kraftigt brug af genbrug. Det er genbrug af lov-forslag, der alle som ét ser ud til at koste penge, penge, som erhvervslivet og skatteborgerne skal betale herhjemme, og som tilmed krydres med 100 mio. kr. til Miljøfonden til Østlandene – 100 mio. kr. om året til andre landes miljøstøt-te. Tænk, hvilke perspektiver miljøministeren kan se frem til ved at lave miljøstøtteordninger i Den Tredje Verden og i øvrigt alle Jordens lan-de. Danskerne betaler gildet.

Det er altså en dyr minister, vi har for det mi-nisterium, og alt miljøhysteri kvæler erhvervsliv-et stille og roligt.

Endelig har vandmiljøplanen været den hid-til dyreste miljøfadæse fra denne regering, som kort og godt lod sig dirigere af nogle døde hum-mere.

I øvrigt må jeg konstatere, at De Radikales indflydelse på forsvarsministerens forslag har været kolossal. Af samtlige ca. 164 forskellige forslag i regeringens katalog har Venstres for-svarsminister kun et enkelt bidrag at byde på. I en spændt situation i Mellemøsten, hvor et dansk orlogsfartøj er sendt ned på observa-tionsopgaver, er der ikke nævnt en disse om dansk forsvar til næste år! Det eneste, forsvars-ministeren vil stille forslag om, er en lov om for-bud mod ophold på og passage af forsvarets skydeområder. Jeg håber virkelig, at ministeren får sit vigtige forslag igennem.

I tilknytning til justitsministerens forslag står der besynderlig nok intet om ministerens – og det er her justitsministeren, jeg tænker på – i pressen bebudede forslag til ændring af den nu-gældende udlændingelov. Der er et spædt pip om EF's asylkonvention, men det kan danskerne altså ikke bruge til ret meget. Skal vi opleve, at justitsministerens løfter har lige så meget be-tydning som statsministerens løfter om skatte-lettelser? Så sker der nemlig ingenting. Hvor-dan kan man egentlig bedrage den danske be-folkning igennem en hel sommer og så intet ha-ve om det i det lovkatalog, som er fremlagt nu?

[Pia Kjærsgaard]

Derimod er justitsministeren interesseret i at indføre nogle sanktioner mod bilisterne; det går justitsministeren desværre meget mere op i. Mon ikke det indebærer de varslede bødeforhøjelser for overskridelse af de forfejlede hastighedsbegrænsninger på 100 km på motorvej? Vi får se. I forvejen jager man bilisterne ved køb, registreringsafgifter, vægtafgifter, benzinafgifter, bødef afgifter og parkeringsafgifter. Fantastisk, at bilisterne ikke gør oprør. Der er jo altså trods alt nogle stykker af dem her i landet.

Men selve spørgsmålet om tilgangen af flygtninge til Danmark er et meget varmt emne, som fortjener en kommentar, selv om statsministeren ikke har fundet anledning til det og ej heller justitsministeren. De tilgængelige tal viser ellers, at 4.500 fremmede personer blev overladt til den halvoffentlige institution Dansk Flygtningehjælp sidste år – en stigning på 15 pct. i forhold til året før. For 1990 er der en yderligere stigning i tallet.

Det er altså klart, at der skal strammes op i vores praksis vedrørende tilbagesendelse, bl.a. fordi alt for mange tilrejsende overhovedet ikke overholder de simpleste asylkrav. Det samme gælder i allerhøjeste grad kravet til de regler, der gør flygtninge til indvandrere efter 2 år på grund af en regel om, at man ikke kan sendes ud af landet efter 2 års ophold.

Totalt set mangler vi altså en reaktion fra regeringen på de meget uheldige elementer i vores flygtningelov, og ikke mindst Venstre og De Konservative skylder snart befolkningen en forklaring på deres fortsat manglende indsats på området.

Den radikale socialminister foreslår, at der skal sættes penge af til flygtninge, der skal sendes hjem. Jamen det har Fremskridtspartiet jo foreslået for år tilbage, men der var forskellen bare, at det var indvandrere og ikke flygtninge, men hvorfor i alverden skal vi til nu at etablere såkaldte flygtninge, der vil rejse hjem? Det vil jeg sætte et meget stort spørgsmålstegn ved. Masser af flygtningene har ganske vist brugt store summer til flybilletter til denne halve jordomrejse, men ligefrem at give penge til andet end returbilletten er altså for optimistisk.

Jeg kan se af socialministerens forventede forslag, at der bliver noget at tale om i Socialudvalget. I øvrigt skal socialministeren jo ikke have utak for sine forventede forslag. Ministe-

ren gør altså mere ved sagen end Venstre og De Konservative. Det er jo pudsigt med en radikal socialminister. Venstre og De Konservative foretager sig ikke noget som helst på flygtningeområdet. At Fremskridtspartiet så ikke er enig med socialministeren i denne sag, er noget helt andet.

Lad mig sige generelt om regeringens valg af politisk linje – for jeg synes, vi opfatter det i Fremskridtspartiet, som om man har valgt linje mod Socialdemokratiet efter statsministerens åbningstale – at den er sløv, og den er altså ikke acceptabel. Regeringens totale mangel på offentlige besparelser betyder, at hvis regeringens linje følges, vil vi fortsat se en overdimensioneret offentlig sektor – en sektor, vi ikke har brug for i vores lille land, og med et statsunderskud, som statsministeren siger er afhængigt af, hvordan det går i udlandet. Det er altså trist, at regeringen ikke kan klare paragrafferne selv, men er så totalt afhængig af, hvad der sker uden for vores egne grænser.

I stedet for at holde fast burde regeringen slippe, så der kunne komme gang i nedskæringerne i den offentlige sektor, så det kunne blive rart at være dansker, så der kunne komme gang i erhvervslivet, i produktionen og i indtjeningen. Så ville de nødvendige skattelettelser kunne realiseres i stedet for de skatteomlægninger, som regeringen desværre foretrækker.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Nu havde jeg håbet, at fru Pia Kjærsgaard ville tage stilling til det spørgsmål, jeg tidligere under debatten rejste vedrørende hr. Glistrups og fru Jane Oksens betragtninger over muhammedaniseringen og afmuhammedaniseringen. Men det gjorde fru Pia Kjærsgaard ikke, og derfor vil jeg gerne spørge fru Pia Kjærsgaard endnu en gang: Vil fru Pia Kjærsgaard tage afstand fra de udtalelser, fru Jane Oksen og hr. Glistrup kom med under Fremskridtspartiets landsmøde? Og i den forbindelse skal man notere sig, at de jo ikke fik et minimalt bifald, men fik et af de største bifald, Fremskridtspartiets interessante landsmøde vel gav noget indlæg. Derfor vil jeg bede fru Pia Kjærsgaard komme herop og forklare, hvordan det forholder sig til Fremskridtspartiets politik.

Marianne Jelved (RV):

De internationale spørgsmål spiller en stadig mere nærgående rolle for os alle: forandringerne i Europa, krisen i Golfen og FN's nye rolle, udviklingen i EF, Nordisk Råds diskussioner om Norden i Europa, vores begyndende samarbejde med de baltiske lande, forhandlingerne om begrænsning af de konventionelle styrker i Europa, Den Europæiske Sikkerhedskonferencens positive udvikling, Europarådets arbejde er alt sammen spørgsmål, som Danmark er stærkt optaget af, og som Danmark skal være stærkt optaget af.

Denne politiske opgave har to sider: Den ene side er vores konkrete arbejde i alle de internationale organer, som vi er med i, hvor vi skal præge beslutningerne og udviklingen. Den anden side er vores arbejde med at debattere alle disse spørgsmål, vores indtryk af sagernes indhold mere bredt end i de snævre politiske kredse. Det er vigtigt ikke at glemme det sidste. Vi er i en periode med hastige forandringer, med en stigende internationalisering, som dels er udfordrende, dels kan virke skræmmende på mange.

I Det Radikale Venstre mener vi, at vi skal blande os. Vi skal bruge alle de internationale organer, vi er med i, og arbejde for vores fælles fremtid, og det vil sige udvikle og styrke det internationale samarbejde, arbejde for fred og sikkerhed, for nedrustning og for, at sparede forsvarsmidler kan bruges til løsning af påtrængende internationale opgaver.

Ud over de mere traditionelle sikkerhedspolitiske problemer er der tre hovedproblemer, som i virkeligheden også er sider af sikkerhedspolitikken, og som er mere truende for vores fælles fremtid, end mange normalt gør sig klart. Det er de etniske konflikter rundt om i verden, mindretallets situation, uanset om det er i Danmark, om det er i Europa eller i andre verdensdele.

I Det Radikale Venstre finder vi, at krav om demokrati, krav om respekt for menneskerettighederne, krav om ligestilling for alle etniske grupper skal fastholdes i alle relevante sammenhænge.

Det er også verdens fattigdomsproblemer, Nord-Syd-konflikten, det er den kolossalt ulige fordeling af ressourcerne og udviklingsmulighederne mellem Nord og Syd. Hvis ikke det internationale samfund for alvor får taget virkelig

fat om dette problem, så går det galt. Og problemet kan kun løses internationalt.

Når vi ser, hvad der skal til for at hjælpe Østeuropa i gang, giver det et godt billede af, hvilke enorme krav der stilles for at løse fattigdomsproblemerne. Danmark skal fastholde en høj ulandsbistand og forstærke bistandens funktion som forebyggelse af Nord-Syd-konflikten, og Danmark skal arbejde for, at alle andre lande forøger deres bistand til i alt fald 1 pct. af deres bruttonationalprodukt.

Det tredje hovedproblem, som også er et sikkerhedspolitisk problem, er miljøet. Den ene alarmerende rapport efter den anden om drivhuseffekt, rovdrift på naturen osv. må få det internationale samfund til at tage alvorligt fat i disse problemer.

Vi gør meget i Danmark. Men vi er nødt til at intensivere det internationale miljøarbejde og arbejde for, at der internationalt indgås bindende aftaler. Som et minimum må Brundtlandrapportens henstillinger følges internationalt. Det kræver renere teknologi og holdningsændrende initiativer. Vi vil i Det Radikale Venstre arbejde for, at hensynet til miljøet bliver en integreret del af den økonomiske politik.

Miljøet skal ikke være en særlig sektor, isoleret fra den almindelige økonomiske politik, miljøhensyn skal indarbejdes på lige fod med f.eks. beskæftigelse og betalingsbalance. Vi er nødt til at tænke i helheder, og derfor må der arbejdes for et folkeligt engagement bag miljø- og energiinitiativer.

Fastlåste blokke i det internationale samfund er afløst af ideer, af samarbejde, af argumenter, af hjælpsomhed og forpligtelser. Det er Det Radikale Venstres opfattelse, at det internationale samarbejde er af afgørende betydning for vores fælles fremtid, og at Danmark skal være forpligtende med for at præge fremtiden. Vi skal ikke bare hytte os selv – vi skal være med.

Det første program i Det Radikale Venstres historie, Odenseprogrammet fra 1905, indledes med følgende sætning: »Livet har skabt nye former og har på mange punkter givet os en ny lære.«

Hermed mente de gamle radikale, at vejen til de politiske mål til hver en tid må vurderes i forhold til den tid, vi lever i, til de politiske realiteter.

[Marianne Jelved]

De vedkendte sig også i den sætning, at det ikke er politikerne, der skaber livets nye former. Det er menneskene på godt og ondt.

Politikere kan og skal beslutte mål og rammer, give muligheder; de kan ikke med held udfylde rammerne, endsige sprænge dem. På væggen ude i Vandrehallen står der i øvrigt: »Folkets liv er lovens fylde«.

Livet har skabt nye former i Østeuropa og har på mange måder bekræftet en gammel lære, nemlig at det ikke lader sig gøre at gennemtvinge idealerne med magt og undertrykkelse. Men forandringerne har også givet os en ny lære, fordi vi får mulighed for at se på os selv med andre øjne.

Finansministeren i Tjekkoslavakiet, Vaclav Klaus, udtrykker det på følgende måde, og jeg citerer fra Weekendavisen den 28. september i år: »Den såkaldte skandinaviske velfærdsmodel er for mig at se hverken nogen model eller noget, som vi i Tjekkoslavakiet bør stræbe efter. Begrebet dækker over en variant af markedsøkonomien, hvor man har for høj beskatning og for megen regulering.«

Når forandringerne blev mulige i Østeuropa, skyldes det selvfølgelig mange forhold, men det er også klart, at det blev muligt, fordi nogle politikere og mange mennesker viste mod til at bryde med årtiers politik og systemer, så forandringerne lod sig gøre.

Nu sidder vi her i det danske Folketing og skal løse vore egne problemer. Også vi skal jo skabe forandringer, ganske vist i en langt mindre målestok, men alligevel nok så vigtige forandringer.

Vaclav Klaus er ikke lige så imponeret af den skandinaviske velfærdsmodel, som vi selv er. Der er måske også noget, der tyder på, at der er brug for forandringer, og der er faktisk allerede sat rigtig mange ting i gang. Det udmærkede samarbejde, der er mellem Folketinget, kommuner og amter, har skabt bevægelse og har allerede vist resultater. Masser af lovgivning har givet nye muligheder, og der er grøde og bevægelse rundt omkring os – i hvert fald uden for Christiansborg.

Den sidste aftale, som også var helt frivillig, mellem kommunerne og regeringen var aftalen om ændring af refusionssystemet. Det er også et skridt i den rigtige retning. Strategien er, at ansvar og beslutningskompetence skal følges ad, utraditionelle løsningsmuligheder skal af-

prøves, forebyggelse af problemer er sat højt på dagsordenen.

Miljøpolitikken har skiftet karakter. Vi er på vej væk fra enkeltsager og hen imod helhedsbetragtninger, hvor problemer og deres løsninger ses i sammenhæng med andre områder i helheder. Handlingsplanerne for renere teknologi, for energi, for transport og den ventede handlingsplan for et bæredygtigt landbrug er eksempler. Og vi skal vedtage miljøreformerne i denne samling.

Socialpolitikken har skiftet karakter. Det har været undervejs en del år. Vi er nu på vej væk fra mere af den samme »hen over skranken-metode«, fordi det i virkeligheden betyder formynderi og umyndiggørelse og mange gange fratagelse af livsmodet.

Perspektivet er derimod at være opmærksom på sammenhænge, at se helheder, og det betyder, at vi med udgangspunkt i respekten for det enkelte menneskes integritet stiller forventninger, stiller krav, giver ansvar. Kort sagt, at vi regner ethvert menneske for noget. Det er aktivering i stedet for passivering.

Kulturpolitikken har skiftet karakter. Kunst er bevægelser, grænseoverskridelser. Kultur er det liv, der skabes i spændingsfeltet mellem kunsten og menneskers hverdag. Vi venter os i Det Radikale Venstre meget i denne sammenhæng i forbindelse med Kulturfonden.

Oppositionen har kritiseret regeringens kraftigt. Det er oppositionens demokratiske pligt, men det er egentlig ganske godt klaret, at mindretalsregeringer gennem de sidste otte år har formået at vende den økonomiske udvikling, og bare ud fra det uskyldige motiv at skabe en smule balance i dagens forskellige indlæg tillader jeg mig at nævne følgende: Danmark er det land i EF, der har haft den højeste stigning i beskæftigelsen de sidste otte år. Danmark har haft den fjerdelaveste arbejdsløshed i EF i de otte år. Danmark har en af de laveste inflationer i EF. Danmark har på 8 år præsteret et overskud på 229 mia. kr. i form af indbetalte renter og afdrag og har »kun« øget statsgælden med 80 mia. kr. Betalingsbalancen er næsten bragt i ligevægt til trods for Danmarks sårbarhed over for internationale økonomiske bevægelser.

Det var som sagt bare for at skabe en smule balance i dagens indlæg.

Det er ikke godt nok, de resultater, der er nået. Vores ambitioner er højere end som så, men

[Marianne Jelved]

løsningerne afhænger af det, et flertal i Folketinget giver mulighed for, og der har i adskillige år været bred politisk enighed om strukturproblemer i de offentlige udgifter, på arbejdsmarkedet, i skattesystemet. Der er også enighed om, at vores hovedproblemer er arbejdsløshed og underskuddet på betalingsbalancen. Der er også enighed om, at vi skal forbedre vores konkurrenceevne, at vi skal harmonisere vores skatte- og afgiftssystem i forhold til vores handelspartnere.

I sidste folketingssamling blev der truffet flere beslutninger, der er gode begyndelser på løsninger af de her strukturproblemer. Det var vigtige skridt i den rigtige retning, og regeringen fortsætter selvfølgelig med at lægge forslag frem til forhandling i Folketinget, der skal føre os videre i løsning af strukturproblemerne. Fi-repartsforhandlingerne vedrørende arbejdsmarkedet og uddannelse afventer vi. Finanslovsforslaget er kendt og er nu til forhandling, og forslag om skatteomlægninger er lagt frem. Reaktionen har været forventelige, men ingen har dog smækket dørene, og det er godt.

Jeg vil gerne sige et par ord om forslagene til skatteomlægninger. Det er jo det punkt, der har taget så meget opmærksomhed.

Det Radikale Venstre arbejder for, at Folketinget kan bidrage til ansvarlige overenskomster. Det vil sige overenskomster, hvor konkurrenceevnen forbedres for at skabe mere beskæftigelse og afskaffe resten af underskuddet på betalingsbalancen. Marginalbeskatningen i Danmark er et problem. Det har alle i og for sig også været enige om, og der er et behov for en gradvis harmonisering af skatte- og afgiftssystemet.

Det er også klart, at en harmonisering vil medføre forandringer, der giver både fordele og ulemper i forhold til det, man kender, men helheden er velovervejende og i orden. Det er ikke Folketingets opgave at varetage særinteresser, men at sikre helheden, og set i forhold til landets problemer og i forhold til helheden, afbalanceringen, er forslagene efter Det Radikale Venstres opfattelse i orden.

Alle får lettelse, siger man. Ja, det er rigtigt, at de højestlønnede får flere kroner i lettelse end lavtlønnede, men det er også de højerelønnede, der finansierer omlægningen. De skatteydere, der har holdt sig på det, man kunne kalde »dydens smalle vej« og ikke har udnyttet syste-

met, får mest ud af det, og de, der har udnyttet systemet, betaler. Og det var vel egentlig nøjagtig den samme situation, da Skattereform I blev vedtaget i 1985.

Der har været stillet spørgsmål om statsunderskuddet. Det var hr. Ivar Hansen, der fik nogle spørgsmål, og jeg vil gerne supplere de svar, hr. Ivar Hansen gav.

Statsunderskuddet er et problem, men det er i virkeligheden mere interessant at se på det samlede offentlige underskud i Danmark, og i dag er det ca. 8 mia. kr., og det svarer til 1 pct. af bruttonationalproduktet. Og årsagen er ikke, at de offentlige udgifter er stigende eller ude af kontrol – årsagen er mindre indtægter.

I 1982 – det var fru Mimi Jakobsen, der spurgte om forskellen mellem 1982 og nu – var de offentlige udgifter stærkt stigende. I 1982 var det samlede offentlige underskud 9 pct. af bruttonationalproduktet, og det ville i dagens kroner svare til godt og vel 70 mia. kr. Deri ligger i hvert fald noget af forskellen mellem dengang og nu.

Erhvervslivet ønsker harmonisering. Det får de, og de må tage det sure med det søde. Perspektivet også for erhvervslivet er jo, at vi får strukturforandringer.

Jeg har bemærket, at der er visse organisationer i erhvervslivet, der hellere ville have finansieret skatteændringer ved offentlige besparelser, og det kan jeg sådan set godt forstå. Erhvervslivets organisationer er velkomne til at pege på konkrete forslag, der vel at mærke har en chance for at samle et flertal i Folketinget. Det skal der til, før Det Radikale Venstre tager disse indsigelser alvorligt. Indtil da betragter vi det nærmest som fanevifteri på sidelinjen.

I sidste ende er det jo politikerne, der skal træffe beslutningerne, finde afbalanceringen og finde flertallet. Gode råd og ideer udefra er velkomne, men forudsætningen for, at de gode råd og ideer kommer til at tælle, er, at de er konkrete, og at de tager udgangspunkt i de politiske realiteter.

Nu står vi så ved begyndelsen af en ny folketingssamling, og vi håber i Det Radikale Venstre på, at det gode forhandlingsklima fra foråret vil fortsætte i denne samling. I Det Radikale Venstre vil vi bruge alle vores evner og kræfter på, at vi når resultater i Folketinget.

Det kræver ofte mod at betræde nye veje, det har vi lært af forandringerne i Østeuropa. Men

[Marianne Jelved]

vi har også lært, at hvor der er en vilje, er der en vej.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Nu gik det jo lidt stærkt før i fru Marianne Jelveds indlæg, så jeg skal ikke kommentere det, men vende tilbage til mit spørgsmål til fru Pia Kjærsgaard.

Fru Pia Kjærsgaard har ikke svaret på det spørgsmål, der nu er stillet to gange, om fru Pia Kjærsgaard tager afstand fra hr. Glistrups og fru Jane Oksens udtalelser. Det er ikke det samme som at sige, at det ikke er Fremskridtspartiets politik, fordi det ikke er vedtaget noget sted, eller, som fru Pia Kjærsgaard har sagt, at det må stå for de pågældendes egen regning.

Det er nødvendigt, at fru Pia Kjærsgaard kommer herop og fortæller, om fru Pia Kjærsgaard vil tage afstand fra det eller fru Pia Kjærsgaard tilslutter sig de synspunkter.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Vi har ventet med megen spænding på fru Marianne Jelveds tale, fordi miljøet jo fuldstændig manglede i regeringens åbningstale. Og i begyndelsen holdt fru Marianne Jelved også en tale, der var så køn, at jeg føler mig som lidt af en gnidret bogholder, når jeg nu kommer og spørger, hvor alle de dér kønne ord afspejler sig i den regering, som fru Marianne Jelveds parti jo er med i.

Når fru Marianne Jelved siger, at man vil arbejde for at få det ind, så må jeg sige, at man jo har haft nogle år til det.

Så vidt jeg kunne høre på det, fru Marianne Jelved sagde, skulle vi for det første arbejde for det internationalt. Jeg vil godt vide, hvordan man gør det, altså hvordan regeringen gør det.

Så siger fru Marianne Jelved, at vi i det mindste skal have Brundtlandkommissionens anbefalinger med. Det kan vi da godt være enige om. Men kan vi være bekendt at gå ud i verden med det krav, hvis de overhovedet ikke er med i vores egne ting?

Fru Marianne Jelved siger, at man skal sørge for, at det ikke bliver en sektor for sig selv. Det skal være med i alle de andre områder. Det er vi enige i. Hvor i landbrugslovene, hvor i trafiklovene, hvor for den sags skyld i energilovene,

hvor i industripolitikken, hvor i udenrigshandelspolitikken er miljøpolitikken på det niveau, vi taler om her, indarbejdet i regeringens lovforslag?

Jeg synes, det vil være spændende at få at vide, for fru Marianne Jelved skylder os – en af de vigtige grunde til, at De Radikale skulle være med i den regering, var, at de skulle have lidt indflydelse – at fortælle, om vi har fået noget som helst andet ud af at have De Radikale med i regeringen, end at vi har tabt et grønt flertal i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det lød, som om fru Marianne Jelved og jeg er fuldstændig enige om, hvad der er det vigtigste, nemlig at skabe de ændringer i strukturen i dansk økonomi, der kan give flere mennesker arbejde og dermed også løse de andre store problemer med for store udgifter til forsørgelse, for store skatter til at betale regningen med. Men jeg tror, der er nogle ovre fra regeringsbænkene, der har besluttet fru Marianne Jelved til at tro, at det oplæg, der kom forleden dag, også lever op til at løse den opgave.

Fru Marianne Jelved var inde på, at regeringens skatteudspil sikrede lettelse til alle, men at de velhavende fik lov til at betale dem selv. Jeg mener, at begge dele er forkert.

Der er ikke lettelse til alle. De lettelse, der tilsyneladende er, de lettelse, der er sat ind for at narre fjenden og ser ud, som om man giver noget i bunden – og hvor det i øvrigt er lykkes at narre hr. Jens Thoft, forstod jeg på fjernsynet forleden dag – bliver spist op af fordyrelser i ganske almindelige lavindkomstfamiliers dagligdag.

Bare det element, der så uskyldigt hedder moms på ejendomsadministration, er ensbetydende med en regning til hver eneste lejerfamilie i det her land på mellem 700 og 1.200 kr. om året. Så det spiser godt og vel lettelse i bunden. Det synes jeg fru Marianne Jelved skal være opmærksom på.

Det andet er, at toppen ikke betaler selv. Det gør den i Socialdemokratiets forslag til, hvordan man kan lave skatteomlægning, men den gør det ikke i regeringens forslag. Det er erhvervslivet, der betaler, hvad enten de er fattige eller rige, med en fordyrelse af deres omkostninger.

[Lykketoft]

Man spørger, hvorfor Socialdemokratiet er så optaget af det, hvorfor vi siger det så mange gange. Jo, det siger vi, fordi det vil være ensbetydende med, at man enten uhyre komplicerer de kommende i forvejen vanskelige overenskomstforhandlinger, eller også at man får beskæftigelsen til at falde yderligere.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Fru Marianne Jelved var ivrig efter at fremhæve, at en del af finansieringen af disse omlægninger kommer fra folk, der ikke har holdt sig på dydens smalle vej, fra nogle, der har udnyttet hullerne i skattelovgivningen. Det er da også rigtigt, at en del af finansieringen kommer fra lukning af huller, og det vil jeg gerne kvittere for. Det er vi tilfredse med i SF. Det er jo forslag, vi har stillet igennem tiderne, så det er udmærket, at regeringen bruger dem nu.

Det, jeg ikke rigtig forstår, er, hvorfor det er så vigtigt for fru Marianne Jelved at bruge hele det provenu på skattelettelser, også til de mest velstillede i samfundet.

Vi er enige om, at der er marginalskatteproblemer i Danmark, men hvor findes de? Jeg mener, at de største marginalskatteproblemer findes hos dem, der er ramt af samspilsproblemer, hos dem, hvor der sker en aftrapning af fripladsgrænser i børnehaver, boligsikring osv., samtidig med at skatten tager sin del, så man kan komme op på skatteprocenter, der ligger i nærheden af de hundrede. Det er vel det største marginalskatteproblem. Skulle vi ikke starte med at løse det?

Derudover mener jeg, at lavindkomstgrupperne betaler en meget stor del af deres indkomster i skat, og at det var dér, vi burde placere lempelserne. Men hvorfor gå helt til tops? Hvad er formålet med at give de store skattelettelser til de allermest velstillede? Det forstår vi ikke i SF. Hvis det, man ønsker at opnå, er at skabe nogle flere arbejdspladser, så tror jeg, at alle er enige om, at effekten er meget, meget større ved at gøre det direkte.

Kunne man ikke overtale fru Marianne Jelved til at arbejde i regeringen for, at man brugte en del af det provenu, man henter ind ved at lukke skattehuller, på en aktiverende indsats på arbejdsmarkedet? Den indsats, som regeringen selv spillede ud med i foråret med sit Sauntehusoplæg, kunne man ikke gennemføre noget

af nu med den finansiering, som regeringen har foreslået her.

Det synes jeg der ville være perspektiv i. Det kan bruges til noget. Det kan vi være sikre på at der kommer et resultat ud af. Det kan vi ikke vedrørende de andre ting.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Til fru Margrete Auken: Det Radikale Venstres synspunkter og de synspunkter, jeg kom med på miljøpolitikken, er jo allerede indarbejdet i en masse ting. Der er lavet en handlingsplan for renere teknologi. Der er lavet handlingsplan for energi. Der er lavet handlingsplan for transport. Der bliver lavet handlingsplan for et bæredygtigt landbrug. Og vi fortsætter skridt for skridt med at få indført og indarbejdet kravet om en bæredygtig udvikling i alle samfundets sektorer.

Jeg minder om, at regeringen som det første land i verden i december måned 1988 – det var til debat i januar 1989 – fremsatte et forslag til, hvordan vi i Danmark kunne bidrage til at opfylde henstillingerne i Brundtlandrapporten.

Vi er i gang, og man laver ikke de kolossale ændringer fra den ene dag til den anden.

Jeg skal gøre opmærksom på, at i sidst udkomne udgave af Økonomisk Oversigt, oktober 1990, er der et afsnit, hvor man beskriver og gør et forsøg på at tage det problem op, som jeg nævnte, at miljøet indarbejdes i den økonomiske politik og indgår i vurderingen af konsekvenser af diverse økonomiske handlinger.

Hr. Lykketoft sagde, at skattelettelserne bliver spist op, eller hvad det nu var, der blev sagt, og det duer ikke med lettelser til alle. Det er nu min opfattelse, at der er mange forsøg på besnakkelse, måske også fra andre end regeringspartierne, hr. Lykketoft. For det er jo sådan, at erhvervslivet ikke bliver belastet af alle de finansieringsmuligheder eller forslag, der er lagt frem. Eftersom dette er en kort bemærkning og jeg ikke har mere taletid, bliver jeg nødt til at komme ind på det senere. Det er ikke korrekt, hvad der bliver sagt, men jeg vil gerne kommentere det mere detaljeret i anden runde.

Til hr. Jes Lunde må jeg sige det samme: Jeg bliver nødt til at vente til anden omgang med at svare mere detaljeret på spørgsmålet.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg er fuldstændig bekendt med, selvfølgelig, at der foreligger en hel masse fine handlingsplaner. Det er bare ikke til at se de handlingsplaner i handlingerne.

Jeg kan forstå, at fru Marianne Jelved nu mener, at Det Radikale Venstre har fået sit ønske opfyldt ved at have fået sådan en lille sektion, hvor man sidder og laver handlingsplaner og kan fremlægge handlingsplaner. Det er fuldstændig rigtigt. Danmark har nogle af de fineste handlingsplaner i verden. De har bare ikke en disse at gøre med det, man rent faktisk laver.

Hvor i finansloven er energihandlingsplanen slået igennem? Hvor i lovgivningskomplekset er trafikhandlingsplanen? Jo, den er på det dér med dieselrefusionen, men det er jo ikke det, der er blevet brugt som begrundelse, og derfor er der intet, der tyder på, at det vil få den styrke, det skal have. Det er det eneste, det absolut eneste, jeg har kunnet finde.

Og så vil jeg da spørge fru Marianne Jelved sammenfattende til sidst: Mener fru Marianne Jelved og Det Radikale Venstre, at det, der er foreslået, forslår som en skrædder et vist sted? Mener I, at det er tilstrækkeligt? Mener I, at det overhovedet hjælper noget som helst, det, der er kommet her? Er det den nøjsomhedspolitik, vi skal ud i nu? Handlingsplanerne kan jo ikke bruges til ret meget andet end brændsel.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Fru Marianne Jelved nævnte, at den seneste økonomiske oversigt for oktober har medtaget et endda overordentlig fyldigt afsnit om integration af miljøhensyn i den økonomiske politik. Det er der, som hr. Jes Lunde har sagt, overordentlig stor grund til at være tilfreds med, og vi ser også frem til, at den slags hensyn bliver mere håndterlige i fremtiden.

Men jeg vil gerne spørge fru Marianne Jelved: Hvor er egentlig de konkrete initiativer, som allerede nu kan tages med henblik på at bruge miljøpolitikken i den økonomiske politik? Hvor er det samlede udspil til en miljøafgiftspolitik, som kan virke styrende på miljøpolitikken? Det eneste, vi har set, er regeringens finansiering af skattelettelserne, hvor man vil hente nogle penge ind på dieselaftgifterne. Det er jo udmærket. Men det er langtfra nok.

Risikoen består i, at Danmark kommer til at stå i en overordentlig spinkel position, når EF-Kommissionen har gjort sine overvejelser færdige, og det er langtfra sikkert, at de overvejelser er noget, som vi umiddelbart kan godtage.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Hr. Jes Lunde har ordet for en kort bemærkning, og det bliver så den sidste korte bemærkning i denne omgang, efter at fru Marianne Jelved har haft lejlighed til at svare.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Fru Marianne Jelved får lov til at komme herop igen, så jeg håber, at jeg så kan få svar på mit spørgsmål. Hvis ikke, vil jeg da gerne rette det samme spørgsmål til Socialdemokraterne.

Der har jo været nogle rygter i aviserne i dag om, at Socialdemokraterne kan få en forhøjelse af 12 pct.-skatten til gengæld for at være med til at fjerne 6 pct.-skatten, om man så på den måde kan lave en rent skattemæssig løsning. Jeg synes, det ville være kedeligt, hvis man gør det, og jeg vil gerne heroppefra spørge, om Socialdemokraterne vil sikre os, at de lader være med at gå med til noget sådant, for det, det indebærer, er jo, at man bruger al den finansiering, man har her, til en rent skattemæssig løsning.

Jeg håber, at Socialdemokratiet er enig med SF i, at en væsentlig del af den finansiering, der er fundet nu, skal bruges til aktiverende foranstaltninger på arbejdsmarkedet, skal bruges til uddannelse, til arbejdsmarkedsuddannelserne og til efteruddannelserne.

Derfor vil jeg opfordre Socialdemokraterne til heroppefra at sige, at det også er deres opfattelse, at man ikke kan lave en aftale, uden at en væsentlig del af den finansiering, regeringen har lagt frem, bruges til de opgaver, der er vigtige for os, bl.a. at få nedbragt arbejdsløsheden.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Fru Marianne Jelved har ordet, og derefter vender vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Til fru Margrete Auken: Handlingsplanerne bliver ført ud i livet.

[Marianne Jelved]

Hr. Lykketoft vil jeg godt svare ganske kort: Erhvervslivet bliver ikke ramt af f.eks. skærpet beskatning ved konkurs og akkord, af ændring af udlandslempelsen og kursgevinstloven og af omlægning af investeringsfondsordningen og kredittiden for cigaretafgifter. Det er jo ude. Hvis man regner ud, hvordan det samlet bliver belastet, ser man, at det svarer til en belastning på ca. 0,8 procentpoint af lønsummen i 1991 og yderligere 0,6 i 1992. Det kunne lønnen så stige mindre ved overenskomsterne, så var vi på vej i den rigtige retning.

Hr. Jes Lunde bliver jeg nødt til at svare principielt på det spørgsmål, der blev stillet. Nej, de ekstraindtægter, eller hvad vi skal kalde dem, det øgede provenu, kan efter vores opfattelse ikke bruges til at finansiere nye tiltag, for det ville betyde, at udgiftsniveauet ville blive hævet, at skattetrykket ville blive hævet, og det strider imod den økonomiske politik, som Det Radikale Venstre har støttet Poul Schlüter-regeringerne i siden 1982.

Erhard Jakobsen (CD):

Som det medlem af Centrum-Demokraternes folketingsgruppe, der længst har haft sæde i det høje Ting, påhviler det mig, da Centrum-Demokraternes ordfører har fået taleforbud – ikke af gruppeformanden, men af sin læge – at fremføre de synspunkter, som fru Mimi Jakobsen, Centrum-Demokraternes ordfører, havde glædet sig meget til at fremsætte i dag.

Må jeg begynde dér, hvor fru Marianne Jelved havde fat før. Jeg vil gerne begynde med et lille citat af Poul Martin Møller, der slutter en af sine kendte sange med: »Danmark er et lidet fattigt land« – og der er ikke komma mellem lidet og fattigt, vil jeg gerne understrege.

Ikke som europæer, men som én, der færdes meget blandt de andre, vil jeg sige, at vi skal altså ikke jamre alt for højt over vores økonomiske stilling osv., for vi er ikke i en situation, hvor vi på nogen måde er skubbet ud i forhold til de andre. Derfor må jeg altså også tale imod sortseeri.

Når hr. Ivar Hansen retter stærkt skyts mod Socialdemokratiet, så må jeg bede hr. Ivar Hansen om inden for sin egen bekendtskabskreds at tale med visse folk. På et vist tidspunkt tror jeg der var en kommissær, der fortalte, at Danmark var den syge mand i Europa. Den slags vrøvl vil vi gerne være fri for. Danmark

skylder ikke Europa noget som helst på det punkt.

Jeg har også hørt ministre antyde, at Danmark har nogle helt forfærdende skattesatser. Det skal jo nok opfordre industriens folk fra andre lande til at komme og investere her i landet.

Det passer ikke. Jeg skal ikke gentage, hvad jeg sagde ved forrige åbningstale, men det er ikke rigtigt, at skatterne er så forfærdende højere i Danmark, end de er andre steder. Det passer simpelt hen ikke. Der er mange fordele i Danmark, så der er god grund til at lade være med at fortælle dem ude omkring, at det slet ikke kan betale sig her, for vi har så mange tossede forhold og sociale forhold og alt det forskellige. Danmark er et lidet fattigt land, og jeg havde nær sagt: Bare vi dog selv ville tænke lidt mere over det.

Må jeg så sige tak til statsministeren og i samme forbindelse tak til hr. Svend Auken, for både i det, statsministeren sagde, og i det, Auken sagde i dag . . .

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Hr. Svend Auken.

Erhard Jakobsen (CD):

... i det, hr. Svend Auken sagde i dag, ligger der en tydelig tilkendegivelse af, at der er vilje til at snakke sammen om de her ting, og det er landets eneste løsning. Det kan vi lige så godt se i øjnene. Hvad de forskellige partier kan have ud af det af fordele og ulemper, skal jeg lade ligge, men for landet er det helt nødvendigt, at man gør det.

I den forbindelse vil jeg sige til statsministeren, at statsministerens spørgsmål, som han også stillede sidste år, skal blive besvaret lige så klart i år som sidste år: Fra Centrum-Demokraternes side vil der ikke på noget tidspunkt blive medvirket til at sætte statens udgifter i vejret. Fra Centrum-Demokraternes side vil der ikke på noget tidspunkt blive medvirket til at lave politisk obstruktion eller andet, der kan bringe regeringen politisk i fare. Hvad den selv bringer sig i, skal vi holde os uden for. Men vi medvirker ikke til nogen af den slags manøvrer.

Jeg vil også gerne sige, at vi medvirker gerne til finansloven. Vi medvirker i hvert fald på den måde, at vi under alle omstændigheder stemmer for den. Vi medvirker også til en mere de-

[Erhard Jakobsen]

taljeret gennemgang, men det afhænger af visse ting.

Det afhænger bl.a. af, om vi selv kan få lydhørhed for en række krav, der vedrører boligens område. Vi må fremhæve, at der gang på gang her i Folketinget er talt meget stærkt om at gøre noget for ejerboligen. Nu skal det altså indfries, hvis man mener noget med det. Man kan ikke gå uden om det længere. Hvordan det skal gøres, sådan at vi kan få det til at passe ind med aftaler, med skattereform, må man se på.

Centrum-Demokraterne er efterhånden kommet med, jeg tror 7-8 forskellige muligheder – ikke forslag, men muligheder. Vi har f.eks. peget på, at kan man ikke fjerne lejeværdien af egen bolig, fordi det er for stort et spring eller det er aftalestof osv., jamen så kan man i hvert fald lempe på lejeværdien af egen bolig ved f.eks. at give fradragsret for vedligeholdelse op til et vist beløb. Hvis man gør det, så vil det lempe lejeværdien i en lang række tilfælde. Det vil samtidig rette et dødsstød imod det sorte arbejde. Og så koster det ikke det offentlige en klink, fordi det, man taber i provenu ved, at nogle får fradrag, vinder man i indtægt derved, at nogle andre må opgive en indtægt, som de før ikke har opgivet.

Vi må også stadig væk pege på, at ejendoms-skatteerne er en stor belastning ikke bare for ejerne, men også for lejerne i de store sociale boligejendomme. Derfor må vi også dér sige, at lige så meget som at snakke om skattelettelse med hensyn til indkomstskatten er der grund til at tale om skattelettelse med hensyn til ejendomsskatteerne.

Jeg tror, det er 75 pct. af LO's medlemmer, der bor i eget hus. Og det er da givet, at den dag, de skal diskutere lønkrav, ser de lige så meget på, at deres udgifter ved ejendommen er steget, som de ser på deres trækprocent. Det er ikke deres marginalskat. Den kender de jo først året efter. Den kender de jo ikke den dag, de står og skal tage stilling til det.

Vi medvirker også gerne med hensyn til 6 pct.-historien, men vi gør det med forbehold. Vi gør det på den måde, at vi finder ikke, at tiden er inde til at gøre det, men vi vil godt medvirke til det. Men det er på regeringens ansvar. Det er regeringen, der må tage ansvaret for, at man gør det, og at man gør det nu. Vi mener ikke, at det er noget af det, landets økonomi afhænger af.

Vi mener, at landets økonomiske fremtid i første række afhænger af, at man fortsat får forståelse hos LO for, at her i landet skal lønnen stige 1 eller 1½ pct. mindre end i de andre lande. Det afgør landets økonomi. Alt det andet er småtteri sammenlignet med den ene ting.

Jeg har mine stærke tvivl om, at det i LO-kredse spiller nogen større rolle, om man får et tilbud om at lette på 6 pct.-skatten eller sådan noget. Det tvivler jeg meget på, men det må man jo lade parterne om. Det ved jeg ikke nok om. Jeg har bare omgædes nogle af de folk i nogle år, og derfor tror jeg altså ikke, det har den store virkning.

Centrum-Demokraterne medvirker altså gerne, men vi vil ikke være med til i og for sig at anbefale, at man gør det. Vi erkender bare, at har man en regering, ja så skal den også have mulighed for at fungere og skal ikke stoppes i alt, hvad den gerne vil igennem med.

Jeg må i den forbindelse sige, at det ikke må glemmes, at Centrum-Demokraterne intet ansvar har for denne regering. Da vi skulle give dronningen gode råd, stod der »Poul Schlüter« på sedlen, men der stod samtidig »til at danne en regering bestående af de gamle firkløverpartier«.

Så vi hæfter ikke for denne regering. Men det betyder ikke, at vi ønsker den væk; det betyder, at vi står bag den. Og vi skal jo have en regering. Men i den forbindelse må jeg sige, at lykkes det ikke regeringen at få forlig med Socialdemokraterne, hvad vi inderligt håber, så er vi stadig væk parate til at medvirke. Men så er sagen mere kompliceret, for så må vi nødvendigvis forlange, at regeringen først er enig med Fremskridtspartiet, inden man kommer til os, for vi vil ikke bringes i en situation, hvor vi skal bruges sådan, at hvis Fremskridtspartiet siger nej til noget, så skal vi presses til at sige ja til noget mere i retning af, hvad Fremskridtspartiet ønsker. Så megen erfaring har vi altså i politik, at den hopper vi ikke på, og det siger vi på forhånd.

Vi er parate, vi vil gøre meget for at hjælpe regeringen igennem, for hvad i alverden skal vi ellers gøre, hvis regeringen ikke kommer igen? Vi skal have en finanslov, og regeringen skal have rimelige vilkår.

Vi deltager altså ikke i en vældig kritik af regeringen, men vi deltager heller ikke i en vældig kritik af Socialdemokratiet, som den har lydt

[Erhard Jakobsen]

her i dag. Jeg synes, man åbent skal erkende, at det Socialdemokrati, vi har i dag, er anderledes, end det var for bare nogle få år siden. Hvor er f.eks. kravet om økonomisk demokrati? Det er Gud være lovet stoppet til side. Det var for mig en meget, meget væsentlig ubehagelig ting at skulle tumle med. Det er stoppet ned; det må man dog i hvert fald anerkende.

Og så en ting til. Man må ikke glemme, at det jo sådan set har været Centrum-Demokraternes store politiske mål, fra vi startede, at vi aldrig nogen sinde ville se en regering med SF og Socialdemokratiet. Det er det, vi vil gøre næsten alt muligt for at undgå. Vær opmærksom på, at det kan trække op igen, ikke sådan at Socialdemokraterne ønsker det, men sådan at de kan blive tvunget til at gøre det, og det er ikke mindst i den situation, vi har gjort os nogle tanker om fremtiden, som jeg ikke i dag skal referere nærmere.

Men det er på den baggrund, vi siger: Lad os nu ikke grave dybe grøfter, men i stedet for se at få de store grupper sammen, som er nødt til at gå sammen.

Når man så kommer til den udenrigspolitiske udvikling, så jeg vil gerne takke statsministeren for, at han gjorde så meget ud af det. Vi har godt af her i Danmark at få at vide, at sammenlignet med de store ting, der er sket omkring os, så kan vi næsten ikke være bekendt at sætte os hen at diskutere de ting, vi har her. Det skal vi selvfølgelig, fordi det er det, vi er valgt til, men målt med det andet, så er vi meget, meget små med det, vi står med, og det, vi har med at gøre, og det var jeg glad for at vi derved fik fremhævet.

I den forbindelse vil jeg gerne sige – og hvis ikke andre vil gøre det, gør jeg det i hvert fald i dag – at der bør lyde en meget, meget varmtfølt tak til Amerikas Forenede Stater for den indsats, man gjorde i forbindelse med Golfkrisen. Tænk, hvis man ikke havde gjort det! Verden havde set anderledes ud, hvis ikke USA havde været parat til øjeblikkeligt at sætte alt ind, som de gjorde det.

Jeg vil da gerne dér følge udenrigsministeren meget i, at vi næsten ikke kan være det bekendt i Europa, men det betyder ikke, at vi ikke skal være dybt taknemmelige for, at USA gjorde det, og vi må i hvert fald tilbagevise enhver mistænkeliggørelse, der nu bliver bragt frem over for USA i den anledning.

På samme måde håber jeg selvfølgelig også, at det store flertal i dette Ting ligesom jeg glæder sig fuldt ud over den tyske genforening – ikke med forbehold af nogen art. I den forbindelse synes jeg nok, at man måske lige kunne tænke lidt på disse mennesker og ikke bare tænke: Hvad med lille Danmark? Det er altså ikke det vigtigste. Det vigtigste er, at nogle mennesker har opnået noget, som ingen af dem for bare et år siden havde regnet med at se noget til foreløbig og nogle havde opgivet troen på. Og tænk: nu har de fået det! At der så er mange problemer, dem skal vi – både heldigvis for os og heldigvis for dem – ikke løse. Men det er så glædeligt, det, der er sket, og det bør man altså også huske, når man tager vore ting frem til behandling.

Og så det glædelige, der er sket: enigheden om EF i dette Ting. Det synes jeg er noget af det allerglædeligste, vi har oplevet. Også her vil jeg gerne sige tak til regeringen, fordi man var i stand til at forhandle så smidigt, men også en tak til Socialdemokratiet, som jo havde det sværest i den situation, fordi de skal overvinde meget.

Fru Ritt Bjerregaard og jeg har et par gange genoplivet vore første møder om EF i 1972, og dengang var der jo nogle ting, der så lidt anderledes ud end i dag. Stor respekt for, at et parti er i stand til at dreje sig derover, hvor man har drejet sig nu. Selvfølgelig kan jeg godt se, at der er sket mange ting ude omkring. Det hjalp jo altså også at få De Radikale med i regeringen. Gorbatsjov har jo lagt sin politik fuldstændig om siden, og det skal man da ikke undervurdere. (*Munterhed*).

Må jeg så lige nævne en lille, men for Centrum-Demokraterne væsentlig ting: Nu må vi altså ændre vor holdning til Sydafrika. Det er på høje tid, og Centrum-Demokraterne stiller forslag til folketingsbeslutning om, at man holder op med sanktionshysteriet over for Sydafrika. Det er ganske urimeligt. Jeg håber også, at man lige så stille lader ANC's repræsentanter i Danmark forsvinde ud i den kolde luft. De har ikke noget at gøre her. Vi har jo heller ikke et officielt kontor for det engelske arbejderparti i København eller for andre oppositionspartier forskellige steder.

ANC har ingen opgave i Danmark mere. ANC forhandler officielt i Sydafrika og har svært ved at forhandle med sine egne. Det er jo

[Erhard Jakobsen]

navnlig med de sorte, man ikke kan komme igennem, det er ikke så meget med de hvide, og jeg synes i hvert fald ikke, vi skal blandes ind i den strid.

Må jeg så sige, at den glæde, hvormed vi har set, at et økonomisk system er gået nedenunder og hjem, kan næsten ikke beskrives. Men pas nu på ikke at tage for meget med i den glæde. Det er helt urimeligt, hvis man drager sammenligning med det system, som de har haft i Østeuropa, og så vores sociale velfærdssystem. Det hører ingen steder hjemme; det er det rene galimatias at slå de to ting sammen.

Jeg vil gerne minde om, at Adam Smith faktisk er død for mange, mange år siden, og ikke blot er han død, men også de tanker, han fremsatte. Her citerer jeg ham selv. Han sagde i 2. udgave af sine værker, som jeg er så heldig at have, at »de ting, jeg skrev,« (og det var kun 10 – 15 år siden eller sådan noget, endda mindre vist) »var selvfølgelig under de daværende forhold, og meget er sket siden«. Det mente han altså 10 år efter, at han havde skrevet det. Så kommer, bevar mig vel, folk i dag og citerer Adam Smith, som om man skulle bruge det, han havde sagt dengang. Det skulle man bruge i dag! Må jeg også lige minde om, at Adam Smith ikke var økonom, og det er altså det, markedsøkonomi bl.a. drejer sig om. Han var filosof og psykolog, og det har ikke meget med økonomi og ret meget andet at gøre. Derfor vil jeg kraftigt advare imod, at man går så vidt. Navnlig vil jeg sige, at markedsøkonomi for os alle sammen er indlysende rigtig, men med sin begrænsning. Når det drejer sig om at producere varer og sælge varer, så er det markedsøkonomi, men hvis det drejer sig om at behandle mennesker i et samfund, så er markedsøkonomi forbudt, for man kan ikke behandle mennesker ud fra, hvad der er effektivt og alt det her. Nej, her er det, hvad der er menneskeligt, og hvad der skal gøres over for folk.

Derfor vil jeg kraftigt advare imod, at man slår kampen mod det forfærdelige system derovre op og laver det til, at så skal vi også i Danmark udrydde alle spor. Hvem i alverden vil betegne dansk andelsbevægelse som socialistisk? Du godeste, det er jo lavet af landmænd. Nej, nej. Det er lavet af landmænd, og de ville blive rasende. Det var dem, der startede det. Arbejderne tog så ideen op. Det har intet med socialisme at gøre, at mennesker vælger at tilside-

sætte nogle markedsprincipper efter en aftale; det kan man da gøre. Kun vi politikere skal ikke gå ind og prøve at styre erhvervslivet; men vi vil heller ikke tillade, at erhvervslivet ud fra sine principper kommer og vil styre politiske foranstaltninger. Det kan man nu engang ikke.

Og så til allersidst dette: Vi trænger til på en række områder at få tingene sagt noget mere klart, og i den forbindelse vil jeg bare nævne én ting, som ustandselig har været mig til stor irritation, og det er, at man herhjemme blander valutaunderskud og statsunderskud sammen, som om de to ting direkte havde noget med hinanden at gøre. Jeg har mødt folk, der som følge af den forvirring siger: Hvorfor i alverden sørger I ikke for at få så stort et overskud på statens budget, at man med de penge kan gå hen og købe noget udenlandsk valuta? Jeg forstår godt tankegangen, men den er jo raslende forkert. Man kan ikke købe udenlandsk valuta fra Nationalbankens side. Man kan skylde, men man kan altså ikke købe, og dér er det altså nødvendigt at få fastslået – og jeg kan jo gøre det ved at stille mit spørgsmål til en af ministrene: Hvor store besparelser skal man have på de offentlige budgetter for at opnå en besparelse på 1 mia. kr. i valutaforbrug? I kan godt opgive at svare på det, men lad os få det gjort klart.

Det er ikke offentlige udgifter, der foranlediger valutaudgifter. Det er private udgifter, der foranlediger disse udgifter, og så længe man blander det sammen, så får man derfor en plørediskussion, som gør, at man ikke er i stand til at trænge til bunds i det.

I flygtningediskussionen gælder lidt af det samme. Man blander flygtninge og indvandrede sammen i alle mulige forbindelser, til trods for at det er to grupper med helt forskellige bestemmelser og helt forskellige mål. Dér skal min bøn være: Kunne vi ikke få regeringen til at sætte navn på de faktiske oplysninger, der kommer frem, sådan at vi får regeringens udtalelse for, hvor mange der er, hvor mange der kommer, hvad de får, hvilke rettigheder de har, og hvilke rettigheder de ikke har, sådan at det ikke er Flygtningehjælpen, der skal lægge navn til den slags ting, men regeringen, der siger, at sådan er sagen faktisk? Så kan folk bedre diskutere det, end de kan i dag.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

[Svend Auken]

Hr. Erhard Jakobsen siger mange ting, og meget af det synes jeg var meget fornuftigt. Der var faktisk kun et enkelt punkt, hvor jeg var uenig med ham – og det kan ikke komme bag på ham – og det var hans vurdering af udviklingen i Sydafrika, som giver os begge anledning til glæde. Men jeg tror, det er forhastet at stoppe pressionen med de hvide i Sydafrika for at få fjernet apartheidlovgivningen.

Men det var ikke det, der var mit ærinde. Mit ærinde var et spørgsmål til hr. Erhard Jakobsen om den hjemlige situation. Hr. Erhard Jakobsen var inde på, hvilke forudsætninger der skulle være opfyldt, for at man kunne få en rimelig løsning på arbejdsmarkedet. Hvad ville hjælpe, hvad kunne vi herindefra gøre for at hjælpe på situationen på arbejdsmarkedet? Og dér fremhævede hr. Erhard Jakobsen omkostningerne for dem, der bor i eget hus, og jeg tror ikke med urette.

Mit spørgsmål lyder: Hører ikke også de, der bor til leje, med i det billede? Er det ikke sådan, at huslejen for de hundredtusinder af familier, der ikke har været så heldige som hr. Erhard Jakobsen og jeg at have vores egen bolig, men bor til leje, også skal med? I den forbindelse er det jo bekymrende, som hr. Lykketoft understregede før, at alene regeringens forslag med moms på administration af ejendomme fører til en huslejstigning på 10 kr. pr. m² på årsbasis med det resultat, at den såkaldte skattelettelse alene i kraft af det forslag er ædt op. Mit spørgsmål er: Hører ikke både husejernes og lejernes økonomi med, når vi skal tale om grundlaget for en indkomstløsning i forbindelse med overenskomsterne?

Socialdemokratiets tanke er, at vi via afgifter, takster og boligudgiftsbegrænsninger skulle sigte mod at give en garanti til almindelige lønmodtagerfamilier for, at de kan bevare købekraften, så de trygt kan disponere i deres private tilværelse, og at dette mål – det er mit andet spørgsmål til hr. Erhard Jakobsen – er vigtigere end prestigebetonede skattelettelser for folk med de allerhøjeste indtægter herhjemme.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Fremskridtspartiet kan give hr. Erhard Jakobsen meget ret i, at det er på høje tid, at vi får lavet en frihandelsaftale med Sydafrika på en eller anden måde. I alle tilfælde skal de sank-

tioner ophæves hurtigst muligt. Det er på tide, at Danmark også viser solidaritet med den demokratiseringsbestræbelse, der faktisk bliver udfoldet af den sydafrikanske regering, og jeg synes, det ville være en pæn ting fra dansk side at være dem, der starter, da vi jo både er med i EF og en del af Norden.

Men jeg har et spørgsmål til hr. Erhard Jakobsen. Jeg tror, at der kom et lille faux pas, idet hr. Erhard Jakobsen sagde, at ANC ikke længere har nogen grund til at være i Danmark. Mener hr. Erhard Jakobsen, at vi nogen sinde har haft nogen grund til at have et kontor for ANC her i Danmark?

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Må jeg lige klare Sydafrika først. Hr. Svend Auken og jeg har en forskellig anskuelse af, hvordan sanktioner virker og har virket, men det skal vi ikke bruge tiden på her i dag.

Men jeg mente naturligvis ikke, at ANC har haft nogen berettigelse. Jeg mente blot, at de mennesker, der indtil nu har ment det – og det kunne jeg forstå hvorfor – da i hvert fald må opgive det nu, og jeg sammenlignede netop med, at så skulle vi også have kontorer for andre rundt omkring, der er i opposition til en regering, der har siddet i mange år. Det var sådan, jeg mente.

Jeg er helt enig med hr. Svend Auken. Jeg sagde udtrykkelig, at det drejer sig om at få boligen ind i billedet, og jeg nævnte netop, at når vi lægger så stor vægt på ejendomsskatter, så er det, fordi det næsten i lige grad rammer parcelhusejere og lejere. Man må jo være klar over, at en stor del af parcelhusejerne ikke har fordel af det, fordi de betaler meget lidt i grundskatter, for det, de ikke betaler den ene vej, det skal de jo så betale den anden vej, for pengene skal jo hjem.

Omvendt husker jeg, at for nogle år siden havde Helsingørs boligselskaber nogle frygtelige problemer, huslejen steg fantastisk, fordi grundværdien steg.

I øjeblikket stiger grundværdien ikke, men jeg havde nær sagt, det gør den da forhåbentlig igen, for selv om vi godt kan lide det dér med, at priserne ikke stiger for meget, så skal vi også have lidt udvikling i tingene. Derfor forudser jeg, at man får nye bølger, hvor der igen kommer den slags, og Socialdemokratiet kan være

[Erhard Jakobsen]

ganske rolig: Centrum-Demokraternes tanker er i lige grad hos alle, der har en bolig og har brug for at have sådan en bolig.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Hr. Erhard Jakobsen spurgte, om der var nogen, der kunne finde på at kalde andelsbevægelsen for socialistisk, og så ud, som om det var et spørgsmål, der kun kunne besvares med nej. Men det kan jeg godt finde på; jeg gør det endda tit.

Engang blev Christen Kold spurgt: Hvad er det egentlig, I vil? Nu snakkede han jo ikke udenlandsk, så han sagde det på dansk. Han sagde: Vi vil vende op og ned på Danmark. Det betyder på udenlandsk det samme som revolution.

Så gik man nærmere ind i det, og så fik man undersøgt, hvad det betyder. Det betyder, at vi tager magt, indflydelse og ansvar fra de få og giver det til de mennesker, der bærer vores samfund, og det vil sige til folket. Det var derfor, at det parti, som blev dannet på baggrund af det, hed Venstre.

Der var nemlig engang, hvor Venstre var venstreorienteret. Så er der sket så meget i vores verden siden hen, og vi har forskellige ord at bruge om disse ting, og man kan synes, at det måske er lidt uheldigt, at vi nu slås med et mærkeligt udenlandsk ord som socialisme i stedet for at sige venstre, men det er jo bl.a. på grund af, at Venstre har gjort sig til et privilegieparti stik imod Christen Kolds og de gamle andelsbevægelsesfolks intentioner.

Jeg siger ikke det her, fordi jeg tror, at man kan få en gribende samtale med hr. Erhard Jakobsen om de folkelige vækkelser i forrige århundrede, men jeg siger det lidt af hensyn til den folkelige samtale i dette land, hvor de territorier, der ustandselig bliver tegnet op, er ødelæggende, og hvor vi bl.a. nu i hele diskussionen om Østeuropa oplever – hvilket adskillige indlæg i dag har vist – at man ikke kan komme til at snakke om andre alternativer end enten den form for liberalisme, som Venstre nu tegner, og hvor grådigheden bliver det, der styrer, og hvor det at tjene penge bliver det eneste, det kommer an på, og så en afsindigt åndssvag planlægningsøkonomi.

Tanken i Venstre, dengang Venstre var venstreorienteret, og også i den socialisme, Sociali-

stisk Folkeparti tegner, var faktisk, at vi skal have en økonomi, som sørger for, at vores liv bliver fyldt af andet end penge.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg forstår ikke helt fru Margrete Aukens indlæg, for jeg har selv haft en smule omgang med de ting, og jeg har selv i nogen grad – ikke på den dramatiske facon som Østtysklands og de andre befolkninger – gennemgået den samme udvikling og det samme besvær.

Når man i årevis har levet og åndet for de socialistiske ideer, hvordan frigør man sig så for dem? Det er noget, man kan lide at gøre, men man gør det altså. Derfor forstår jeg meget af det, der rører sig.

Det er i den forbindelse, jeg siger, fru Margrete Auken, at det, der er så vigtigt for mig at få frem, er, at begrebet »borgerlig« – som jeg tillader mig at være repræsentant for – vil jeg altså ikke have forvekslet med noget med, at symbolerne er tegnebogen og skattebilletten, for der er altså andre borgerlige idealer end tegnebog og skattebillet. Det er så vigtigt at fremhæve det.

Jeg vil tro, at en stor del af den borgerlige skare er folk, for hvem et kristent grundsyn spiller en betydelig rolle. Og så kan de altså få et vældigt vrøvl med Bjergprædikenen og meget andet, hvis de sætter tegnebogen og skattebilletten op som de øverste symboler på det, de står for. Så er der – det var det, jeg gerne ville have frem i dag – den omstændighed, at man også som jeg, har forkastet det, Karl Marx har stået for, og som andre tog op efter ham, fordi man sagde: Du godeste, det var i 1860, 1870 – det kan da ikke medføre, at man så i stedet for gør knæfald for noget, der er skrevet i 1770'erne. Det kan da aldrig være meningen med at nå frem til en ny erkendelse, som er den: Vi har stor glæde af disse gamle ideologer og deres ideologier, men vi har faktisk ikke brug for det i praksis til noget som helst. Det var det, jeg ville have sagt, hvis der havde været mere taletid, og den gav De mig nu, fru Margrete Auken. Det takker jeg for.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

[Ivar Hansen]

Det er en kort bemærkning til fru Margrete Auken.

Se, det var jo sådan indtil for et år siden, at da sværmede fru Margrete Auken og SF for beton-socialisterne i Østeuropa. Da var de de store forbilleder, og det blev fremhævet ved enhver lejlighed.

Men nu er skeletterne jo faldet ud af skabene dér, og så er den danske andelsbevægelse blevet til det socialistiske forbillede. Når fru Margrete Auken opdager, at hun også her har taget fejl, så siger jeg til mig selv: Gad vide, hvad det næste gudebillede bliver.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Se, til forskel fra hr. Erhard Jakobsen har jeg ikke levet og åndet for en socialistisk model i den udgave, som hr. Erhard Jakobsen eller som Østeuropa har stået for. Jeg er faktisk vokset op i meget høj grad med andelsbevægelsen som en del af mine rødder og med det kristne grundsyn, og jeg er i det store og hele enig i den beskrivelse, hr. Erhard Jakobsen gav af, hvad det burde komme an på.

Jeg er selvfølgelig så lidt ked af, at det er svært også at få en debat om udviklingen i Østeuropa, hvor vi ikke bare jubler over, at penge nu får lov til i den grad at tage magten. Men jeg er i og for sig enig i hr. Erhard Jakobsens beskrivelse. Jeg har bare ikke helt så mange handicap i mit bagland som hr. Erhard Jakobsen, så jeg har kunnet gå lidt friere til det.

Så vil jeg sige til hr. Ivar Hansen, at jeg egentlig troede, at hr. Ivar Hansen var ældre end 25, men det kan han jo ikke være, for han kan ikke huske, hvorfor SF blev dannet. SF blev dannet i et opgør med Østeuropa. Jeg kan minde hr. Ivar Hansen, som aldrig har interesseret sig for Østeuropa før nu, om, at i de år, der er gået, er det eneste parti herinde, der har haft nogen kontakt – ikke noget, der er værd at prale af, men nogen kontakt – med de alternative bevægelser i Østeuropa, SF. Det er da ikke Venstre.

Venstre sad og så dybt forarget på os andre, når vi tog møder med de alternative grupper, når vi var i Østeuropa, fordi det var lidt upassende. Sådan kunne man ikke behandle sine værter; man måtte optræde pænt ved middage. Og så var det de frække SF'ere, der som sædvanlig var ude og snakke med de alternative. Vi manglede faktisk Venstre dengang. Men

det er jo altså også længe siden Venstre var venstreorienteret.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Jeg synes, det er unfair, når fru Margrete Auken nu flere gange her i eftermiddag har sagt, at vi jubler over, at pengene får magten i Østeuropa. Det er jo ikke korrekt. Det, vi jubler over, er, at disse mennesker har opnået en frihed. Hvis fru Margrete Auken, som nogle af os, havde været i Berlin forleden aften, så ville hun have oplevet, hvad det betød at få frihed, og hvad det psykologisk betyder at få frihed. Men der er da ingen her i dette land, der mener, at man nu skal give pengene den fulde magt.

Det, vi er med til, bl.a. med disse Østfonde osv., er da at hjælpe med til at skabe et Østeuropa, der har et socialt sikkerhedsnet, og som har en blandingsøkonomi i stil med den, vi kender i de skandinaviske lande. Det er jo det, vi gør, og der er stærke kræfter i de østeuropæiske lande, der ser på, hvad man gør i de nordiske lande og i Vesttyskland og har gjort i andre europæiske lande.

Derfor synes jeg, fru Margrete Auken, at det er lidt unfair at sige, at nu går det helt over i den anden side, for det gør det altså ikke. Det, der må være vores mål nu, er at bidrage alt, hvad vi kan, til, at udviklingen ender på en moderat måde.

I den sammenhæng vil jeg gerne sige, at noget af det, jeg skammer mig mest over i østlandedebatten, er, at vi her i Danmark øjensynlig bruger flest kræfter på at fortælle, at vi ikke skal yde nogen økonomi, og at det ikke skal være os, der kommer til at betale noget af det, det vil koste at skabe et socialt afbalanceret samfund derovre. Jeg håber da, at de oplevelser, vi alle har haft i de sidste dage, gør, at vi i Danmark ikke har så meget imod at betale en lille del af økonomien. Så slipper vi måske for nogle politiske problemer på længere sigt.

Men, fru Margrete Auken, lad være med ligesom at klandre os andre, der glæder os over disse menneskers frihed, for, at vi pludselig vil have storkapitalen til at købe hele Østtyskland.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det er til fru Margrete Auken. Når nu man

[Knut Lind]

ved, at SF's vise fædre jo faktisk havde et meget nært forhold til de regimer, som var i Østlandene tidligere, så er det noget mærkeligt noget at høre, at fru Margrete Auken ligefrem benægter sin afstamning. Det er sådan set det, der sker.

Jeg ved da godt, at nu bliver der færre rejser til Østersøen og til Østberlin og til fredsmøderne dér; det er ikke in mere. Men så har man jo spørgsmålet om miljøet. Før har man været røde, og nu er det ikke in mere; så må man slå sig på noget andet, så bliver man grøn.

Men der er bare det ved det, at nu skal den fæle kapitalisme reelt til at rense op efter disse socialistiske styre, som har svinet langt mere end kapitalen, hvor det var staten, der ejede fabrikkerne, og det var staten, der førte tilsynet med miljøet. Sådan noget skulle fru Margrete Auken tale om i stedet for det andet.

Kofod-Svendsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti er godt tilfreds med, at statsministeren i sin åbnings tale lagde op til et bredt samarbejde hen over midten i dansk politik. Nu bliver det så spændende at se, om Socialdemokratiet vil tage et medansvar på en sådan måde, at vi får en stabil periode i dansk politik, præget af nogle langsigtede beslutninger, som løser de strukturproblemer, vi slås med.

Især mener jeg, vi har brug for en massiv indsats for at bringe de mange ledige i arbejde. Og som jeg hørte hr. Svend Auken i dag, var der vilje til at gå ind i et samarbejde, og det vil jeg gerne kvittere for.

Regeringen har altså investeret betydelig prestige for at få fjernet 6 pct.-skatten, og i løbet af de sidste måneder har vi hørt gentagne erklæringer fra Venstre og De Konservative om behovet for skattelettelse. På den baggrund var det tilfredsstillende, at statsministeren fastslog, at vi ikke skal lempe finanserne med ikke-finansierede skattelettelse.

Det ville jo ganske enkelt være en uansvarlig politik at love skattelettelse, når vi har en indenlandsgæld på ca. 500 mia. kr., udsigt til et underskud i 1990 på over 20 mia. kr. og risiko for et underskud i 1991 på måske 30 mia. kr.

I en sådan situation ville det være uansvarligt at føre en politik, der satser på en forøgelse af privatforbruget. Hvad så med skatteomlægninger? Dér vil Kristeligt Folkeparti da gerne medvirke til nogle omlægninger, hvor man fjerner de åbenbare urimeligheder i skattesystemet

og lukker huller i skattesystemet, som typisk er blevet udnyttet af personer med en høj indkomst.

Men vi vil under de kommende forhandlinger nøje vurdere, om nogle af regeringens finansieringselementer på en urimelig måde vil svække konkurrenceevnen. For laver man omlægninger, der svækker konkurrenceevnen, så kan de jo betyde øget ledighed. Det fremkomne provenu vil regeringen bruge til at give alle en nedsættelse af personskat. Som bekendt er det 6 pct.-skatten, der skal fjernes, men også de laveste indtægter skal tilgodeses, og det begrundes regeringen sådan, at man vil yde et væsentligt bidrag til en afdæmpet lønudvikling ved de forestående overenskomstforhandlinger.

Inden jeg uddyber det, vil jeg lige sige lidt mere om 6 pct.-skatten, for vi hører jo hele tiden i den offentlige debat, at den begynder med indtægter over 155.000 kr. Men det er jo ikke uden videre rigtigt. Man glemmer nemlig reglerne om overførsel af uudnyttet bundfradrag fra en ægtefælle. Tager vi en familie, hvor den ene ægtefælle tjener 260.000 kr. og den anden 50.000 kr., vil de i 1991 jo ikke komme til at betale 6 pct.-skat overhovedet, og denne mulighed for at overføre et uudnyttet bundfradrag gavner de børnefamilier, hvor den ene ægtefælle vælger at gå ned i udearbejde for at få mulighed for at passe børnene.

Der lå altså en bestemt holdning bag denne del af skattereform aftalen, og den ønsker vi at fastholde. Hvis man altså ønsker 6 pct.-skatten fjernet – det er ikke os, der er kommet med ønsket, det understreger jeg, vi har andre tanker, og det vil jeg redegøre for om et øjeblik – men vil man altså fjerne 6 pct.-skatten, så må den del i skattereform aftalen fastholdes. Det kan f.eks. ske ved at give familier overførselsret i 12 pct.-skatten op til 300.000 kr. Derved vil man opnå den samme virkning; det vil blive mellemindkomstgruppen med en samlet husstandsindtægt på 300.000 kr., man tilgodeses. Det er ikke millionærerne, jeg sigter på; det er den samme mellemgruppe, som har fordel ved overførselsmuligheden for 6 pct.-skatten.

Jeg er meget enig i, at vi skal prøve at kombinere skattelettelse og løntilbageholdenhed for derved at styrke konkurrenceevnen og holde omkostningsudviklingen i ro. Det er noget, vi har sagt gang på gang i Kristeligt Folkeparti.

[Kofod-Svendsen]

Spørgsmålet er så det enkle: Kan lavere skatter reducere lønstigninger, holde dem i ro? Især i 1970'erne gjorde man jo det modsatte, man satte skatterne op; især blev momsatserne hævet flere gange. Man ville begrænse forbruget, sagde man. Samtidig fik vi lønstigninger.

Men hvilken præcis sammenhæng er der mellem skattestigning og lønstigning? Har skattestigninger gennem de seneste år medvirket til at presse lønningerne i vejret? Det spørgsmål har for nylig været undersøgt i et studium af løndannelsen i de nordiske lande. Professor Torben Andersen fra Århus Universitet har skrevet en kronik om det i Erhvervs-Bladet den 28. september 1990, og her siger han, at der er stor forskel på effekten af henholdsvis direkte og indirekte indkomstbeskatning. Han siger, at for de direkte skatters vedkommende er det generelle billede, at det er meget svært at påvise en sammenhæng mellem stigende skatter og øgede lønninger.

Denne usikkerhed med hensyn til betydningen af de direkte skatter for løndannelsen bekræftes af andre lignende internationale undersøgelser. Og samtidig understreger professor Andersen, at det kan være meget svært at måle effekten på løndannelsen af et kompliceret skattesystem som det danske, hvor mange forhold jo er afgørende for den reelle beskatning af en lønindkomst.

Hvad angår de indirekte skatter, så er konklusionen noget mere klar, idet øget indirekte beskatning leder til øgede lønkrav. Studierne af løndannelsen i de nordiske lande tyder endog på en så tæt sammenhæng, at man ikke kan afvise, at en forøgelse af de indirekte skatter med 1 pct. leder til en stigning i lønninger på 1 pct. Professor Andersen konkluderer, at vores viden om effekterne af skatter på løndannelsen er usikker, og det gælder især den direkte indkomstbeskatning, mens der for de indirekte skatter tegner sig et mere klart billede. Og så tilføjer han følgende vigtige sætning:

»Det synes således mere sikkert, at lønningerne kan reduceres ved en reduktion af de indirekte skatter, f.eks. momsens, end ved en mindskelse af de direkte skatter.« Kristeligt Folkeparti er enig med regeringen i, at vi skal have så afdæmpet en lønudvikling som muligt, men så kommer altså spørgsmålet, om det er bedst at bruge sænkning af de direkte eller de indirekte skatter for at nå målet: den stramme

indkomspolitik. Det mener jeg må undersøges grundigt i de forestående skatteforhandlinger.

Hvis vi brugte alle de penge, regeringen har afsat til at nedsætte indkomstskatten, til i stedet at nedsætte momsens, kunne vi få en nedsættelse på 3 pct., så vi kom ned på 19 pct., og så havde vi faktisk lavet en flot forberedelse til det indre marked. Så kom vi på niveau med flere af de andre landes standardsats. Belgien har 19 pct., Holland 18½ pct., Frankrig 18,6 pct., Irlands standardsats er derimod oppe på 23 pct., Vesttyskland ligger nede på 14 pct., men efter den tyske genforening tyder jo meget på, at Tyskland vil sætte sin moms op. Sker der en sådan harmonisering mellem Danmark og Tyskland, så vil vi have ydet et væsentligt bidrag til at formindske grænsehandelen.

Jeg nævnte bevidst de andre landes standardsats. Som bekendt har de en differentieret moms, hvor den højeste sats er 38 pct. et sted og den laveste er 0. Kristeligt Folkeparti går gerne med til en tilsvarende differentiering, så luksusvarer får en højere afgift og nødvendige dagligvarer bliver billigere. Hvis man nedsætter momsens, vil det yderligere være et godt incitament til at begrænse det sorte arbejde.

Privat opsparing har i årtier været for ringe i Danmark. Det er en af årsagerne til vores uhyggeligt store udlandsgæld. Hvorfor har vi været så dårlige til at spare op i Danmark? Fordi gældsstiftelse i mange år kunne betale sig. Med skattereformen blev der gennemført en stramning af fradragsretten for renteudgifter, samtidig med at beskatningen af renteindtægter blev formindsket. Det var en rigtig beslutning, og heldigvis har det også betydet en stigende opsparing i de sidste år – desværre ikke nok, men vi er på vej i den rigtige retning på det område.

Opgaven i den økonomiske politik er jo let at beskrive: Vi skal sælge lidt mere til udlandet, end vi køber; vi skal lade være med at bevilge hinanden mere i løn, så vi kan få de mange uden arbejde i arbejde, og så må vi fortsat spare mere op.

I sin tale gjorde statsministeren meget ud af udenrigspolitikken – med rette – og de betragtninger, der blev fremført om Østeuropa, er jeg helt enig i, så det skal jeg ikke kommentere detaljeret. Blot vil jeg understrege det spændende i at gøre Østersøen til et centrum for et blomstrende økonomisk og kulturelt fællesskab, for her mener jeg at Norden og Baltikum i fællesskab kan knyttes sammen på en fornem måde.

[Kofod-Svendsen]

Jeg skal ikke gå i detaljer med EF-politikken. Dels er vi i Markedsudvalget netop blevet færdig med Danmarks memorandum til regeringskonferencen, og jeg synes, vi endte med et godt memorandum, hvis indhold vi er godt tilfreds med fra Kristeligt Folkepartis side, og dels skal vi jo også have en EF-debat om ikke så mange dage.

Om forholdet til Den Tredje Verden var statsministeren imidlertid påfaldende kort. Her savnede jeg visioner, f.eks. om en målrettet bistandsindsats for at forebygge flugt på grund af sult og fattigdom.

Jeg synes, det er både overraskende og skuffende, at de spændende tanker, som flygtningehøjkommissær Thorvald Stoltenberg har været inde på, slet ikke har præget åbningstalen, og at vi ikke fik nogle flere visioner om, hvordan vi kan udbygge og forbedre vores ulandsbistand.

Ulandspolitikken gik hånd i hånd med miljøpolitikken, der også fik en stedmoderlig behandling. Forureningen griber forstyrrende ind i økologien og truer derved menneskers og dyrs velvære og sundhed. I sidste instans vil for stærk forurening udgøre en trussel mod hele menneskeheden og skaberværkets overlevelse. Hvad med den snigende naturødelæggelse med efterfølgende klimaændringer, hvis virkninger vi dårligt har fantasi til at forestille os. Ørkerne breder sig med en fart pr. år, der svarer til mindst Danmarks størrelse på grund af manglende træbeplantninger.

Det bedste svar herpå er en global, ansvarlig miljøpolitik, sådan som vi har fået den præsenteret i Brundtlandrapporten. Den må omsættes i praksis, både nationalt, men også internationalt. Her understreger man muligheden for en ny æra med økonomisk vækst, en vækst, som må bygge på forholdsregler, som kan opretholde og udvide det miljømæssige ressourcegrundlag.

Den bedste forebyggende socialpolitik er en aktiv beskæftigelsespolitik. Med den stigende arbejdsløshed er det skuffende, at statsministeren kun brugte generelle vendinger som: at skabe grundlaget for fuld beskæftigelse. Jeg mener, at vi må være mere aktive. På grund af en fejlslagen beskæftigelsespolitik især i 1970'erne har vi desværre fået en stor gruppe medborgere, der ofte kaldes de udstødte. Det drejer sig om personer med ingen eller kun meget løs tilknytning til arbejdsmarkedet. Det kan være

langvarige modtagere af forskellige overførselsindkomster, typisk kontanthjælp eller førtidspension.

Det vil være til gavn både for de enkelte personer og samfundet som helhed, hvis den passive linie, som hidtil har været fulgt, ændres til en aktiv linie. Med rette er det sagt, at den, der overlades til passiv forsørgelse, ofte føler sig sat udenfor og isoleret fra resten af samfundet. Følelsen af at være tilovers, udstødt og ubrugelig virker nedbrydende for lysten til selv at gøre en indsats. Den fører til sociale problemer oven i de problemer, der har ført til forsørgelsen. Derfor er det nødvendigt med en helt anderledes aktiv indsats. Det savnede jeg i åbningstalen.

Jeg synes også, det er påfaldende, at statsministeren helt undgår at omtale ældrepolitikken. Jeg tror, det bliver en af 1990'ernes udfordringer at udforme en aktiv ældrepolitik i respekt for de ældres ønsker og behov.

Jeg er glad for, at statsministeren i sin tale understregede, at kommunerne og institutionerne skal have udvidet selvstyre og ansvar. Jeg tror, det er vigtigt, at vi her i Folketinget fører en sådan politik, at vi virkelig opmuntrer og tilskynder det lokale selvstyre til at udvise stor kreativitet og mangfoldighed i opgaveløsningen.

Åbningstalen handler især om to ting, udenrigspolitik og skat, men når det gælder indenrigspolitikken, skuffer talen ved mangelen på værdier og holdninger. Vi hører ikke noget om uddannelse, kulturpolitik og kirkepolitik.

Det er rigtigt, at vi har store økonomiske problemer, javel, men der er også et moralsk problem. Vi har kastet ansvaret fra os, overladt ansvaret til de andre. Vi må stille krav til os selv og til hinanden. Hvis vi virkelig satsede på at gøre mod andre, som vi ønsker de skal gøre mod os, så ville vi fremme den holdning og den ansvarsfølelse, som jeg tror er en betingelse for, at vi kan løse vore økonomiske problemer. Vi må fremme ansvarssamfundet.

I den kommende folketingssamling skal Folketinget lovgive, om det skal være tilladt at forske på befrugtede menneskelige æg og fostre, et altafgørende spørgsmål om respekt for livet. Anvendelsen af befrugtede, menneskelige æg til forskning eller behandling vil betyde et uacceptabelt skred i forholdet til den tanke om humanitet, som ellers er grundlæggende i vort samfund.

[Kofod-Svendsen]

Fostre skal i forskningsmæssig sammenhæng behandles på samme måde som fødte, der ikke kan give deres informerede samtykke, det vil sige på linje med små børn, psykisk udviklingshæmmede og lignende. Al forskning på fostre, som tager sigte på at forandre egenskaber, er forkastelig. Hvis vi i højere grad drøftede menneskeværd og respekt for livet, tror jeg, det ville fremme den ansvarlighed og pligttrøskel, som vi har så hårdt brug for i vort samfund.

Så vil jeg også sige, at når Kristeligt Folkeparti i den kommende folketingssamling fremsætter forslag om at ændre den gældende filmlov, så fifty-fifty-ordningen afskaffes, er det af holdningsmæssige grunde, for ordningen viser sig jo at give mulighed for offentlige midler at håne vort kristne kulturgrundlag. Det mener vi ikke bør ske.

Uden familien opløses vort samfund. Familien er den vigtigste fællesskabsenhed. I 1980'erne lød der mange ord om børnefamilierne.

Jeg mener, at vi må få omsat disse mange ord i en sammenhængende politik på arbejdsmarkedsområdet, på skatteområdet og på bolig- og socialpolitikens område, en sammenhængende politik, hvis overordnede målsætning er at give børnene og forældrene mulighed for mere tid sammen, at forældrene virkelig får den nødvendige tid, og at vi også påtager os det ansvar, som er vores. Politik er ikke blot et spørgsmål om teknik og økonomi, men også om holdninger og livsværdier.

Rosing (S):

Statsministerens frontale indeholdt denne gang et helt afnit om Grønland. Hele 7 linjer blev det til ud af en tale på 17 sider.

Det glæder mig, at statsministeren er vidende om de vanskeligheder, vi står over for i Grønland, men jeg tvivler på, at regering og Folketing er helt klar over, hvor store vanskelighederne egentlig er ved at blive.

Det, der er tale om, er, at hele den grønlandske livsnerve, fiskeriet, er under en alvorlig trussel. Vi har oplevet bare inden for den sidste måneds tid, at torsken er totalt forsvundet fra den grønlandske vestkyst og er søgt til islandske farvande. Det er selvfølgelig godt for vore islandske venner, men det er og bliver en katastrofe for os. Royal Greenland, det hjemmestyrejede fiskeriselskab, har allerede nu måttet

oplægge fire store trawlere og har måttet sende 150 mand i land, og det er mange i et lille samfund som vort.

Rejefiskeriet går lidt bedre, men priserne er under stærkt internationalt pres. Vi må derfor se i øjnene, at fiskeriet de kommende år ikke vil kunne bidrage væsentligt til Grønlands økonomi, og at det må have som konsekvens, at vi får sat gang i andre erhvervsmuligheder.

Samtlige grønlandske partier bakker op omkring en hurtigere udvikling af mineral- og olieforekomster. Vi skal i gang nu, og vi skal have sat yderligere gang i en egentlig efterforskningsindustri på mineralområdet.

Hjemmestyret er parat til at gå ind i denne sektor også med investeringer. Vi føler os tvunget til at foretage sådanne skridt. Med andre ord: Vi kan ikke længere blot sidde og vente på, at interessenter udefra skal få øje på Grønland. Vi skal ud at markere os og skabe gunstigere vilkår for en øget interesse for Grønlands rigdomme.

Når det er sagt, er der dog en endog meget vigtig forudsætning for øget aktivitet på råstofområdet, nemlig hensynet til miljøet. Uanset den lettere adgang til efterforskning vil vi sætte miljøhensynet øverst på dagsordenen, altså i videst muligt omfang bestrebe os på en bæredygtig udvikling med naturens og menneskenes tarv som det vigtigste.

I et så vidtstrakt land som Grønland er det en ganske nødvendig forudsætning for en fremtidig effektiv erhvervsudvikling, at infrastrukturen, herunder specielt transportsystemet, er fuldt funktionsdygtigt. Dette spørgsmål leder mig til at omtale amerikanernes tilstedeværelse i vort land.

Først lidt historie: Den dansk-amerikanske forsvarsaftale blev indgået i 1951, altså mens Grønland stadig var en koloni. De daværende grønlandske myndigheder var ikke på nogen måde involveret i udformning af denne aftale, endsig i den endelige ratifikation af den. Det vil med andre ord sige, at vi ikke på nogen måde blev konsulteret i det meget vitale spørgsmål om, hvorvidt en del af det danske rige skulle anvendes til hjemsted for fremmede nationers militær.

I den forbindelse skal jeg bare i en bisætning nævne, at kun to år efter forsvarsaftalens indgåelse blev Grønland gennem en grundlovsændring en såkaldt ligeberettiget del af det danske

[Rosing]

rige, denne gang efter en folkeafstemning, hvor det grønlandske folk ikke deltog.

Det danske Folketing har senere vedtaget, at ingen fremmede nationer militært må befinde sig på dansk grund i fredstid. Man kan stille sig selv eller statsministeren det spørgsmål, om det faktum, at der siden 1951 har befundet sig fremmede styrker i Grønland, kan tages som udtryk for, at Grønland ikke er en del af den danske grund.

Et svar på dette spørgsmål kan være ganske interessant på baggrund af det hidtil uafklarede spørgsmål om ejendomsretten til Grønland, dets undergrund og dets ressourcer.

Fredens udbrud har mange ansigter. For vort vedkommende rammer den os også rent konkret på pengepungen. USA, gennem de sidste årtier vor nærmeste og største allierede, trækker sig i fredens navn også ud af Grønland – i hvert fald den del af Grønland, som de allerfleste grønlandsfarere har stiftet bekendtskab med: Kangerlussuaq eller Søndre Strømfjord. Fra oktober 1992 ophører Kangerlussuaq med at være en militær lufthavn og base og så langt så godt.

Hvad gør vi så med Grønlands trafikknudepunkt både internationalt og internt? Vi finder det naturligvis mest fornuftigt, at funktionerne på dette sted overgår til de grønlandske myndigheder, men vi kan allerede nu sige, at vi får meget svært ved at klare de dermed forbundne udgifter alene. Det er en bekostelig affære at drive en lufthavn i Grønland, og alene i skatteindtægter vil det grønlandske samfund miste omkring 100 mio. kr. på årsbasis ved afmilitariseringen af Søndre Strømfjord.

Jeg er ganske klar over, at dette område ikke direkte kan sidestilles med overtagelse af statsområder, men i betragtning af, at statsministeren på et tidligere tidspunkt her fra talerstolen har givet udtryk for, at dette er en national opgave, vil jeg anmode regeringen om at betragte den civile overtagelse af Søndre Strømfjord på linje med de overførsler, der ifølge hjemmestyreraftalen er sket gennem de seneste 10 år.

Der er ikke på nuværende tidspunkt noget realistisk alternativ til Søndre Strømfjord – og dog. Der er måske et alternativ, nemlig isolation af det grønlandske samfund fra den øvrige verden.

På miljøområdet har vi efter ibrugtagningen af den grønlandske miljølov haft et travlt og ak-

tivt år. Vi har nu haft mulighed for at afprøve mulighederne i loven, som jo dækker den landbaserede miljøkontrol både med hensyn til de foreliggende problemer og ikke mindst forebyggende metoder.

Loven fungerer tilsyneladende efter hensigten, selv om den økonomiske del som ved overtagelsen af andre områder viser sig at være en del mere til byrde for os, end den i sin tid var for staten. Jeg skal ikke her komme nærmere ind på årsagerne hertil, kun sige, at vi jo også nok på dette punkt bedst ved, hvor kamikken trykker.

Danmark har stadig det overordnede miljøansvar, hvad angår det grønlandske hav- og luftområde, og her har det ikke skortet på god samarbejdsvilje fra de danske myndigheder.

Sikring af miljøet på længere sigt – altså det miljø, som vore efterkommere skal leve i – er noget af det vigtigste. Alle har hørt om drivhuseffekten og de følger, den kan få, ikke mindst for de lavereliggende landområder. I Grønland har vi særlig grund til at følge med i den problematik. Vi er et klimatologisk centrum og en art køleskab for vore omgivelser. Vi sætter stor pris på den indsats, man fra dansk side har iværksat for at måle eventuelle ændringer i ozonlaget over Grønland.

Jeg vil dog godt dryppe lidt malurt i miljøbægeret, fordi der ganske simpelt mangler en afklaring i den danske regering omkring ansvaret og reguleringsretten i forhold til Grønland. Dette viste sig med al tydelighed i forbindelse med oprydningen efter afslutningen af den hidtil sidste minedrift i Grønland: Marmorilik, »Den Sorte Engel«.

Vi finder det mildest talt mærkværdigt – og lad os her se helt bort fra, hvilken minister i regeringen der har ansvaret – at man fra dansk side tager beslutninger, der rammer os, uden så meget som at orientere os endsige konsultere os. Det er da ellers en af hovedhjørnestenene i vor fælles hjemmestyreraftale netop til dæmpning af unødige konflikter og misforståelser.

Nuvel, landsstyreformanden har holdt møde med statsministeren om denne sag. Det har ført til statsministerens nedsættelse af et udvalg, der skal udrede ansvarsplaceringen eller -placeringerne. Det er vi ganske glade for, og vi forventer naturligvis at blive repræsenteret i statsministerens udvalg.

[Rosing]

En enkelt bemærkning mere om miljø og hermed en rose mere til regeringen: Vort forbillede samarbejde omkring det finske initiativ. Samtlige 8 arktiske stater har påbegyndt et stort anlagt samarbejde for at udvikle en fælles miljøstrategi. Udenrigsministeriets ledelse af dette arbejde har været strålende, og vi ser med glæde frem til den videre udvikling af dette for os så uhyre vigtige initiativ.

Det er også vigtigt allerede på nuværende tidspunkt at gøre Tinget opmærksom på dette arbejde, for det betyder, at vi nu er fælles om at overvåge det arktiske miljø, og som så meget andet er det ikke gratis hverken for Grønland eller den danske stat.

Blandt mange andre besøgende har vi i den forløbne sommer haft den glæde at modtage justitsministeren og Folketingets Sundhedsudvalg. Det er mit håb, at alle her i Tinget, der har haft mulighed for at besøge Grønland, har haft en udbytterig og uforglemmelig rejse i vort store og smukke land.

Justitsministeren kom så og udtalte sig til den grønlandske presse kort og kontant, som en handlekraftig minister jo skal. Det drejede sig om retsvæsenet, kriminaliteten, politiets arbejde og den evindelige svøbe: spiritussen.

Det grønlandske retsvæsen er overbebyrdet, kriminaliteten bliver grovere, og politiet, som for størstedelens vedkommende er lokale og loyale hårdtarbejdende mennesker, nærmest varslers en masseflugt fra etaten.

Og hvilke løsningsmuligheder blev der så lagt på bordet? Jo, luk for spiritussen. Dermed sparer den danske stat en masse penge, og Justitsministeriets ansatte i Grønland kan blive aflastet. Ikke ét ord om de dybereliggende årsager til tingenes tilstand.

Jeg har lyst til at spørge: Er det egentlig et meget specielt grønlandsk fænomen, at forbrydelser hænger sammen med indtagelse af alkohol? Er det i realiteten ikke en afspejling af de mange samfundsskabte ændringer af folks normer og værdier, der både her i Danmark og i Grønland kaster vore medborgere ud på dybt vand, hvor de har svært ved at finde fodfæste? Med andre ord er der behov for en mere nuanceret og alsidig stillingtagen til dette menneskelige problem.

Mit personlige synspunkt omkring retsvæsenet i Grønland er, at der hurtigst muligt bør indledes seriøse sonderinger om overdragelse

af ansvaret til Grønland ud fra den nærliggende betragtning, at vi i Grønland for at kunne betragte vort samfund som et hele også bør tage ansvaret for de svage led. Ønsker vi at videreføre ideerne og motiverne bag hjemmestyret, må vi også være parate til at ofre de kræfter, vi har, til at tage os af de mindre flatterende sider af et samfund i hastig udvikling.

Det samme synspunkt gør sig gældende med hensyn til sundhedsvæsenet. Det er, som man også udmærket ved her i Danmark, et meget vanskeligt og tungt område at bakse rundt med, men sundhed ligger os alle på sinde, og vi kommer alle før eller senere i berøring med sundhedsvæsenet. Derfor er det måske mest af alt et fælles samfundsanliggende. Folketingets Sundhedsudvalg var, som jeg sagde tidligere, på rejse i Grønland i den forløbne sommer. Uden her at komme nærmere ind på resultaterne af rejsen, som jo på forskellig måde vil indgå i de fortsatte forhandlinger om betingelserne for Grønlands overtagelse af området, vil jeg nøjes med at give udtryk for, at der også her er behov for mere nuancerede indtryk for at kunne fuldende billedet af det grønlandske behov.

Hvad der er nok så interessant set fra statens side, er spørgsmålet om det grønlandske ønske om overtagelse, og ikke mindst om tidspunktet herfor. Det er forståeligt nok et ømtåligt emne, dels på grund af vores utilfredshed med statens langsommelighed med påtrængende bygge- og renoveringsarbejder og dels på grund af de hidtil ukendte økonomiske konsekvenser for det grønlandske samfund.

Vi ønsker en snarlig overtagelse af sundhedsområdet. Der har endog tegnet sig et politisk flertal for overtagelse allerede i 1992, men det forudsætter, at der i god tid forinden er opnået en for staten og for hjemmestyret tilfredsstillende aftale herom.

Grønland går til valg i foråret 1991 ved udløbet af en 4-års valgperiode, om alt går vel. Siu-mut står godt rustet til dette valg. Vi har i sommer på vort landsmøde vedtaget et politisk program for det næste årti, og med dette som ballast ser vi frem til en fortsat gunstig og dynamisk og ikke mindst menneskeligt baseret udvikling af den nordligste del af riget.

Steenholdt (Grønl.):

8 år i træk har statsministerens åbningstaler koncentreret sig om forbedring af den danske

[Steenholdt]

økonomiske situation. I alle de år har vi fået at vide, at det går bedre, eller at der i hvert fald er udsigt til bedre tider. Lad mig citere den kendte danske strofe: »Det er ikke til at se det, hvis man ikke lige ved det.« Det må være deprimerende for statsministeren og hans regering, som ved, at det går bedre – eller at det kan gå bedre – at konstatere, at en stor del af den danske befolkning ikke ved eller kan vide, at det forholder sig sådan. Den holdning, som repræsentanter for de forskellige lønmodtagerorganisationer lægger for dagen, gør ikke en selvstændig bedømmelse af situationen nemmere. Hver hytter sine fade.

Personligt og som repræsentant for den grønlandske befolkning har jeg, må jeg indrømme, svært ved at se de forbedringer, som statsministeren taler om. Ikke desto mindre har jeg besluttet mig til også i dette folketingsår at fastholde mit hidtidige tekniske samarbejde med et af regeringspartierne, nemlig Venstre.

Det gør jeg, fordi jeg kan se, at de bestræbelser, som regeringen under meget vanskelige parlamentariske vilkår forsøger at forfægte, er rigtige instrumenter til forbedring af den økonomiske situation i Danmark, selv om det midlertidigt kan medføre meget ubehagelige følger for befolkningen. Samme vej, samme beslutningsfase benytter vi også i det grønlandske Landsting. Jeg kan forestille mig, hvordan det havde set ud i Danmark, hvis Socialdemokratiet havde fået lov til også i de sidste 8 år at føre den usandsynlig rundhændede politik. Hvor var Danmark havnet henne?

Af to onder vælger man som bekendt det mindste. Når jeg siger det på den måde, er det, fordi jeg som repræsentant for den grønlandske befolkning efterhånden finder situationen i Grønland faretruende. Grønland har en meget dårlig økonomi. Når jeg tænker tilbage og er bagklog, må jeg erkende, at indførelse af hjemmestyret i Grønland er foregået på det mest ugunstige tidspunkt for sådanne eksperimenter. Konsekvenserne af indførelsen af hjemmestyret var ikke ordentligt overvejet. Vi var i Grønland besat af romantiske selvstændighedstanker, frihedstanker om man vil. Den ellers så rene grønlandske luft var fyldt med socialistiske flokklær. Vi var mere besat af luftkasteller om selvstændighed og selvbestemmelse end den kendsgerning, at selvstændighed også krævede ansvar, ikke mindst det økonomiske ansvar.

Ja, det går skidt i Grønland økonomisk.

Erhvervslivet har det ikke godt. Den sociale situation er meget anstrengt, boligsituationen er katastrofal, og kriminaliteten er uacceptabelt stor.

Det må stå os grønlandere klart, at vi må klare de opgaver, som vi har overtaget som særanliggende. Uagtet at vi på et tidligt tidspunkt vidste eller burde have vidst, at den danske regering var nødt til at stramme de økonomiske rammer, kunne det ikke gå hurtigt nok med at overtage store omkostningskrævende opgaver som særanliggende. Det må vi tage konsekvensen af og forsøge at klare situationen på bedste måde.

Imidlertid er der fortsat nogle fælles anliggender, som Danmark stadig har det sidste ansvar for i Grønland. Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at rette en appel såvel til den danske regering som Folketinget. Jeg beder om forståelse for, at situationen i Grønland kræver handling her og nu, hvis ikke det grønlandske samfund fortsat skal nærme sig afgrundens rand. Hjælp os med at gennemføre den meget tiltrængte forbedring af sundhedssektoren i Grønland. Hjælp os med at gennemføre den meget tiltrængte forbedring af retsvæsenets vilkår. Ikke mindst politiets store vanskeligheder må løses så hurtigt som muligt. Politiet har med den uacceptabelt store kriminalitet i Grønland en særdeles central placering i samfundet. Det må derfor undre, at politietaten i Grønland hører til nogle af de dårligst lønnede personalegrupper. Der må gøres noget ved det, og det hast.

Amerikanernes planer om at indskrænke deres aktiviteter i Grønland giver anledning til bekymring. Trafikken i Grønland – ikke mindst flyvningen til og fra Grønland – er ganske afhængig af faciliteterne i Sønder Strømfjord. Når alle udgifter til disse faciliteter væltes over på det grønlandske samfund, vil det være nødvendigt nøje at overveje, hvordan forbindelsen mellem Grønland og Danmark skal opretholdes. Jeg håber på en positiv holdning fra den danske regering, når stormen bryder løs.

Om et par år vil EF's indre marked være gennemført i Danmark. Vi har endnu ikke i Grønland gjort os mange overvejelser med hensyn til konsekvenserne heraf. Som bekendt stemte Grønland sig ud med en spinkel majoritet fra EF-medlemskabet. De efterfølgende favorable

[Steenholdt]

aftaler med EF har afbødet de uheldigste konsekvenser af denne udmeldelse. Men hvordan er udsigterne, når det indre marked gennemføres i 1992? Ganske vist fornemmer jeg, at de politiske kræfter, som meldte Grønland ud af EF, efterhånden har erkendt, at det vist var en lidt hasarderet handling og det egentlig var meget godt at være medlem af EF. Men en eventuelt forpligtende tilnærmelse igen til EF vil være en langvarig proces. Vi har derfor al mulig grund til at bede om positiv holdning fra den danske regering i vore bestræbelser for at afbøde yderligere uheldige konsekvenser for Grønland, som vil opstå i kølvandet på indførelsen af det indre marked.

I den forbindelse har jeg afleveret et spørgsmål til udenrigsministeren om at redegøre for de nu mulige konsekvenser. Der har endnu ikke været debat i Grønland om indførelse af EF's indre marked og dets konsekvenser. Det skyldes et kompleks af konsekvenser, som man må forvente kræver sagkyndig indsigt, såvel hvad angår EF som Grønland og Danmark. Den ekspertise findes ikke i Grønland. Det vil derfor være formålstjenligt, at der fra Udenrigsministeriet udarbejdes en konsekvensanalyse, således at de grønlandske politikere, mens tid er, kan tage den nødvendige stilling til problemkomplekset.

Når det er sagt, må jeg også indflette, at jeg som regel ikke med rimelighed kan sige at savne en positiv holdning til Grønland fra den danske regering og offentlighed. Jeg håber da også, at også dette folketingsår vil være præget af et godt forhold mellem Grønland og Danmark.

Breckmann (Fær.):

Hvis det ikke lykkes KVR-regeringen at få et forlig om finanslov og om skattereform med valg i januar til følge, bliver en færøsk socialdemokrat helt den afgørende stemme i en kommende Aukenregering. Så svært har Færøerne det økonomisk og politisk i disse dage.

Økonomiens krise er en følge af forkert udvikling over en 20-25 år. I 1965 var eksportværdien 50 pct. højere end det offentlige forbrug, men nu koster lands- og statskassen 50 pct. mere årligt end værdien af vor eksport. Denne uheldige udvikling blev kun midlertidigt afbrudt fra 1981 til 1984.

Helt galt gik det under det sidste socialistiske landsstyre fra 1985 til 1988, da Lagtingets finanslov voksede 5 gange så meget som eksportværdien. Republikanske og almindelige socialister pumpede sorgløst de permanente offentlige udgifter op, men indtægterne var engangsindtægter, og de forsvandt med låneinvesteringerne i fjor.

Vor udlandsgæld eksploderede, men dens uoverkommelige størrelse, der er 3 gange så stor som Danmarks pr. indbygger, blev camoufleret i en sammensværgelse mellem socialister og deres bureaukratiske skødehunde til efter valget i 1988, og lagmand Dams letsindige skibsbygningsprogram var lige så hult som et rumænsk paladsbyggeri, men Færøerne sidder tilbage med gælden og uden et kapitalapparat til at forrente den.

Det nye landsstyre under Folkeflokkens ledelse, der blev rekonstrueret midt i fjor, spænder fra Sambandspartiet til Republikanerne. Det svarer til en alliance i Folketinget mellem Konservative/Venstre over Fremskridtspartiet og lige til SF, men dog uden Socialdemokrater. Så alvorlig anså man Færøernes økonomiske krise for at være.

I fjor var udmattelsen i købekraft allerede indtruffet. Den løbske lønudvikling havde presset erhvervslivet til åndenød og havde ødelagt Færøernes konkurrenceevne. Huspriserne under højkonjunktoren havde sprængt nystiftede familiers økonomi. Landsstyrets garanti-betalinger, der de sidste 3 år har beløbet sig til ca. 20 pct. af finansloven, har trods alt og til dels reddet vor kreditværdighed.

Det samme tør ironisk nok siges om vor stramme indkomstpolitik, selv om just denne løkkestramning bliver årsag til det økonomiske knockout, som færøske politikere er ved at tildele deres eget samfund.

For den instinktive reaktion på krisen med skatte- og importafgiftsforhøjelser er typisk socialdemokratisk medicin i dobbelte doser til en patient, der i årevis har været syg af behandling med den samme mikstur, og vi genkender symptomerne fra gentagne forhøjelser i skatte-tryk i form af op til en 20 pct.s tvungen opsparring og endda højere toldsatser end førhen.

Landskassen fik selvfølgelig ikke mere, men mindre i skatteprovenu, og toldindtægterne blev til dels også decimeret, men en heldig bivirkning af denne bremseblokering af bilen i

[Breckmann]

dobbeltfart blev så, at handelsunderskuddet blev til et overskud, og underskuddet på betalingsbalancen formindskedes drastisk.

Men skævhederne i den færøske økonomi består, og efter at landsstyret blev sprængt først i ugen, så udskrives der nu sandsynligvis valg her i november måned. Vi har et skatte- og et afgiftsskabt lønniveau, som kvæler alle forsøg på at gøre erhvervslivet rentabelt. Kun en gennemgribende privatisering af offentlige tjenester, en total omvæltning fra fradragsbestemt proportionsskat til en bruttoskat med et ensartet procenttræk kan redde økonomien ud af sin nuværende elendighed.

Færøerne har en marginalskat på 71 pct., og den må virke dræbende på alles virkelyst i en tid, hvor socialismen trods alt i al sit rådne og menneskefjendske væsen har spillet fallit.

Færøernes løn- og skattepres må sænkes, men det skulle ikke lykkes det afgående landsstyre at redde økonomien på længere sigt med en tiltænkt 20-30 pct.s nedgang i nominallønnen og dermed at tvinge det offentliges udgifter ned.

Økonomisk frisind om end i forsigtige og her i huset fastholdte mængder præger statsministerens redegørelse i forgårs. Hensigterne er gode, men risikoen for uventede tilbageslag eller endda et socialistisk regeringsskifte efter januar er stor, eftersom tidshorisonen for denne holden-fast-politik er lang og forbedringerne er små.

Holde-fast-politikken har bremset, men dog ikke rullet det offentliges fremtromlen tilbage. Den har ført til handelsoverskud og lige ved balance over for udlandet, og det er trods alt store sejre at kunne notere sig. Den lave inflation og den lave lønvækst er ligeledes resultatet af en standsning i skatte- og afgiftstrykket, så vi kan glædes over Danmarks forbedrede konkurrenceevne og derfor voksende eksportoverskud.

Men regeringen er forhåbentlig på vagt over for den kunstigt høje arbejdsløshed, der ikke vil falde, så længe dens vedligeholdelse finansieres af staten og lønner sig bedre end at arbejde. Hvis en faktor som ledighed ikke skal vælte den økonomiske politik, bliver Danmark nødt til at flytte de økonomiske konsekvenser af ledighed fra statskasse til fagforeninger. Der må være en sammenhæng mellem lønkrav og følgerne af lønkrav, nemlig den større ledighed. De, der høster fordel af det ene, bør solidarisk bære omkostningerne af det andet.

Statsministeren råder fra at give ufinansierede skattelettelser og hurtig reallønsfremgang. Desværre følger heraf, at skattegrundlaget ikke vokser med et lavere skattetryk, med en flad kurve, ensartet procentuelt skattetræk og en mindre skattespekulation, der trods alt alt sammen æder ressourcer.

Ligeledes kan regeringen ikke bruge skattelempelser til at tilskynde til et fald i de offentlige lønudgifter, desværre. En reallønsfremgang ville også stimulere efterspørgsel og fremstilling af danske varer.

Men vigtigst af alt, en borgerlig skattepolitik er den bedste forebyggelse for en kommende socialistisk regering. S og SF ville, hvis de fik regeringsmagten her i Danmark, uden tvivl indføre den nu krakelerede svenske model med inflation, med camoufleret arbejdsløshed, med faldende konkurrenceevne, devaluering, økonomisk lavvækst og erhvervstrækdrets segnen under en offentlig byrde, der i antal af ansatte nu vejer halvanden gang så meget som erhvervslivet selv.

Det er altså slugten, det er den såkaldte tredje vejs endeligt og dermed faktisk Socialdemokratiets fallit. Denne svenske eller klassiske socialdemokratiske tredje vej har ikke kun bevist blandingsøkonomiens uholdbarhed, den er også blevet vraget ved de første demokratiske valg i Polen, Tjekkoslovakiet, Ungarn og DDR. Så må man vel undskylde anakronismen, for heldigvis blev Tyskland forenet i går. I de lande fik vulgærmarxister og gemene socialister kun 20 pct. af samtlige afgivne stemmer, så vigtigt anså socialismens kuede folkeslag mod Øst produktion, overfordeling af varer og tjenester at være de første mange år frem.

De østeuropæiske borgerlige partiers over 80 pct. opbakning må have været et lammende slag for vores hjemlige venstreorienterede. Deres indbildning, at socialismens vogn kan stilles foran kapitalismens trækhest, og at kollektivismens bilskrog, Trabant eller Lada, hvad den end kaldes, kan komme frem uden demokratiets motor, er bevist falsk at være. Vi koldkrigere vandt det moralske, økonomiske og demokratiske slag om efterkrigens verden.

Socialisterne, der altid undskyldte og bøjede af for Moskvas aggressioner og afpresning og adopterede Kremles udenrigspolitiske mærkesager lige siden Koreakrigen, lod sig overtale hver gang af de over 700 mia. rubler, som Sje-

[Breckmann]

vardnåse i juli måned for kommunistpartiet afslørede at Sovjets disinformationskampagne har kostet russeren siden 1970.

Men mærkeligt nok ser vi ikke spor af flovhed eller undskyldninger i vores socialisters adfærd efter socialismens sammenbrud i Øst. De bagatelliserede truslen om torturen og massegravene, om kristenforfølgelsen, om psykiatrisk behandling af politiske afvigere og koncentrationslejrene, mens de stod på. Men vi får stadig væk ikke et eneste ymt om de venstreorienteredes anger over den fattigdom, sult og død, der kendetegner socialismens mest udprægede og gennemførte forsøgslande. Den nævenyttige frækhed og den obsternasige selvretfærdighed, der gennemsyrrer Vestens socialistiske ideologer, er stadig væk forbløffende. I stedet for at vende klassekampens historiske tidsalder ryggen i væmmelse over de titals millioner ofre, denne utopiske galskab har kostet, på samme måde som vi vendte fascismen og hele dens væsen ryggen i 1944, bider vore socialister hovedet af al skam. Men i modsætning til dem, der havde forbrudt og fordummet sig for 1945, sidder vor tids socialister stadig væk på alle ledende poster i monopolmedierne, i administrationen og på læreanstalterne. Disse selvretfærdige kollektivist har gjort Gorbatsjov til en Sct. Michael, fordi han anses for socialismens Messias, socialismens frelser og reformator. Men vi må ikke glemme, at denne sovjetiske leder indfører ikke demokrati i Sovjet af overbevisning, men han er tvunget til at tigge penge i Vest for at undgå Sovjets totale sammenbrud og prøver med mindst mulige tab og afgivelse af magt at springe fra den ene isflage til den anden i det socialistiske tøbruds rivende malstrøm.

Statsministeren talte om at yde Kreml hjælp for ikke at isolere Sovjet. Tyskland har allerede betalt 45 mia. kr., EF 15 mia. kr. til Kreml for at løskøbe det østtyske gidsel ud af Sovjets klør. Så meget kostede det hidtil at få den sovjetiske gøgeunge ud af det miljømæssigt ruinerede Østtyskland, og regningen bliver mange titals milliarder mere for at redde socialismen. Det er altså det kapitalistiske Vesten, der må betale denne rædselsfulde pris, efter at Østeuropas menneskemasser har lidt under den i så mange år.

Men der er dog nogle paradokser, som jeg stadig væk må påpege. For mens man påstår at

glædes over Berlinmurens fjernelse, jubler man over Nelson Mandelas knytnæve og kærlighedsytringer til resten af verdens storgangstere, dem, der stadig væk er tilbage fra Bresjnevtiden, nemlig Gaddafi, Arafat og Castro, og der er trods alt ikke megen konsekvens heller dér i vore venstreorienteredes verdensbillede. Men lad os borgerlige passe på, at vi ikke adopterer det.

Afrikas 3. verden reddes ikke af dansk ulandshjælp, men kun af den sydafrikanske økonomi som lokomotiv. Hvis vi ønsker at undgå at isolere Sovjet, og hvis vi ønsker at hjælpe den sovjetiske økonomi, har vi ligeledes en pligt til at hjælpe Sydafrikas økonomi til at frelse resten af Afrika. Det bliver nok næppe en dansk korvet, selv om den hjælper, men hellere en kombination af USA's teknologi og Israels militære slagkraft, der gør det af med den sindsyge araber Saddam Husseins aggressioner mod sine nabolande.

Jeg håber, at Vestens afhængighed af det demokratiske Israel til at bevare vore livsværdier i Midtøsten og i verden som helhed og at holde Islams verdensomspændende ambitioner i skak gør vore medier mere hensynsfulde mod Israels forsøg i fremtiden på at løse palæstinenernes problemer. Saddams besættelse af Kuwait burde øge vor forståelse for jødernes risikofyldte tilværelse blandt så stridslystne naboer, som de har.

Men disse daglige opgaver påhviler borgerlige politikere og mennesker, fordi de venstreorienterede nemlig er i fuld gang med at omgruppere sig efter nederlaget i samtlige socialistiske lande lige fra Sibirien til Nicaragua. Den store del af den danske befolkning lever på samme måde som vi andre skandinaver af de socialistiske goder, som overføres via statskassen og produceres af andre end dem selv. Derfor bliver socialismen lige så vanskelig at udrydde som selve arvesynden, for som bekendt går grænsen mellem godt og ondt midt gennem menneskets hjerte og ikke langs med landegrænser eller folkeslag.

Det farligste frontafsnit – vil jeg påvise her til slut i min tale – er at overlade de venstreorienterede hele miljøsagen. Selv om samtlige dommedagsprofetier om overbefolkning, resourceopbrug, isvinter og atomdød er bevidst bedrag, så prøver Gulags forhenværende undskyldere nu at tilvriste sig eneret på miljøkon-

[Breckmann]

trollen. Sikke et ubegrænset magtapparat at få i hænde.

Hvis borgerlig politik og åndeligt frisind skal bestå, hvis kapitalistisk demokrati skal have en fremtid, må de ideologer, som har støttet og undskyldt socialismens ødelæggelser af den halve klode, standses, før de har bemægtiget sig fremtidens virkelige magtmonopoler, nemlig miljøpolitikens styrende organer. Deri ligger en af denne regerings og forhåbentlig mange fremtidige borgerlige regeringers vigtigste opgaver.

Lilli Gyldenkilde (SF):

De ca. 280.000 arbejdsløse fik ikke så mange ord med på vejen i statsministerens åbningstale. Statsministerens nyopfundne slogan »hold fast« kan jeg forsikre ikke dækker de lediges ønsker. Denne regering skal ikke holdes fast, for det har ikke i de otte år, denne regering har siddet og holdt fast i Danmarks ror, hjulpet på de ufattelig høje arbejdsløshedstal, som desværre accepteres af alt for mange.

Alene de seneste tal, som vi fik i hænde i går, viser, hvor galt det står til. Fra marts i år til august er der blevet 21.600 flere arbejdsløse, og hertil kan vi så uden videre lægge de 15.000, regeringen planlægger fyret i den offentlige sektor de kommende år. Det er forfærdeligt, og det er også forfærdeligt, at denne regering privatiserer arbejdsløsheden, for det er jo det, man gør, når man påstår, at det er de arbejdsløses egen skyld, at de er arbejdsløse. Den beskyldning ligger der bag de uendelig mange angreb på de arbejdsløses dagpenge.

Igen i år er der på trods af stigende ledighed besparelser på dagpengene i de forslag, der ligger. Dette afviser SF, men vi vil gerne være med til at lave regler, der ikke som i dag fastholder arbejdsløse i passivitet, for det er disse regler, der er skabt af den borgerlige regering, der i årevis har stavnsbundet de arbejdsløse til passivitet.

SF er tilhænger af, at arbejdsløse får lov til at uddanne sig på dagpenge. Det har vi stillet mange forslag om gennem de seneste ti år. Det er nemlig under alle omstændigheder godt med mere viden og kvalifikationer. Ingen beskylder os af den grund for at mene, at det er de arbejdsløses egen skyld, de er arbejdsløse. Det ved folk godt vi ikke mener. Vi møder heller ikke de arbejdsløse med det ene krav efter det an-

det om at sætte dagpengene ned eller gøre det vanskeligere ikke mindst for de unge at komme ind i arbejdsmarkedssystemet, tværtimod.

Det, der skal til, er, at vi får skabt nogle arbejdspladser, at vi får sat gang i diskussionen om en aktiv iværksætterpolitik, der kan skabe flere arbejdspladser. Det vil vi vende tilbage til i en forespørgselsdebat, for vi kan ikke leve med, at de partier af alle, der taler om det frie markeds velsignelser, ikke støtter en aktiv iværksætterpolitik. Her skal vi ikke kun tale om dem, der kan få halve dagpenge i tre år, hvis de sætter en arbejdsplads i gang. Det er en bredere indsats, der skal til, når vi snakker om iværksætterpolitik.

Det skal bemærkes, at den fornuftige del af erhvervslivet nu går foran i bestræbelser på at få folk i rigtigt arbejde og i uddannelse. Der er foregangsvisdomheder, der nu tilbyder uddannelse til de ansatte, samtidig med at de tager en langtidsledig ind på det job, der derved bliver ledigt for en tid. Denne indlysende tankegang har ikke haft gode vilkår i den siddende regerings tid. Havde den det, havde vi for længst haft en ordentlig BFU-ordning, og det er jo selvfølgelig den vej, vi skal videre ad.

Det er også uholdbart, at i og med at arbejdstiden er sat ned og arbejdsløshedstallet stiger, stiger overarbejdstimetallet, så det svimler. Det er på tide, der laves nogle ordninger, så alt overarbejde kræves afspadseret. Det vil med garanti give nogle flere job.

SF støtter i vid udstrækning LO's forslag til en aktiv arbejdsmarkedspolitik. SF ser ingen grund til, at hjemsendelsesdagpenge udnyttes af dårlige erhvervsledere, der ikke er i stand til at langtidsplanlægge deres produktion. Men skal der ske ændringer her, har regeringen nærmest lagt gift ud for at forhindre det ved at foreslå, at det skal være lønmodtagerne selv, der betaler. Kun hvis der laves omfattende tryghedsregler og ingen karenstage for lønmodtagerne, kan det lykkes at lave fornuftige ordninger. Det skal ikke, og det må LO og Socialdemokratiet holde fast i, være de arbejdsløse, der igen skal betale for, at visse dele af erhvervslivet spekulerer i dagpengene.

Regeringen kan i øvrigt være glad for sin opposition, for både Socialdemokratiet, SF og LO har serveret det ene forslag efter det andet til en aktiv arbejdsmarkedspolitik, hvortil regeringen desværre kun har haft meget nærsynede bog-

[Lilli Gyldenkilde]

holderbriller på. Hvad der er værre, er, at regeringen er bedre til at regne den ud, end den er til at regne, og nu håber jeg, at det vil lykkes mig at få arbejdsministeren til at høre efter.

Der er nemlig tydeligvis problemer, der bør kulegraves, med finansieringen af uddannelsesstilbudsforløbene. Der er en del, der tyder på, at nogle UTB-forløb er uddannelsespladser, der i forvejen var sat i gang som almindelige kurser, men som nu pludselig kun har adgang for folk, der skal have et UTB-forløb. Det betyder faktisk, at der er sat midler af hertil og efterfølgende indgået forlig med Socialdemokratiet og LO, som har finansieret deres forlig, men uddannelsespladserne var på budgettet i forvejen og var betalt. Det er det, vi på godt jysk kalder snyderi, for det betyder nemlig, at der ikke er kommet flere uddannelsespladser, men at de samme uddannelsespladser er finansieret to gange, og tro endelig ikke, at der ikke vil blive rodet videre i det, det vil der, for der er noget rent galt i det, der er lavet.

SF tvivler på, at der kan laves en aktiv arbejdsmarkedspolitik af den siddende regering. De forløbne års politik har ikke tydet på det, selv om der har været enkelte tiltag, som selv SF har støttet. SF mener faktisk ikke, regeringen er værd at holde fast i, men det kommer vel ikke bag på nogen.

Jeg skal heller ikke undlade at sige, at folk i den offentlige sektor efterhånden er så utrygge, at de nærmest føler sig udsat for psykisk terror. Her taler jeg om det, der foregår i kommunerne efter regeringens umulige rammer, og her hjælper det altså ikke at pege på Kommunernes Landsforenings rolle som forligsmager. Det er og bliver regeringens ansvar, at ældre ikke mere kan få den omsorg i kommunerne, der er nødvendig. Det er denne regerings ansvar, at der fyres folk fra specialomsorg og sundhedssektor på grund af hovedløse besparelseskra v til amterne.

Jeg talte forleden med en bekendt, der godt vidste, hvor ansvaret skulle placeres for at have været på venteliste i 19 måneder til en åreforkalkningsoperation i benet. Tænk at skulle gå forpint i 19 måneder i Danmark, fordi der ikke er plads på hospitalerne. Dertil er vi kommet.

Hvad er det så i regeringens pakke, som tilbydes de mennesker, jeg her taler om? Det er en skattelettelse, der svarer til fire pakker cigaretter om måneden, og så bliver det tilskud, de ple-

jer at kunne få ved at rulle cigaretter selv endda mindre, for dér lægger man også afgift på. Det er lige til at holde op med at ryge af, det kan jeg godt se, og det kan man så også håbe folk vil, for det er usundt at ryge, men alligevel. Den lettelse, man får, svarer altså groft set til en hundrekroneseddel om måneden, mens de rige får mulighed for at kunne tage på mindst fire udenlandsrejser om året med gode lommepenge. Det er, hvad regeringen har til de grupper, jeg taler om, som har det hårdt, og som der ikke tales ret meget om herinde, og når man taler om dem, bliver der smilet stille og rystet lidt på hovedet, og folk kan finde på ude i sidegangene at sige: »Det er engagerede taler, du holder. Det er vel nok dejligt, Lilli.« Men de hører overhovedet ikke efter, og så kan det i øvrigt være lige meget med bagefter at sige, at det var en god tale, skal jeg hilse at sige.

Jeg synes, det er sørgeligt, at den diskussion, vi indtil nu har haft i dag, har handlet om, at vi skal have en smule skattelettelser, der for den fattige del af befolkningen ikke betyder ret meget, til gengæld for, at de skal belægges med både det ene og det andet. Jeg skal ikke undlade at sige, at er man så uheldig at være enlig, ikke have nogen børn og have en meget lav løn eller få arbejdsløshedsunderstøttelse, sådan at man får boligsikring, fordi man er nødt til at bo i socialt boligbyggeri, vil der altså inden for en 4-års-periode blive tale om, at man skal betale 4.300 kr. mere i husleje. Det er de lettelser, man giver til de dårligst stillede af befolkningen. Velbekomme!

Poulsgaard (FP):

Det er synd, der ikke har været ret mange i salen under de to sidste indlæg, for hvor var de rammende begge to. Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at 35-timers-uge heller ikke vil give flere arbejdspladser. Det sagde vi andre, dengang man partout ville have flere arbejdspladser. Det giver ikke flere arbejdspladser; det giver noget overtid. Nu vil fru Lilli Gyldenkilde så partout forbyde overtid; det er socialistisk politik: forbud, forbud og forbud. Når verden ikke passer til vores forestilling, skal vi lave det hele om. Det er socialisme. Jeg kan konstatere, at fru Lilli Gyldenkilde intet har hørt, intet lært og intet set.

Jeg vil tilråde fru Lilli Gyldenkilde at tage en tur igennem Østeuropa, som jeg ved en af hen-

[Poulsgaard]

des byrådskolleger har gjort i sommer. Denne kollega kom hjem og havde mistet sin socialistiske barnetro. Jeg er imod disse skatteyderbetalte rejser, men jeg ville være parat til at ofre en rejse på samtlige Socialdemokrater og SF'ere på sådan en 3-4 uger, hvor de ville kunne lære, hvordan socialismen virkelig var.

Det var en helt anden tale, hr. Breckmann holdt, det var en fantastisk tale, der var værd at lytte til. Det er også lidt fantastisk at tænke på det, jeg læste i en kronik forleden, at der er skrevet stakkevis af bøger om, hvor fantastisk godt det ville blive, når socialismen sejrede, men at der ikke var skrevet en eneste bog om, hvordan det ville gå, når den kapitulerede.

Det har man ikke haft chance for at forestille sig, for medierne ikke bare i Danmark har jo altid redet med på de socialistiske bølger. Hvor er det godt, vi har folk som hr. Breckmann, der kan sætte tingene lidt på plads. Det kan hr. Breckmann en gang imellem. Somme tider er der også noget glædeligt i politik.

Jeg har læst statsministerens åbningstale, den skriftlige del. Jeg spejdede meget nøje efter, om der kom noget med, at amterne skulle nedlægges. Nej, ikke et ord om, at amterne skulle nedlægges. Det forbavser mig, for den konservative politiske ordfører, hr. Gammelgaard, var ude med, at amterne skulle nedlægges.

Jeg har selv den, må jeg nok sige, tvivlsomme fornøjelse at være medlem af et amtsråd, og jeg er fuldstændig enig med hr. Gammelgaard i, at de skal nedlægges. I den forbindelse har jeg et spørgsmål til Venstre. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, om det er, fordi Venstre har så mange amtsborgmesterposter, at de er umulige at trænge igennem til med fornuftige synspunkter.

I Ringkøbing Amt, hvor jeg sidder, kunne man akkurat lige så godt dele amtsborgmesterposten mellem Socialdemokraterne og Venstre, så kunne de skifte hvert år, for det er ét fedt, hvem der sidder der.

Men det glædede mig i hvert fald, at hr. Gammelgaard nu har den idé, at amterne skal nedlægges. Jeg skal hjælpe hr. Gammelgaard med, at Fremskridtspartiet fremsætter lovforslag om at nedlægge amterne. Jeg glæder mig til, at hr. Gammelgaard stemmer for det lovforslag.

Nu vi er ved kommuner, undrer det mig også lidt, at der slet ingenting er med i redegørelsen om det, den fornuftige borgmester gør oppe i Thyborøn-Harboør Kommune, hvor han siger, at de arbejdsledige selv skal passe deres børn. Til gengæld har de sat Ringkøbing Amt på den anden ende med alle mulige protestskrivelser, og jeg ved ikke hvad. Er der da ikke nogen mennesker, der kan forstå snakken? Kan det ikke snart trænge ind? Man kan ikke både få i pose og i sæk. Først får de understøttelse, dernæst skal det offentlige betale for at få deres børn passet. Man har ellers herindefra i mange år sagt, at vi skal have den kortere arbejdstid, for at folk skal være så meget sammen med deres børn som muligt. Når de så har tid til at være sammen med deres børn, må de heller ikke være det. Det er lidt frustrerende somme tider. Sådan er der så meget.

Jeg har også i statsministerens redegørelse læst nogle småting om biblioteker, men der står ingenting om f.eks. video. Er det virkelig den borgerlige regerings mening, at man skal kunne låne videofilm gratis på bibliotekerne? Jeg står her med noget fra Løkken-Vrå Kommune. Der er til børn, der er til voksne, der er til unge, der er alle mulige genrer af gratis videofilbud.

Jeg ved godt, at kulturministeren vil sige, at han har sagt til kommunerne, at de godt må opkræve betaling for det. Det må de også godt for pladeudlån, men mig bekendt er der kun en eneste kommune i dette land, der opkræver betaling for udlån af plader.

Kan vi blive ved med at holde til, at vi skærer i rengøringshjælp under hjemmeplejen og den slags ting, og at vi så kan låne gratis videofilm? Det kan ikke være en borgerlig regering, så meget kan en radikal kulturminister ikke have at sige i regeringen. Jeg nægter at tro det.

Jeg er spændt på at høre, hvad ministeren svarer. Vi kan også af et svar fra Kulturministeriet se, at vi nu skal til at bruge 14 mio. kr. mere til musik. Hvor meget musik skal vi have i dette land? 14 mio. kr. mere til musik, 3,5 mere til teater. Hvad er det for en politik, man fører? Tror man virkelig, at Danmark kan leve af, at vi spiller musik og teaterstykker for hverandre? Det er jo erhvervslivet, der skal betale i den sidste ende. Det er simpelt hen rystende.

Jeg er så ked at skælde statsministeren ud, for jeg kan egentlig godt lide statsministeren, men jeg kan huske, at han kom til under det slo-

[Poulsgaard]

gan, at det skulle være let at være dansker. Det skal jeg love for. Hvis man kører lidt for stærkt, er en vis mand ude, og nu er det sidste, man har fundet på, at man skal have lys på i alle døgnets timer. Billandet Vesttyskland skal ikke have lys på. Kan det virkelig være meningen, at man skal pålægge folk sådanne fuldstændig unødige tvangsforanstaltninger og så i liberalismens hellige navn? Jeg synes simpelt hen, det er for dårligt af statsministeren.

Jeg kunne også godt tænke mig at vide, hvordan i himlens navn statsministeren, hvis han var taxichauffør og fik otte børn ind på bagsædet af taxien og der kun er seler til to eller tre, ville spænde børnene fast. Jamen hvis ikke man gør det, er man jo lovbruder. Jeg kunne godt tænke mig at få det at vide, men jeg tror ikke, at jeg får svar i dag.

Jeg kom til at læse i Politiken – det gør jeg ikke ret tit og kun nødigt, det er indrømmet – og der stod: »40-årige snydt for brev«. Nej, de 40-årige er heldige, at de ikke fik et brev. Hvad er det for et land med alle disse styrelser, der skal styre her og der. Så finder man ud af, at alle folk på fyrretyve år skal have et brev om, at de nu ikke må drikke alkohol.

Hr. statsminister! Jeg tror nok, de fleste af os er klar over, at det er ret så risikabelt at drikke alkohol – man kan i hvert fald få en ordentlig bønmand – men er det noget, styrelser skal sidde og skrive ud til voksne folk, og hvem skal betale det? De samme mennesker, som vi vil give skattelettelser. Jeg kan godt forstå, at det er svært at komme igennem med skattelettelser, når man pjatter rundt med pengene til alt muligt.

Det var en lille udflugt. Jeg kunne være blevet ved meget længe, men jeg er i hvert fald specielt interesseret i dette videotilbud.

Så har jeg også et spørgsmål. Jeg ved ikke, om det skal stilles til statsministeren eller til justitsministeren. Jeg tror, det skal stilles til det samlede Folketing:

Vi har lige haft et tragisk tilfælde i Vestjylland, hvor en ung mand har myrdet en ung kvinde. Denne unge mand myrdede for anden gang. Da han var 16 år, myrdede han en ung pige på 15 år. Han fik seks års fængsel. Han blev lukket ud efter to år. Jeg er ikke ude efter, at vi absolut skal bruge hævn over for forbrydere, men vi skal altså også sikre den lovlydige del af befolkningen. Når den far eller mor, der mis-

tede en datter for seks år siden, ser, hvilken behandling han fik af samfundet, har de lidt svært ved at forstå, at de skulle leve i et retssamfund.

Glønborg (KRF):

Jeg har stor forståelse for, at statsministeren trods sin pligt til at gøre rede for rigets almindelige tilstand ikke kan nå alt, men jeg savnede et afsnit om, hvad det danske samfund vil gøre for børnene.

På mange måder er Danmark et godt sted for børn, men jeg ville være meget glad, hvis statsministeren ville erklære klart og tydeligt og gerne i samråd med ordføreren for det parti, som han repræsenterer, at regeringen ved udformningen af love vedrørende skatter, arbejdsmarkedsforhold, sociale ordninger m.v. altid vil tænke på børnene.

For få dage siden deltog statsministeren i en markering på verdensplan af menneskehedens forpligtelse til at sikre barnets rettigheder. Jeg forstår, hvis statsministeren er skuffet over ikke ved den lejlighed – sådan som han havde ønsket – at kunne ratificere den konvention om barnets rettigheder, som FN's generalforsamling vedtog 20. november 1989.

I Kristeligt Folkeparti er vi dybt skuffet over, at Danmark ikke har fået den sag i orden, så skuffet, at det nærmer sig vrede, og vi har trang til at kalde det smøleri.

Jeg var ellers så glad for under min deltagelse i FN's generalforsamling at konstatere fuld tilslutning til at færdiggøre mere end 10 års arbejde med denne vigtige sag og dermed få en grundig beskrivelse af, hvad vi voksne mener, når vi siger, at børn ikke blot er mennesker, men at de er en slags mennesker, der har brug for særlige rettigheder.

I Nordisk Råd var der ingen vaklen eller tøven. Vi vedtog 1. marts en tydelig opfordring til vore landes regeringer om at få ratificeringerne gennemført hurtigst muligt. Den 15. marts stillede jeg et skriftligt spørgsmål til udenrigsministeren, hvor jeg bad ham oplyse, hvornår der foreligger en officiel dansk oversættelse af den nye konvention om børns rettigheder. Jeg fik dengang som svar, at man arbejdede med den, og at regeringen fandt, at Danmark bør ratificere konventionen meget hurtigt, og hvis det krævede Folketingets samtykke, ville det ske i begyndelsen af den nye samling.

[Glønborg]

Derfor harmer det mig, at Udenrigsministeriet har arbejdet så langsomt med denne sag, og jeg synes også, at statsministeren burde lade sin udenrigsminister vide, at det er for sent, når udenrigsministeren først den 18. september skriver til gruppeformændene og spørger os, om grupperne kan tiltræde, at statsministeren skriver under på ratifikationen den 30. september.

At der stadig ikke eksisterer en officiel oversættelse af konventionen, hvis engelske tekst man for 99 pct.'s vedkommende har kendt siden marts 1989, er dybt utilfredsstillende – for at sige det i et pænt sprog – men da det er den originale tekst, vi ratificerer, bør dette ikke forsinke sagen, og derfor gav jeg på Kristeligt Folkepartis vegne tilslutning og regnede med, at alle partigrupperne ville gøre det samme, når nu regeringen endelig var klar til at ratificere uden forbehold.

Stor blev min overraskelse og endnu dybere min skuffelse, da jeg blev klar over, at Socialdemokratiet og SF havde sagt nej og derved yderligere forsinket ratifikationen af dette vigtige dokument. Begrundelsen er ifølge aviserne, at de to partier mener, at Danmark ikke helt overholder alle konventionens paragraffer. Det mener jeg sandelig heller ikke at Danmark gør, og derfor haster det med at få ratificeringen gennemført, sådan at vi med konventionen i ratificeret tilstand i hånden kan kræve de forhold ændret, hvor vi mener, at det danske samfund ikke behandler børn godt nok.

Nu har Socialdemokratiet og SF opnået både at drille statsministeren og at få skylden for, at vi ikke kan gå ind i det nye folketingsår med en ratificeret konvention om barnets rettigheder.

Nu må den sag hurtigt på Folketingets dagsorden, og jeg spørger regeringen: Hvornår sker det? Børnene venter!

Margrete Auken (SF):

Natten til den 1. september skete der faktisk lidt af en sensation. Alverdens klimaeksperter, med FN's regeringsudpegede forskere i tusindtal som baggrund, 300 var forsamlede i Sundsvall i Sverige, meldte ud i enighed – hvad man sjældent har set før – at atmosfærens koncentration af det, man lidt teknisk kalder langlivede drivhusgasser, stiger og stiger og stiger.

Fortsætter vi, sådan som vi gør i øjeblikket, med at afbrænde fossile brændstoffer, altså energi, fortsætter vi med at leve, som vi gør nu, vil koncentrationen blive ved at stige igennem hele næste århundrede og først stabilisere sig på et betragteligt højere niveau hen imod slutningen af næste århundrede, og så vil vi – og det er de også enige om – komme til at opleve temperaturstigninger på kloden i et omfang, som man ikke har set før. Der er usikkerhed, om det vil være 0,2° pr. tiår, eller om det vil være 0,5, så stort er udsvinget. I begge tilfælde er det dramatisk meget. Der er også usikkerhed om, hvor der bliver oversvømmelse, hvor bliver der ørken, hvor det bliver umuligt for mennesker og planter at leve, og hvor der bliver helt ændrede livsbetingelser. Den usikkerhed er nemlig af en sådan art, at først når vi står midt i hele miseren, kan man se, hvad der faktisk vil ske. Men klimaeksperterne var enige om, at vi er i færd med at sende vores Jord ud i et uhyggeligt, grumt eksperiment, hvis vi ikke griber ind nu og gør noget radikalt.

Derfor kom disse forskere – og husk nu på, det var ikke bevægelsernes, det var ikke Greenpeace's, det var ikke naturfredningsforeningernes forskere, men FN-regeringernes udpegede forskere – frem og meddelte i enighed, at hvis ikke vi globalt skærer ned på de langlivede drivhusgasser, og her drejer det sig først og fremmest om CO², altså om kultveilte, med mere end 60 pct. – formanden for komiteen, den svenske klimaforsker Bert Bolin, har sagt, at det i vores ende af verden betyder, at vi skal skære ned med 80 pct. – går det galt, og at nedskæringen skal ske omgående.

Gør vi ikke det, kommer vores børn og børnebørn til at stå i en fuldstændig umulig situation. Vi kan synes, det er svært, vi kan synes, det er næsten uoverkommeligt, men det bliver langt mere uoverkommeligt, jo længere man venter, og vi har altså ikke 10-20 år at løbe på. Desværre siger disse mennesker også, at selv Brundtlandkommissionens anbefalinger er alt for svage. Nøjes vi med at følge dem – og det kan vi dårlig nok finde ud af endnu – vil atmosfærens koncentration af drivhusgasser først stabilisere sig igen hen imod slutningen af næste århundrede og stadig væk på et betragteligt højere niveau, end vi har nu.

Vores børn spørger os, når de hører, at det er sådan fat, hvornår vi skynder os at komme i

[Margrete Auken]

gang, for på en eller anden måde er det uanstændigt at sige noget som helst andet, end at man vil gøre alt, hvad man kan. Der er naturligvis et alternativ.

Der var for nylig et møde i Skagen, hvor forsamlede digebyggere glædede sig til, at der nu kunne komme gang i digebyggeriet, nu kunne vi udvikle ingeniørekspertise, så vi virkelig kunne klare det i resten af verden. Jeg ved også, at gensplejserne sine steder ser frem til store tider, når de i en fart skal konstruere nye grønsager, der kan tilpasse sig ændrede livsvilkår i en fart.

Jeg kan føje til, at hvis vi smider kloden ud i det eksperiment, får vi igen brug for et godt forsvaret, for hvis det kommer til at ske, bliver der flytningeproblemer, som der ikke er set mægt til før. Så bliver det ikke det småpjet, vi har nu, så bliver det millioner, der er på folkevandring, og så får vi brug for nogle til at holde dem væk.

Har vi overhovedet større opgaver at tage fat på end at gøre noget ved dette problem? Faktisk har den danske regering ikke sagt så forfærdelig meget om det. Den har deltaget på embedsmandsniveau og har først og fremmest været optaget af, at de store lande – USA, Japan og andre – ikke var indstillet på at tage initiativer. Det er da klart, det er da makabert. Lige gyldigt hvor meget Danmark gør, spiller det ingen verdens rolle, hvis ikke de store forbrugere kommer i gang med nedskæringer.

Men hvilken magt har vi som et lille land? Ja, vi kan faktisk vise, at vi kan få det til at fungere. Hvis det kan lykkes hos os, vil det være en meget vigtig politisk indsats, som kan være med til også at få sat skub i en debat i de andre lande, så at tro, at det kun handler om at få USA til det, og at vi ikke behøver at gøre noget, er næsten det samme som at sige, at vi ikke vil tage problemet alvorligt.

Det blev ikke taget alvorligt. Det var, så vidt jeg kunne høre, overhovedet ikke med i talen. Den burde have været gennemsyret af dette problem, hvis det var gået op for regeringen, at det var der. Jeg tror, at nogle i regeringen har opdaget det, men det var overhovedet ikke til at høre, og det er jo givet, at hvis klimameldingen, drihvustrusen, skal gøres til en alvorlig sag, kan den altså ikke behandles i en fodnote. Men end ikke fodnoten var med i regeringens oplæg.

Vi er meget langt fra det mål, som er blevet sat, og som vi er nødt til at leve op til. Vi har

ganske vist fået en række i mange henseender gode handlingsplaner, som har været omtalt tidligere i debatten i dag, f.eks. regeringens bud på, hvordan man laver en bæredygtig energipolitik, og hvordan man laver en bæredygtig trafikpolitik, og meget af det har vi såmænd også være meget rosende over for fra SF's side. Energiplanen var oven i købet lige på nippet til at være god, skønt vi altså skal huske, at selv dens målsætning – og det er noget af det stærkeste, vi har set – var helt utilstrækkelig. Trafikplanen var der ikke skygge af handling i, men den var fuld af gode ideer, så også den har vi faktisk optaget pænt.

Intet af det var med i regeringens oplæg til os i dag. Det er så at sige ikke til at få øje på i lovkataloget heller. Man kan sige, at når der står, at dieselrefusionen skal ophæves, har vi noget, som optræder ganske omfattende i regeringens trafikhandlingsplan, men det fremlægges ikke som et miljøinitiativ, og derfor er der heller ikke nogen grund til at tro, at det er det, det skal bruges til. Regeringen ville under alle omstændigheder have været nødt til at fjerne dieselrefusionen, for ellers var det danske vognmandserhverv gået fuldstændig i brædderne på grund af ineffektivitet, når det indre marked kom, men det er da godt, det er der. Men det er, jeg vil ikke sige næsten værre end ingenting, men altså helt på det lave plan.

Det burde have gennemsyret finanslovforslaget. Det eneste, jeg har fundet af interesse, men jeg vil meget gerne belæres om, at det forholder sig anderledes, er, at man har fjernet tilskuddet til vedvarende energi. Det var så indsatsen fra Det Radikale Venstres side – at have en energiminister med mange flotte planer og ingen penge.

Der er også et stort afsnit i den økonomiske oversigt, som en tredje radikal minister har lavet. Nu grubler jeg over, om den er mere forpligtende for regeringen end handlingsplaner uden handlinger, eller om den også hører hjemme i den studiekreds, som Det Radikale Venstre åbenbart har fået lov til at oprette i regeringen, hvor man får lov at sidde og udarbejde handlingsplaner, hvor der står »bæredygtig« på hver tredje linje. Det konkrete var, at vi nu må skynde os at få en Øresundsbro, men ikke ledsaget af noget som helst om, at man skal sikre miljøet – og det tager faktisk længere tid end til januar at få klaret det – og slet ikke noget om,

[Margrete Auken]

hvad motorvejsbroen – det er ikke jernbanen, jeg er ude efter – vil betyde for hele luftforureningen. Det er kun med en stor stigning i biltrafikken, at den kommer hjem økonomisk.

Det var faktisk også en lille smule forstemmende at høre Socialdemokraterne, som holdt en virkelig gribende tale om miljø, og da det så kom til det konkrete, var det Øresundsbroen med motorvejsdelen, der var med. Det er ikke sådan helt til at blive tryk ved, at Socialdemokraterne heller ikke for alvor vil tage det så alvorligt, som det blev sagt i deres tale i dag. Man kan ikke både sige, at miljøet skal have første plads, og så gå ind for store, overflødige investeringer, der kun kan svare sig, hvis miljøpolitikken sættes i stå.

Vi har i SF vedtaget at gøre denne sag til en hovedsag i vores kommende arbejde. Det er vi nemlig simpelt hen nødt til, for ethvert andet valg ville være kynisk og absurd.

Jeg tror ikke, vi får regeringen til at gå ind i dette arbejde. Det er der ikke noget der tyder på, men jeg håber da meget, at Socialdemokraterne vil, og så håber jeg også et eller andet sted på, at De Radikale på et tidspunkt får nok af studiekreds og papirplaner, for de redder altså ikke verden på den måde. Tænk om vi engang skal sige til vores børn, når de står i ubetalelig miljøgæld til halsen: Vi lavede så mange fine planer.

Gade (SF):

Der var to ting, der karakteriserede statsministerens Europaafsnit. Det første var et ukritisk ja til økonomisk-monetær union med fælles centralbank og, som statsministeren sagde, med tiden med fælles valuta. Og det andet var en lang række velmenende betragtninger om, at regeringen arbejder positivt for et resultat af EF-EFTA-forhandlingerne – ja, hvordan kan man egentlig udtrykke det ønske svagere end den formulering, som statsministeren valgte? – samt nogle løse ønsker om, at Østersøen igen skal blive centrum for et blomstrende fællesskab.

Grunden til, at der, når det kom til stykket, ikke var mere end den klare melding om en økonomisk-monetær union, var jo nok, at den vigtigste politiske afklaring af hovedlinierne om Danmarks EF-politik i stedet blev givet i går, onsdag. Og hvordan har så et flertal i Danmark svaret på de store udfordringer, som revo-

lutionerne i Central- og Østeuropa har stillet Europa over for? Efter SF's opfattelse har vi stillet os for lidt solidarisk, for lidt grønt, for lidt demokratisk og for lukket i stedet for åbent.

Hovedopgaven i Vesteuropa burde være nu hurtigst muligt at hjælpe de central- og østeuropæiske lande ind i et forpligtende samarbejde med Vesteuropa, at give dem muligheder for i stadig stigende omfang at sælge deres varer ved, at vi åbner vore markeder, og at hjælpe de omstrukturerer igennem, der kan løse de akutte miljøproblemer og fremme en virkelig bæredygtig udvikling i hele Europa. Det betyder, at Danmark skal arbejde for et åbent Europa, herunder at EF giver de øvrige demokratiske europæiske lande ret til medlemskab – jeg understreger ret til medlemskab – og det betyder, at EF nu burde satse alle sine kræfter på at inddrage disse nye demokratier i et stadig mere forpligtende samarbejde.

Men det er jo ikke dagsordenen i EF. I stedet er hoveddagsordenen blevet opbygningen af en økonomisk-monetær union med fælles centralbank og fælles valuta – en opbygning, der logisk kræver en kraftig centraliseret økonomisk styring og dermed reduceret dansk indflydelse på økonomien, til hvad der kan svare til det, man har kaldt for amtsrådsniveau, og som alt andet lige vil gøre det betydelig vanskeligere for de nye demokratier at blive jævnyrdige medlemmer af EF.

Hvorfor støtter regeringen og nu Socialdemokratiet en sådan løsning og en sådan satsning, hvis regeringen og Socialdemokratiet reelt ønsker at arbejde for at åbne EF hurtigst muligt, sådan som man jo altid siger i de formuleringer, man altid bruger ude på møderne, og når man optræder i medierne? Hvorfor står det ikke klart i memorandumet, som vi har ønsket som konkret forslag, at det betyder, at man bør ændre Romtraktatens paragraffer om optagelse, sådan at det bliver en ret for medlemmerne at opnå medlemskab – selvfølgelig efter overgangsordninger osv.? Det står der ikke! Det kunne I ikke få igennem i går. Jeg synes stadig, at regeringen og Socialdemokratiet mangler svar på, hvorfor det ikke skal stå tydeligt fra dansk side.

I SF er vi meget glade for, at memorandumet så bastant afviser at inddrage militært samarbejde i EF, herunder at oprette EF-militærstyrker. Det kan måske vise sig, før vi aner, at være

[Gade]

vigtigt at stå sammen om det i Danmark i forhold til de diskussioner, der kommer på kommende EF-topmøder.

På miljøområdet føler vi, at det er trist, at vi ikke kunne blive enige om en kraftigere styrkelse af afsnittet. Efter SF's opfattelse burde vi kunne blive enige om, at et begreb som forsigtighedsprincippet, altså at tvivlen kommer miljøet til gode, skulle traktatfæstes. Der står i stedet for nogle andre formuleringer, som er svære at få hold på.

Efter SF's opfattelse skulle Danmark også have krævet Kommissionens magt formindsket gennem en demokratisering af hele EF's beslutningssystem, herunder initiativret for både nationale parlamenter og EF-Parlamentet.

Og så til det, jeg vil kalde den socialdemokratiske ØMU, økonomisk-monetær union, i stedet for regeringens forslag om, at Danmark jo hurtigere jo bedre skulle tilslutte sig en økonomisk-monetær union. Hvad har vi så fået? Ja, vi har fået en politik fra regeringens og Socialdemokratiets side, som er en lidt langsommere økonomisk-monetær union, og her må jeg spørge: Måske en lang førstefase? – jeg ved det rent faktisk ikke, for jeg kan ikke læse det i papirerne – med mindre tydelige straffeforanstaltninger over for lande, der ikke følger den fælles økonomiske politik og med en pointering, en lang række ord om, at vi skal fremme beskæftigelsen, men uden at de instrumenter, der skulle sikre, at man kan fremme beskæftigelsen, tydeligt er markeret.

Vi siger også nej til den lidt mere socialdemokratiske økonomisk-monetære union, der her tegner sig. Vi kan konstatere – og det er vi da så glade for – at vi ikke længere som i regeringens udspil er mere franske end de franske, men om vi satser på en lang første fase, er uafklaret, det ved jeg ikke efter at have deltaget i markedsudvalgsrådet i går. Jeg ved ikke, om jeg får det at vide i dag, men jeg kan da forsøge at spørge. Det står uafklaret.

Så kommer det store spørgsmål om beskæftigelsen i en økonomisk-monetær union. Der er jeg enig i det, som overvismand Claus Vastrup har formuleret om, at i kritiske situationer vil en økonomisk-monetær union på kort sigt føre til, at vi mister nogle styringsmidler, som vil give øget arbejdsløshed. Sådan er det beskrevet i en artikel i Information forleden dag. Det er rigtigt. Det er sandt. Manden har ret, og det er

også derfor, at jeg bliver så forundret over, at beskæftigelse bare skal være fyldord i memorandumet om en økonomisk-monetær union.

Vi har jo hørt i dag, at den ene part, der står bag memorandumet, altså regeringen, fortæller, at de også ønsker, at arbejdsløsheden skal gå ned, samtidig med at de overhovedet ikke ønsker at lave en politik, der sikrer, at arbejdsløsheden går ned. De er faktisk tilhængere af den modsatte politik, netop den, der ikke prioriterer, at arbejdsløsheden skal gå ned, men i stedet for prioriterer prisstabilitet.

Nu står de partier bag et memorandum, som flyder over med formuleringer om fuld beskæftigelse alle vegne i EF. Jeg bliver så nødt til at spørge Socialdemokraterne, hvordan de egentlig har det i det selskab, og om det egentlig er særlig troværdigt at lave et sådant memorandum. Jeg mener helt konkret, at det er statsministeren og udenrigsministeren – som her i dag har demonstreret, at de er ligeglade med arbejdsløsheden – som skal ned og forhandle et memorandum, hvori de skal fortælle de andre lande, at i EF og i en økonomisk-monetær union er det skam arbejdsløshedsbekæmpelsen, der har førsteprioritet. Det er ikke helt troværdigt, vel?

Erling Olsen (S):

Vor nuværende finansminister har både som arbejdsminister og senere som finansminister været formidler af mange brede forlig, der har skaffet ham både respekt og sympati også i mit parti. Men ingen regel uden undtagelse, og en af de seneste er at finde i sagen om den såkaldte privatisering af Statsanstalten for Livsforsikring. At der ikke var tale om en privatisering, men en nationalisering uden erstatning af en selvejende institution, er nu noget, som en domstol skal tage stilling til, så denne del af sagen skal jeg ikke komme nærmere ind på her.

Men jeg vil gerne fremhæve nogle forhold, som parlamentarisk stikker i øjnene. For det første at man ikke i det udvalg, der behandlede sagen, ville modtage delegationer. For det andet at loven blev sendt til stadfæstelse, til trods for at 75 medlemmer under henvisning til grundlovens § 73, stk. 2, forlangte stadfæstelsen udsat til efter næste valg. For det tredje at Finansudvalget i fredags blev nægtet adgang til at se nogle centrale dokumenter i sagen og i øvrigt fik sat en række af sine normale rettigheder og procedurer ud af spillet.

[Erling Olsen]

Men ikke engang det var nok for finansministeren, der i lørdags for åben skærm frisk og frejdig erklærede, at han i fremtidige privatiseringssager ville komme som en tyv om natten.

Det vil jeg meget fraråde finansministeren. Skal han bevare sit gode navn og rygte, må han sporenstregs aflyse sine bebudede natlige tyvetogter og leve op til sit hidtidige ry som formidler af et bredt samarbejde her i Tinget. Men for alle tilfældes skyld skal jeg opfordre Folketingets Præsidium, der nu lige har gennemført omfattende ombygninger af huset, til at gøre arbejdet færdigt ved også at justere de demokratiske tyverialarmer. Jeg tænker navnlig på to forhold:

For det første må vi enten tillade Finansudvalget at modtage deputationer eller henvise egentlige lovforslag til andre udvalg end Finansudvalget.

For det andet bør vi ikke længere tillade, at der i et lovforslag som i det gennemførte lovforslag om Statsanstalten, uden at der i øvrigt blev gjort opmærksom på det under behandlingen af lovforslaget, var indsat bestemmelser, som i praksis sætter Finansudvalgets normale procedure og egentlige sagsbehandling ud af kraft.

Hvis vi justerer disse demokratiske tyverialarmer på denne måde, kan vi vende tilbage til normale parlamentariske forhold, og så tror jeg, alle vil betragte finansministerens udtalelser i lørdagens fjernsyn som en af den slags finer, der ryger af panden. Men fastholder finansministeren sin tilkendegivne hensigt om at optræde som en tyv om natten, vil han kriminalisere væsentlige dele af dette Tings arbejde.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Nu vil hr. Erling Olsen jo sikkert ligesom jeg have den erfaring, at når man siger noget på et pressemøde, og når man siger noget til et interview, er det ikke alt det, man siger, der kommer med, og derfor er jeg glad for at få denne lejlighed til at forklare, hvad det var, jeg sagde.

Jeg sagde, at vi ikke vil annoncere nye privatiseringer, før vi er klar med konkrete forslag. Af personalepolitiske hensyn og af hensyn til forretningsmæssige forhold skal man ikke skabe utryghed og usikkerhed hos personalet, og man skal ikke forringe den forretningsmæssige situation ved igennem en meget lang tid at diskutere et konkret projekt.

Men det er klart, at når et projekt så er grydeklart, skal det selvfølgelig igennem Folketinget, og i Folketinget skal det have første behandling og udvalgsbehandling og anden behandling og udvalgsbehandling og tredje behandling. Sådan er demokratiet heldigvis, og derfor skal der selvfølgelig være al den offentlige debat om beslutningen i forbindelse med den sædvanlige demokratiske beslutningsproces.

Når så Folketinget har truffet sin beslutning og der skal effektueres et salg, må vi prøve at optræde lige så professionelt, som man gør i det private erhvervsliv, når man laver fusioner. Så må man igen tage hensyn til personalet, og så må man igen tage hensyn til det forretningsmæssige og på det tidspunkt, hvor beslutningen er truffet, effektuere den hurtigt i henhold til den af Folketinget vedtagne procedure. Det var også det, der skete i fredags.

(Kort bemærkning).

Erling Olsen (S):

Som sagt vil jeg ikke komme ind på sagens materielle indhold, som nu ligger hos domstolene. Men jeg vil gerne sige, at i enhver privat forretning ville ingen bestyrelse finde sig i, at direktøren uden at oplyse bestyrelsen om forskellige tilbud sagde: Det her ligger, det skal I tage.

Det, der skete i Finansudvalget forleden, hvor jeg i øvrigt ikke kunne være til stede, fordi jeg var i udlandet og fik meddelelsen om indkaldelse ved et telegram, der var gået hjem – denne procedure kan vi godt drøfte, det interesserer man sig jo normalt ikke så meget for. Men det afgørende er, at i enhver bestyrelse vil man se de alternative tilbud, der var på bordet. Det fik vi ikke. Vi kan i pressen læse om, at der er givet andre tilbud. Vi kan læse om, at Hafnia og Codan er utilfredse med sagsbehandlingen, men Finansudvalget fik ikke nogen rimelig chance for at tage stilling til sagen, fordi der i lovforslaget i en paragraf, som ingen diskuterede, da vi behandlede sagen, fordi den var smuglet ind i en bisætning – vi kunne selvfølgelig have været mere vågne – simpelt hen stod, at nu skulle man gøre det, vi rent faktisk kom til at gøre. Men vi fik ikke de relevante ting at tage stilling til.

Når vi i Finansudvalget har noget at gøre med køb og salg af ejendomme, får vi alle mulige dokumenter og al mulig oplysning, men i

[Erling Olsen]

denne sag på 4 mia. kr. fik vi i praksis ikke noget af værdi at tage stilling til.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg er ganske enig med hr. Erling Olsen i hans velbegrundede kritik af de totalt manglende relevante oplysninger i Finansudvalget, og jeg vil derfor bare føje til, at Finansudvalget den dag var i den situation, at mange af medlemmerne overhovedet ikke havde en reel chance for at deltage i mødet. Vi havde ikke en reel chance for at diskutere sagen på forhånd. Det varsel, vi fik – de af os, som man kunne finde midt om natten – var noget i retning af 8-9 timer, så skulle vi møde til en afgørelse om 3,6 mia. kr.

Det er ikke nødvendigt at behandle den bevilgende myndighed i Folketinget, Finansudvalget, på den måde. Så meget hastede den sag ikke. Jeg tror ikke, befolkningen er klar over, med hvilken lømskhed det møde blev behandlet. Jeg tænker her på de manglende muligheder for at lave bare en nogenlunde rimelig behandling af den sag. Det skriger til himlen.

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

Jeg synes, man skal lade finansministeren selv afgøre, om han vil svare på de spørgsmål, der bliver rejst til ham.

Jeg vil gerne sige, at sagen efter min mening har fået en ganske usædvanlig behandling i Folketinget ved, for det første at man manipulerede sådan, at sagen ikke kunne behandles i et udvalg, hvor der var offentlig adgang, så folk havde lejlighed til at komme i deputation og udtrykke deres ønsker, for det andet blev den i den grad hastebehandlet i Folketingets Finansudvalg, at alle demokratiske spilleregler blev tilsidesat.

Derfor vil jeg sige, at pressen på nuværende tidspunkt har en vældig interessant opgave, nemlig at få boret nærmere i omstændighederne ved dette køb og salg, hvor oplysninger er blevet forholdt Folketingets Finansudvalg, som er borgernes valgte repræsentanter.

Det synes jeg er højst kritisabelt, og jeg vil foreslå regeringen ikke at følge finansministerens måde at procedere på efterfølgende. Når regeringen ønsker at gennemføre sine privatisere-

ringstogter, må jeg opfordre til, at demokratiets almindelige spilleregler bliver fulgt efterfølgende.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil gøre opmærksom på, at hr. Erling Olsen sådan set har svaret på såvel fru Helle Degns som hr. Henning Rasmussens indlæg, idet hr. Erling Olsen henviste til den lovparagraf, som han ikke havde været opmærksom på under lovbehandlingen, men som Folketingets flertal altså har vedtaget, og som derfor er gældende dansk ret, og i henhold til hvilken gældende dansk ret sagen er blevet behandlet.

For så vidt angår Folketingets behandling af sagen, er det noget, jeg selvfølgelig ikke kan blande mig i – det er der ingen minister der kan. Jeg kan bede Folketinget om at få en sag behandlet i henhold til gældende lov og så hurtigt som muligt; derefter er det Folketinget, der tilrettelægger sagsbehandlingen, og jeg kan stå til rådighed for Folketinget. Det gjorde jeg i tre eller fire samråd, og det gjorde jeg med et antal skriftlige svar på spørgsmålene. Den del af det kan jeg selvfølgelig ikke kommentere.

Men jeg vil gerne kommentere spørgsmålet om bestyrelse. Finansudvalget er ikke tillagt nogen beføjelse som bestyrelse i forhold til det salg. I henhold til den lov, der blev vedtaget om Statsanstalten, var der på det tidspunkt etableret et selskab, Statsanstalten for Livsforsikring A/S. Dette selskab havde en lovligt valgt bestyrelse i henhold til den lov, der er vedtaget her i Folketinget. Den bestyrelse for Statsanstalten A/S har selv sagt været involveret i sagens behandling som alle andre bestyrelser. Så var der en særlig godkendelsesprocedure i forhold til Folketingets Finansudvalg, men det har intet med selskabets bestyrelse at gøre, hvis man skal følge den lovgivning, som et flertal her i Folketinget har vedtaget.

Det kan være, at mindretallet ikke synes, det var en hensigtsmæssig lov, men det ændrer jo ikke, at flertallet har vedtaget den lovgivning, og at det salg, som nu er gennemført i praksis, er effektueret i henhold dertil.

(Kort bemærkning).

Erling Olsen (S):

Man kan altid henvise til en lov, som vi har vedtaget uden at være tilstrækkelig opmærksomme på dens proceduremæssige følger. Man

[Erling Olsen]

kan henvise til nogle regler om Finansudvalgets modtagelse af deputationer. Men det, vi nu siger, er, at efter at man har benyttet disse prokuratorkneb til at ekspropriere 10.000 kr. fra hver eneste forsikringstager i Statsanstalten – og det er jo det, det drejer sig om, for ca. 4 mia. kr. for ca. 400.000 forsikringstagere er en ekspropriation af ca. 10.000 kr. fra hver eneste forsikringstager – så må vi have lavet nogle sikkerhedsforanstaltninger. Det var det, jeg kaldte de demokratiske tyverialarmer.

Finansministeren kan henvise til den lov. Det, jeg sagde, var: Sådant en lov vil vi ikke have mere. Og vi beder Folketingets Præsidium om at drøfte, om det er rimeligt, at man fortsat henviser lovforslag, som finansministeren gjorde det, til et udvalg, der ikke vil modtage deputationer, eller om lovforslag skal anbefales henvist til udvalg, der modtager deputationer. Skal borgernes ret til at komme og ytre sig afskæres?

Det andet er: Var det ikke en idé, at man, når man skulle have lovforslag af privatiseringskarakter i fremtiden, fik sikret sig, at man ved den endelige afgørelse af, hvilke tilbud man skulle acceptere, da respekterede Finansudvalgets helt normale procedure? Det, vi sagde her, er: All right, sket er sket, vi finder det meget beklageligt; vi finder, at man er kommet igennem ved at bruge en række prokuratorkneb, men nu må vi have lavet fremtidige lovgivninger og fremtidige procedurer demokratisk renfærdige.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg skal ikke gå voldsomt i dybden med hensyn til det substantielt politiske i denne sag – finansministeren har jo netop svaret på en række af de stillede spørgsmål.

Men når jeg har bedt om ordet, er det for at tage den bemærkning op, der faldt for et øjeblik siden, nemlig bemærkningen om, at alle demokratiske regler var tilsidesat. Jeg vil gerne som formand for Finansudvalget gøre opmærksom på, at behandlingen af sagen i udvalget tog ganske lang tid. Materialet blev forelagt i begyndelsen af dagen, vi stillede et par og tyve spørgsmål, vi fik under udvalgsbehandlingen forelagt tre juridiske responsa, hvoraf fremgik, hvilken stillingtagen man fra Justitsministeriets lovkontor og fra Folketingets administration, herunder Folketingets formand, havde til spørgsmålet om proceduren.

Herefter fik vi besvaret de spørgsmål, som man ønskede besvarelse af, og ud på aftenen kunne jeg konstatere, at alle de spørgsmål, som der ønskedes besvarelse på, var besvaret, at alle de samråd, der var ønske om, var afholdt, og at der ikke var ønske om at fortsætte behandlingen i udvalget. På den baggrund må man sige, at udvalgsbehandlingen fik en afslutning, som jeg synes er normal.

Lad mig så gøre en sidste bemærkning til spørgsmålet om, hvilke udvalg et lovforslag skal henvises til. Jamen det er jo dette høje Tings suveræne afgørelse. Når et lovforslag er fremsat her for Folketinget, er det Folketinget og Folketinget alene, der afgør, hvilket udvalg der skal behandle det.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

CD stemte i foråret for lovforslag om salg af Statsanstalten. Det skete, som det vil erindres, ikke uden betænkeligheder, men vi stemte for, og i konsekvens heraf har vi også i Finansudvalget stemt for det salg, der blev lagt op til med – indrømmet – ultrakort varsel.

Jeg har et par spørgsmål til finansministeren, når sagen nu debatteres her ved åbningsdebatten, og jeg håber, finansministeren vil finde dem relevante og kan besvare dem.

Hr. Erling Olsen sagde, at salget er sket med en pris på 10.000 kr. pr. forsikringstager. Der er fra anden side ytret den formodning, at det i virkeligheden er staten selv, der over en årrække kommer til at finansiere købet, nemlig ved skattemæssige fradrag af underskud. Jeg vil gerne spørge, om finansministeren kan forholde sig hertil, og om han har drøftet sagen med skatteministeren, altså om det i virkeligheden er sådan, at det bliver statskassen selv, der betaler disse penge, og at den indtægt, som altså kan sminke underskuddet i år en kende, i virkeligheden på lidt længere sigt slet ikke giver staten noget i kassen.

Mit andet spørgsmål, som jeg er sikker på at regeringen og finansministeren vil forstå at mange er lidt ømme ved og betænkelige ved at skulle forstå, er, at kontrakten ikke kunne vises for Finansudvalgets medlemmer. Der har været andre meget store statshandler, som har kunnet vises til Finansudvalget, hvis fortrolighed enhver finansminister må kunne stole på, hvad jeg også er sikker på at den nuværende gør og kan gøre.

[Arne Melchior]

Er der i kontrakten med køber givet et løfte om, at kontrakten ikke måtte vises til Finansudvalget, og finder finansministeren det egentlig rimeligt? Burde han ikke have undgået en sådan klausul, hvis den overhovedet findes?

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Der er to essentielle ting i denne sag. Den ene er, at efter loven skal Finansudvalget godkende salget. Hvad skal Finansudvalget ellers med sagen? Men Finansudvalget kunne ikke få og har til dato ikke kunnet få de oplysninger, som er nødvendige for, at man kan foretage en bedømmelse af indholdet af salget. Vi har ikke fået dem. Hvordan kan et folkevalgt udvalg så udføre sit arbejde forsvarligt? Det er det ene centrale punkt.

Det andet, som jeg bragte frem i tilslutning til det, hr. Erling Olsen sagde, er: Er det rimeligt i en sag, der godt kan vente en ekstra dag, at insistere på, at Finansudvalgets medlemmer, uanset hvor umuligt det var for dem, skulle komme til et møde med ganske få timers varsel? Jeg ved godt, at der var noget med børsen – man siger, at man suspenderede nogle aktier osv., men det var dog en lørdag-søndag, der stundede til, og der var ingen saglig begrundelse for det.

Det er de to essentielle spørgsmål. Det er især de ting, der er vore kritikpunkter.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Når hr. Svend Erik Hovmand som Finansudvalgets formand står heroppe og siger, at der ikke var mere at tale om, og at vi havde fået svar på alle vores spørgsmål, at alle papirer var fremlagt osv. osv., så vil jeg godt sige, at det må være en sandhed med en vis moderation. Det er rigtigt, at der ikke var mere at spørge om, for det var fuldkommen umuligt at få noget svar, men den sag har ikke fået den demokratiske behandling, som sager plejer at få i Finansudvalget, og som alle sager, jeg har været med til at behandle i Finansudvalget hidtil, har fået.

Det er fuldkommen urimeligt, at Finansudvalget ikke fik mulighed for at se de kontrakter. Man må have erfaring for, at når man har sagt til Finansudvalget, at en sag er fortrolig, så bliver den behandlet fortroligt. Men Finansudvalget havde krav på at vide, dels hvad der stod i

den kontrakt, som ministeren havde underskrevet, dels hvordan de andre tilbud, der var givet, så ud.

Man kan ikke undgå at få en fornemmelse af, at der er et eller andet fordækt i denne sag, og det mener jeg ikke finansministeren kan være tjent med at man går og tænker her i Folketinget og uden for Folketinget. Derfor vil jeg tage afstand fra, at vi skulle have givet den sag en demokratisk behandling. Det har vi ikke; vi har givet den den behandling, den kunne få, og den var mere end nødtørftig.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jeg synes ikke, det er særlig rigtigt at behandle sagens substans her i forbindelse med en åbningsdebat, men hr. Arne Melchior stiller mig et konkret spørgsmål for så vidt angår skattemæssige underskud.

Det er rigtigt, at der er tale om visse begrænsede skattemæssige underskud, som ville kunne være anvendt af Statsanstalten Holding A/S, hvis det var blevet videreført som et selvstændigt selskab, men som også har en værdi i en ny koncern, sådan som det så ofte er, når man handler. Prisen var formodentlig også højere end den pris, de fleste havde spekuleret på ville komme ud af handelen, bl.a. fordi der var en sådan værdi i selskabet i forhold til en ny koncern.

Når kontrakten var fortrolig i forhold til Finansudvalgets medlemmer, er det, fordi der var en klausul herom i kontrakten, og det var, fordi der i loven om Statsanstalten stod, at godkendelsen skulle ske under fortrolig karakter, og det var, fordi der i kontrakten er elementer, som Statsanstaltens og den nye ejers konkurrenter med stor interesse ville kigge på. Så der er altså et forretningsmæssigt hensyn at varetage.

Men jeg vil gerne give den oplysning – for man må jo godt sige, hvad man selv har sagt i et udvalg – at i det afsluttende samråd sagde jeg til Finansudvalgets medlemmer: Jeg kan selvfølgelig ikke selv hæve fortroligheden, når der er aftalt fortrolighed med en sælger, men jeg er indstillet på efterfølgende i givet fald at tage en forhandling med den nye køber med henblik på at drøfte, hvilke af de oplysninger, Finansudvalget gerne vil have, køber vil give tilsagn om at offentliggøre.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at denne oplysning til Finansudvalget om muligheden

[Finansministeren]

for at få hævet fortroligheden blev givet, inden Finansudvalgets flertal besluttede sig for at gennemføre handelen i overensstemmelse med loven. Det synes jeg hører med til sagsfremstillingen, når man nu har bragt det frem.

Så vil jeg gerne sige om spørgsmålet om hensynet til børsen, som hr. Henning Rasmussen er inde på, at jeg er helt enig i, at når en aktie er suspenderet, er det ikke særlig betydningsfuldt, om den er suspenderet lørdag og søndag.

Finansudvalgets formand havde over for mig oplyst, at han ønskede, at jeg skulle være til rådighed hele weekenden for sagsbehandlingen, hvis Finansudvalget ønskede det, og jeg havde over for Finansudvalgets formand erklæret mig villig hertil. Men jeg påpegede over for udvalget et hensyn til personalet både hos Baltica og hos Statsanstalten, der gerne ville informeres om den fremtidige organisation. Men det var Finansudvalget selv, der traf beslutningen om, hvorvidt man ville tilgodese det hensyn eller ej.

Jeg synes, Finansudvalget behandlede sagen grundigt og effektivt, og jeg synes, at det er både forsvarligt og fornuftigt, at Finansudvalgets flertal traf den beslutning, som det gjorde.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Finansministeren har altså klart bekræftet, at det ikke var nødvendigt for Finansudvalget at hastebehandle den sag i løbet af en eftermiddag, indkaldt med et utrolig kort varsel. Det var altså ikke nødvendigt.

Det var ikke nødvendigt af hensyn til aktienoteringen, men det var måske nok hensigtsmæssigt at få sagen afgjort i en fart af hensyn til de ansatte. Det er altså begrundelsen. Den er for tynd, hr. finansminister. Den kan ikke holde.

Og så vil jeg gerne gentage mit spørgsmål: Hvad skal Finansudvalget med en godkendelse? Hvorfor skal vi overhovedet behandle en sag af denne art, hvis de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere sagen, nægtes Finansudvalget? Hvad skal vi så med den?

Hvad skal Finansudvalget med en yderligere oplysning efterfølgende om indholdet? Finansministeren sagde jo, at salget er gennemført. Hvad skal vi med den? Og hvad skal Folketinget med et Finansudvalg, der ikke kan få de oplysninger, der er nødvendige for, at det kan udføre sit arbejde? Hvad skal det med en finans-

udvalgsbehandling af en sådan sag? Intet. Den er intet værd for Folketinget.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg takker finansministeren for svarene. Jeg vil gerne sige, at jeg ikke nærer tvivl om, at finansministeren har søgt at handle på rigets vegne korrekt og forretningsmæssigt bedst muligt. Det har da klart været hans hensigt. Men svarene bekymrer mig på to områder. Det kan så samtidig være en ros for svarenes åbenhed.

Der er altså et regnestykke om, hvor meget af de 4 mia. kr. der i virkeligheden bliver betalt af staten selv. Jeg tror slet ikke, jeg evner at stille det regnestykke op, og kan i hvert fald ikke gøre det i dette øjeblik og på to minutter, men der er faktisk noget at kigge på dér.

Og det andet er principielt vigtigt for Tinget og for den demokratiske orden. Der har været andre store handler. Som jeg erindrer det, blev aftalen om de store olieordninger i sin tid forelagt i fortrolighed.

Jeg forstod ikke, da vi var med til at tage stilling oprindelig, at Finansudvalget ikke, efter at køber og pris var blevet offentliggjort, skulle kunne se kontrakten. Og derfor synes jeg, at sagen er principielt vigtig.

Det her må ikke danne skole. Det er fint, at finansministeren tilbyder at hæve sin del af aftalen, men jeg finder det overordentlig betænkeligt og farligt, at staten indgår en kontrakt, der hindrer selv et folketingsudvalg, i dette tilfælde om jeg så må sige selve Finansudvalget, i at få kendskab til papirerne.

Jeg ønsker ikke, at nogen, der vil købe eller sælge noget til staten i nogen fremtid og for noget beløb, skal komme i en lignende situation. Jeg mener, det er uholdbart og principielt så vigtigt, at jeg undtagelsesvis har taget en anden kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg lyttede med megen forbløffelse til finansministerens svar på hr. Arne Melchior's spørgsmål.

Af svaret fremgår det, at når Finansudvalget, som efter loven skal godkende salget, ikke fik de oplysninger, man ønskede, så var det, fordi finansministeren havde indgået en kontrakt og

[Ole Espersen]

han havde forpligtet sig over for en privat part til ikke at give Folketingets Finansudvalg de oplysninger, som Finansudvalget naturligvis skal have.

Det ligger helt fast, at når et udvalg skal godkende noget som helst og der kommer en indstilling, så skal man naturligvis give de oplysninger, som udvalget føler der er behov for, og som der virkelig i alle tilfælde, hvad enten det er et flertal eller et mindretal, må siges at være et behov for. Så skal ministeren naturligvis lægge disse oplysninger frem.

At man forpligter sig til noget modsat i en kontrakt med en privat part, må siges at være noget helt, helt enestående. Jeg ved ikke, om det har forhøjet prisen. Men det må da være noget helt enestående, at man fratager dette Folketing dets rettigheder for at opfylde en privat kontraktsparts ønsker.

Jeg vil gerne spørge: Er det sket tidligere? Hvilken offentligretlig begrundelse, hvilke almenhensyn kan forhindre Finansudvalget i i fortrolighed at se de oplysninger, man ønsker?

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg vil gerne føje til, at det fritager naturligvis ikke finansministeren for noget som helst ansvar, at det flertal i Finansudvalget, som principielt var med til at gennemføre lovforslaget, og som derfor var interesseret i at sælge det, accepterer at være holdt uden for de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere aftalens indhold.

Man kan ikke sige, at Finansudvalget godkendte det. Det, finansministeren skal sige, er, at flertallet i Finansudvalget accepterede at sige ja til noget, de ikke havde bare et nogenlunde rimeligt kendskab til indholdet af. Det er jo sandheden.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg har ligesom formanden haft lejlighed til at overvære hele denne debat og finder, at den er stærkt belastende for dette hus' funktionsduelighed. Derfor vil jeg meget opfordre til, at Præsidiumet af egen drift tager fremgangsmåden i denne sag op til vurdering og undersøgelse og herefter giver en rapport til Udvalget for Forretningsordenen med henblik på at få klarlagt alle aspekter i denne sag ud fra det hensyn, at et

flertal nok har særlige prerogativer, særlige rettigheder i forhold til et mindretal. Men demokrati handler altså også om at sikre mindretallet og at sikre en forsvarlig behandling af en sag.

Formanden:

Så er vi tilbage til rækken af privatister.

Grete Schødt (S):

Det er nok lidt af en opgave at bringe debatten tilbage, men det vil jeg godt prøve.

Den første tirsdag i oktober, dagen for Folketingets åbning, er traditionen tro en dag, som optager mange mennesker. Mange følger statsministerens åbningstale, der normalt indeholder regeringens målsætning for den kommende samling.

Hvad var så budskabet? 22½ minuts tale om verden uden for Danmarks grænser. Flot nok. Derefter 22½ minut om skattelettelser. Skattelettelser på 50.000 kr. pr. år til millionæren. Skattelettelser på 30.000 kr. pr. år til den del af den danske befolkning, hvis årsindtægt ligger på mellem 700.000 og 800.000 kr. Hjemmehjælperen, der tjener 120.000 kr., lettes for godt og vel 500 kr. pr. år, under 2 kr. pr. dag. Værftsarbejderen kan se frem til en skattelettelse på 2,50 kr. pr. dag. Jo, det var store fremtidsvisioner og et stort og vigtigt budskab. Nu må vi holde fast.

Så er mit spørgsmål til statsministeren – som jeg desværre kan konstatere er gået: Hvad er det, vi skal holde fast i? Er det de 277.000 arbejdsløse? Skal disse mennesker holdes uden for arbejdsmarkedet? Er det slet ikke gået op for denne regering, at vi mangler arbejdspladser i dette land? Det handler altså ikke blot om uddannelse, uddannelse og atter uddannelse. Det handler om job, rigtige job og varige job.

Er det slet ikke gået op for regeringen, at flere tusinde i disse måneder opsiges fra deres job, som de i øvrigt er velkvalificerede til at udføre? Det er opsigelser, der lyder på indskrænkninger, besparelser, også på grund af kommunernes dårlige økonomiske vilkår.

Er det slet ikke gået op for regeringen, at der hver uge afskediges medarbejdere på grund af 120 sygedage pr. år, fordi arbejdsmiljøet især inden for ældresektoren er så dårligt, at hjemmehjælperne og sygehjælperne må bukke under for presset og forlade arbejdsmarkedet med dårlig ryg, arme og ben og ofte ender på førtidspension?

[Grete Schødt]

Er det slet ikke gået op for regeringen, at vi i Danmark har fået endnu flere ældre, der trænger til et par hjælpende hænder for at få opfyldt valgfriheden med hensyn til at forblive længst muligt i eget hjem?

Plejhjemsbyggeri er blevet et forbudt område, og det til trods for at over 500 ældre i dag bor på sygehuse, ikke fordi de er syge, de er færdigbehandlede, men de kan ikke hjemtages i egen kommune på grund af manglende plejehjemspladser.

På 10 år er antallet af ældre over 67 år steget med 70.000. Over samme årrække er antallet af husstande, som modtager varig hjemmehjælp, steget til 162.000, mens antallet af hjemmehjælpere til at klare opgaverne kun er steget med 5.000 fuldtidsansatte.

Det er rystende at konstatere, at regeringens eneste budskab til de ældre og dem, der skal passe dem i den offentlige sektor, er, at der skal indskrænkes og de skal have fyresedlen, og at de ældre selv må klare sig på bedst mulig måde.

Til sidst vil jeg godt stille statsministeren det direkte spørgsmål: Er statsministeren og hans parti, Det Konservative Folkeparti, enig med regeringspartiet Venstre i de betragtninger, partiet gjorde på deres landsmøde, nemlig at 43 pct. af den voksne befolkning lever af en årsindtægt betalt gennem overførselsindkomster, og at disse i fremtiden kun skal have en transbestemt ydelse? Kan man tillade sig, som hr. Jørgen Winther gjorde det, at manipulere i en sådan grad med procentregning? Det er usagligt, og det er en hetz mod pensionister, efterlønsmodtagere, kvinder på barselorlov og alle de mange andre, som står uden arbejde i dette samfund.

Jane Oksen (FP):

Hr. Svend Auken bad regeringspartierne sige fra over for Fremskridtspartiets flygtningepolitik og henviste til udtalelser fra Fremskridtspartiets landsmøde om, at alle muslimer skulle udvises.

Jeg kan sige til hr. Svend Auken, at præcis sådan blev der nu ikke sagt. Det var mig personlig og ikke partiet, der advarede mod, at Fremskridtspartiet begyndte at slække på sin flygtningepolitik, og at vor flygtningepolitiks mål efter min mening burde være, at Danmark blev muhamedanerfrit område. Det betyder selvfølgelig ikke, at jeg er så naiv, at jeg tror, at jeg kan

give alle muslimer en returbillet i hånden i morgen. Det vil overhovedet ikke være realistisk. Men jeg vil arbejde for, at vi får sendt så mange fremmede ud af landet som muligt.

Jeg vil også arbejde for, at danskheden består. Jeg mener, at Danmark på et tidspunkt risikerer at få overtal af muhamedanere. Hvis man ser de tal, Den Danske Forening har udarbejdet, vil man se, at der ikke går så forfærdelig mange generationer, før muhamedanerne er i overtal i Danmark. Det er det, jeg ønsker at advare imod.

I øvrigt har Fremskridtspartiet senest ved behandlingen af indfødsretsloven klart sagt fra med hensyn til at give indfødsret til flere muhamedanere.

Om Fremskridtspartiets flertal er enig i mine synspunkter, som blev fremført på vort landsmøde, ved jeg ikke, det må tiden vise. Vi har et par flygtningeoplæg under udarbejdelse i øjeblikket. Hvad de ender med at blive, kan ikke siges på nuværende tidspunkt, men jeg håber ikke, at vi slækker for meget på vor politik, for der er brug for en stram flygtningepolitik, men ikke fordi vi skal angribe de fremmede i vort land.

Jeg må tage afstand fra udtalelser fra hr. Svend Auken om, at vi skulle ønske fremmedhad her i Danmark, og fra hr. Gert Petersens udtalelser om, at vi vil forfølge jøder, om Hitler, og jeg ved ikke hvad. Alle disse udtalelser er kun fremsat for at skade Fremskridtspartiet.

Jeg tror, at samtlige partier herinde i Folketinget efterhånden er klar over, at der skal en strammere flygtningepolitik til.

Som jeg sagde før: Det er ikke de fremmede, der skal angribes, men det Folketing, der stadig tolererer en udelig udlændingelov. Man bør tage sig sammen og stramme denne udlændingelov. Det er jo også det, flertallet af befolkningen ønsker.

På trods af mange kønne ord i sommerens løb fra såvel statsminister som andre i regeringspartierne var der i lovkatologiet ikke mange initiativer på flygtningeområdet ud over et forslag om, at der nu skal betaling til for at få fremmede til at vende hjem. Det må vel tolkes som meningen med det repatrieringsforslag, der blev fremlagt.

Det nytter dog ikke så meget, at ganske få rejser hjem, når flere rejser ind, når familiesammenføringerne fortsætter. Der bør selvfølgelig

[Jane Oksen]

være regler om, at udlændinge kan sendes hjem, hvor de kom fra, når forholdene er blevet bedre.

Desværre er der ikke udsigter til en bedre flygtningepolitik. Hvis man skal tro på, hvad fru Kirsten Lee fra De Radikale sagde i Aktuelt i går, ville de kun være med til stramminger i udlændingeloven, hvis Socialdemokratiet ville. Her blokerer De Radikale fuldstændig og deponerer deres mening totalt hos Socialdemokratiet.

Det betyder måske også, at De Radikale vil modsætte sig EF's asylkonvention. Stramminger her vil det være svært at undgå. Vores sociale ydelser er de højeste i EF, så mon ikke det er på tide, at vi harmoniserer dem, hvis flygtningestrømmen skal standses?

De ældre ville hr. Svend Auken også skabe tryghed for. Det er vi helt enige i. Så er der måske et flertal, der kan forhindre, at pensionisternes forhold forringes. Så må man håbe, dette flertal får udmeldt til amter og kommuner, at det skal være slut med nedskæringer på hjemmehjælp, sygehusbehandling og nedlæggelse af plejehjem, hvad kommuner og amtsråd efterhånden griber til i deres store fantasiløshed. De syge og gamle skal ikke længere skubbes foran i regeringens økonomiske politik. Det er vi helt enige i i Fremskridtspartiet.

De offentlige udgifter skal ned, men man kunne jo begynde med flygtningeudgifterne, kulturudgifterne, de offentligt ansatte osv. Og så må man nødvendigvis også se på overførselsindkomsterne. De udgør jo over en tredjedel af de offentlige udgifter. Og her skal igen lyde et nødråb: Skån dog vore pensionister. Skær hellere lidt ned på arbejdsløshedsdagpenge og kontanthjælp. En større forskel på løn og hjælp giver større lyst til at blive aktiv på arbejdsmarkedet. Det må være den vej, vi skal gå. Offentlige besparelser er den eneste vej til de skattelettelser, som regeringen jo nu lover at begynde på.

Hr. Gert Petersen kommenterede også vore tiltag over for flygtninge og kom med udtalelser om, at vi i næste omgang ville ramme de gamle. Det forstår jeg ikke helt. Jeg troede, hr. Gert Petersen kendte vor politik på det område: Fremskridtspartiet ønsker at beskytte de syge, de gamle og de handicappede. Det skal vi have råd til. Vi skal hjælpe vore egne først og ikke tro, vi kan være socialkontor for hele verdens befolkning.

Hr. Leif Hermann talte om, at vi havde religionsfrihed i Danmark. Det er jeg ganske enig i. Men man har vel også ytringsfrihed, og man har jo lov at udtrykke sin store bekymring for en bestemt religion, nemlig islam. Den er efter min mening ikke kun en religion. Den er lov og politik for en masse mennesker og indeholder elementer, der er så ulig dansk levevis, at man må have lov at advare mod en større udbredelse, hvis vi skal bevare Danmark dansk.

Det bedste, statsministeren sagde, var slutbemærkningen: Danmark leve! Det kræver, at vi hurtigst muligt får strammet udlændingeloven.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det er klart, at fru Jane Oksen som alle andre medlemmer af Folketinget ved sin indtræden her i Folketinget har skrevet under på, at hun vil overholde grundloven.

Nu fik fru Jane Oksen så citeret sig selv, og så blev det altså også fra Folketingets talerstol sagt af et medlem af Folketinget, at Danmark bør være muhamedanerfrit. Det er fru Jane Oksens og også andre medlemmer af hendes partis politik, og det er det, hun forsøger at gennemføre. Jeg skal derfor erindre fru Jane Oksen om grundlovens § 67, som siger:

»Borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.«

Og i § 70 hedder det:

»Ingen kan på grund af sin trosbekendelse eller afstamning berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder eller unddrage sig opfyldelsen af nogen almindelig borgerpligt.«

Så siger fru Jane Oksen, at man også har ytringsfrihed. Det betyder ikke, at man kan sige alt. Fru Jane Oksen kan faktisk ikke sige: Jeg vil overtræde grundloven, for hun har skrevet under på, at hun vil overholde den. Desuden er der til ytringsfrihedsparagraffen knyttet et svar. Og fru Jane Oksen er velkommen til at efterprøve sit ansvar ved at lade det gå ud over mig, at jeg betegner hendes udtryk – gentagne, velovervejede udtryk – som et stjerneklart brud på mindst to af grundlovens paragraffer.

Jeg forventer intet af fru Jane Oksen, men nu har så fru Pia Kjærsgaard og andre medlemmer

[Arne Melchior]

af Fremskridtspartiets gruppe en ny lejlighed til at tage utvetydig afstand fra den erklæring, vi her har hørt af fru Jane Oksen. Hvis det ikke sker, så er det meget talende.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil gerne på Det Radikale Venstres vegne tage dybt, dybt afstand fra de holdninger, der blev fremført fra denne talerstol af fru Jane Oksen. Det er den slags holdninger og ytringer, som Det Radikale Venstre vil bruge al sin kraft på at bekæmpe til hver en tid. Det er uværdigt for det danske Folketing og for Danmark, at den slags udtalelser skal fremføres fra denne talerstol.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg ønsker ikke at gå ind i en generel debat med fru Jane Oksen om det her, men jeg vil bare bede fru Jane Oksen om at forholde sig til, hvad der skal ske med danskere, som er muhammedanere eller tror på islam. Det findes der danske statsborgere, der er født i Danmark, der faktisk gør.

(Kort bemærkning).

Jane Oksen (FP):

Jeg beklager, hvis der er nogen, der mener, at jeg har overtrådt grundloven; det vil jeg meget nødig gøre. Jeg var nødt til i mit indlæg at fortælle, hvad det var, jeg reelt havde sagt på landsmødet, fordi jeg blev citeret forkert af hr. Svend Auken, der sagde – jeg har skrevet det ned her; jeg håber, at det er nogenlunde ordret det, hr. Svend Auken sagde – at alle muslimer skulle udvises. Det har jeg ikke sagt. Derfor var jeg nødt til at citere, hvad jeg sagde på vores landsmøde. Om det så er forbudt her på Folketingets talerstol at have en holdning til en bestemt religion, det kan jeg altså ikke forstå. Jeg har min religion, andre kan have deres religion; men jeg har vel lov til at have en holdning til andre religioner.

Jeg har vel lov til at sige, at jeg mener, der er elementer i islam, der er vidt forskellige fra dansk religion, fra dansk levevis. Jeg betragter ikke islam bare som en religion, det er ikke kun det, jeg taler om. Jeg taler om alle de bud, der er i Koranen, som jeg mener er ødelæggende, hvis

de får overvægt over for dansk kultur. Det er det, jeg forsøger at advare imod.

Så bliver man skældt ud for fremmedhad, racist osv. Alle ved selvfølgelig, at Fremskridtspartiet gerne vil have begrænset antallet af fremmede i Danmark. Det har aldrig været nogen hemmelighed, og det er ikke første gang, vi bliver skældt ud for racister, men jeg beklager, at hvis man kommer med en lidt skarp udtalelse på et landsmøde, så skal det sætte hele Folketinget i oprør. Det er aldeles ikke sådan ment.

Og jeg vil endnu en gang pointere, at de udtalelser, jeg kommer med, selvfølgelig ikke betyder, at alle muslimer skal udvises. Men jeg har lov at have en drøm om, at vi i Danmark undgår at have nogle af dem. Det kan jeg altså ikke forstå er forbudt.

Så bliver der spurgt, om

Formanden:

Nu er tiden udløbet.

Jane Oksen (FP):

Tiden er udløbet?

Formanden:

Ja. I betragtning af det fremskredne tidspunkt må jeg bede om, at taletiderne overholdes strikt. Lampen er tydelig.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg skal kort gøre opmærksom på i særdeleshed over for hr. Svend Auken, der indledte denne diskussion, at der intet i Fremskridtspartiets program står om muslimer, frit område m.v., og jeg skal også gøre opmærksom på, at da jeg – i hvert fald indtil nu – har været indfødsretspolitisk ordfører, så er der ikke nogen, der fra Fremskridtspartiets side er blevet nægtet dansk indfødsret, blot fordi de var muslimer. Det er ikke af de grunde, de er blevet nægtet det, men det er af andre grunde.

Det har været spørgsmålet om, hvorvidt de har været i stand til at sørge for sig og sine i de år, de har haft ophold i Danmark, eller om de har modtaget offentlig hjælp i stedet for. Så har vi sagt, at de ikke skal præmieres med dansk indfødsret.

[Knud Lind]

Men det er jo noget helt andet end spørgsmålet om muslimer. Sådan har Fremskridtspartiets politik kørt, og sådan tror jeg også at den vil køre, fordi der er et klart flertal for den linie fremover.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Da jeg ikke tog ordet lige efter fru Jane Oksen, var det, fordi jeg var uden for salen, men jeg hørte det dog over den interne radio her i huset. Jeg vil gerne tilkendegive, at det at bruge politisk magt til at udvise nogle mennesker på grund af en religiøs overbevisning må jeg tage meget, meget skarp afstand fra.

Vi kan drøfte teologi, og dér kan vi have mange teologiske debatter, men sådan som fru Jane Oksen udtrykte det, må jeg tage meget skarp afstand fra det. Jeg mener, at det helt klart er i strid med grundlovens § 67, som hr. Arne Melchior også gjorde rede for.

Mogens Elvensø (FP):

Demokratiet har meget stærke traditioner i de nordiske lande. Det har også stærke traditioner i England, og man kan bruge os og England som et forbillede for demokratierne i resten af Europa.

Den tyske genforening vækker meget stor bekymring i mange kredse i Danmark. Men Anden Verdenskrig blev ikke vundet, fordi Tyskland skulle deles, og det, der bekymrer, kan være en senere oplussen af tysk nationalisme.

Før Første Verdenskrig var Tyskland et meget stort rige, der i øst strakte sig til Østpreussen med grænser til Litauen og i nord strakte sig til Kongeåen.

Hitlers Tyskland var langt, langt mindre end landet før Første Verdenskrig, og det nu genforenede Tyskland er endnu mindre igen, og der er sikkert nationale kredse, der stadig drømmer om det gamle Stortyskland, ligesom der i Danmark har været folk, der drømte om Danmark til Ejderen.

En sikkerhed for Europa er et stærkt EF med en fælles mønt, hvor den tyske mark og andre nationale møntsystemer ikke mere eksisterer. Det økonomiske magtcentrum omkring Ruhr og Rhinen bør indordnes under europæisk økonomi, for det bekymrer en række lande i Europa.

Her vil jeg opfordre regeringen til kraftigt at arbejde for, at en europæisk centralbank får sæde i London. Det er der mange grunde til. Det vil virke stærkt beroligende på ikke alene danskere, men også på portugisere og grækere, og det vil også virke beroligende på kommende EF-lande som Sverige, Norge og Finland.

De to regeringspartier De Konservative og Venstre bør indbyrdes forsøge at opnå en aftale med Det Radikale Venstre for at opnå besparelser på ulandshjælpen. Jeg kan ikke forstå, at det er et fredet område. Den rullende 5-årsplan inden for ulandsområdet forudsætter en voksende udgift, uanset at modtagerlandenes antal bliver indsnævret fra 65 til 25. Det er uforståeligt, at udgifterne skal være stigende i de kommende 5 år. Det betyder jo en kraftig forgyldning af de 25 lande, der bliver tilbage.

På forskningsområdet er der også muligheder. Her kan nedlægges en række forskningsinstitutter. Det kan ske, uden at det går ud over den nødvendige forskning, nemlig den forskning, der hjælper på vor industris fremgang, og den forskning, der hjælper på vor sundhedsmæssige fremgang.

Fremskridtspartiet har tidligere nævnt Socialforskningsinstituttet, fredsforskning, kvindeforskning, udviklingsforskning m.v. som spareobjekter. En stagnering inden for disse områder kunne tages op til forhandling med Det Radikale Venstre. Danmark kan med fordel drage nytte af de udenlandske forskningsresultater, der er tilgængelige for os. Når universiteter og højere læreanstalter arbejder med nye opgaver, arbejder de samtidig på en udvidelse og forøgelse af professoraterne med dertil hørende personale. Nye offentlige ansættelser bliver et mål i sig selv.

Miljøområdet og energiområdet er andre udgiftskrævende områder, der bør tages op til overvejelse, men det ser jo ud til, at Det Radikale Venstre har absolut vetoret her. Det synes vi er urimeligt. Disse ministerier har været alt for lydhøre over for miljøaktivister og miljøorganisationer med alvorlige fejltagelser til følge.

Med danske skatteydermidler skal nogle af disse fejltagelser nu overføres til Østlandene. Her kan spares milliardbeløb. Dette vil sikre, både at vi får mindre arbejdsledighed, og at vi får mindre gældsætning.

En af de fejltagelser, der dukker op i disse dage, er valget af tunnelloesninger i stedet for

[Mogens Elvensø]

broløsninger, og det kan man se på Storebælt. På Halssskovhalvøen pumper og pumper man for at holde nedkørslen til tunnelen fri for vand. Resultatet kan læses i sjællandske aviser. Der er en kæmpe grundvandssænkning, således at søer og damme nu tørlægges. Dette pumpesjov medfører et enormt energitab, og det skal fortætte i det uendelige. Det er den slags fejltagelser, som både energifolk og miljøfolk gør.

Så vil jeg lige sige til sidst om den forsinkelse, der er opstået på Storebælt, at en af grundene til disse kæmpemæssige forsinkelser er sandsynligvis, at man bruger en forældet edb-teknik i boremaskinerne.

Køpke Christensen (FP):

Mange vil nok betegne hr. Svend Aukens ordførertale her i dag som hård, måske ligefrem aggressiv. Det må vi så tage med. Sådan skal Socialdemokratiet jo opføre sig i den nuværende situation.

Det, jeg går på talerstolen for, er hr. Svend Aukens bemærkninger vedrørende lære- og praktikpladsforliget, der blev indgået lige inden Folketingets sommerferie. Jeg studsede over hr. Svend Aukens krav, der åbenbart er stillet i forbindelse med dette forlig, et krav, der går ud på, at alle praktikpladsansøgere skal have en praktikplads. Det er et løfte, regeringen åbenbart har givet Socialdemokratiet efter hr. Svend Aukens opfattelse.

Det centrale i denne sag er, at de ikke bare skal have en praktikplads, men hvis de ikke får denne praktikplads, så skal de have noget tilsvarende. Dette ord »tilsvarende« er vigtigt at påpege, idet det jo vil sige, at praktikpladssøgende elever kan risikere at skulle gå på en erhvervsskole helt op til 3-4 år eller så lang tid, som uddannelsen nu varer.

Det er efter Fremskridtspartiets opfattelse tydeligt, at det forlig bærer præg af en gang makværk. Jeg håber, at regeringen springer fra Socialdemokratiets krav, så erhvervslivet undgår uoverskuelige økonomiske ekstrarbyrder, der jo vil medvirke til en yderligere forværret konkurrencesituation for erhvervslivet. Den er jo gal nok i forvejen, efter at vi har hørt regeringens åbningstale fra i tirsdags. Der ser vi jo, at erhvervslivet i forvejen nu skal bebyrdes yderligere.

Hvis regeringen virkelig har givet Socialdemokratiet dette løfte om, at alle nu skal have en

praktikplads, uanset om der er plads i erhvervslivet eller ej, så vil jeg gerne høre en bekræftelse fra regeringens side, for hvis dette bekræftes, vil det være stik mod interesser hos både de unge, der søger praktikpladser, erhvervslivet, der skal optage de unge, erhvervsskolerne osv. osv. Ja, jeg kunne blive ved.

Alle har efterhånden her i sommerperioden set med negative øjne på det rigtig dårlige forlig, der i foråret blev indgået mellem Socialdemokratiet og regeringen om praktikpladssituationen. De eneste, der åbenbart ikke har forstået det uoverskuelige i denne situation, er Socialdemokratiet her i folketingsalen. Selv fagbevægelsen bryder sig absolut ikke om, at elever kan komme til at gå op til 3-4 år på en skole for at få en »faglig« uddannelse, idet der jo reelt bliver tale om en andenrangsuddannelse for de elever, der ikke har fundet en praktikplads.

Til sidst kan jeg kun opfordre til, at man lytter til alle de protester, jeg har talt om, som er kommet i sommerens løb vedrørende det dårlige forlig med hensyn til værkstedsskoler. Det siger sig selv, at værkstedsskoler er en gang makværk. Bare for at have en god samvittighed inden ferien får man hastet et forlig igennem, og derefter lader man eleverne gå 3-4 år på en erhvervsskole. Alle har taget afstand fra det, og Fremskridtspartiet vil gerne være med til at hjælpe os af med det forlig.

Så til noget helt andet. Det er vedrørende disse udtalelser om muhamedanerfrit område. Jeg skal helt tydeligt og klart tage afstand fra disse udtalelser. Jeg kan under ingen omstændigheder bakke dem op.

Formanden:

Inden jeg giver ordet videre, skal jeg sige, at jeg har endnu ikke afsluttet mine overvejelser om, hvorvidt vi skal have en pause eller ikke, men jeg er foreløbig sindet at undgå en pause.

Ahlmann-Ohlson (KF):

Navnet Auken er uløseligt forbundet med dansk miljøpolitik. Nu er det ikke, som vi kunne høre i formiddags, hr. Svend Auken, der præger spalterne mest, men fru Margrete Auken. Man kunne høre det i formiddags, for hr. Svend Auken sagde følgende: »Regeringens håndtering af vandmiljøplan og miljølovgivning har været en stor skuffelse, måske også fordi mange af os, selv om vi ikke bryder os om

[Ahlmann-Ohlisen]

den nuværende regerings sammensætning, knyttede særlige forventninger på dette punkt. Socialdemokratiet vil gøre alt for en helhjertet dansk« – ikke en udansk, men en dansk – indsats, der ikke er fastlåst af tvivlsomme kompromiser med kommunale sektorinteresser og kortsigtede erhvervshensyn.«

Jeg kan egentlig godt forstå, at hr. Svend Auken knyttede særlige forventninger til regeringens miljøpolitik. Det var der bestemt også grund til. Nu er det jo ikke sikkert, hr. Svend Auken ved det, men Socialdemokratiet havde jo ikke lod og del i vandmiljøplanen, var ikke selv med i vandmiljøplanen. Hvorfor ikke? Jo, som jeg opfatter det, ville Socialdemokratiet gerne have tingene gennemført hurtigere. Man sagde, at vi skal have det her klaret på 3 år, de mange milliardinvesteringer, da vi stod i forhandlingerne, og så ville man gerne have indført noget så gammeldags som en kunstgødningsafgift. Derfor kom man ikke med, hvad jeg beklager meget, fordi Socialdemokratiet tidligere – og glædeligvis da også senere hen – har været med i en række miljøtiltag.

Men hvorfor knytter der sig nu særlige forventninger til miljøpolitikken? Jo, fordi udgangspunktet for Socialdemokratiet er Socialdemokratiets 20-punkts-handlingsplan for rensning af vandmiljøet, som er udgivet den 6. november 1986. Det er Socialdemokratiets udgangspunkt. Hvis vi nu kigger lidt på det, så står der:

»Det gælder for den enkelte husstand og forbruger, der må gå over til at bruge vaskemidler uden fosfor.«

Så spørger vi: Hvornår kommer det forslag? Senere står der:

»Det gælder en forstærket kommunal indsats i udbygning og effektivisering af deres rensningsanlæg.«

Dér er vi jo lidt på linje. Kigger vi så i Socialdemokraternes plan, punkt 1, så står der:

»Samtlige kommunale rensningsanlæg udbygges med biologisk og kemisk rensning, således at spildevandet renses for fosfor og kvælstof.

Udbygningen foretages så hurtigt, det er teknisk muligt. Senest inden udgangen af 1988 skal udbygningen være foretaget, eller der skal foreligge godkendte planer for en sådan udbygning.«

Det vil sige, at for 2 år siden skulle alt det her have været klaret. Kommunerne skulle have ordnet alt det her for 2 år siden. Ved udgangen af 1988 skulle det have været på plads.

Punkt 2: »Rensningsanlæggenes kapacitet udvides, så de kan klare spidsbelastninger. Denne udbygning skal være gennemført senest ved udgangen af 1988.«

For 2 år siden skulle det hele have stået færdigt. Det var en meget effektiv plan, man havde her.

Punkt 16: »Der gennemføres inden for de nærmeste år en genopretning og reetablering af centrale vandløb og større søer. Staten skal yde tilskud hertil. Kommunerne og amtskommunerne skal i øvrigt betale udgifterne herved.«

Kolossale milliardsummer, hr. Svend Auken! Kolossalt store summer!

Punkt 17 er nok det mest underholdende udgangspunkt for hr. Svend Aukens og Socialdemokratiets miljøpolitik den 6. november 1986. Der står:

». . . Der foretages en undersøgelse af, hvorledes havbunden bedst kan renses for de store mængder af dødt og forrådningsmateriale, som dækker efterhånden flere hundrede kvadratkilometer af den naturlige sandbund i de indre danske farvande. Staten betaler udgifterne.«

Jeg vil gerne sige til hr. Svend Auken, at dette udgangspunkt var lidt skudt ved siden af, og dette udgangspunkt havde hr. Svend Auken altså inden vandmiljøplanen, der kom til at køre over 6 år, stille og afbalanceret.

Så kommer mit spørgsmål til hr. Svend Auken, for det kan nok ikke have undgået befolkningens opmærksomhed, at der masser af steder over hele landet har været en lang række socialdemokratiske borgmestre på banen, der, som det er blevet beskrevet, har gjort oprør mod vandmiljøplanen, fordi det var alt for hurtigt og alt for jappet; det kunne slet ikke lade sig gøre at nå blive færdig til 1993. Socialdemokratiske borgmestre, hvis eget parti ville have det hele gjort færdigt stort set 5 år inden.

Jeg vil gerne spørge hr. Svend Auken, som kom med disse interessante meldinger i formiddags: Hvad agter hr. Svend Auken og Socialdemokratiet at sige til disse borgmestre for at nedkæmpe bemeldte oprør?

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

[Dorte Bennedsen]

Med mit kendskab til hr. Ahlmann-Ohlsen er jeg ikke i tvivl om, at han har haft stor moro af at finde det pågældende papir frem og stå og citere fra det. Jeg skal ikke tage fornøjelsen fra ham, men jeg vil godt spørge hr. Ahlmann-Ohlsen, om han har så lang en erindring, at han kan bekræfte, at der i forhandlingerne om vandmiljøplanen var enighed mellem de forhandlende partier om den del af vandmiljøplanen, der vedrørte de kommunale foranstaltninger og de foranstaltninger, der skulle foretages af industrien.

Jeg vil også godt spørge hr. Ahlmann-Ohlsen, om han i lighed med, hvad miljøministeren gjorde i maj måned, kan bekræfte, at den kommunale del og den industrielle del enten har opfyldt vandmiljøplanen eller vil nå at gøre det inden for rammerne.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg vil godt spørge fru Dorte Bennedsen ganske kort, om fru Dorte Bennedsen kan bekræfte, at det er korrekt, som hr. Ahlmann-Ohlsen læste op fra denne mystiske 20-punkts-plan, at man skulle undersøge hele den danske havbund, og hvordan man nu kom af med alger osv. Det var den 20-punkts-plan, som Socialdemokratiet lagde frem.

Jeg har siddet og studeret på den og spekuleret på, hvordan det ville gå, hvis man nu skulle følge Socialdemokratiet. Derfor har jeg selvfølgelig spurgt forskellige om, hvor langt de 33 mia. kr. ville strække, hvis man skulle følge fru Dorte Bennedsens og Socialdemokratiets plan. Der var en, der sagde helt alvorligt, at så var de end ikke nået til Helsingør og Kronborg endnu. Det var såmænd alt.

Så derfor: Kan vi få en bekræftelse på denne helt vanvittige tanke – hvem der så end har fået den – at vi skulle rense hele havbunden for alger?

(Kort bemærkning).

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Ja, det var ikke »Aldemann-Ohlsen«.

Jeg vil over for fru Dorte Bennedsen bekræfte, at det ikke blot har været stor moro at læse Socialdemokratiets 20-punkts-handlingsplan af 6. november 1986, det har været til meget, meget stor moro, fordi den jo så levende beviser

det ståsted, som hr. Svend Auken efterlyste i sin tale i formiddags, og det beviser for os alle her, hvorfor hr. Svend Auken knyttede særlige forventninger til regeringens miljøpolitik. Og det synes jeg er rart.

Jeg vil gerne bekræfte, at der langt hen ad vejen har været store flader af overensstemmelse imellem Danmarks største parti og de borgerlige partier på miljøområdet, og det var der såmænd også op til vandmiljøplanens tilblivelse.

Men i politik er det jo sådan, at det er resultaterne, der tæller. Det er, når man er helt fremme på målstregen, når betænkningen eller beretningen, som det jo var i dette tilfælde, bliver skrevet, at man gør tavlen op. Og den blev jo som bekendt skrevet den 30. april 1987 og desværre uden Socialdemokratiet. Jeg er helt enig i overskriften for Jyllands-Postens leder den efterfølgende morgen, for dér skrev Jyllands-Posten nemlig meget positivt om vandmiljøplanen, at dette var, og jeg citerer: »en sejr for miljøet«.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil gerne give fuld tilslutning til hr. Ahlmann-Ohlsens ord om, at man gør tavlen op, når man skal til at afgive betænkning. Og det var her, vi gjorde tavlen op og sagde nej. Vi sagde nej af den ene grund, at den del af vandmiljøplanen, der vedrørte landbruget, ikke var god nok; instrumenterne til at nå målene var ikke tilstrækkelige.

Så fik vi jo altså her i maj fra denne talerstol miljøministerens og landbrugsministerens bekræftelse af, at vores vurdering omkring landbruget var korrekt. Det blev sagt i regeringens redegørelse, at landbruget ikke, selv om man giver ubegrænset ekstra tid, vil kunne nå målsætningen med de instrumenter, der er indeholdt i vandmiljøplanen. Det var præcis vores begrundelse for at sige fra over for vandmiljøplanen.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Fru Dorte Bennedsen var lidt karrig med at bekræfte Socialdemokratiets specielle vandmiljøplan, punkt 17, men det kan vi tale om senere.

[Knut Lind]

Socialdemokratiets ordfører sagde i dag, at hr. Gammelgaard vist aldrig var blevet grebet i et løfte, der var blevet opfyldt. Dertil må jeg sige, at det er altså ikke helt korrekt. Der er et enkelt, der er blevet opfyldt.

Den 9. oktober 1986 mødte hr. Gammelgaard som fiskeriminister op i fjernsynet og udstedte en blankocheck på 33 mia. kr. vedrørende miljøet, og den er sandelig blevet opfyldt til fulde og mere til. Så det er altså ikke helt korrekt.

Nu vil regeringen til at genfremsætte sin miljølovpakke fra sidste samling, selv om både landboforeninger og naturfredningsforeninger har bedt om en lovpause; og selv om der lyder kritiske røster fra den konservative overlæge Jørgen Røjel og fra Steen Steensen og andre, så må jeg dog advare om, at dette miljøhysteri formentlig ikke er toppet endnu.

Blomsterbørnene fra 1968 har mistet nogle af deres mærkesager; deres politiske illusioner og idealer er forsvundet, kommunismen og socialismen i Øst har spillet totalt fallit og har efterladt sig en økonomisk ruin. Det viste sig, at den statslige socialisme svinede meget mere, end kapitalismen kunne gøre. Det er vist heller ikke sjovt at tage til fredsmøde i Østberlin længere. Atommissilerne er væk, og forholdet mellem stormagterne er blevet betydelig forbedret, så det går ned ad bakke. Derfor er de røde blevet så grønne, så grønne i dag. Det er sådan set det, der er tilbage. Det bødes der for. Det koster skatteborgerne 33 mia. kr. til diverse miljøinvesteringer i tidsrummet fra 1989 til 1994.

Fremskridtspartiet var det eneste parti, som sagde nej, og det gør vi stadig, fordi vi ønsker, at dansk miljøpolitik skal bygge på veldokumenterede videnskabelige undersøgelser i stedet for de to døde jomfruhummere og diverse hovsaløsninger.

I november 1981 lavede Miljøstyrelsen en rapport på basis af 5 års målinger fra 1975 til 1979, som konkluderede, at der ikke var problemer i forbindelse med nærings salttilførelsen til de åbne danske farvande. I januar 1984 sagde Miljøstyrelsen, at iltsvind og fiskedød skyldtes nedsat tilførsel af ilt til bundvandet fra overfladevandet. Og pludselig i august 1984 kom så den omdiskuterede NPO-redegørelse om tilførsel af kvælstof og fosfor samt organisk stof til grundvandet og til søer og have. En 4-årig undersøgelse blev således tilsidesat, og man æn-

drede pludselig holdning inden for 6 måneder. Det er jo reelt det, der er sket.

Siden da er det gået slag i slag. Snart var der ikke den børnehaven eller skole, hvor man ikke rev asbestlofter ned. Så blev landbruget lagt for had. Folketinget besluttede en 50 pct.s reduktion af den årlige kvælstofudledning på 260.000 t, og det er jo korrekt, at man i Socialdemokratiet havde det program om et rensningsprojekt og undersøgelser.

Det er også det, der gør, at jeg må sige, at baggrunden for vedtagelsen af vandmiljøplanen ikke er nye, rationelle overvejelser og ny viden, men derimod det forhold, at det politiske system er sat under massivt pres. Sådan siger jeg faktisk ikke, men jeg citerer det, for sådan står det i den bog, der er udkommet fra Akademiet for de Tekniske Videnskaber her i 1990. Det er deres dom over alt det, som partierne har lavet herinde, og det blev fulgt op af vandmiljøinstitutterne, som i deres rapport siger, at iltkoncentrationen i bundvandet i Kattegat og Bælthavet næppe vil stige med mere end 0,1 mg/l.

Se, det var de 33 mia. kr., og samtidig kan man så læse f.eks. så sent som den 17. marts 1989 i Viborg Stifts Folkeblad, at hr. Ivar Hansen siger til bladet, at et flertal i Folketinget truer med at gennemføre en miljøpolitik, der kan slå dansk landbrug ihjel og lægge landsbysamfundene øde, og man kan se i samme blad af 10. maj 1989, at hr. Tørnæs siger, at vandmiljøplanen skal revurderes, og det sker alligevel ikke. Og man kan så konstatere efterfølgende, at hverken Venstre eller De Konservative overhovedet på noget tidspunkt så meget som har løftet en finger for dansk landbrug – så meget som har løftet en finger.

Jeg spurgte, da vi havde debatten vedrørende denne nye miljølovpakke, som gudskelov ikke blev vedtaget i sidste samling, og som jeg håber heller ikke bliver vedtaget i denne samling, da spurgte jeg flere gange både De Konservative og Venstre, hvori deres indflydelse på denne lovpakke bestod. Jeg fik aldrig svar, for der var ikke noget svar, for de havde ikke fået nogen som helst indflydelse, for det var miljøministeren, som kørte det løb, og de sad reelt bare på bagsmækken og så til. Det var det, der skete.

Derfor så må jeg nok sige, at når nu hr. Ivar Hansen er i Sønderomme Forsamlingshus og tale, så lyder talen på én måde, men når Ven-

[Knud Lind]

stre, og De Konservative også for den sags skyld, taler herinde, så er det en anden tale, og når man når til at trykke på knapperne, så er man nærmest fjernstyret som robotter.

Det er derfor, man må bekende kulør og sige til borgerne: Vi har altså én tale i forsamlingshuset i Sønderomme, hvor vi beklager, at dansk landbrug desværre er udsat for den miljøhætz, som det har været, og vi har en anden tale inde på Christiansborg. Det skal man bare gøre sig klart. Fremskridtspartiet var reelt det eneste parti, som holdt igen, og nu ser vi, at der så kommer den ene rapport efter den anden, senest fra Akademiet for de Tekniske Videnskaber, som reelt siger, at det her er noget bras. Vi har haft en rapport fra de 22 udenlandske forskere, som sagde endnu mere hårdhændet, at det var noget skidt, man havde lavet; det var ikke videnskabeligt begrundet. Vi ser det også med stråforkortningsmidlerne, også dér opdager man pludselig, at det ikke er videnskabeligt begrundet. Og det kører, fordi Venstre og De Konservative kører med på den tankegang om, at al tvivl skal komme miljøet til gode, uanset hvilken lov man har vedtaget. Det er forkasteligt.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

I anledning af hr. Knud Linds bemærkninger om vandmiljøplanen, som jo har været meget diskuteret i de seneste måneder, også i offentligheden, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at man sjældent har set noget mere forberedt end netop denne plan.

Vi kan gå helt tilbage til 1981, da den daværende miljøminister for første gang gjorde Folketinget opmærksom på de meget alvorlige vandmiljøproblemer.

I 1984 kom Miljøstyrelsen så med den meget omtalte NPO-redegørelse, og siden hen er der kommet stribevis af rapporter om vandens forureningsproblemer.

I slutningen af oktober 1986 blev aktionsplanen for havet omkring Danmark fremlagt. Der var dernæst forespørgselsdebat i Folketinget i november måned, og i slutningen af januar fremlagde regeringen så handlingsplan imod forureningen af det danske vandmiljø med næringssalte. I de kommende måneder var der tale om et overordentlig omfattende udvalgsarbejde i Folketingets Miljøudvalg, en omfattende

diskussion og drøftelse, og det sluttede så med, at der den 30. april blev indgået et forlig mellem firkloverregeringens partier og Det Radikale Venstre om vandmiljøplanen.

Oppositionen ville gå langt videre, men forliget var afbalanceret. Man husker måske, at der skete en fordobling af tidsfristerne med hensyn til gennemførelse, og man ved også, at der blev sat revisionsbestemmelser ind i aftalerne.

Der er altså tale om et omfattende forarbejde, der har strakt sig ikke alene over måneder, men over år. Sjældent har man set noget mere forberedt.

I øvrigt vil jeg afslutningsvis gøre opmærksom på, at dagen efter indgåelsen af forliget mellem firkloverregeringen og Det Radikale Venstre, altså dagen efter tilblivelsen af vandmiljøplanen, skrev Jyllands-Posten i sin ledende artikel, at miljødebatten nu øjensynlig sluttede med, at sund fornuft fik lov at råde i stedet for ideologisk amokløberi.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jeg synes, hr. Knud Lind skulle gøre sig den tjeneste at læse den rapport, som han citerer fra, ATV-rapporten, for der står jo ikke, at det alt sammen var håbløst og uvidenskabeligt. Der står endda præcis, at man faktisk er på god grund, og at der vil komme forbedringer ud af de ting, man foreløbig har foretaget sig i vandmiljøplanen.

Så kan vi godt diskutere, om nogle af de investeringer, kommunerne skal foretage i de kommende år, er helt fornuftige, og det synes jeg man bør diskutere med kommunerne. Der er nogle, der kloakerer alt for meget og kunne spare nogle penge for deres borgere. Jeg tror, at der er god grund til at kigge på den del.

Men når fru Dorte Bennedsen nu så stærkt angriber vandmiljøplanen for ikke at være god nok, når det gælder landbruget, så synes jeg lige, jeg vil gøre opmærksom på, at det, der sådan set står i den redegørelse, som vi kom med i foråret, netop er, hvad der også blev gjort opmærksom på i ATV-rapporten: at man må sætte spørgsmålstegn ved, om man overhovedet kunne stille sådan et mål op. Derfor skriver vi jo også, at vi skal have en diskussion både af mål og midler.

Jeg ved godt, at fru Dorte Bennedsen interesserer sig mest for midlerne, men når det gælder

[Hanne Severinsen]

sådan noget som udledninger fra rodzonen, så er det jo altså ikke noget, man kan stille sig op og dekretere, at pr. den og den dato så er det sådan og sådan. Derfor er der jo også lagt op til, at man både skal diskutere mål og midler, når det gælder vandmiljøplanens landbrugsdel.

Og så vil jeg for øvrigt sige om det med asbesthysteri og hovsapolitik, at jeg synes altså også nok nogle gange, at pressen er med til snart at gå i den ene retning og snart i den anden retning. Jeg husker tydeligt, dengang vi havde hele debatten om asbest, at vi havde en boligminister, der faktisk sendte cirkulærer ud, hvor han gjorde opmærksom på, at man jo kunne handle lidt mindre panikagtigt, end kommunerne rent faktisk gjorde, så det var ikke regeringen, der lagde op til hovsapolitik, det var i høj grad ude omkring, at man reagerede, fordi man blev hysterisk, når man så, hvordan pressen opførte sig.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg vil godt sige til fru Hanne Severinsen, at jeg har set den rapport, og det er derfor, jeg gik på talerstolen, for den bekræfter dels, hvad de 22 udenlandske forskere talte om, da de lavede undersøgelsen, og dels bekræfter den også vandmiljøinstitutternes rapport.

Jeg vil da godt citere bare en enkelt linie fra side 7: »Vandmiljøplanens landbrugsdel hviler imidlertid som nævnt med hensyn til talangivelserne på et usikkert grundlag.« Det var en af dem.

Jeg vil godt tage en anden her fra side 2, hvor man taler om det pres, der har været, og hvordan det forskellige er blevet til: »Baggrunden for vedtagelse af vandmiljøplanen er ikke nye rationelle overvejelser og ny viden, men derimod det forhold, at det politiske system i den korte, hektiske periode blev sat under massivt pres.« Det var det, der var årsag til, at fru Hanne Severinsen og andre kastede 33 mia. kr. i grams uden at vide noget som helst om, hvilke virkninger det ville få.

Og når jeg siger det her, så er det, fordi jeg til nød kan sige, at SF og måske også Socialdemokratiet har bekendt kulør, og de har sagt, hvorledes de mener, det bør være, men det, der er galt med Venstre og Konservative, er, at man taler med to tunger, den ene ude i forsamlingshuset og den anden herinde.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg kan forstå, at både hr. Ahlmann-Ohlsen og hr. Gammelgaard er ganske velforberedte og har gransket hukommelsen på det her med vandmiljøplanen. Det er jeg da glad for, det er der jo brug for i den meget forvirrede debat, hvor det ikke er til at se, hvad der er fup, og hvad der er fakta. Derfor vil jeg spørge hr. Ahlmann-Ohlsen, om det ikke er sådan, at det, der egentlig skete, da vandmiljøplanen blev vedtaget, var, at man stort set opretholdt, hvad der var vedtaget ved NPO-forliget to år tidligere på landbrugssiden. Dog gav man landbruget en yderligere frist på to år til at opføre opbevaringskapacitet for gylle, altså man lempede for landbruget, mens man skærpede ganske meget for beboerne i byerne.

Er det ikke det, der egentlig skete? Nu tager vi ikke hensyn til, hvad forskellige forfattere har skrevet i bøger, og al den forvirring, der er bragt over hele den debat. Men er det ikke det, der er sket?

Det andet, jeg vil spørge hr. Ahlmann-Ohlsen om, er, om det ikke var sådan, at der i hvert fald var ét parti, der fremførte, at man kunne slippe billigere om ved at rense for nitrat, hvis man koncentrerede sig om at lade landbruget bære den byrde i stedet for byerne, og det parti var SF? Når nu hukommelsen er så god, vil jeg gerne have hr. Ahlmann-Ohlsen til at give et svar på de to spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Jeg vil sige til hr. Knud Lind, at jeg synes, han skulle tage at læse konklusionen fra ATV-rapporten én gang til. For det er rigtigt, at man diskuterer tallene, det er rigtigt, at man diskuterer, om man overhovedet vidste nok om, hvor meget nitrat der røg ud, og den slags ting, men det er jo ikke det, der er det afgørende.

Det afgørende er, at det, man rent faktisk har gjort med gylletanke, ajlebeholdninger osv., er en god miljømæssig foranstaltning. Det er en god miljømæssig foranstaltning, som rent faktisk har haft, som der står, en gavnlig virkning på miljøet, uomtvisteligt, og det er jo det afgørende. Det vil sige, der er altså ikke foretaget nogen som helst fejlinvestering på det punkt.

[Hanne Severinsen]

Og til hr. Gade vil jeg sige, at i de beregninger om landbrug og byer synes jeg nok at man også skal tage lidt om den økonomi, der er ved eksport og den slags ting, med. Det er netop også noget af det, vi skal drøfte til foråret, når vi skal drøfte den bæredygtige udvikling i landbruget.

Formanden:

Vi skal til at stoppe de korte bemærkninger, i denne byge i hvert fald.

(Kort bemærkning).

Ahlmann-Ohlsen (KF):

Jeg forstår godt, at hr. Gade fra Socialistisk Folkeparti stiller en række spørgsmål omkring baggrunden for vandmiljøplanens tilblivelse.

Men lad mig nu understrege, at dette ikke er et historisk selskab. Dette er et sted, hvor man skal fremlægge fremtidens politik. Det er stedet, hvor det miljøpolitiske opgør foregår i det almindelige udvalgsarbejde, og det er et sted, hvor vi nu har hørt, at Socialdemokratiet har knyttet særlige forventninger til regeringens miljøpolitik. Jeg vil tro, at det mindre – noget mindre – socialistiske parti, nemlig SF, på samme måde knytter store forventninger til regeringens miljøpolitik. Jeg tror, det her handler om en meget enkel ting.

Jeg tror simpelt hen, det her handler om, at Socialistisk Folkeparti ikke – og det vil jeg gerne rose SF for – har ligget på den lade side i miljøpolitikken. Det har ikke gjort som socialisterne i Østeuropa, slet ikke. Her har man bidraget fornuftigt på en lang række områder. Det skal man have tak for.

Jeg tror egentlig, man inderst inde ærgrer sig over, at man ikke kom med i den vandmiljøplan. Jeg tror godt, at man kan se, at den vandmiljøplan slet ikke var så dårlig endda.

O.k., der er en række socialdemokratiske borgmestre, som jeg før spurgte hr. Svend Aukén lidt om, som har gjort oprør mod vandmiljøplanen. Altså socialistisk indstillede personligheder rundt omkring i Danmark har gjort oprør imod den meget moderate plan, som regeringspartierne, CD og Kristeligt Folkeparti fik gennemført i Folketinget.

Jeg forstår godt hr. Gades ærgrelse, men der er lys forude, og jeg ved, at denne regering fortsat laver en fremadrettet miljøpolitik.

Formanden:

Vi slutter med to korte bemærkninger. Den første til hr. Knud Lind.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg spurgte før fru Hanne Severinsen, om ikke vi i dag kunne få en eller anden lille oplysning om, hvori Venstres indflydelse på den miljølovpakke, som vi havde fremme, bestod: om det var det dér med de 2 m dyrkningsfri zone uden erstatning, eller hvor det var, man havde indflydelse.

Så vil jeg godt spørge både miljøministeren og i særdeleshed også fru Hanne Severinsen: Vi har jo set, at De Danske Landboforeninger og Danmarks Naturfredningsforening kraftigt har opfordret til, at man undlader at køre denne miljølovpakke igennem, og at man tager en lovgivningspause. Derfor vil jeg godt spørge, om man er indstillet på i Venstre at følge De Danske Landboforeningers kraftige henstilling. Landboforeningerne siger, at de love, der er nu, er af ret ny dato, og derfor skulle der kun nogle justeringer til, så ville det kunne køre.

Derfor vil jeg godt høre også fra miljøministeren, om det er således, at man vil høre på disse foreninger, for jeg synes da, at Danmarks Naturfredningsforening jo faktisk har startet alt det her i en fjernsynsudsending med et 6-punkts-program lige efter de to jomfruhummere, så det er jo en forening med ret stor indflydelse.

Formanden:

Og så den sidste korte bemærkning i denne runde til hr. Gade.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg vil gerne sige til hr. Ahlmann-Ohlsen, at jeg følte mig faktisk hensat til et historisk selskab, da jeg så hr. Ahlmann-Ohlsen hvide de støvede dokumenter op fra Socialdemokratiet. Dem kan jeg forstå hr. Ahlmann-Ohlsen har gemt i arkivet.

Jeg tager i øvrigt svaret som en bekræftelse på de to udsagn, jeg kom med. For det første at det, der skete i 1987 – helt modsat den dagsorden, der normalt kører og kører i medierne – var, at landbruget blev fredet, man fik udsat fri-

[Gade]

sten for opbevaringskapacitet med 2 år. Det var det ene.

Det andet, jeg føler blev bekræftet ved formanden for Miljøudvalgets udtalelse her, er, at det havde været billigere for det danske samfund at rense for nitrat ved at koncentrere indsatsen over for landbruget. Det ville de partier, der stemte for vandmiljøplanen, ikke.

Vi synes stadig, det er et kæmpeproblem, at vi ikke har fået løst det problem, vi kiggede på allerede i 1985.

Derimod var vi tilfredse med, at man fik byerne med i 1987, men det er jo en ganske anden historie.

Else Theill Sørensen (KF):

Sommeren igennem har der rundt i alle hjørner af Danmark været en mægtig aktivitet for at løse en vigtig opgave, som vi herinde – og det gælder os alle sammen, tror jeg – gerne ser løst. Den opgave, jeg taler om, er den, der går ud på at opfylde aftalen om lære- og praktikpladser, som blev indgået i foråret.

Hr. Svend Auken omtalte emnet i sit indlæg, men jeg synes faktisk, der er nogle mennesker rundt omkring i landet, som fortjener en anden melding herfra i dag end hr. Svend Aukens negative antydning af, at nogen ville løbe fra aftalen.

Jeg tror ikke, nogen – hverken her eller uden for huset – ville løbe fra nogen aftale, men jeg vil godt her fra denne talerstol udtrykke en helt uforbeholden anerkendelse af den indsats, der rundt omkring er gjort af de lokale repræsentanter for arbejdsmarkedets parter, der sammen med folk fra erhvervsskolerne gennem næsten daglige kontakter med hinanden og med arbejdspladserne har fundet mange, mange ekstra lære- og praktikpladser godt bistået af, at de unge selv har været meget aktive.

Hr. Svend Auken talte om de tusinder af unge, som arbejdsgiverne, med hr. Svend Aukens ord, trods de mange kønne ord endnu ikke har sikret plads. De seneste tal er under 5.000 fordelt på hele landet, og der indgås hver dag nye lærekontrakter.

Jeg må måske her som en sidebemærkning nævne, at der faktisk er brancher, der mangler lærlinge. Helt konkret mangler møbelfabrikkerne i Skive og Salling, hvor jeg har fulgt praktikpladsarbejdet meget tæt, og i Herningområdet tilsammen mindst 20-25 lærlinge.

Det er ikke mange i forhold til, hvor mange der mangler plads, men jeg ville være ked af at se på, at der skulle oprettes værkstedsskoler, før hver eneste arbejdsplads har fået de lærlinge, de kan bruge.

I stedet for at anklage arbejdsgiverne for trods mange kønne ord endnu ikke at have sikret alle pladser ville jeg meget hellere sige til LO's og til DA's lokale folk rundt omkring og til erhvervsskolerne: Hvor har I lavet en flot indsats! Og så ville jeg meget indtrængende bede dem om at tage et sidste nøk og få de sidste unge sikret en plads. Den nødløsning, der hedder praktikpladskompenserende undervisning, er både den dyreste og den dårligste løsning for alle og ikke mindst for de unge. De fortjener langt bedre. De fortjener en rigtig læreplads i det rigtige erhvervsliv.

Jens Thoft (SF):

Der er jo ikke ende på de skattelettelser, man går rundt og lover i de her dage, og økonomiministeren og finansministeren ved jo godt, at der ikke er råd til skattelettelser.

Alligevel er skatteministeren formentlig kommet igennem i regeringen med en såkaldt skatteomlægning, men det er jo ikke en reel omlægning, for indtægtssiden og udgiftssiden balancerer ikke, og resultatet bliver uvægerlig en belastning af betalingsbalancen. Det erkender regeringen jo også selv i den hvidbog, den har udgivet. Og endelig går ideen direkte imod det indre marked.

Nu er det jo sådan, at et rovdyr går på jagt. Det kan ikke rigtig forarge nogen, heller ikke mig. Det er rovdyrets natur. Og at regeringens skattelettelser fortrinsvis kommer de velstillede til gode, kan jeg heller ikke være voldsomt forarget over, for sådan er regeringen. Men at den samtidig er så naiv, at den forestiller sig, at de lavestlønnede vil være tilbageholdende med lønkrav, fordi de højtlønnede skal betale mindre i skat, det synes jeg er for dumt.

Der er heller ikke finansiel dækning for regeringens skattelettelser. Hvis vi f.eks. tager de 400 mio. kr., som skal skaffes ved, at man stopper for de såkaldte kænguruobligationer, altså spekulationer i australobligationer og i engelske obligationer, så er det provenu jo ikke til stede; det er ikke medregnet i finansloven, og det er ikke til stede. Og den halve milliard, som afkortningen af Skandinavisk Tobakskompag-

[Jens Thoff]

nis afgiftskreditter indbringer, er jo kun til stede ét år, nemlig i 1992, men skattelettelserne tænkes at vare ved. Det er altså kun i 1992, man her skaffer dækning for udgifterne.

Endelig skal man ikke være blind for, at den momsforhøjelse, som ligger på ejendomsadministration på 700 mio. kr. årligt, betyder helt regulære huslejeforhøjelser, og det er jo så de lavtlønnede, som, selv om de får 2½ mia. kr. i lettelser, skal betale det i form af forhøjede huslejer. Og så skal vi i øvrigt også huske, at de 2½ mia. kr. skal deles med hele befolkningen, det er ikke bare de lavtlønnede, der får den.

En stor del af statsministerens tale og senere kommentarer handler om, at den såkaldte 6 pct.-skat skal væk, og samtidig fjernes en række af de fiduser, som SF i årevis har talt om man skulle fjerne. Men jeg vil gerne understrege, at prioriteringen er forkert, lettelserne gives til de forkerte og på et område, som ikke er under noget pres fra EF.

Det er efter min opfattelse helt uansvarligt, at regeringen ikke bare gør et forsøg på at lægge en plan for, hvordan man bevarer velfærdsstaten efter 1. januar 1993.

Hvordan regeringen ser på det meget, meget alvorlige problem, fremgår af et svar, som jeg fik forleden fra skatteministeren. Jeg spurgte, hvad man gør med de afgiftsharmoniseringer, som påtvinges os udefra, og ministeren svarer: Der foreligger ingen retsakter. Bare tag det roligt.

Og i øvrigt forudsætter afgiftsharmoniseringerne enstemmighed. Altså en gentagelse af løggen fra 1986. Men den general, hr. statsminister, som manøvrer sine tropper på baggrund af løgn og bedrag, er dømt til at tabe.

Virkeligheden er jo, at grænsekontrollen kan fjernes uden enstemmighed, todøgnreglen kan fjernes uden enstemmighed, rejsecirkulæret kan fjernes uden enstemmighed, og det ved regeringen godt de bliver. Det er et spørgsmål om få år. Det sker måske ikke 1. januar 1993, men så 1994 eller 1995 og i hvert fald ikke i 1997, da er det løb kørt, og det ved regeringen godt.

Derfor er det hul i hovedet, at skattelettelserne gives på et EF-robust område, og det bliver 6 pct.-skatten, og at man oven i købet tillader sig den frækhed at finansiere en del af skattelettelsen ved at forhøje tobaksafgifterne, altså et ikke-EF-robust område.

Hvis vi ikke den 1. januar 1993 skal risikere, at store dele af handelen med øl, vin, spiritus og tobak bliver flyttet syd for grænsen, er vi nødt til at foretage os noget.

Regeringen kommer med besværgelser og siger, at det ikke er nødvendigt, og at todøgnreglen nok skal holde, men alle ved, at sådan spiller klaveret ikke nede i Bruxelles. For få dage siden kritiserede tidligere skatteminister Isi Foighel regeringen for at have så pokkers travlt med at fjerne 6 pct.-skatten i stedet for at gå i gang med den tilpasning til EF, som vi bliver påtvunget.

SF anerkender, at regeringen forhøjer det såkaldte 3 pct.-fradrag og dets maksimum. Det er efter vores opfattelse langt den mest sociale måde, en skattelettelse kan gives på. Den sikrer nemlig, at de lavestlønnede får forholdsvis mest. Og jeg skal give ministeren det gode råd, at hvis han samtidig sænker grænsen for 12 pct.-skatten, så kan han sikre, at velhavere, folketingsmedlemmer og millionærer ikke får én krone i skattelettelse, og sådan synes jeg det bør være.

Men det er desværre kun den ene fjerdedel af regeringens skattelettelser, som ligger på 3 pct.-skatten. De sidste tre fjerdedele ender klart i lommen på de bedre- og bedststillede. Før nogen svømmer hen af rørelse over regeringens sociale politik, skal det gøres helt klart, at med de skattestigninger, som f.eks. i København kommer i 1991, vil den lavtlønnede miste penge. Hvis vi tager lavtlønnede med 150.000 i indtægter, vil den lavtlønnede miste 1.253 kr., mens den velhavende overhovedet ikke rammes af skattestigningen i København på grund af skatteloftet, men får det fulde udbytte af fjernelsen af 6 pct.-skatten.

Er dette rimeligt? SF synes det ikke. Vi er også trætte af al den jammer om marginalskatteprocenter, som er for høje. De, der har høje marginalskatte i dette land, er ikke millionærer, højtlønnede eller folketingsmedlemmer. Det er den enlige, lavtlønnede mor, som har 2 børn på daginstitution, og som bor i almennyttigt byggeri. Hun har ofte mindre end 5 pct. tilbage, når vi tager hensyn til skatten, nedgangen i boligsikring og forhøjede daginstitutionstakster. Her er der for høje marginalskatte. Det er altså ikke hos millionæren.

Jeg er glad for, at Socialdemokratiet tager fat på at løse dette komplicerede problem, men jeg

[Jens Thoft]

er ked af, at Socialdemokratiet ikke fortæller os, hvordan det rent teknisk skal ske.

For når jeg lægger hjernen i blød, har jeg svært ved at se, hvordan det kan løses uden et væld af bureaukrati. Jeg håber, at vi i udvalgsbehandlingen af det forslag, som vi skal behandle på tirsdag, får nogle ideer til, hvordan det kan lade sig gøre, for ideen er god nok. Det er også her, der skal sættes ind, men det er godt nok besværligt.

Der er også indeholdt et bredere skattegrundlag i Socialdemokratiets forslag. Men hvor regeringen trods alt tager fat på at fjerne en række af erhvervslivets fiduser, har Socialdemokratiet vægret sig ved det. Det synes jeg er lidt forunderligt, ligesom det også undrer mig, at Socialdemokraterne helt glemmer de lavestlønnede uden børn. Det kan være ungarbejdere, det kan være enlige, det kan være ældre par, hvor børnene er voksne. Hvorfor skal den halvtredsårige dagpengemodtager ikke have del i skattelettelserne? Hvorfor tænker Socialdemokraterne mest på den højtlønnede faglærte arbejder og medlemmerne af Akademikernes Centralorganisation? For sådan forholder det sig. Det er lige præcis dem, der får de store skattelettelser i det socialdemokratiske forslag.

Jeg vil gerne understrege, at vi i SF for længst har erkendt, at der er en nøje sammenhæng mellem det offentlige serviceniveau og skattebetaling. Vi ønsker et godt offentligt serviceniveau, og det koster. Den måde, vi behandler syge og handicappede ældre på, skriger til himlen, og hvis statsministeren ikke tror mig, vil jeg henvise ham til at kontakte en hvilken som helst hjemmehjælper i en af vore større byer, som kan komme med den ene rædselsberetning efter den anden om, hvordan vi behandler vore ældre.

Jeg kan heller ikke undlade at sige en lille smule om olieprisstigningerne. Vi har jo i Danmark en kulbrinteskatt, som ikke indbringer en krone. Jeg ved godt, at skatteministeren har fortalt Finansudvalget, at den indbringer 1,2 mia. kr., men det er humbug, for det er selskabsskatten, røragiften og royaltien. Der kommer ikke en krone hjem i kulbrinteskatt, for så tosset har vi indrettet skattereglerne. Jeg vil gerne spørge regeringen: Overvejer man ikke at forhøje kulbrinteskatten? Jeg kan fortælle, at man i England har sådanne overvejelser, og efter en tredobling af oliepriserne var det måske rimeligt,

om olieselskaberne også måtte aflevere bare en lille del af deres overprofit til fællesskabet.

Til sidst vil jeg sige, at jeg glæder mig over, at regeringen har brugt SF's forslag om at fjerne varelagernedskrivningen. Det skal regeringen have tak for. Men enhver tekniker vil erkende, at man ikke har været særlig god til at skrive af, og at SF's forslag i teknisk henseende er langt mere konsekvent og bedre end regeringens.

Ole Espersen (S):

Jeg har bedt om ordet vedrørende et emne, der interesserer Socialdemokratiet meget, nemlig gennemførelsen af FN's konvention om barnets rettigheder. Den skal vi have en lang og væsentlig, en seriøs diskussion om til efteråret. Når jeg beder om ordet nu, er det, fordi hr. Glønborg kom med nogle – synes vi – lidt ubehagelige påstande om vores holdning til denne konvention. Jeg vil faktisk gerne bede hr. Glønborg trække begge påstande tilbage. Hr. Glønborg sagde, at vi havde forhindret ratifikationen, dvs. at påtage os at være bundet af konventionen. Derved havde vi altså for det første forhindret, at den blev bindende, og dernæst havde vi opnået at drille statsministeren, og det var jo to ganske alvorlige påstande. Jeg skal også bede statsministeren bekræfte, at den fremstilling, som jeg nu kommer med, er den korrekte.

Konventionen blev færdig i marts 1989, altså for lang tid siden. Den blev undertegnet i januar i år af Danmark. Den 20. september, for få dage siden, får gruppeformændene her et brev, hvori de bliver bedt om senest dagen efter at sige ja til, at regeringen uden forelæggelse for Folketinget ratificerer konventionen. Der stod ikke noget om, at regeringen påtænkte at tage forbehold. Det fik vi så oplyst, at det gjorde regeringen vedrørende to forskellige forhold.

Vi spurgte om, hvordan man havde gjort med den tidligere konvention af lignende indhold. Der havde man taget yderligere forbehold. Vi har fået oplyst, at man også har gjort det i Sverige og Norge. Vi fandt også, at vi ikke på alle punkter opfyldte denne konvention, bl.a. når det drejer sig om at fængsle børn og voksne sammen, og når det drejer sig om at tildele statsborgerskab til statsløse personer.

Ikke desto mindre kunne vi da godt forstå, at statsministeren gerne under sit besøg i New York ville ratificere, og så sagde vi, at det kan statsministeren godt gøre, hvis han tager yderli-

[Ole Espersen]

gere ét forbehold i forhold til regeringens to. Regeringen valgte at blive lidt fornærmet og sagde, at vi var pernittengrynede, og så ville man slet ikke ratificere. Jeg går ud fra, at det er fra disse udtalelser, at hr. Glønborg har sine oplysninger.

Men vi var ikke pernittengrynede. Vi vil have, når vi vedtager den konvention, at det så ikke blot skal være, for at vi kan sige, at nu har vi gjort det, men så skal det være, fordi vi ønsker at tildele børnene de rettigheder, der står i konventionen. Derfor indtog vi den holdning, vi gjorde. Det fortjener konventionen. Alt andet ville være at negligere barnets tarv i forhold til konventionens hensigt. Vi kan ikke ratificere en konvention.

Gruppeformændene kan ikke give samtykke, hvis der kræves lovændringer. Hr. Glønborg sagde, at når vi så havde ratificeret den, kunne vi jo lave lovændringerne, men sådan kan man altså ikke gøre efter grundloven, derfor måtte vi indtage den holdning, som vi gjorde.

Vi er egentlig ikke kede af det, for nu er vi sikre på, at vi får en debat i Folketinget, og det skal blive en meget, meget væsentlig debat, som bl.a. DUI, Leg og Virke, har lagt særdeles godt op til. Den debat skal vi nok medvirke til kommer så hurtigt som overhovedet muligt, men mit ærinde var altså efter dette indlæg at bede hr. Glønborg anerkende, at vores interesse naturligvis er mindst lige så stor som hr. Glønborgs og Kristeligt Folkepartis, og at den holdning, vi har indtaget, var den nødvendige holdning i den situation, og at den naturligvis ikke er blevet indtaget for at drille nogen som helst, men for at sikre, at dette Folketing tager konventionen alvorligt.

Jeg er sikker på, at statsministeren ved sit indlæg kan bekræfte den fremstilling af de faktiske forhold, jeg har givet her.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg takker hr. Ole Espersen for det varme tilsagn om, at vi er helt på samme linie i ønsket om at få denne konvention til at fungere fuldt ud for alt det, som vi har indflydelse på.

Jeg gik ud fra i al min vankundighed, at når det af brevet fra udenrigsministeren fremgik, at Justitsministeriet havde meddelt, at der ikke var brug for lovændringer, så kunne vi tiltræde den fuldt ud. Jeg gik ud fra, at det kunne man

regne med, og jeg er ikke fra anden side blevet orienteret om, at lovændringer skulle være nødvendige, og at man havde fundet nogle steder, hvor man fandt lovændringer nødvendige.

Naturligvis er det vanskeligt med kommunikationen lige netop i slutningen af september måned, hvor vi har overstået vore sommergruppemøder, og hvor vi ikke alle sammen befinder os her på samme tid, selv om vi skiftende er her alle sammen. Derfor gik min kritik også først og fremmest på, at det var koncentreret hastværk til sidst fra regeringens side, og at det var alt for sent. Det var min første indvending, og der er heller ingen diskussion om, at min stærkeste kritik var imod Udenrigsministeriet for at have været så lang tid om at klare den sag.

Jeg beklager selvfølgelig, hvis vi tre partier, som jeg gik ud fra helt sikkert stod sammen om at ville have det bedst mulige ud af dette, ikke har haft lejlighed til at tale sammen. Som jeg henviste til i mit indlæg, var min viden udelukkende avisernes fremstilling, og jeg synes ikke, at der var nogen grund til, netop hvis der ikke var brug for lovændringer, at forhale sagen yderligere. Jeg takker for, at vi kan gå ind i et godt samarbejde om at få sagen hurtigt igennem.

Ingerlise Koefoed (SF):

Som en af de få, der i denne debat har ønsket at omtale kulturpolitikken, hørte jeg fru Marianne Jelved i dag sige nogle pæne ord om Kulturfonden. Hun ventede, at Kulturfonden ville sætte sig stærke spor i den kulturpolitik, der vil komme i 1991. Det er sådan set godt nok, og vi synes også fra SF's side, at det var en god idé med den Kulturfond. Jeg må dog alligevel sige, at jeg synes, at det er lidt pauvert, hvis man, når man har en radikal kulturminister og man i øvrigt har tradition for kulturpolitik i et parti, så kun kan finde på at omtale én så trods alt lille ting som Kulturfondens 120 mio. kr. over 3 år. Hvis det er sådan, så forstår jeg også godt, at statsministeren i sin åbningstale overhovedet ikke nævnte kulturpolitikken med ét ord.

Det er jo sådan, at Kulturministeriet i omfang er det tredjestørste ministerium på finansloven. Der er mange afdelinger, der er mange tal, og der er meget at lave, men i realiteten er det sådan, at den gamle del af Kulturministeriet stadig væk står for meget, meget få penge. Man bliver ved at stå på 0,8 til 0,9 pct. af statsbudgettet, og det er og bliver for lidt.

[Ingerlise Koefoed]

Der er meget langt imellem vision og virkelighed i de tanker, der er lagt frem af kulturministeren i forbindelse med årets finanslov. Man kører med nogle meget flotte udbygningsplaner og Plan 2000, hvor man skal sætte 1 mia. kr. af over en 10-årig periode til udbygning af de store kulturinstitutioner. Det er godt og flot nok, men når man så ser på virkeligheden, kan man godt blive noget betænkelig.

Der er for mig ingen sammenhæng imellem at fremlægge en plan for en milliardinvestering og så i realiteten komme med et forslag om, at nu skal staten tjene 3 millioner på, at folk skal til at betale entre for at komme ind på de store statslige museer, som hidtil har været betragtet som vores folkelige fælleseje, noget, vi alle sammen havde været med til at betale, noget, vi alle sammen har interesse i at besøge, så snart vi har lyst, noget, vi alle sammen før har kunnet gå gratis ind på, som det hedder.

Der er heller ikke rigtig nogen sammenhæng imellem den store, flotte plan og så, at man ikke engang i år synes at kunne finde den million, det vil koste at statsanerkende 3 nye museer, som længe har ventet på anerkendelse, og som er indstillet af Museumsnævnet, nemlig Kvindemuseet i Århus, Blicheregnens Museum og Give Museet.

Der er ikke nogen sammenhæng imellem den flotte udbygningsplan, man har, og som i øvrigt er i gang på Nationalmuseet, og så, at man igen i år har måttet afskedige 28 mennesker på Nationalmuseet.

Så vidt jeg har erfaret, og efter hvad jeg selv har undersøgt, går det også meget, meget dårligt for billedkunstskolerne på Kunstakademiet. Det er i virkeligheden sådan, at hvis der ikke sker en opnormering og en opprioritering af billedkunstskolerne, må man imødesee, at vi i løbet af højst 3 år ikke mere har det Kunstakademiet, som har eksisteret i 200 år, og som har den eneste virkelige billedkunstneruddannelse her i landet.

Beskæringerne betyder, at man hvert år i de kommende år må imødesee, at man afvikler en afdeling. Hvad er der så tilbage af billedkunstskolerne? Er det inde i Kulturministeriets udbygningsplaner, at det skal man gøre noget ved?

På finansloven i år vil man gerne have afsat 13 mio. kr. – jeg ved ikke, hvor man har fået dem fra – men jeg ved, at en forudsætning for,

at de kan blive udløst, er, at der kommer 13 mio. kr. på Finansministeriets konto, som ikke er der, og at man desuden skal have sponsorer for 13 mio. kr. Det vil altså sige, at foreløbig svæver de 13 mio. kr. på Kulturministeriets budget i den fri og friske og visionære luft, og så synes jeg egentlig, at hvis man ikke kan få dem brugt til det, man gerne vil, så kunne man jo f.eks. bruge dem til at lade være at tage entre på museerne eller til at give nogle flere investeringer til billedkunstskolerne.

Jeg vil godt spørge ministeren, om den strålende plan, man har liggende for Tøjhusmuseets udbygning, som jo – sådan som jeg har læst det – går ud på, at Tøjhusmuseet skal udbygges med en mulighed for at lave nogle løbegrave, hvor man i denne fredselkende tid så kan få lov til at lege krig, når man er på museumsbesøg, er rigtigt forstået.

Jeg synes desværre ikke, det går så godt på kulturområdet i disse år. Det går dårligt ude i kommunerne. Når man har set de kommunale budgetter i denne tid, kan man få på fornemmelsen, at kommunerne nødtvunget, tror jeg, har valgt sig kulturområderne til yndlingssparobjekter. Det er ikke mindst gået ud over det, der før var de fleste kommuners flagskib, nemlig bibliotekerne. Man må sige, de i høj grad nu har fået flaget på halv stang. Man nedlægger filialbiblioteker, man nedlægger musikbiblioteker, man nedlægger kunstafdelinger, og mest smerteligt for mig var det vel at høre, at man i Gentofte Kommune har besluttet sig til at nedlægge biblioteket på Vangedehuse, et hjem for evnesvage børn og unge, hvor man har arbejdet meget aktivt, meget positivt for at få lavet et godt bibliotek, som har haft 6.000 udlån om året til disse meget svage unge, og som har betydet en aflastning af plejepersonalet og pædagoger. Det er ikke noget, vi direkte bestemmer her i Folketinget, men indirekte gør vi det jo ved den politik, som vi fører på kulturområdet. Den gamle sammenhæng imellem staten og kommunerne har man været nødt til her at aflyse. Man giver ikke længere kommunerne opmuntring med øremærkede tilskud. Der, hvor der er tilskud, bestemmer man herfra på forhånd tilskuddets størrelse. Det betyder, at kommunerne indretter deres tilskud efter de penge, som staten vil give, og det betyder i langt de fleste tilfælde tilbagegang. Jeg har tillid til kommunerne, jeg tror, de gerne vil, men jeg tror, at det er meget vanskeligt for dem.

[Ingerlise Koefoed]

Så læser man i Politiken engang i sommer Niels Groes' kronik, som gentager den gamle sandhed om, at det er de veluddannede, de nogenlunde velstående, der først og fremmest benytter kulturtilbudene. Det er rigtigt, det er en orm for mange af os, der arbejder med kulturpolitik. Det burde også være en orm for kulturministeren og kulturpolitikken i det hele taget i statslig sammenhæng. Man var på vej mod at komme længere. F.eks. viste undersøgelser, at man fik flere af de mange eftertragtede ufaglærte til at komme på folkebibliotekerne, man fik mange flere børn på folkebibliotekerne, børn af alle socialklasser, der kom mange børn i teatret, hvilket sandsynligvis betyder, at så vil der til sin tid også komme voksne fra mange forskellige socialklasser, fra mange forskellige sammenhænge dér. Det gik i stykker den dag, da man begyndte at føre en politik, som ikke var helt så kulturpolitisk, som nogle af os kunne ønske.

Jeg synes, at man skal tænke sig om. Vi lever i en tid, hvor der er kolossalt megen brug for mod, for opfindsomhed, for kreativitet, for fantasi. Kulturpolitikken er et af de områder, hvor man, børn og voksne, kan udvikle fantasi, kreativitet og mod. Jeg mener, det er farligt i en tid, hvor der er store, store problemer, som har været omtalt her i dag, f.eks. de store miljøproblemer og alle de problemer, som den nye medicinske teknologi stiller os over for. Der stilles meget store krav til menneskers fantasi, opfindsomhed og kreativitet, for at vi skal kunne klare disse problemer. Jeg synes, man skal overveje alvorligt i det danske Folketing, om man ikke skulle opprioritere kulturpolitikken, så man kunne give mennesker bedre muligheder for at klare det hårde hverdagsliv, som de er udsat for.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg synes, at der var mange positive budskaber i fru Ingerlise Koefoeds omtale af kulturpolitikken. Jeg tager kritikken til mig om, at jeg måske nævnte for lidt om kultur.

Jeg vil godt benytte lejligheden til at sige, at teaterloven, filmloven, museumsloven, loven om kulturfond, lov om daghøjskoler og produktionshøjskoler og musikloven med musikskolerne er vedtaget af et meget bredt flertal herinde, og alle sammen – og det skal man nok ikke sige så meget om og så højt – fik flere bevilgninger, end der oprindeligt var i forslagene.

Folkeoplysningsloven kom også igennem med et meget bredt flertal. Nu ligger der på dette område en investeringsplan, som jeg synes at alle bør være interesseret i, også SF's ordfører, fordi det er et nødvendigt og godt fremadrettet projekt.

Om kulturpolitikken generelt synes jeg ikke, der er mange grunde til at beklage sig over det, der er sket i de forløbne år, hvor der har siddet en radikal kulturminister. Kommunerne har igennem 1980'erne øget deres samlede kulturbevillinger betragteligt, selv om kommunerne har haft vanskelige økonomiske vilkår. Jeg er enig med fru Ingerlise Koefoed i, at vi kan have tillid til, at kommunerne fortsat vil varetage deres ansvar på dette område.

Om folkebibliotekerne er der megen diskussion i øjeblikket også i kommunerne. Måske skulle vi også dér tage mod til os og prøve at se på forholdet mellem lønudgifter og materialeudgifter og se, om vi kunne tænke kreativt om en mere fleksibel måde at betjene publikum på end den, vi kender i dag. Så kunne vi måske overføre flere af midlerne fra lønudgifterne til materialekonto og andre aktiviteter for folkebibliotekerne.

(Kort bemærkning).

Ingerlise Koefoed (SF):

Jeg vil sige til fru Marianne Jelved og andre, at ingen ved vel bedre end jeg, at der er kommet mange nye love her i de senere år, og ingen ved vel heller bedre, hvorfor der er kommet flere penge i de nye love. Jeg ved ikke, om jeg behøver at uddybe det nærmere, men det kan jeg jo gøre privat. Jeg mener faktisk, at oppositionen har spillet en meget stor rolle for, at der kom flere penge i de love. Det er jeg glad for, og jeg er glad for, at det lykkedes, men ingen skal få mig til at sige, at de love blev verdens bedste. De blev bedre, end de var, men verdens bedste blev de desværre ikke.

Jeg synes stadig væk, at det er legalt og vigtigt at sige, at der var og er brug for flere penge på kulturområdet. Jeg mener, det ville være uforvarsomt af mig at sige, at nu klarer vi det så godt, så nu skal vi ikke have flere penge.

Det hænger sammen på en eller anden led, det med pengene og det med, hvor meget man kan gøre.

Så vil jeg sige om folkebibliotekerne, at jeg tror såmænd ikke, der er så stor grund til mere

[Ingerlise Koefoed]

at interessere sig for, hvordan man skal fordele balancen imellem lønudgifter og materialeudgifter. Kommunerne er i fuld fart med at nedprioritere begge dele.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil meget gerne anerkende oppositionens rolle og medarbejdet og samarbejdet om de kulturlove, som er kommet igennem med det meget brede flertal, hvilket også i sig selv er værdifuldt for kulturlivet i Danmark. Men der er dog også en regering, som har sagt ja til de øgede bevillinger. Det synes jeg heller ikke man skal underkende.

Aage Brusgaard (FP):

Jeg har prøvet at sidde herinde hele dagen for at lytte til alle de bevingede ord, der er kommet fra landets højeste talerstol. Når man følger med måned for måned herinde eller i hvert fald forsøger det, kan man faktisk godt blive skuffet over den gabende afstand, der er mellem det, der bliver sagt og vedtaget herinde, og så hvad der rent faktisk sker.

Hr. Svend Auken indledte sin ordførertale med at fortælle om en gribende historie, han havde set i tv i aftes om en elektriker, der var blevet fyret fra den offentlige sektor. Som om det var særlig sørgmodigt, at en fra den offentlige sektor blev fyret! Det er vel ikke værre end de tusinder, der er blevet fyret fra den private sektor i de seneste år på grund af den politik, der er blevet ført.

Socialdemokratiet har i sin visdom en gang imellem sagt, at det er den private sektor, der skal redde os gennem suppedasen. Derfor er vi altså nødt til at overføre nogle personer fra den offentlige sektor til den private. Hvorfor har vi så alle de arbejdsløse, som hr. Svend Auken nævnte – der blev 4.000 flere af dem pr. måned? Det har vi ganske enkelt på grund af de finanslove, som har været vedtaget herinde i de sidste 15 år. De finanslove er næsten alle sammen vedtaget både af Socialdemokratiet, Venstre, De Radikale og De Konservative. Det er altså disse partier, der er skyld i de arbejdsløse, vi har.

Det er netop på grund af den gældsætning på 300 mia. kr. og med den rentebyrde, der følger, at vores virksomheder ikke er konkurrencedygtige længere. Altså de 5 millioner mennesker, vi

har i Danmark, kæreste Gud, de kunne da sælge alt det, vore 5 milliarder købelystne naboer kunne aftage, hvis blot vi kunne sælge det en krone billigere end konkurrenterne. Vi kunne så også spare en masse i import af udenlandske varer.

Jeg har sagt i åbningsdebatten hvert eneste år, at nu skulle der virkelig gøres noget. Nu skulle Danmark reddes. Men det er faktisk blevet værre og værre, og det vil blive ved med at gå samme vej, indtil et flertal i Folketinget tør tage fat på det, der er det rigtige, nemlig færre offentlige udgifter og skattesænkning. Det vil så ganske enkelt give en konkurrenceforbedring. Alle har sagt det, at det er deres politik. Der er bare ingen, der har gjort det. Derfor køber vi videre.

Hr. Svend Auken skældte regeringen ud for, at den ville spare på overførselsindkomsterne. Han sagde direkte, at regeringen ville spare på pensionerne. Her synes jeg også, at hr. Svend Auken skulle bemærke, hvad regeringen og Socialdemokratiet i fællesskab har vedtaget.

Regeringen og Socialdemokratiet, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti vedtog faktisk den 18. maj 1989 en dagsorden om regulering af overførselsindkomster. Ifølge denne dagsorden skal regeringen udarbejde forslag til en fremtidig regulering af alle overførselsindkomster i takt med årsudviklingen for de beskæftigede. Det vil altså sige, at Socialdemokratiet har været med til at nedsætte pensionerne til vore pensionister, hr. Svend Auken. Det kan altså ikke hjælpe, at man blot skælder regeringen ud. Hr. Svend Auken har selv stemt for, at pensionerne ikke skulle have den regulering, som de før fik. Jeg kalder det faktisk for hulhed, når et så stort parti skælder et andet parti ud for noget, man selv er medskyldig i.

Jeg vil også godt minde regeringen om en dagsorden. Det var faktisk en dagsorden, der blev vedtaget under afslutningsdebatten den 31. maj 1990. Når jeg læser den op, er det, fordi det kunne faktisk tyde på, at uanset hvad der er blevet vedtaget i den, er det glemt, inden der er gået en måned, men Folketingets flertal vedtog faktisk den 31. maj 1990:

»Folketinget opfordrer regeringen til en forstærket indsats med henblik på at nedbringe arbejdsløsheden, skabe overskud på betalingsbalancen og statsbudgettet samt skabe grundlag for en tilpasning af skattesystemet til EF's indre marked.«

[Aage Brusgaard]

Det er altså noget, regeringen er bundet af, og det var noget af det, der burde have været med i det finanslovsoplæg, der er kommet, og i statsministerens åbningstale. Men der er faktisk ikke meget i statsministerens åbningstale, der minder om den dagsorden, der er vedtaget. Vi må altså nok konstatere, at der er meget langt fra ord til handling, og at danskerne må opleve et 1991 med en fortsættelse af gældsbyrden.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Først vil jeg gerne takke for de mange gode og velmente råd, regeringen har modtaget under denne langvarige debat. Vi har noteret dem alle, og de vil naturligvis indgå i vore overvejelser.

Jeg vil ikke være karrig og sige, at de af rådene, som måske var præget af en let polemisk tone, vil blive lagt til side. Slet, slet ikke.

Vi har hørt meget i dag, siden vi begyndte i morges kl. 10. Vi har i og for sig hørt så meget, at man, hvis man fik et svagt øjeblik, kunne spørge sig selv: Hvad skal man dog snart mene om det hele? Hjernen er så fyldt med alle disse positive impulser, at man føler sig fuldstændig overvældet. Jeg vil ikke sige, man er ør i hovedet; det tror jeg heller ikke nogen af salens medlemmer er, men det er mange forskellige temaer, som har været berørt, og en række af dem er nok ikke så egnede for mig, der nu skal svare på regeringens vegne, til at tage op netop i aften.

Mange af impulserne om miljøpolitik, om vandmiljøplan og alle de mange andre store emner, som har været berørt, tror jeg vi skal bevare i vor erindring og tage op på den måde, at fagministrene drøfter disse sager f.eks. under et samråd i Folketingets udvalg eller på anden måde. Men det er overvældende med de mange gode råd, vi har fået i dag, og jeg takker for dem. Vi har fået meget at tænke over.

Vore to grønlandske medlemmer har også haft ordet i dag. Hr. Rosing rejste et par vigtige spørgsmål. Han stillede et spørgsmål, som nok var en anelse anstrengt, men jeg tror, jeg forstod det alligevel. Hr. Rosing spurgte, om den omstændighed, at – som han sagde – udenlandske tropper nu har været til stede i Grønland siden 1950'erne, ikke kunne opfattes som et udtryk for, at den grønlandske undergrund så ikke er rigsfællesskabets. Hr. Rosing bad om et klart

svare, og det skal han også få. Svaret er: Nej, det kan man ikke opfatte det som et udtryk for.

Hr. Rosing havde også nogle betragtninger, som var dybt seriøse, om retsvæsenets store problemer i Grønland, og hr. Steenholdt var inde på samme emne i sin tale. Derfor vil jeg gerne svare således:

I august aflagde justitsministeren besøg i Grønland, og han førte en lang række nyttige forhandlinger med vore grønlandske venner om retsvæsenets problemer, og under disse samtaler orienterede justitsministeren om, at regeringen har forberedt en særlig, skal vi kalde det Grønlandspakke om retsvæsenet, og den er indeholdt i Justitsministeriets bidrag til regeringens lovprogram for den kommende folketingsamling. Heri vil indgå lovforslag, som har det sigte at bringe den grønlandske ægteskabslovgivning i overensstemmelse med den danske lovgivning på området. Det foreslås, at retsvirkningsloven skal gælde for Grønland med visse mindre ændringer.

Et andet lovforslag drejer sig om den grønlandske færdsel og indeholder nye regler om spirituskørsel og frakendelse af førerretten.

Det vil blive foreslået, at der indføres faste promillegrænser og mange andre ting, som vi håber vil være i fuld overensstemmelse med vore grønlandske venners tankegang.

Der er også et forslag, som har til formål at tilvejebringe hjemmel til at forbyde indførsel af hel- og halvautomatiske våben i Grønland. Det er ejendommeligt nok ikke muligt i øjeblikket, men det tror vi er klogt at have hjemmel til. Der er også et forslag om at ændre den grønlandske retsplejelov.

Under justitsministerens nyttige samtaler i Grønland var der også en udveksling af synspunkter om det såkaldte SSPK-samarbejde, dvs. det kriminalpræventive arbejde mellem skole, socialforvaltning, politi og kriminalforsorg, og man var enig om behovet for at styrke koordineringen og omfanget af dette præventive arbejde, og det tror jeg vil være et fremskridt. Jeg nævner disse ting, fordi vi herved ligesom vore venner i Grønland er opmærksom på, at vi må gøre en særlig indsats for at begrænse kriminaliteten i Grønland.

Hr. Glønborg nævnte den store, positive sag om FN's børnekonvention. Jeg vil sige, at regeringens agt er så snart som overhovedet muligt at forelægge denne konvention i Folketinget med henblik på dansk ratifikation.

[Statsministeren]

Danmark har allerede i januar måned underskrevet konventionen. Tilbage står spørgsmålet om ratifikation.

Også hr. Ole Espersen havde under debatten i dag et indlæg om denne vigtige sag, og jeg må sige, at tanken om, at vi skulle tage et dansk forbehold over for denne konvention, kan jeg slet ikke forstå. Det forholder sig således, at der er en bestemmelse i konventionen, som sigter på at forhindre, at unge lovovertrædere anbringes sammen med ældre kriminelle, og det er en bestemmelse, som er velbegrundet. Efter dansk vurdering betyder det, at unge lovovertrædere ikke må anbringes i samme celle som ældre kriminelle. Bestemmelsen er derimod ikke til hinder for, at de unge befinder sig i samme bygning, samme fængselsinstitution som de ældre.

Det ville da også være mærkeligt, hvis man skulle have et forbud mod noget sådant, unge må blot ikke anbringes i samme celle som ældre. Det er svært for os i Danmark at forstå, at der skulle foreligge et problem, men det gør der altså på verdensplan, og det er det, konventionen har i tankerne.

Man skal huske, at konventionen skal bruges i et meget stort antal lande, herunder lande, hvor der desværre sidder mange fængslede, unge og ældre i et og samme rum. Det er det, det gælder. Man skal heller ikke glemme, at vi i Danmark tidligere har haft særlige ungdomsfængsler, hvor unge, der havde fået deres første fængselsdom, sad sammen med ældre, langt mere hærdede lovovertrædere, og det gav store problemer. Et enigt Folketing nedlagde derfor i begyndelsen af 1970'erne ungdomsfængslerne. I stedet har vi søgt at gøre fængselsforholdene så gode som muligt for de unge, og vi mener, at der i praksis er belæg for, at en adskillelse af børn og voksne i fængslerne ikke altid tjener barnets eller den unges tarv. Jeg vil også i den sammenhæng fremhæve, at vi på dette område er helt på linje med de europæiske fængselsregler, som for nylig blev vedtaget.

Regeringen mener altså ikke, at det ville være præget af skygge af fornuft eller rimelighed, hvis Danmark skulle undertegne denne betydningsfulde konvention med forbehold. Det ville være helt urimelig selvplagerisk, hvis vi skulle gøre det, og det ville svække konventionens gennemslagskraft.

Der bliver ikke tale om at tage forbehold, men vi vil da gerne meget hurtigt drøfte denne

sag grundigt med Folketinget, og jeg håber, at vi hurtigt når til enighed.

Jeg har et par bemærkninger til det indlæg, fru Pia Kjærsgaard holdt under debatten.

Fru Pia Kjærsgaard stillede mig et meget spændende politisk spørgsmål, og jeg tror, det var meget gennemtænkt, det kunne jeg ligesom fornemme at det var. Fru Pia Kjærsgaard spurgte, om regeringen nødvendigvis må have samme flertal, som stemmer finansloven hjem, og som sikrer bortfaldet af 6 pct.-skatten.

Dette overordentlig velberettigede og centrale spørgsmål har jeg nu kunnet sidde og tænke over i mange timer, og jeg er nået til følgende konklusion.

Det er sådan, at når vi i december – gid det var endnu før, men det kan det måske blive – skal stemme om finansloven, vil 6 pct.-skatten og dens konsekvenser, derunder finansieringen af den, naturligvis være indregnet i finansloven, og det siger sig selv, at det så nok også kan være praktisk at have samme flertal bag det hele. Men, har jeg siddet og tænkt for mig selv, på den anden side er det vel sådan set ikke strengt nødvendigt, og når jeg nu bliver spurgt, må jeg vel svare, at jeg i og for sig ikke kan se, hvorfor regeringen skulle have noget imod den situation, at der er tale om to forskellige flertal. Altså et flertal er jo da et flertal i disse svære tider, så skulle det gå sådan, mod forventning må jeg vel føje til, at regeringen fik ét flertal for afvikling af 6 pct.-skatten, men et andet flertal for vedtagelse af finansloven, er det vel ikke så galt endda. Set med regeringens øjne er det afgørende vel, at det hele vedtages. Så burde vi vel sådan set være godt tilfredse. Derfor er mit svar, at hvis S og Z kan leve med, at vi får vores forslag vedtaget med forskellige flertal, kan jeg også.

Så vil jeg gerne vende mig til hr. Svend Auken's tale, som jeg vil kalde et udgangspunkt for, hvad der nu bliver et meget langt afsnit af min svartale i aften. Jeg tror nok, jeg kan rose mig af, at i almindelighed regner man mig for at være en mand af få ord. Men jeg kommer til nok så dybtgående i det følgende at beskæftige mig med Danmarks samlede økonomiske situation.

Nu er det længe siden, hr. Svend Auken holdt sin tale, men jeg synes, det ville være synd, hvis den var glemt, fordi så meget andet er sagt i dagens løb, for det var en vigtig tale, og jeg har tænkt meget over dens indhold.

[Statsministeren]

Jeg synes, jeg har lov at sige, at det var en meget kritisk tale, det var en barsk tale, sådan er vel en oppositions tale. Jeg husker også selv den tone, jeg anvendte, da jeg var i opposition. Man bliver jo klogere af at være i regering i en lang årrække.

Jeg vil godt rose hr. Svend Aukens tale, for den gav os klare meldinger om Socialdemokratiets holdning. På den anden side kommer jeg, når jeg skal vurdere hr. Svend Aukens store tale i formiddags, til det resultat, at det hele virker, som om hr. Svend Auken alligevel sidder det rigtige sted som leder af oppositionen, for hvad var hovedsætningerne i hr. Svend Aukens tale på Socialdemokratiets vegne i dag? Hvad var de sætninger, som virkelig sætter sig i erindringer? Må jeg nævne et par af dem:

Hr. Svend Auken sagde: »Hjulene i Danmark er gået i stå.«

Hr. Svend Auken sagde: »Danmark har økonomisk misvækst.«

Jeg mener, det er min pligt som statsminister i denne periode at sige klart, at dette er en karikatur af den danske samfundshusholdning i disse år. Hr. Svend Auken skabte et billede, som om vi her i Danmark næsten ikke havde mad i munden eller tøj på kroppen. Men så siger jeg til mig selv: Hvis det er nødvendigt med et sådant vrangbillede for at motivere behovet for, at det ville være bedre med en flertalsregering under socialdemokratisk ledelse, så vil det nok trække længe ud, inden vi får en sådan.

Hr. Svend Auken havde også en meget tankevækkende betragtning, som gik ud på, at det ved en række lejligheder var lykkedes for Socialdemokratiet, som hr. Svend Auken sagde, sammen med fornuftige borgerlige partier at hindre gennemførelsen af en del af regeringens forslag. Det var jo helt tydeligt Fremskridtspartiet, hr. Svend Auken sigtede til.

Denne anerkendelse af Fremskridtspartiet vil jeg ikke forbigå, for den har også nogen betydning for os andre. Min personlige vurdering er i øvrigt, at tanken om en flertalsregering efter næste valg under socialdemokratisk ledelse eller i og for sig med en anden ledelse vil forblive en teori, og jeg tror godt, jeg kan hilse og sige fra min folketingsgruppe, som jeg ellers ikke er så slem til at fremhæve, for jeg er statsminister i en trepartiregering, men lad mig nu gøre det, at det indgår ikke i dens planer at deltage i en sådan konstruktion efter næste valg.

Hr. Svend Auken havde en lille politisk programklæring. Den har jeg også tænkt meget over. Hr. Svend Auken sagde i sin tale, hvis jeg må citere ordret: »Vi vil samarbejde med partier uden for regeringen, først og fremmest med Socialistisk Folkeparti«, og nu kommer det, synes jeg, meget interessante: »... som vi efterhånden på stort set alle de centrale områder ligger på linje med.«

Jeg mener, det er en bemærkelsesværdig udtalelse. Man kan måske sige, at SF vel snart er det eneste socialistiske, man kan klamre sig til i Vesteuropa, og det er altså så åbenbart også det, hr. Svend Auken føler trang til. I den henseende er Mitterrand eller González ikke noget at komme med.

Nu kommer jeg så til, hvad jeg synes er det virkelig centrale. Hr. Svend Auken gentog sin påstand fra i sommer om, at Danmark nærmer sig en nødsituation. Og når man fremsætter et sådant postulat, må man jo også tegne et sort billede, og det billede, hr. Svend Auken tegnede af den danske samfundsøkonomi, var vel det sorteste sortbillede, som nogen sinde er tegnet her i salen.

På ét område deler jeg hr. Svend Aukens bekymring: den høje arbejdsløshed, for det er naturligvis et dybt alvorligt problem for os alle i Danmark. Men jeg synes alligevel, hr. Svend Auken skal se lidt på de lande, som omgiver os. Hvordan går det dér? I begyndelsen af 1980'erne havde vi en arbejdsløshed i Danmark, som lå over EF-gennemsnittet, men siden har den været under gennemsnittet.

Hvis vi som eksempler tager Tyskland, England, Frankrig, Italien, Holland, Belgien, Norge og Sverige – det er da ret mange og vel repræsentativt for Vesteuropa – hvordan stiller det sig så? Ja, man kan godt sige, at hele Vesteuropa er i en nødsituation, for den vesteuropæiske arbejdsløshed er alt for stor.

I 1989 havde vi i Danmark en arbejdsløshed på 9,2 pct., alt for højt, men i de 8 andre lande, jeg nævnte, var arbejdsløsheden på 9,4 pct., altså stort set det samme triste niveau som i Danmark, men lidt højere.

Jeg føler trang til at imødegå hr. Svend Auken, når han siger, at vi har for høj ledighed i Danmark, på trods af at vi er favoriseret af det, hr. Svend Auken kalder en international højkonjunktur. Nu vil jeg sige, at den højkonjunktur nu ikke er så imponerende, for arbejdsløs-

[Statsministeren]

heden i Vesteuropa er desværre, det er vores fælles problem, også steget i de senere år, og ejendommeligt nok – eller er det ejendommeligt? – uanset om man i de enkelte lande har socialdemokratiske eller borgerlige regeringer. I 1982 var der i de otte lande, jeg nævnte, en arbejdsløshed på 10,2 millioner mennesker, en tragedie, men i 1989 var der 11,2 millioner ledige, altså en stigning på 1 million. Siden 1982 har der for resten kun været tre lande i EF, som havde lavere arbejdsløshed end Danmark, nemlig Luxembourg, Vesttyskland og Portugal.

Men, siger hr. Svend Auken så i dag, nu er arbejdsløsheden faldende i Vesteuropa. Det er ikke helt forkert. Der er en let tendens til det, og lad os glæde os over det, den skal vi forstærke. I de otte lande var ledigheden i denne sommer ca. 200.000 lavere end året før, men jeg må gøre opmærksom på, at det altså desværre kun svarer til et fald i den europæiske ledighedsprocent på 0,17, og det er jo ikke et udtryk for en forrygende højkonjunktur.

Beskæftigelsesfremskningen i Danmark har ikke været svagere end i det øvrige Europa. I Danmark er beskæftigelsen fra 1982 til 1989 – og må jeg lige føje til i en parentes, at jeg ikke er tilfreds, jeg synes ikke, det er noget, vi skal prale af, for det har vi bestemt ikke grund til – steget med 5,2 pct., og beskæftigelsen er det antal mennesker, der er i arbejde. Men i de otte andre lande, som er helt dominerende i Vesteuropa, er beskæftigelsen kun steget med 3,8 pct., og jeg ser for ikke at yppe kivi ganske bort fra det forkætrede konservative England, hvor stigningen kun har været på 1,5 pct. Lad os glemme det.

Hos mig sætter disse tal nogle tanker i sving. Jeg er ikke så meget ekspert som arbejdsministeren eller som mange andre her i salen, som dagligt beskæftiger sig med arbejdsmarkedets forhold og sidder i Arbejdsmarkedsudvalget, men min tanke er den, at jeg tror, vi helt og fuldt må forstå betydningen af, at arbejdsløshedsproblemet hos os – det kan være, det er det samme hos de andre – men i hvert fald hos os i de senere år har fået en helt anden karakter, end det havde for 10, 20 eller 30 år siden, og man kan slet ikke bekæmpe arbejdsløsheden, som man forgæves forsøgte i 1970'erne for det første igennem en slækket finanspolitik og for det andet ved at øge og øge og øge den offentlige sektors omfang. Det duede ikke.

Hvad mener jeg med, at problemet har en anden karakter? Jeg mener, at der på vores virksomheder i dag praktisk talt er ingen, som efterspørger ukvalificeret, uuddannet arbejdskraft, selv om den med et dårligt udtryk kaldes billig. For 30 år siden var det noget andet. Da ville man gerne have en hel masse medarbejdere til en lav timeløn, som kunne betjene nogle koste, nogle skovle og al den slags. Det findes ikke mere. Der er ikke mange virksomheder i dag, som vil ansætte uuddannet, dårligt kvalificeret arbejdskraft, selv om det er til en forholdsvis lav timetakst, for de kan ikke finde en plads i virksomhederne under vore nye produktionsvilkår, og det har sin forklaring i, at næsten alle virksomheder, også dem, der engang var manuelt betonedede, i dag har stabe af medarbejdere, som på en eller anden måde er meget højt uddannede. Selv de enkleste arbejdsfunktioner i vore dages teknisk komplicerede produktionsproces kræver uddannelse.

Her mener jeg, at vores store strukturproblem ligger, og det er også det, jeg håber der vil være god vilje både hos arbejdsmarkedets parter og Folketingets partier til at tage fat på i de kommende måneder, for om vi solidt og holdbart skal bringe arbejdsløsheden væsentligt ned, afhænger af, om vi kan give de mange mennesker, der i dag er ledige, bedre kvalifikationer til de job, hvor man efterspørger arbejdskraft i vores komplicerede moderne samfund.

Så må jeg vende mig til de firepartsdrøftelser, som nu er i gang. Inden Folketinget tog på sommerferie, gennemførte vi en række initiativer med henblik på aktivering af de unge. Der var mange nyttige ting om lære- og praktikpladser, om ungdomsydelse og meget andet. Vi kan ikke være sikre på, at det hele er på vej til at lykkes, som vi håber. Vi skal gøre status over det, og vi, der lavede forliget i foråret, har helt bestemt sammen en forpligtelse til at følge det op. Det ville være skrækkeligt, hvis det ikke lykkedes.

I august iværksatte vi så anden fase af arbejdet med at udvide aktiverings- og uddannelsesindsatsen og afhjælpe de alvorlige strukturproblemer på arbejdsmarkedet. Jeg strejfede dem for et øjeblik siden meget generelt.

Dette fase 2-udvalg, som nedsattes, tog fat på at kulegrave det komplicerede område, og netop i disse dage er man vist inde i en afsluttende fase. I kommissoriet bad vi udvalget om at kulegrave problemerne. Det er regeringens håb og

[Statsministeren]

forventning, at udvalget vil fremlægge grundige beskrivelser og analyser, som kan danne grundlag for de efterfølgende politiske overvejelser. Jeg tror, vi kan forvente, at eksperterne kommer med et oplæg, som kan være et godt grundlag for den politiske beslutningsproces, som – og det vil jeg understrege – er vort ansvar her på Christiansborg.

Vi har ikke nogen forventning om, og det bør vi heller ikke have, at fase 2-udvalget kan komme til os med færdigstrikkede løsninger, som politikerne bare har bagefter at blåstemple. Det ville heller ikke være rigtigt. Det synes jeg også vi skal gøre klart for deltagerne i firepartsdrøftelserne, inden de afslutter arbejdet forhåbentlig i løbet af de kommende dage.

Målet må være, at vi efter afslutningen af firepartsarbejdet når resultater, der kan støttes af et meget bredt flertal i Folketinget.

Regeringen er indstillet på at nå resultater i denne sag, som er noget af det vigtigste på dagsordenen, men vi kan selvfølgelig ikke bare bevilge nye udgifter, uden at der er fuld finansiering, og selvfølgelig er finansieringen noget af det vigtigste for os at have styr på.

Hvis alt dette lykkes – og det skal lykkes – håber jeg, at vi i løbet af kort tid reelt kan afskaffe ungdomsarbejdsløsheden og tage de første afgørende skridt hen imod et langt mere smidigt og tilpassningsdueligt arbejdsmarked.

Jeg har nævnt dette problem, fordi jeg tror, det er det vigtigste af alle.

Dernæst vil jeg vende mig til den skildring, som i dag er givet fra flere sider, af den økonomiske situation. Jeg synes, at flere af ordførerne har været for negative. Jeg ser det ikke som min opgave at tegne et skønmaleri som modsætning til sortmaleriet, men jeg tror, det er klogt, at vi når frem til en balanceret skildring af, hvor vort samfund befinder sig økonomisk, og jeg adværer mod, at man føler, man skal kritisere regeringen, fordi man er i opposition; fald ikke for fristelsen – lad være med at fremkalde en art psykologisk pessimisme.

Det har vi ikke brug for, og det er heller ikke berettiget.

Må jeg nævne en række af de rigtig gode resultater, vi dog har nået i de senere år:

Inflationen i det danske samfund er nu reduceret til – ja, næsten ingenting. De sidste 12 måneder har vist os prisstigninger på 2,5 pct. I begyndelsen af 1980'erne havde vi prisstigninger

på 8, 9, 10, 11 pct. Vores rente, som betyder så meget for vort produktive erhvervsliv og investeringerne, er på et helt andet lavt niveau end i gamle dage. Og én ting synes jeg er fascinerende: Rentespændet mellem Vesttyskland og Danmark er nu indskrænket meget betragteligt.

Dernæst vil jeg nævne noget nu, hvor jeg før talte om den for høje arbejdsløshed, som alligevel er positivt: Beskæftigelsen er øget igennem 1980'erne med 170.000 personer og jo især i den private sektor.

Og må jeg nu nævne noget, som jeg ved at mange ikke vil bryde sig om at få ned gennem ørerne, og jeg er egentlig også selv lidt overrasket over denne kendsgerning. Jeg er heller ikke tilfreds med vores arbejdsløshedssituation, men det er dog en kendsgerning, at Danmark er det land i EF, som gennem 1980'erne har evnet at skabe flest nye arbejdspladser i industrien. De andre har ikke været så dygtige til det. Det er ikke godt nok, men det er da godt.

Og ser vi på vort betalingsbalanceunderskud – og hvor har vi talt meget om det i årenes løb i denne sal; det har vi nemlig, fordi vi har haft dette betalingsbalanceunderskud i snart 30 år – så er det dog blevet reduceret betragteligt. Når vi i år formentlig oplever et betalingsbalanceunderskud på 5 mia. kr., som igen er en halvering i forhold til i fjor, så er det det laveste tal i 18 år, og måler vi det som procent af vores BNP, var betalingsbalanceunderskuddet i 1982 4,1 pct. af BNP, men vi kan glæde os over, at det i året 1990 formentlig er reduceret til omkring 0,8 pct. Det er det bedste procenttal i 27 år. Det er ikke godt nok, men det er da godt.

Den helt store indsats har vore arbejdspladserpræsteret i eksporten. Ser vi på vare- og tjenestebalancen – det, vi kalder samhandel med udlandet – har vi fra 1983 til 1989 præsteret et sensationelt overskud på 84 mia. kr., som bare alligevel ikke er nok på grund af de store renteudgifter. Det er det eneste kæmpeproblem, vi har i forhold til udlandsbetalingerne. I 1990, i år, bliver overskuddet formentlig på knap 40 mia. kr., og jeg burde rødme, når jeg siger, at det faktisk er det bedste handelsoverskud, som findes i hele OECD-verdenen. Jeg lader være med at rødme, for vi skal passe på. Det er et godt resultat, men det er desværre ikke godt nok. Vi skal fortsætte ad den vej, og det stiller store krav til os.

[Statsministeren]

Hvis vi ser på den offentlige sektor – og regeringen og dens partier har den opfattelse, at vores offentlige sektor stadig er en for stor belastning i forhold til vores produktion, og vi arbejder med det – så er underskudssaldoen i den samlede danske offentlige sektor alligevel et ganske pænt tal – uha, sammenlignet med de andre i EF er det et flot tal. Men ser vi på udviklingstendensen, var i 1982 underskuddet i den samlede offentlige sektor 9,1 pct. af BNP.

Nu i 1990 vil det være på højst 1 pct. af BNP. Vi er altså ikke bare på rette vej, vi er tæt ved det eftertragtede mål.

Ser vi så på skattetrykket, ak ja. I denne regerings tid har vi oplevet et skattetryk på over 50 pct. Det var nødvendigt at komme derop, selv om det var ubehageligt, for vi måtte jo skaffe nogenlunde balance mellem indtægter og udgifter – det kunne jo ikke køre videre med, at staten havde udgifter hvert år, som ikke blev finansieret hvert år gennem indtægterne.

Men jeg kan alligevel ikke lade være med at minde om, at toppen i denne svære bestræbelse for balance gav os i 1988 et samlet skattetryk på 52,2 pct., i 1990 bliver det 49,3 pct., og det ser ud til, at skattetrykket til næste år bliver 48,5 pct. Det er dog, hvis vi sammenligner med det skrækkeligste år, 1988, en nedgang i det samlede skattetryk på 6-7 pct. Det er ikke godt nok, men det er da godt, at det går den vej.

Jeg tror, at vi alle er optaget – det er man også ude i befolkningen meget voldsomt, og det er jeg godt tilfreds med, for det er ansvarligt – af den store offentlige gæld. Hvor stor er den? Den er for stor, og den skal ned, og den skal væk, men statsgælden var i 1984 – det år, hvor den toppede – godt 73 pct. af BNP – altså det, vi 5 mio. danskere står for af produktion i løbet af et år – men i 1989 er de 73 pct. dog gået ned til 60 pct.

Det går klart og rimelig hurtigt den rigtige vej, og jeg ved godt, at så mange herhjemme gerne vil tænke på deres egne forhold, og jeg vil ikke bebrejde dem noget, for vi skal være optaget af vores egne forhold, og Danmark skal løse Danmarks problemer, så må de andre om deres, men jeg kan ikke lade være med at minde om, at der kun er tre lande i EF, som i 1980'erne har optaget færre offentlige lån end Danmark, og det er Luxembourg – og jeg må måske antyde, at de er påvirket af ganske særlige finansomstændigheder – og så er det i øvrigt

Vesttyskland og England. Alle de andre har optaget større offentlige lån end vi.

Men ser vi så på den samlede offentlige gæld, er det så noget, der kan slå os fuldstændig omkuld? Den er for stor, den skal ned, vi skal af med den. Men lad mig alligevel minde om, at en lang række lande, vi kan sammenlignes med, har væsentligt – ja, næsten uhyggeligt – meget større offentlig gæld målt i procent af BNP end Danmark. Det er deres problem, som de selv skal løse, men jeg vil bare gerne tilvejebringe et afbalanceret billede af Danmarks stilling.

Belgien har en offentlig bruttogæld på 133 pct. af BNP, Holland har en på 80 pct. af BNP.

Japan – dette land med orden i alting – har en offentlig bruttogæld på 68 pct. af BNP. Danmark har en, og den er for stor, men den er mindre end dem, jeg har nævnt; den er nemlig på 55 pct. af BNP.

Jeg siger det blot for at gøre opmærksom på, at Folketingets medlemmer ikke skal fortvivle. Vi skal nok ordne det hele. Det står ikke ringere til her end de andre steder. Det står bedre til.

Det er vel også baggrunden for, at EF-Kommissionen anser Danmark for at være et af de lande, der er bedst forberedt til at træde ind i ØMU'ens første fase pr. 1. juli i år. Og jeg kan vel også minde om, at vor egen Nationalbankdirektør siger – ja, man tager sig jo lidt til hovedet og spørger, om det virkelig kan være rigtigt, men det er det vel, når han siger det – at vi tilhører den hårde kerne inden for det europæiske monetære samarbejde, og hvem betvivler i dag, at den faste kronekurs er troværdig?

Vi har også andre udenlandsvurderinger: World Competitiveness Report fra 1990 viser, at udlandet har en enestående tillid til dansk økonomi. I det hele taget er der jo det ejendommelige forhold, at vi her i Danmark har så lidt tillid til Danmark, medens de i udlandet har så stor tillid til os.

Rapporten peger dog også på svagheden i Danmark: skattesystemets indflydelse på folks vilje til at gøre en ekstra indsats. For nylig har jeg set, at Standard & Poors betegner udviklingen i Danmark som imponerende.

Det synes jeg er lidt overdrevet, men det er da godt nok.

Så må man spørge: Hvad er det, der skal til i år, til næste år og til næste år igen? Der skal det til, at vi fører en stram flerårig stabiliseringspolitik kombineret med – og det var jeg inde på

[Statsministeren]

tidligere – strukturpolitiske initiativer: reformer i vores skattesystem, reformer, der gør vores arbejdsmarked mere smidigt, styrkelse af opsparing og stadig forbedring af vores konkurrenceevne. Den økonomiske politik i de kommende år må stile mod en holdbar løsning af det, man kalder det dobbelte balanceproblem med arbejdsløshed og betalingsbalance, og det er svært, men vi er da på vej.

Vi må tilpasse os det indre marked. Vi må skabe større produktion, men så må vi også have en mindre offentlig sektor og en større privat konkurrencesektor.

Jeg vil minde Folketinget om, at vi i vinter og i foråret på en række delområder skabte nogle resultater, som slet ikke er så dårlige, og som passer godt ind i billedet af en ændret dansk strategi, og jeg vil glæde Folketinget med at minde om Folketingets medansvar for disse positive ting.

Jeg tænker på reguleringsordningen for overførselsindkomsterne, jeg tænker på boligpakken, aftalen om kraftvarme og energi, kommuneaftalen. Flere ordførere har været inde på aftalen med kommunerne. Nogle har sagt, at regeringen påtvinger kommunerne nogle tvangsarrangementer. Nej, vi har nu i 3 år ført grundige forhandlinger med vore dygtige kommunalfolk, og vi har etableret aftaler med dem. Vi er enige om, at staten og kommunerne har et fælles ansvar for at holde de offentlige udgifter under styring. Og jeg føler trang til at udtrykke regeringens taknemlighed over for kommunerne, fordi de tager deres medansvar.

Så er vi nu begyndt på aktivering af passive kontanthjælpsmodtagere, og vi har skabt – håber vi – en ordning, der betyder et tilstrækkeligt antal lære- og praktikpladser, vi har skabt fri adgang til erhvervsuddannelserne, og vi fortsætter på uddannelsesområderne osv.

Jeg vil ikke undervurdere de resultater. Det var enkeltresultater, men de passer godt sammen i en overordnet strukturpolitisk strategi.

Særlig glædeligt har det været, at der har været et godt forhandlingsklima med organisationerne på arbejdsmarkedet og med kommunerne. Men vi er ikke ved vejs ende, der mangler nogle afgørende hug, og der er ingen smarte eller smertefri løsninger. Det er fortsat det seje, tålmodige træk, som er den eneste brugbare metode.

Flere ordførere og andre medlemmer af Tinget har helt naturligt i dag beskæftiget sig meget med de skatteforslag, regeringen har fremsat, og dem vil jeg også gerne beskæftige mig lidt med. Nu skal vi jo have, hvad der formentlig bliver en stor og omfattende debat om skatteforslagene i næste uge, men jeg vil gerne sige et par overordnede ting om det i dag.

Det er rigtigt, at regeringen har fremsat skatteforslag, som betyder, at personskatetrykket kommer til at falde. Men det er mig meget magtpåliggende at understrege, at disse skatteforslag ikke bør opfattes som banale forslag om skattelettelse, sådan noget vælgertækkeligt, sådan noget banalt noget; det er ikke meningen. Og det er det ikke, selv om personskatetrykket altså falder gennem vore forslag. Jeg håber, Folketinget vil forstå, at vores skatteforslag er ment som et bidrag til de nødvendige strukturændringer.

Flere ordførere har sagt: Jamen vi lavede jo i sin tid en skattereform, og den troede vi – og det håbede jeg også på – kunne stå i en lang årrække. Tja, livet går nok hurtigere, end vi rigtig evner at forestille os. Der er nemlig sket noget siden 1985. Navnlig to ting vil jeg fremhæve. Vi har fået – og det er gået stærkt – det frie indre marked, hvor konkurrencesituationen er blevet mere påtrængende for danske virksomheder, og vi har set, at en lang række andre lande i Europa har gennemført ændringer i deres skattesystem med henblik på at få lavere marginalskatter.

Det er ikke kun EF, jeg nu taler om, det er også nordiske lande. Dertil kan vi sige, det blæser vi en lang march, det må de da bare selv om, de er ikke så kloge som vi, men det ville være forkert. Konkurrencen er nu så fri i vores del af verden, at vi må tilpasse os, hvis vi vil klare os godt.

Jeg beder altså om, at man ikke opfatter regeringens skatteforslag som noget, vi ønsker at gennemføre for at være vælgertækkelige eller for at tillade befolkningen et større privatforbrug, for vi ønsker ikke en stigning i det private forbrug, som ikke er retfærdiggjort af en stignende produktion og eksport. Det er et strukturforslag, og det er finansieret krone til krone.

Hvad er det mon for dele af regeringens finansieringsliste, som oppositionen er så betænkelig ved? Det skal vi forhandle nærmere i den kommende tid; jeg troede ellers, vi havde valgt

[Statsministeren]

finansieringsforslag, som havde god mulighed for at samle støtte af et flertal, og det håber jeg fortsat.

Hvad er det så for en indre struktur, vi ønsker på skatteområdet? Ja, i dag betaler jo – det er humlen – de erhvervsaktive i Danmark typisk mellem 10 og 30 pct. mere i effektiv marginalskat end i de andre EF-lande, og det er, som skatteministeren har udtrykt det, en bombe under Danmarks muligheder for at klare sig godt i EF's indre marked. Det har sine konsekvenser, hvis vi opretholder det. De høje danske marginalskatter undergraver vore virksomheders konkurrenceevne, fordi de er nødt til at udbetale en højere løn, hvis deres ansatte skal bevare samme levestandard som kollegerne i udlandet.

Og vi taler ikke her om nogle få mennesker, der rammes af et forkert skattesystem. I dag betaler omkring 80 pct. af de fuldtidsbeskæftigede erhvervsaktive 6 pct.-skatten. Af de forholdsvist få, der ikke betaler den, er der for resten en stor del, som er tæt på at komme til det, og hvis disse erhvervsaktive yder en lille ekstrainsats, falder de hurtigt ind under 6 pct.-skatten.

LO's medlemmer vil for langt de flestes vedkommende – det gælder omkring 1,4 millioner – få glæde af skattelettelsen. Så er der en gruppe med mellemindkomster, som vil opleve en ganske særlig lettelse af marginalskatten, hvis 6 pct.-skatten falder væk. Det er mennesker i lejeboliger, som i dag får aftrappet boligsikringen, når indkomsten stiger, samtidig med at 6 pct.-skatten sætter ind. Jeg nævner det, fordi det er en god sidevirkning.

Socialdemokratiet har fremlagt et forslag om, at vi skal ordne samspilsproblemet. Jeg tror, vi alle her i salen forfærdelig gerne vil have det løst. Vi har da også prøvet på det i 20 år, men der er ingen endnu, som har kunnet konstruere den model, som klarer det, for det er jo – det ved vi alle – teknisk vanvittigt kompliceret. Derfor er jeg tilbøjelig til at tro, at det, der er bedst virkende, hvis vi vil mindske samspilsproblemerne, er at få marginalskatten sat ned – det siger sig selv.

Dernæst vil jeg gøre opmærksom på, at en afskaffelse af 6 pct.-skatten også vil sætte ekstra skub i den private opsparing, fordi det bedre vil kunne betale sig at afvikle sin gæld.

I dag er 6 pct.-skatten skyld i, at folk uden gæld betaler en højere skat af renteindtægter og lejeværdi end folk med gæld og store renteudgifter. Men den forskelsbehandling vil ophøre. Når vi afskaffer 6 pct.-skatten, vil opsparing ikke længere blive straffet med ekstraskatter.

Endelig til sidst: 6 pct.-skattens bortfald medfører en betydelig forenkling af vores udviklede skattesystem. Vi har jo en række komplicerede regler om overførsel af bundfradrag mellem ægtefæller, og det, at vi kun får to skattesatser for almindelige lønmodtagere, nemlig proportionalisatsen og 12 pct.-skatten, gør vores system mere overskueligt. Ja, vi kan måske ligefrem komme frem til den ejendommelige situation, at når skatteyderne efter at have udfyldt deres selvangivelser gør et forsøg på at beregne, hvad deres skat bliver, så kan de finde ud af det. Det er næsten umuligt i dag. Derfor vil det være et stort forenklingsskridt at afskaffe 6 pct.-skatten.

Skattelettelsen til de lavere indkomstgrupper svarer til, at momsatsen blev sat ned med ca. 1,5 procentpoint, og alle de beregninger og overvejelser, vi har været igennem i de sidste uger, hvor vi har forberedt vores udspil, viser os, at det også for lavindkomsterne er bedre at gennemføre regeringens model med den moderate lettelse af den direkte personskat frem for at sænke momsprocenten. Men det er alt sammen noget, som vi er villige til at drøfte grundigt med Folketingets partier, når vi nu tager fat på forhandlingerne.

Alle skatteydere får fordele af regeringens forslag, også de laveste indkomster. Det ligger jo i, at forhøjelsen af 3 pct.-fradraget afbalancerer tendensen til, at 6 pct.-lettelsen i øvrigt – hvad jeg erkender – slår stærkere igennem på de højere indkomster. Naturligvis betyder bortfaldet af 6 pct.-skatten, at progressionen reduceres lidt, men det er i virkeligheden ikke så meget. Der vil fortsat være en betydelig progression i det danske skattesystem.

Flere ordførere og andre medlemmer har fremhævet i dag, at det er de meget høje indkomster, som får den helt store fordel. Det vil jeg gerne tage op til en lille analyse, for det har jeg forstået er et punkt, oppositionen vil koncentrere sig voldsomt om i den oplysningskampagne, man kan forvente oppositionen nu vil indlede.

[Statsministeren]

Glem nu ikke, at den samlede skattepakke, regeringen lægger frem, betyder, at vi lukker huller i vores skattesystem, som typisk udnyttes helt legalt af mennesker med højere indkomster.

Der er andre mennesker med høje indkomster, som ikke udnytter hullerne og de legale fradragsmuligheder i vores skattelovgivning – det er der.

En afskaffelse af 6 pct.-skatten helt op, altså også for indkomster over 300.000 kr., koster – det viser tallene – ca. 1 mia. kr. om året. Men jeg håber, oppositionen vil se grundigt på, at de dele af finansieringsforslagene, som i betydelig grad netop vil belaste højindkomstgrupperne – det er skibsanparter, det er australdollars, det er pund, det er konkurs, det er varelagerne, det er investeringsfondshenlæggelser – andrager et langt større beløb.

For højindkomstgruppen som helhed er der derfor ikke tale om nogen nævneværdig yderligere lettelse, men der er sandelig tale om, hvis vi gennemfører regeringens forslag, en betydelig udjævning af skattebetalingen for personer i denne gruppe.

Må jeg belyse det med et enkelt eksempel – i de kommende uger skal vi jo grave langt dybere under forhandlingerne. For en højtlønnede skatteyder – et menneske med en årlig indkomst på 800.000 kr. – ville regeringens forslag betyde en skattelettelse på ca. 31.000 kr. Det er jo en hel del, men det er ikke så mange procent i forhold til den skat, den pågældende i øvrigt betaler, for han betaler jo en høj skat, men det er da en hel del i kroner.

Men så er det, jeg må minde om, at hvis denne højtlønnede skatteyder udnytter australdollararrangementet, skibsanparterne og den slags, får han ikke nogen skattelettelse, så får han tværtimod en skattestramning. Og bruger han hele molevitten fuldt ud – og det gør mange af dem legalt – så vil han kunne risikere en skattestramning på 42.000 kr. sammenholdt med kollegaen med samme indkomst, der ikke bruger disse fradragsmuligheder, og som får skattelettelsen. Men det synes jeg ikke er så galt et resultat. Jeg synes tværtimod, det er sympatisk.

Nu skal jeg ikke sige mere om disse ting.

Jeg håber, at vi i de kommende uger får meget grundige overvejelser om bortfald af den alt for skræppe danske marginalskat, som er og bliver en hæmsko for, at vi i Danmark får den vækst, vi har brug for.

Hr. Svend Auken stillede nogle spørgsmål til mig, og dem må jeg da svare på. Hr. Svend Auken bad om regeringens vurdering af mulighederne for en fredelig løsning af Golfkonflikten, og hertil vil jeg svare, at regeringen støtter den samme politik, som anlægges af stort set alle FN's medlemslande, nemlig at Sikkerhedsrådets krav om tilbagetrækning fra Kuwait skal opfyldes ubetinget af Irak. Dette var også det centrale punkt i præsident Mitterrands nylige tale i FN, som hr. Svend Auken refererede til.

Den danske regering deler den opfattelse, at en effektiv gennemførelse af FN's sanktioner mod Irak er den bedste måde, hvorpå man kan undgå krig, og at det derfor gælder om at udvise fasthed og tålmodighed og ikke give Irak indtryk af, at der kan gives indrømmelser i forhold til dette krav.

Hr. Svend Auken spurgte mig også om regeringens holdning til spørgsmålet om NATO-aktioner uden for NATO-traktatens område og om danske militære styrkers rolle i den forbindelse. Og her må jeg svare ved at gentage, hvad både jeg selv og udenrigsministeren har nævnt adskillige gange: Der kan ikke i dag blive tale om, at NATO involverer sig i operationer uden for NATO-traktatens område. Det er der i øvrigt heller ikke uenighed om i NATO-medlemskredsen. Der er ikke stillet forslag om at ændre NATO-traktaten på dette centrale felt.

Men så vil jeg da føje til, at det er uomgæligt i de kommende år, at der bliver en analyse af og diskussion om NATO-traktatens fremtid, når vi en dag forhåbentlig har opnået en fredelig afslutning på Golfkrisen, og jeg kan kun opfordre til, at vi alle går ind i denne diskussion fordomsfrit og uden på forhånd at have lagt os fast på ufravigelige standpunkter.

Sådan ser i hvert fald regeringen på det.

Jeg blev også spurgt om oliepriserne: Vil regeringen sætte ind over for uberettigede prisstigninger på energiprodukter? Og jeg må svare: Ja, er der tale om uberettigede prisstigninger, så bør der sættes ind. Det forholder sig jo således, at Konkurrencerådet følger prisudviklingen for olieprodukter på grundlag af indberetninger fra de fire største selskaber, for de er pålagt indberetningspligt, og det fremgår heraf, at den danske prisudvikling fortsat følger priserne på det internationale marked i Rotterdam. Men regeringen vil løbende følge udviklingen, og regeringen er indstillet på at tage de

[Statsministeren]

nødvendige initiativer, hvis det skulle vise sig nødvendigt.

Jeg blev også spurgt om vore betydelige olie-lagre, og jeg kan svare, at det er regeringens opfattelse, at der ikke i dag, altså netop nu, er grundlag for, at Danmark skulle begynde at sælge ud fra vore kriselagre af olie.

Lagertræk med det formål at stabilisere eller nedbringe oliepriserne er kun effektivt, hvis det sker som led i en samlet international aktion.

Vi har store lagre i forhold til Danmarks behov, men måler vi vore lagres omfang i forhold til den internationale handel, så er det selvfølgelig få dråber. Tingene må altså her koordineres. Et isoleret dansk lagertræk ville også kunne svække Danmarks forsyningssituation, hvis der skulle ske det ulykkelige, at en skærpelse af konflikten i Mellemøsten gav os et egentligt oliemangelsproblem, som vi jo slet ikke har i dag, hvor verdensmarkedet heldigvis er rigeligt forsynet med olie.

Et andet spørgsmål til mig gjaldt de kommende Øresundsforbindelser. Jeg kan svare, at hvilken form for forbindelse og hvilken linjeføring der bliver tale om, forhandles nu intenst med den svenske regering, og vi skal finde en forståelse med den svenske regering.

Begge parter er enige om, at arbejdet skal udføres grundigt. Vi ønsker sikkerhed på mange vigtige områder, f.eks. sikkerhed for miljøet.

Men vi håber, at alt dette analysearbejde kan klares i løbet af de kommende måneder, således at regeringen kan lægge et forslag frem til behandling her i Folketinget i denne vinter.

Må jeg sige til sidst, at hr. Svend Auken var lige ved at friste mig over evne, da han nåede til den sætning i sin tale, hvor han opfordrede mig til at udskrive folketingsvalg i dag. Jeg kan ikke tilbageholde den betragtning, at jeg synes i og for sig, at det fra hr. Svend Aukens side er udtryk for en beundringsværdig dødsforagt, men det ligger jo i, at vi hver især er overbevist om vores egen sag, det forstår jeg godt. Men jeg må sige til hr. Svend Auken: Vær nu lidt tålmodig, vær nu lidt tålmodig. Vi skal ikke give op for tidligt.

Netop i dag indleder Folketinget for alvor arbejdet i dette folketingsår.

Jo, jeg kan godt se, at der nødvendigvis kommer et valg, dersom et kompagniskab af S, SF og Fremskridtspartiet i fællesskab måtte stemme finansloven ned i december. Det er jo så til

gængæld et kompagniskab, som befolkningen ikke har grund til at håbe ville kunne udgøre et alternativ til den nuværende regering efter et valg – eller tager jeg fejl her? Derfor må jeg sige: Lad os nu gå i gang med arbejdet. Det er svære opgaver, og vi ved, vi er uenige på en lang række områder, men vi må i gang med arbejdet, vi må forhandle, vi må tilstræbe at nå nye resultater. Det skylder vi både hinanden og vores selvspekt, men allervigtigst: Det skylder vi befolkningen.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Nu er det temmelig længe siden, statsministeren startede sin svartale, så det kan godt være, at nogle har glemt, hvad det egentlig var, han startede med. Det skal jeg så minde om. Det er heller ikke sikkert, at alle i salen har FN's Børnekonvention sådan helt præsent. Jeg skal derfor læse et afsnit af den artikel, som det handler om, det, statsministeren sagde, og det, hr. Glønborg sagde, og det, hr. Ole Espersen sagde tidligere i debatten.

Der står i artikel 37, stk. C:

»Deltagerstaterne skal sikre, at ethvert barn, der er berøvet friheden, behandles menneskeligt og med respekt for menneskets naturlige værdighed og på en måde, der tager hensyn til dets aldersmæssige behov. Især skal ethvert barn, der er berøvet friheden, adskilles fra voksne, medmindre en sådan adskillelse anses for ikke at tjene barnets tarv.«

Jeg må indrømme, jeg blev meget forbløffet, da jeg hørte statsministeren i sin svartale sige, at det betyder, at unge lovovertrædere ikke må sidde i samme celle som de voksne. De må altså gerne sidde ude i Vestre Fængsel; de må gerne sidde i andre af vore statsfængsler, der er fyldt med voksne afsonere.

Jeg kan fortælle statsministeren – det ved han nok ikke – at netop dette spørgsmål har vi drøftet adskillige gange i Folketingets Retsudvalg. Vi har haft samråd med justitsministeren og med socialministeren for at prøve at se, om der ikke kunne findes en løsning, så vi slap for at have børnene siddende i fængsel sammen med de voksne.

Jeg er helt overbevist om, at det er det, der er meningen med denne paragraf i konventionen, og indtil andet er bevist for mig, vil jeg holde fast ved, at det er meningen med det, der står i

[Ebba Strange]

den tekst, at børn ikke må anbringes i fængsel sammen med de voksne. Så derfor synes jeg, det er vigtigt, at vi får en debat om det, og hvis statsministeren har beviser for det modsatte, vil jeg selvfølgelig lytte til dem.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Statsministeren har ganske særlige evner.

Han er af den type, der er i stand til at sælge sand i Sahara. Men når man møder sådan en, må man til gengæld sørge for at holde på lommerne, og derfor vil jeg prøve at gå bag bare et enkelt punkt i den lange tale, vi lige har hørt fra statsministeren.

Jeg er helt enig med statsministeren i hans analyse af situationen på arbejdsmarkedet. Der er ingen, der efterspørger uuddannet arbejdskraft, og derfor er øgede kvalifikationer til arbejdskraften og en bedre uddannelse aldeles afgørende for, at vi kan nedbringe arbejdsløsheden. Det er vi jo enige om herinde.

Det fortvivlende er, at den politiske proces er ved at gå i stå, når det drejer sig om at få løst det problem, fordi regeringen spærrer for finansieringen, mens man derimod med et snuptag kan finde en finansiering på 10 mia. kr. til skattelettelser. Det er jo situationen, og det er det, vi kalder en helt gal prioritering.

Så længe regeringen fastholder at prioritere på den måde, er det altså det rene mundsvejr, når statsministeren i sin svartale siger, at uddannelsesopgaven er den allervigtigste. Det kan vi ikke tro på, før vi ser handling på det område.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

I statsministerens tale savnede jeg et enkelt punkt. Jeg håber, og jeg tror også, det var en forglemmelse.

Vi har i debatten i dag hørt nogle fantastiske toner om Danmark som muhamedanerfrit, toner, som vi også, som jeg refererede tidligere, har hørt fra et landsmøde.

Der er politikere, der fører sig frem med disse toner. Måske er der et parti, der gør det, det ved jeg ikke. Jeg føler i hvert fald, at man i det parti ikke vender sig tilstrækkeligt mod de politikere.

Det er toner, som, hvis de føres ud i livet, vil skabe nogle forfærdelige tilstande af folkehad og vold i vores land. Jeg håber, statsministeren både vil tage afstand fra dem og vende sig imod dem.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg vil meget gerne besvare hr. Gert Petersens spørgsmål, som jeg synes er dybt alvorligt.

I min egenskab af statsminister har jeg lyst til at føje til, at også som menneske, rent privat, tager jeg stærkt afstand fra den udtalelse, som refereres, at Danmark skulle gøres til et muhamedanerfrit område. Det kan man så, og det er der andre, der gør, formulere på adskillige andre måder.

Udtalelser af den art tager jeg klart afstand fra, og jeg synes, det er skamfulde udtalelser, som jeg også er overbevist om ikke har almindelig støtte i den danske befolkning, og det bør de ikke have.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg er sådan set ked af, at statsministeren på den baggrund skulle komme så nemt om ved at besvare alle spørgsmålene om udlændingedebatten, men jeg er helt med på, at statsministeren er blevet særdeles provokeret af hr. Gert Petersen.

Jeg skal som Fremskridtspartiets politiske ordfører endnu en gang anføre, at fru Jane Oksen er helt alene med de udtalelser om muhamedanerfrit område. Hun sagde også, at hun talte som privatperson, og jeg synes ikke, det er helt fair, at man hænger Fremskridtspartiets synspunkter op på det.

Jeg tror godt, at hr. Gert Petersen ved det. At hr. Gert Petersen så udnytter situationen rent politisk, kan jeg nok ikke klandre ham for, men det er en forkert anledning, og det er taget afstand fra det fra Fremskridtspartiets folketingsgruppes side.

Svend Auken (S):

Jeg var glad for, at statsministeren til sidst besvarede det spørgsmål, jeg stillede allerede tidligt på dagen, om en klar, officiel dansk regerings afstandtagen fra de udtalelser, der under stort bifald lød på Fremskridtspartiets landsmøde. Det glæder mig.

[Svend Auken]

Man kunne måske have ønsket sig, det var kommet med det samme, men det er godt, det kom i dag.

Jeg undrede mig over svaret på et spørgsmål, jeg stillede regeringen, som er et centralt spørgsmål for os, nemlig om skattereformaftalen, hvor statsministeren, til trods for at han, da aftalen blev indgået, sagde, at den skulle vare mindst 10 år, har udtalt, at den automatisk falder væk efter et valg. Jeg stillede statsministeren det spørgsmål, om det var rigtigt, og om det efter hans opfattelse var sådan, at så faldt alle aftaler, indgået i Folketinget i hvert fald, mellem regeringen og Socialdemokratiet væk ved et kommende valg. Det tager jeg til efterretning. Det får vi lejlighed til at diskutere i andre fora.

Jeg skal ikke bruge mange kræfter på de mange tal, som statsministeren sin vane tro brugte sin taletid til at fremføre her i dag.

Jeg pegede på de alvorlige økonomiske problemer, Danmark står over for, og henviste til et tal, der hedder 277.000 arbejdsløse, en vækst på 4.000 om måneden, et tab af arbejdspladser i den private sektor på næsten 36.000 inden for de sidste 3 år, hvis man ser den økonomiske oversigt, som regeringen offentliggjorde i går, og en udsigt til et underskud på statsfinanserne på 30 mia. kr.

Det havde måske været nok så interessant at få kommentarer til, hvad regeringen tænkte at gøre ved disse dybt alvorlige problemer. Måske hr. statsministeren synes, det er lidt for pessimistisk en sprogbrug, at jeg har sagt, man nærmer sig en nødsituation, men der kom altså ingen reaktion på dette.

Jeg vil ikke gå ind i de internationale sammenligninger. Jeg er sikker på, at få af statsministerens ræsonnementer på dette område står for en nærmere prøvelse. Men jeg tror også, befolkningen er ret træt af politik, der handler om historiske talsammenligninger og internationale sammenligninger, som den almindelige dansker naturligvis ikke har forudsætninger for at kunne vurdere.

Jeg har ikke nogen indvendinger at gøre mod, at statsministeren ser utrolig lyst på den nuværende situation, mens jeg ser mørkt på den nuværende økonomiske situation. Statsministeren tilskriver det, at han er i regering, og at jeg er i opposition. Det kan være, at der normalt er noget om det, men jeg ser faktisk meget

alvorligt på situationen. Jeg mener også, det er letsindigt med alle de løfter, vi afgiver til grupper med højere indkomster om store skattelettelser i den nuværende situation.

Det, jeg ville gøre en bemærkning om til sidst, var, at jeg ikke oplevede et eneste imødekommende ord i forhold til Socialdemokratiets synspunkter. Jeg vil derfor sige, at med statsministerens svar her i dag har de forhandlinger, der nu tager deres begyndelse, fået en meget negativ start, og det ved jeg ikke hvad vi skal gøre ved.

Jeg sagde ikke til statsministeren, at han skulle udskrive valg i dag. Jeg sagde til statsministeren, at han for min skyld lige så godt kunne udskrive valg i dag, hvis der alene blev tale om skinforhandlinger i de kommende uger. Vi har ikke brug for et taktisk spil.

Mange taler om sorteper. Vi har brug for et virkelig seriøst arbejde for at nå nogle løsninger på Danmarks alvorlige problemer, og ikke, om jeg så må sige, de mere valgkampprægede løfter og udsagn, som jeg synes statsministerens tale var så rig på.

Jeg må sige for mit eget vedkommende, at det bestemt ikke er i noget bedre lune og nogen mere optimistisk vurdering af de kommende ugers forhandlinger, jeg vurderer statsministerens tale her til sidst, der i øvrigt heller ikke var særlig imødekommende over for andre partier her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg stillede i første runde et spørgsmål til Socialdemokratiet, som jeg ikke fik noget svar på, og derfor vil jeg meget kort gentage det her.

Regeringen har til finansiering af skatteomlægningerne fremsat en række forslag, der for de flestes vedkommende er meget fornuftige, hvorimod det går meget trægt med at få finansieret en aktiverende indsats på arbejdsmarkedet.

Vi har i aviserne hørt nogle rygter om, at regeringen vil tilbyde Socialdemokratiet en forhøjelse af 12 pct.-skatten mod, at Socialdemokratiet til gengæld skal acceptere en afskaffelse af 6 pct.-skatten hele vejen op gennem skattesystemet. Det vil samlet set alligevel give langt de største lettelser til de højeste indkomster, og derfor går vi i SF ud fra, at Socialdemokratiet siger nej tak til det udspil.

[Jes Lunde]

Vi går også ud fra, at Socialdemokratiet er enig med os i, at en aktiverende indsats på arbejdsmarkedet, flere pladser i arbejdsmarkedsuddannelserne og efteruddannelsen er aldeles afgørende for en indsats mod arbejdsløsheden.

Derfor vil jeg gerne spørge Socialdemokratiet, om de er enige med SF i, at der ikke kan laves en aftale på skatteområdet, uden at der afsættes et meget betydeligt provenu til de aktiverende foranstaltninger, i stedet for at man giver de største skattelettelser til de højeste indkomster i samfundet.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Svaret til hr. Jes Lunde er jo allerede givet af Socialdemokratiets formand tidligere på dagen.

For os er det spørgsmålene om uddannelse, om arbejde, der skal øverst på dagsordenen i de forhandlinger, der starter i morgen. Det er det, vi skal være enige om at løse effektivt, og så må vi se, om der i kølvandet af det er mulighed for at lave skatteomlægninger, som bevarer en rimelig social balance.

Det er også derfor, Socialdemokratiets anden melding er, at vi ikke vil være med til disse ubeherskede lettelser til de allerhøjeste indkomster. Der må være et loft – vi har sagt 300.000 kr. – som man kan diskutere lettelser af 6 pct.-skatten op til, og kun under den forudsætning, at der skaffes en finansiering, at den finansiering er seriøs, at den er finanspolitisk holdbar, og at den er fordelingspolitisk rimelig.

Regeringens udspil på de her områder lever ikke op til de forudsætninger. Statsministeren prøvede at bortforklare det for lidt siden. Men der er meget få elementer i regeringens finansieringsplan, som rammer de højeste indkomster. Der er mange flere af dem i Socialdemokratiets udspil, og derfor er der mulighed for, hvis man vil tage nogle af de elementer, at komme et stykke ad vejen. Men vi vil ikke være med til at lette helt til tops.

Det ville være en helt urimelig fordelingspolitik, der kom ud af det.

Ivar Hansen (V):

Jeg tillod mig som en indledende bemærkning i min tale i formiddags at bebrejde Socialdemokratiets formand et helt urimeligt sortmaleri af situationen i det danske samfund og ud-

sigterne for fremtiden. Det blev jeg bebrejdet af flere socialdemokratiske talsmænd.

Jeg synes, at statsministeren i sin svartale her for lidt siden har sat mine udtalelser i relief med den gennemgang af de faktiske tal for den samfundsøkonomiske situation i Danmark. Det var klare, dokumenterede tal. Jeg vil gerne takke statsministeren for denne grundige og klare gennemgang af den virkelige situation. Der var ikke stukket noget under stolen. Det blev også sagt klart, at resultaterne på en række områder ikke er gode nok.

Hvad var så hr. Svend Auken's svar? Hr. Svend Auken's svar var nonchalant: Befolkningen er træt af tal. Der er ikke nogen, der gider høre på det, og det passer nok heller ikke, hvad statsministeren siger. Og hr. Svend Auken tilføjede: Der har jo ikke været nogen imødekommenhed over for Socialdemokratiets synspunkter. Det har været en dårlig dag.

Jeg synes ærligt talt, at regeringen i tirsdags over for Folketinget præsterede et oplæg, som var et oplæg til forhandling med alle Folketingets partier. Der var ingen lukkede døre. Det var en åben og fordomsfri indledning til forhandling om vanskelige sager. Og så slutter oppositionens leder denne dag med nogle få sure bemærkninger og forlader tilsyneladende herefter Folketingets debat.

Efter denne forhandling er der én ting tilbage af hr. Svend Auken's tale, og det er ønsket om en flertalsregering, men det projekt skød hr. Erhard Jakobsen jo effektivt i sæk for nogle timer siden. Og herefter er der vel kun én ting tilbage at sige: Der er ikke meget alternativ til denne regering og herefter kun en forhåbning om, at vi nu kan komme i gang med arbejdet og få nogle resultater.

Gert Petersen (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten voldsomt, kun gøre nogle ganske få bemærkninger.

I statsministerens åbningstale var der, som jeg tidligere har været inde på det, nogle bemærkninger om forsvaret og forsvarsudgifterne, og jeg mener, også hr. Ivar Hansen var inde på det i ordførerrækken.

Argumentet mod at foretage en kraftig reduktion af de danske forsvarsudgifter, selv om situationen i Europa er helt anderledes nu, var, at USA formodentlig snart vil trække tropper tilbage og svække sit militær.

[Gert Petersen]

Statsministeren har en tilsvarende argumentation. Hvis jeg ikke husker meget forkert, så hedder det i statsministerens åbningstale ligefrem, at der kan blive tale om, at vi må øge udgifterne eller forstærke forsvaret på grund af sådanne amerikanske hensigter.

Jeg tror, det er fuldkommen rigtigt, at USA vil indlede en vis nedrustningsproces, og det er der altså også en række andre lande der vil.

Hvad bliver så konsekvensen af det, hvis man fører den argumentation igennem? Den Tyske Forbundsrepublik i den nye skikkelse reducerer militæret fra 650.000 mand til 370.000 mand og foretager tilsvarende reduktioner i materiel osv. I Holland har man, så vidt jeg er orienteret, vedtaget en betydelig reduktion af militæruddgifterne. I England er man også i gang med at reducere militær og militæruddgifterne.

Jamen er det, man forestiller sig fra statsministerens og hr. Ivar Hansens side, da, at når alle de andre nu nedrufter, så skal Danmark være NATO's pindsvin? Nej, ikke pindsvin; her må der virkelig være tale om skjold. Fordi de andre får mindre og mindre militær, skal vi altså have mere og mere. Ærlig talt, ved I hvad, det tror jeg ikke Danmark kan klare. Der tror jeg alligevel at regeringen og hr. Ivar Hansen har taget for stor en opgave på sig.

Jeg tror derfor også, det vil være mere logisk, om vi fulgte trit, nemlig nedad, når det drejer sig om militæruddgifter og militær. At vi altså brugte den nye udvikling til at flytte ressourcer fra militær til fornuftigere ting, nu da der ikke længere set fra noget synspunkt er det samme behov, som der var tidligere.

På samme måde kom jeg også til en konklusion om en meget fremtrædende position for Danmark i statsministerens verdensopfattelse i hvert fald, da jeg hørte hans afsluttende bemærkninger her.

Jeg fik det indtryk, at et meget vigtigt argument for regeringens økonomiske politik var, at det går ad h til i alle de andre lande: De har større gæld, de har lige så meget arbejdsløshed. Det er den rene elendighed.

Blandt de blinde er den enøjede jo konge, og her stod Danmark næsten som den enøjede konge. Ja, man fik indtryk af ligesom tidligere, når det drejer sig om forsvaret og militæret, at Danmark næsten skulle være det lokomotiv, der skal trække de andre i gang. I hvert fald lød det sådan, da statsministeren talte.

Nu gør ord alene det jo ikke. Jeg vil godt indrømme, at hvis det var gyldne ord, som klarede problemerne, så ville Danmark være kommet langt med den nuværende statsminister.

Men forholdet er jo bare det, at ude i befolkningen har man et helt, helt andet billede af virkeligheden. Jeg er helt sikker på, at mindst halvdelen af den danske befolkning slet ikke vil kunne genkende den virkelighed, statsministeren beskriver. Og blandt den øvrige halvdel vil der også være mange, som vil være i tvivl om, at det er deres eget land, statsministeren taler om. Men det er da givet, at hos en fjerdedel eller en tredjedel kan man genkende virkeligheden.

Derfor har jeg det håb, at vi kan slippe af med den regering, at det bliver muligt i forbindelse med finansloven. Og jeg er ligeglad med hvem, jeg stemmer finansloven ned, bare vi slipper af med regeringen og får udskrevet valg og befolkningen får mulighed for at skabe en noget anden virkelighed, bare en lidt anden virkelighed end den, der er den reelle i øjeblikket, selv om statsministeren benægter det.

Statsministeren skal ikke være bange for, at det er det flertal, som stemmer finansloven ned, der derefter udgør alternativet. Det princip har vi ikke i Danmark. Det har de i Forbundsrepublikken, hvis ikke jeg tager meget fejl. Det er det, man kalder konstruktivt veto.

Det har vi faktisk ikke i den danske grundlov.

Derfor vil valgkampen blive ført fra vores side på et andet flertal, bestående først og fremmest af Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti. Jeg kan godt love statsministeren, at selv om der er meningsforskelle mellem vores partier, ligesom der så sandelig er det mellem regeringspartierne – det har man jo erfaret meget om – så er vi i stand til at præstere et både levedygtigt og regeringsdygtigt alternativ til den sørgelige forestilling, som vi nu har oplevet i en årrække, og som faktisk er blevet mere og mere sørgelig.

Så vil jeg sige til allersidst om Fremskridtspartiet, at for sagens skyld vil jeg nøjes med at konstatere, at der altså er nogle enkelte politikere, 2 eller 3, som står for dette vanvittige og dødsensfarlige synspunkt om Danmark muhammedanerfrit, men at det ikke er Fremskridtspartiets synspunkt. Jeg har ikke været ude på at udnytte Fremskridtspartiet i polemik. Jeg er meget alvorligt bekymret over det synspunkt, og

[Gert Petersen]

jeg ville være meget bekymret, hvis det var et stort parti, som førte det frem.

Derfor er jeg tilfreds med at få fastslået, at det er nogle enkelte politikere. O.k. Og de må så føle, at alle vi andre tager afstand fra synspunktet.

Jeg synes ærlig talt også, de selv skulle tage og tænke på, hvad det ville betyde, hvis man begyndte at realisere sådan et synspunkt.

Jeg tror ikke, der er nogen af de politikere, der har det synspunkt, som overskuer konsekvenserne af det. Og det synes jeg de skulle gøre.

Men altså, jeg er glad for den erklæring, som kom fra fru Pia Kjærsgaard til sidst. Det er nogle personer, det drejer sig om. Det er ikke partiet.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal ikke gøre debatten så forfærdelig meget længere, blot lige kommentere statsministerens svartale.

Det har været en utrolig kedelig debat, må man nok sige, hele dagen. Jeg synes egentlig, det må være underligt at være Socialdemokratiet.

I den åbningstale, som statsministeren holdt i forgårs, blev der lagt så meget op til ens parti. Alligevel er man så negativ, som partiet egentlig har været i dag. . . (*Afbrydelse af statsministeren* [Poul Schlüter]). Ja, det forstår jeg heller ikke, dér er jeg helt enig med statsministeren. Det var en klar åbning fra regeringens side til Socialdemokratiet. Det var vi kede af i Fremskridtspartiet, men vi kunne godt se, hvad det var, regeringen ville, og så forstår jeg egentlig ikke, at Socialdemokratiet er så sure. Men det er jo ikke mit problem.

Jeg vil godt sige til statsministeren, at det er jo utallige gange sket, at den borgerlige regering har stemt sammen med S og SF. Og hvad så? Statsministeren gør et meget stort nummer ud af, hvis finansloven skulle blive stemt ned, som det bliver sagt, af Fremskridtspartiet, Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti.

Jamen hvorfor denne store forskel, statsminister? Der har været lavet utallige forlig fra den borgerlige regerings side sammen med Socialdemokratiet og også mange gange med SF.

Det har man ikke været særlig forarget over. Det har vi været mange gange, men det fornemmer jeg ikke at statsministeren har været så forfærdelig forarget over.

Der skal ikke være tvivl om, at Fremskridtspartiet også i år gerne medvirker til en ikkesocialistisk finanslov. Meget gerne. Men der skal til gengæld heller ikke være nogen tvivl om, at vi ønsker de ting, som jeg nævnte i min ordførertale: Kraftige offentlige besparelser – ikke, som der har været lagt op til, alene omlægninger i systemet – kombineret med skattelettelser.

Der kom nogle statsmandsord for en uges tid siden fra statsministeren om, at der bare kunne blive udskrevet valg, hvis ikke det gik efter statsministerens hoved. Vi er ikke nervøse for et valg. Det vil jeg godt understrege.

Statsministeren skal ikke tro, at han kan kyse Fremskridtspartiet til noget som helst i forbindelse med finansloven overhovedet. Vi vil stadig væk gerne have en ikkesocialistisk finanslov, men skal vi have det valg, hvis regeringen vil, ja, så tager vi det.

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil gerne komme med en bemærkning til hr. Gert Petersens indlæg, og jeg vil gøre det enkelt med at citere fra statsministerens redegørelse fra i tirsdags. Statsministeren sagde:

»Fra alle sider i Europa er der forventning og håb om, at det vil lykkes allerede i år at underskrive den første traktat om begrænsning af de konventionelle væbnede styrker i Europa. Danmark vil deltage aktivt i gennemførelsen af denne traktat. Og vi vil gå energisk ind i arbejdet med forberedelsen af et oplæg til fortsatte forhandlinger om konventionelle styrker og en videreførelse af den europæiske nedrustningskonference. Vi skal helt bestemt fastholde det mål og det håb, at alle lande – også Danmark – kan reducere deres militære udgifter væsentligt.«

Vi har i dag haft en lang debat og også en indholdsrig debat, en debat, hvor oppositionens partier, hvor regeringen og vore regeringspartier naturligt nok har markeret den politik, de står for. Det er faktisk det, åbningsdebatten er til for.

Jeg vil gerne trække to enkle forhold frem. Det ene er, at der er enighed om, hvilke problemer der er centrale for Danmark i disse år. Det andet er, at langt de fleste i dette Folketing og også de fleste af de politikere, der har været på talerstolen, erkender vores og dermed Folketingets ansvar for, at der skabes resultater af hensyn til befolkningen. På den baggrund er

[Marianne Jelved]

det min opfattelse, at dette også vil være muligt. I morgen begynder det konkrete arbejde.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg er da enig i, at der står det i statsministerens åbningstale, som fru Marianne Jelved citerede, naturligvis. Det var ikke noget forkert citat. Jeg er ikke så imponeret af det, fordi disse nedrustningsforhandlinger er nogle, der bliver ført igennem nu. Der kom melding i morges, var det vist, om, at Sjevarnadsø og Baker var blevet enige om det. De sidste brikker, der skal på plads, er nogle, alle landene fører igennem. Det at tage alle de skridt, Holland har taget, er noget, de selv gør. Det, USA gør, er noget, de selv gør, og det, jeg efterlyste, var, at Danmark selv skulle gøre noget ud over disse forhandlinger.

Og så kommer vi til citaterne. Der er det lidt svært for mig at overse et citat, som fru Marianne Jelved ikke læste op.

»Det er i den forbindelse nødvendigt at vurdere betydningen af, at den amerikanske tilstedeværelse i Europa vil blive mindsket. Vore store allierede må samtidig forventes at skære ned i deres forsvar – også den del, der er udset til at forstærke det danske forsvar.« Og så kommer det: »Fremtiden vil derfor samtidig kunne vise sig at stille relativt større krav til vor evne til at forsvare os selv.«

Det er nærmest og mildest det modsatte af et oplæg til en nedrustningspolitik. »Stille større krav til vor evne til at forsvare os selv«, det svarer meget godt til det, hr. Ivar Hansen sagde. Jeg tror, der er lidt uoverensstemmelse mellem regeringspartierne, og det er måske derfor, begge formuleringerne er kommet med i den samme tale på to forskellige sider, men altså i samme tale.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne stille et enkelt spørgsmål til statsministeren, og det er vedrørende vores konkurrenceevne i forbindelse med den finansieringspakke, regeringen har lagt frem.

Der har regeringen jo sagt, at finansieringen vil belaste konkurrenceevnen med 0,8 pct. i 1991 og 0,6 pct. i 1992. Når man så ser Jyllandsposten i dag, så siger vicedirektør Jørgen Hansen, at der i 1992 vil blive tale om ekstra omkostninger, som svarer til en lønstigning på 4–5

pct., og Jørgen Hansen mener, at det især vil ramme eksporterhvervene. Det vil jeg faktisk meget gerne have statsministerens kommentarer til, for er der noget, der er afgørende, så er det, at vi styrker konkurrenceevnen ikke mindst i eksporterhvervene, både af hensyn til betalingsbalancen og til beskæftigelsen.

Hvad er kommentaren til disse udtalelser fra Industrirådets side? Det vil jeg være meget interesseret i.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Uden at gå i dybden så lad mig sige om de indvendinger mod regeringens skatteoplæg, som visse kredse i erhvervslivet har fremført, at det forstår jeg da godt at de gør.

Erhvervslivets organisationer og deres ledelser er der jo for at varetage strikte afgrænsede branche- og erhvervsinteresser. Sådan har det altid været.

Men så vil jeg dog føje til, at det ikke behøver at være et åbent spørgsmål, hvad regeringens skatteforslag indebærer af belastning. Det er nemlig nøjagtig 0,8 pct. af lønsummen det første år og yderligere 0,6 pct. det næste år. Altså i alt over 2 år 1,4 pct.

Regeringens forudsætning herfor er, at der til gengæld skabes et klima, som muliggør, at vi får overenskomster til foråret – og dem vil vi ikke blande os i – med lønstigninger, som er lavere end ellers, og i den sammenhæng er 1,4 pct. over 2 år ikke noget fabelagtigt højt tal.

Sådan er den sammenhæng, men i øvrigt mener vi, at de huller i skattelovgivningen, vi nu lukker, og de vildskud, vi nu fjerner, i sig selv er velbegrundede og tjener til, at vi nærmer os skattetilstanden, som den kendes i det øvrige EF. Det skal vi alligevel. Hvorfor så ikke gøre det i en god og fornuftig sammenhæng, som kan give os lavere personskattetryk og kan give os en moderat omkostningsudvikling i de næste par år?

Ellers vil jeg for mit vedkommende blot slutte min deltagelse i debatten med følgende betragtning – af forskellige grunde tror jeg ikke, at jeg skal gå for dybt i besvarelsen af de spørgsmål, som Socialdemokratiets ordfører har stillet mig; vi kan snakke videre om det alt sammen i morgen og i de kommende uger:

Der bliver ikke tale om skinforhandlinger, når vi nu begynder forløbet i morgen. Tværtimod. Jeg kan godt forberede alle, som skal del-

[Statsministeren]

tage i disse forhandlinger, på, at det bliver de alvorligste forhandlinger, de nogen sinde har deltaget i i deres politiske liv. Tro ikke, at det bliver overflade. Nej, det bliver en dybt alvorlig sag, og det har sin begrundelse i, at regeringen er fast besluttet på at udnytte alle muligheder for at nå nye resultater og for at få problemerne løst.

Regeringen har lagt sit 6 pct.-forslag frem, og jeg har set – det har jeg jo – at det også indgår som et centralt element i Socialdemokratiets skattetanker. Så ville det være en skandale, som ingen af os rigtig kunne være bekendt, hvis vi ikke fik det løst. Det er klart, at hvis man ikke vil, altså hvis man har besluttet sig for, at de skal ende negativt, så lader det sig ikke gøre. Så må vi ordne vores mellemværende på anden måde. Men det er altså ikke det, regeringen tilstræber.

Vi tilstræber resultater, og jeg tror også, at langt de fleste almindelige lønmodtagere og almindelige selvstændige, som ligger i mellemindkomstniveauet, føler, at vi skylder dem at få fjernet den alt for skræppe marginalskat, som er så ødelæggende for dansk samfundsøkonomi.

Så jeg siger bare til alle: Pas nu på! Tag nu ikke fejl! Det er ikke skinforhandlinger, vi indbyder til. Det er dybt seriøse forhandlinger, og vi kan godt bruge nogle uger på det, men vi slipper ikke til sidst.

Anker Jørgensen (S):

Det er blevet fremført her under debatten, at regeringens oplæg var et forhandlingsoplæg til Socialdemokratiet.

Jeg tror, at vi alle sammen er så voksne, at vi godt kan gennemskue taktikken i den påstand, for andet er det selvfølgelig ikke. Der er for mig at se og for den socialdemokratiske gruppe absolut ikke noget som helst oplæg til Socialdemokratiet. Måske snarere tværtimod.

Jeg vil gøre opmærksom på, at dette oplæg til Socialdemokratiet indeholder, at der kan blive tale om en skattelettelse for de absolut lavest lønnede på 600 kr. om året eller 2 kr. ca. om dagen. Det er det, der er til de lavtlønnede grupper, der nu engang er i dette samfund. Jeg kan godt se, at systemerne kan være sådan, at det kan være svært at lave den helt rigtige sociale balance, men det dér, det er ganske enkelt for groft.

Jeg ved ikke, hvad dette vil betyde for folk i niveau med f.eks. en statsminister. Men jeg ved, hvad det betyder for mig selv, hr. statsminister. Det betyder, at jeg kan få en indtægtsforhøjelse med skattelettelse på i hvert fald ikke under 7.000 om året.

Hvis det for en socialdemokrat kan være et oplæg til forhandling, at de lavtlønnede grupper får 600 kr. om året og nogle af de mere velflagte kan få 7.000, 8.000 kr. og jo langt større beløb for de virkelig velflagte . . . Selvfølgelig er det ikke noget oplæg til Socialdemokratiet.

Socialdemokratiets formand, som forlod lokalet her, ikke i en eller anden karakter af demonstration, men simpelt hen, fordi han havde været så letsindig at love, at han kom i tv kl. 20.30 – dér kan man se, hvilken magt pressen har; men det er mere for i hvert fald ikke at få forkerte myter omkring dette her. Men hr. Svend Auken havde jo i øvrigt også svaret statsministeren, inden han gik.

Men jeg vil gerne sige, at det, der bliver stående efter denne debat i dag, kære folketingsmedlemmer og kære offentlighed, det er en statsminister, der dels i sit oplæg ikke har indbudt Socialdemokratiet til en reel forhandling og heller ikke og slet ikke i sin replik har gjort tingene på en sådan måde, at der kunne blive tale om troværdighed omkring et sådant tilbud til forhandling. Det, der bliver stående, hr. statsminister, er en utrolig overdreven polemisk form, en direkte overlegen og hånlige måde at diskutere på. Ja, jeg tager endda ikke i betænkning at sige, at hele stilen var direkte perfid.

Det var altså slet ikke noget oplæg til forhandling. Den måde, som statsministeren har svaret på her i dag, letter ikke mulighederne for forhandlinger. Tænk, hvis en socialdemokratisk statsminister i en replik havde bragt sådanne overlegne, perfide bemærkninger ind i en slutreplik og så alligevel sagde, at man ville samarbejde. Det var en socialdemokratisk statsminister aldrig sluppet godt fra. Jeg håber heller ikke, at en konservativ statsminister gør det.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Nu er det jo sådan, at ikke alene regeringen, men også Socialdemokratiet er kommet med et forslag, og dér vil jeg gerne spørge hr. Anker

[Kofod-Svendsen]

Jørgensen, hvor meget en lavtlønnet får ved det socialdemokratiske forslag. Jeg har også lyst til at høre, hvor meget hr. Anker Jørgensen vil få i skattelettelse ved det socialdemokratiske forslag, for jeg vil da regne med, at det bliver adskillige tusinde kroner, hr. Anker Jørgensen vil få efter det forslag, Socialdemokratiet har lagt frem. Derfor vil jeg gerne spørge: Mener hr. Anker Jørgensen, det er rimeligt, at Socialdemokratiet kommer med et forslag, der vil give hr. Anker Jørgensen flere tusinde kroner, hvor den lavtlønnede får 0 i lettelse?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Efter det fremragende indlæg og sagt så kort, som hr. Kofod-Svendsen netop har gjort, mener jeg, det er høfligst af mig at afstå fra ordet.

Hermed sluttede åbningsdebatten.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Ivar Nørgaard (S), Grove (KF), Gade (SF), Bjørn Elmquist (V), Annette Just (FP), Larsen-Ledet (RV), Duetoft (CD) og Kofod-Svendsen (KRF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel:

»Hvilke oplysninger kan statsministeren, udenrigsministeren og økonomiministerens give om de kommende regeringskonferencer vedrørende revision af EF's traktater?«

(Forespørgsel nr. F 6).

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (4/10 90):

Udtræder: Gammelgaard (KF)

Ny stedf.: Gerda Thymann Pedersen (KF)

Boligudvalget (4/10 90):

Udtræder: Lysholm Christensen (KRF)

Nyt medl.: Arne Nielsen (KRF)

Udtræder: Gammelgaard (KF)

Nyt medl.: Bonde Larsen (KF)

Erhvervsudvalget (4/10 90):

Udtræder: Lysholm Christensen (KRF)

Nyt medl.: Arne Nielsen (KRF)

Forskningsudvalget (4/10 90):

Udtræder: Lysholm Christensen (KRF)

Nyt medl.: Arne Nielsen (KRF)

Udtræder: Gammelgaard (KF)

Ny stedf.: Bonde Larsen (KF)

Forsvarsudvalget (4/10 90):

Udtræder: Ikast (KF)

Ny stedf.: Svend Åge Petersen (KF)

Kirkeudvalget (4/10 90):

Udtræder: Ikast (KF)

Nyt medl.: Svend Åge Petersen (KF)

Udtræder: Lysholm Christensen (KRF)

Ny stedf.: Arne Nielsen (KRF)

Kulturudvalget (4/10 90):

Udtræder: Lysholm Christensen (KRF)

Nyt medl.: Arne Nielsen (KRF)

Landbrugs- og Fiskeriudvalget (4/10 90):

Udtræder: Lysholm Christensen (KRF)

Nyt medl.: Arne Nielsen (KRF)

Udtræder: Gammelgaard (KF)

Nyt medl.: Gerda Thymann Pedersen (KF)

Sikkerhedspolitisk Udvalg (4/10 90):

Udtræder: Ikast (KF)

Ny stedf.: Svend Åge Petersen (KF)

Skatteudvalget (4/10 90):

Udtræder: Ikast (KF)

Ny stedf.: Svend Åge Petersen (KF)

Socialudvalget (4/10 90):

Udtræder: Gammelgaard (KF)

Nyt medl.: Gerda Thymann Pedersen (KF)

Trafikudvalget (4/10 90):

Udtræder: Ikast (KF)

Nyt medl.: Svend Åge Petersen (KF)

Uddannelsesudvalget (4/10 90):

Udtræder: Lysholm Christensen (KRF)

Ny stedf.: Arne Nielsen (KRF)

Udtræder: Gammelgaard (KF)

Nyt medl.: Bonde Larsen (KF)

[Formanden]*Udenrigsudvalget (4/10 90):*

Udtræder: Ikast (KF)

Ny stedf.: Svend Åge Petersen (KF)

Arbejdsmarkedsudvalget (4/10 90):

Udtræder: Jørgen Estrup (RV)

Nyt medl.: Elisabeth Arnold (RV)

Udtræder: Elisabeth Arnold (RV)

Ny stedf.: Inger Marie Bruun-Vierø (RV)

Boligudvalget (4/10 90):

Udtræder: Jørgen Estrup (RV)

Nyt medl.: Elisabeth Arnold (RV)

Udtræder: Elisabeth Arnold (RV)

Ny stedf.: Inger Marie Bruun-Vierø (RV)

Forsvarsudvalget (4/10 90):

Udtræder: Jørgen Estrup (RV)

Nyt medl.: Marianne Jelved (RV)

Udtræder: Marianne Jelved (RV)

Ny stedf.: Inger Marie Bruun-Vierø (RV)

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (4/10 90):

Udtræder: Jørgen Estrup (RV)

Nyt medl.: Marianne Jelved (RV)

Udtræder: Marianne Jelved (RV)

Ny stedf.: Inger Marie Bruun-Vierø (RV)

Udenrigsudvalget (4/10 90):

Udtræder: Jørgen Estrup (RV)

Nyt medl.: Marianne Jelved (RV)

Udtræder: Marianne Jelved (RV)

Ny stedf.: Inger Marie Bruun-Vierø (RV)

Udvalget vedr. Dansk Sikkerhedspolitik (4/10 90):

Udtræder: Jørgen Estrup (RV)

Nyt medl.: Marianne Jelved (RV)

Udtræder: Marianne Jelved (RV)

Ny stedf.: Inger Marie Bruun-Vierø (RV)

Valutaudvalget (4/10 90):

Udtræder: Jørgen Estrup (RV)

Nyt medl.: Inger Marie Bruun-Vierø (RV)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 9. oktober 1990 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den i salen opslåede dagsorden.

Angående de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvide til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 20.48
